שנה 41 ח' אדר תשל"ז, 23.2.77 60 עמודים חמחיר: 8.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.)

תשקיף

האשמות גיוס הכספים

יגיעו גם לגולדה

שמה של גולדה מאיר עומד להיות משורבב אל שמות אנשי מפא"י לשעבר ומיסגרת העבודה שהיו קשורים לגיוס כספים ממוסדות הסתדרותיים ומקורות אחרים.

לא מן הנמנע כי אחרי גזר־הדין הכבד שהוטל עליו, יהיה זה אשר ידלין שינסה להאשים את גולדה כי בתקופה בה כיהנה כמזכירת מיפלגת העבודה היתה גם היא מעורבת בגיוס כספים שלא כחוק.

פרס מקווה

להחזיק במפ"ם

אנשיו של שימעון פרס משוכנעים שמפ"ם לא תפרוש מן המיפלגה, גם אם ינצח פרס.

במיקרה זה הם מתכוונים לשגר, עוד ביום החמישי הקרוב, משלחת רמת־דרג של יונים מדופלמות — אבא אבן, יוסי שריד, יצחק נבון, אפתר הרציץ — אל מוסדות מפ"ם, להבטיח להם כל מה שצריך להבטיח כדי שמפ"ם תישאר בפנים.

ההערכה היא שמפ"ם תקבל כל פנייה כזאת, מפני שממילא אין היא ערוכה למאבק, והיא עלולה לנחול מפלה מוחצת אם תופיע לבדה.

פרישה לצורך שיבה

חרגיל אפשרי:

המצדדים בהופעה נפרדת של מפ"ם בבחירות העלו רעיון, שיש בו כדי להשיב על החשש העיקרי של שולחי הפרישה: שמא תרד מיפלגת־העבודה לדרגת הסיעה השנייה בגודלה בכנסת, כך שנשיא־המדינה יהיה נאלץ להטיל על מנחם בגין להרכיב את הממשלה הבאה.

הרעיון החדש הוא שמפ"ם תחזור לסיעת המערך עוד לפני בינום הכנסת התשיעית וישיבתה הראשונה — כך שבהגיע המועד להזמנת נציגי הסיעות למישכן הנשיא, שוב תהיה סיעת העבודה־מפ"ם מאוחדת.

הקלטות חשאיות

במפד"ל

בפגישה שנערכה בשבוע שעבר בביתו של עורך־הדין משה בסוק, איש סיעת רפאל במפד"ל, שבה השתתף גם איש סיעת בורג, רפאל בן־נתן, סוכמו כמה הצעות למניעת פרישת יצחק רפאל מהמפד"ל.

אולם למחרת היום התכחש בן־נתן לסיכומים שהושגו כאותה פגישה. יצחק פישלר, איש מנגנון המיפלגה, המיח בפנינו: „יש לנו הקלטה של דבריך."

אז הסתבר לבן־נתן כי דבריו בפגישה הוקלטו בחשאי. בעוד ששאר המשתתפים בפגישה הכחישו כאילו הוקלטו דבריו, טען פישלר לאחר־מכן כי אומנם היתה הקלטה, אלא שהיא לא עלתה יפה.

חביעה להסרת

חסינות ח"כ

אזרח פרטי מירושלים פנה אל היועץ־המישפטי לממשלה, בבקשה להסיר את חסינותו של ח"כ המערך חביב שימעוני, כדי שהמישטרה תוכל לחקור אותו בעיקבות תלונות שהגיש האזרח נגדו.

התלונות הן על רקע של סיכסוך־שכנים, ועוסקות בסעיפים של תקיפה, הסגת־גבול ואיומים שנעשו, לדברי התלונה, שלא במיסגרת תפקידו של שימעוני כח"כ.

שימעוני טוען, כי האיש שהתלונן נגדו „מופרע בנפשו". לטענתו הגיש הוא־עצמו שורה של תלונות נגד האיש, על שפרץ את מכוניתו והטריד את ילדיו.

צפויה החלקחות

בינעדתית ברמלה

תאג"ז מוחמד, יושב־ראש ועד־הנאמנים המוסלמי ברמלה, התלונן במישטרה כי

צה"ל לא אישר

קווי־טלפון

לשר־הביטחון

קצין־הקשר של המחנה הצבאי שבו שוכנים גם מישרדי לישכת שר־הביטחון, דחה באחרונה פנייה מטעם ח־לישכה להוסיף לה שישה קווי־טלפון נוספים על אלה שכבר קיימים ב־לישכה.

העובדה ששר־הביטחון הפך את לישכתו למרכז מטה־הבחירות שלו, ומשם מנהלים אנשיו את כל תעמולת הבחירות שלו, לא נעלמה כנראה גם מעיני הקצין שאליו הופנתה הבקשה להוספת קווים.

הוא הוריע כי אינו מוכן להקציב לשר־הביטחון קווי־טלפון נוספים „המיועדים למטרות פוליטיות."

מכוניתו הוצתה בזדון, וכי נעשה ניסיון לרצוח אותו בעיקבות איומים על מישפחתו.

בתלונתו טען האיש, כי ההתנכלות לחייו ורכושו בוצעה על רקע התנגדותו להקמת אולם־חתונות בתחום בית־הקברות המוסלמי ברמלה. הוא טען כי קבוצה של אינטרסנטים איימה לשפוך דמם של מוסלמים ברמלה. מישטרת רמלה סירבה לטפל בתלונה, בטענה שאין בה עניין ציבורי.

אנשי העדה המוסלמית ברמלה חרדים להתלקחות מהומות עדתיות בעיר, מסוג אלה שאירעו שם פעמיים בעשרים השנים האחרונות.

מבקר־המדינה

בבוק־למלאכה

צוות של מבקר־המדינה בודק מזה ארבעה חודשים את הבנק למלאכה בצורה יסודית ביותר. הצוות נתקל בקשיים במהלך בדיקתו, על רקע של חילופי אישים בצמרת הבנק.

המנהל־הכללי של הבנק לשעבר, אברהם פיין, התפטר מתפקידו במפתיע זמן קצר לפני שהחזה בדיקת מבקר־המדינה, ואילו מזכיר הבנק, זימן לביא, הועבר סמוך מאד לתחילת עריכת הביקורת מתפקיד המזכיר לתפקיד מנהל „מלביט," חברת־הביטוח של הבנק.

מישמר־הגבול צד

שודדי־עתיקות

בעיקבות תלונה שהוגשה לפני כחצי־שנה למישטרה על ידי אנשי־העתיקות, על מיסחר במטבעות גנובים שנשדדו מאתרי־עתיקות, פתח מישמר־הגבול באחרונה במצוד באתרי־עתיקות.

בין השאר גילו אנשי מישמר־הגבול שמטבעות עתיקים שערכם מגיע לשלוש מאות אלף ל"י ויותר, מוברחים לחו"ל, נמכרים, והכסף חוזר לארץ ומוצא את דרכו למימון פעילויות שונות, בתוכן פעילות חבלנית עויינת.

במישמר־הגבול מקווים לשים יד בקרוב על כמה מן ה„כרישים" השמנים המעורבים בעיסקות.

דובר חילוני

למועצה הדתית

מינויו של כתב ידיעות אחרונות וסוכנות עתי"ם בירושלים, אילן גור, לתפקיד איש יחסי־הציבור של המועצה הדתית בירושלים עורר התמרמרות בציבור העיתונאים הדתיים בבירה.

אלה פנו, באופן בלתי־רישמי, אל ראשי המועצה הדתית, וטענו כי לא ייתכן שמוסד המתיימר לטפל בשירותים דתיים יעסיק עיתונאי חילוני כתפקיד המצריך הופעה לפני הציבור.

יו"ר המועצה הדתית בירושלים, גדליה שרייבר, טען כי גור התמנה לתפקיד על סמך כישוריו המיקצועיים בילבד. לדעתו, אין שום מניעה שעיתונאי לא־דתי יאייש תפקיד זה. „אלי לא הגיעו איומים או טענות כנגד המינוי," אמר.

הדובר הולך

הבי"חה

מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, ניצב משה טיומקין, החליט להדיח את דובר־המחוז, פקד אבינועם כהני, על רקע אי־שביעות־רצון מעבודתו, אחרי שכיהן שנה וחצי בתפקיד.

תחתיו הוצע התפקיד לכתב „ידיעות אחרונות" לענייני פלילים, יוסי בר, אולם בשלב זה עדיין מסרבים עורכי עיתוני להוציאו לשנת־חופשה, כפי שביקש.

ביזבוז בכספים

בתעמולת ד"ש

50,000 אלף חוברות תעמולה של התנועה הדמוקרטית לשינוי — ד"ש, שהודפסו במחיר 3 ל"י החוברת, נמסרו לידי הוועד־למען־החייל כניירי־פסולת, אחרי שיגאל ידין, העומד בראש התנועה, הסתייג מן התצלום שבו הוא מעשן מיקטרת, כפי שהופיע על שער החוברת.

דובר ד"ש, אורי שטנדל, טוען כי אומנם היו אלפים אחדים של חוברות־תעמולה, שהוחלט שלא להפיצן בציבור, אולם אלה נשארו במטה־המיפלגה, השוכן בבית ידיעות אחרונות הישן. לדיברי הדובר לא נעשה שימוש בחוברות בגלל תוכנן, שיצר חילוקי־דיעות בתנועה, ולא בגלל תמונתו של ידין.

בשבועות הקרובים עומדת ד"ש להוציא ביטאון חדש, שייקרא קו חדש, במתכונת דומה לזו של העולם הזה. הביטאון ייצא מעת לעת עד לבחירות שייערכו במאי, וכתביו יהיו פעילי התנועה הדמוקרטית.

עמית מעכב

פרישתו מכור

מנכ"ל „כור" מאיר עמית, שהודיע על פרישתו מתפקידו עם הצטרפותו לתנועה הדמוקרטית לשינוי, מעכב את פרישתו. נפתלי בלומנטל, שמונה כמנכ"ל „כור" במקומו של עמית, עדיין לא נכנס לתפקידו ועמית ממשיך, למעשה, לנהל את ענייני „כור".

מסתבר כי בהחלטה על מינויו של בלומנטל כמחליף לעמית לא נקבע תאריך החילופין, ובלומנטל נאלץ להמתין עד שעמית יפרוש מתפקידו סופית.

SONY®

HMK-20
מגבר 20 וואט הספק P.P.
פטיפון חצי אוטומטי
טיונר FM/AM סטריאו
טייפ קסטות סטריאו
זוג רמקולים

שאל כל אחד...

בואו לראות, לחוש ולשמוע מוסיקה
באולמי התצוגה של סוני, ת"א, מגדל שלום, אחד-העם 9, טל. 52431

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה" שיצא־לאור לפני 25 שנים בדיוק, הגיש לקוראיו כתבת־תחקיר מקיפה בלווית תצלומים, בכותרת „מרד האספסוף". הכתבה תיארה את ראשית תהליך השמטת רסן־השילטון מידי שילטי המרחב הפראודליים. הכתבה פירטה את הסיבות, וחזתה שינויים העתידים להתחולל במאבק לשינוי המישטר, בארצות מאיראן ועד למארוקו.

בגליון „העולם הזה" לפני 25 שנה הובאה כתבה־מצולמת שדנה בכבידות בה שרוייה משלחת־ישראל לעצרת האומות־המאוחדות, כותרת הכתבה „כבידות מזהירה". במאמר „ריפוי על־ידי מכה על הראש" דן מורכו־הכלכלי של חשבונון בתיכניותו הכלכלית של דויד (דולק) הורוביץ, או מנכ"ל משרד־האוצר להבראת המשק. תיכנית זו נועדה להביא למשק את מרכיב התת־רות, שיביא לשגירת מיפעלים, שפועלים ייתחרו על מקומות העבודה, וכתוצאה מכך ירדו המחירים, ויצטמצם מתח ההרווחים.

כשער הגליון, תצלומה של חנה, נערה חיפאית, מעשה ידיה של צלמת השערים האמנותיים של השבועון, פרנצה גרוכנר.

הבשורה הכלכלית של בן־גוריון ✷ כמה שילם משלם המיסים הישראלי עבור הרמת־יד אחת של ח"כ דוד הכהן

✷ שר המישפטים לשעבר, פנחס רוזן, מערים על הצנזורה

„העולם הזה" 747
תאריך: 21.2.52

העם

חלבבות לא התחממו

בציפייה מתוחה, שהופסקה רק מפעם לפעם ע"י צעקת כותרת של עיתון הערב, חיכה העם לדברי התורה של דויד בן־גוריון, שהתפוגן לרדת מהר־סיני ולהציג לכנסת את לוחות־הברית הכלכליים החדשים. הפרטים אומנם היו ידועים זה מכבר, אולם הכל ציפו שבפי בן־גוריון ילבשו משמעות חדשה. מהפכנית.

בדממה של השעות האחרונות שלפני הגאום, נישמע קולו של לא־יהודי שקלט את רחשי־הלב הקיבוציים יותר מכל יהודי. דיוויד קורסגיי, הוא רוי אלסטון, אנגלי נוצרי בעל נטיות שמאליות שהגלה את עצמו לישראל, וכותב את הטור הראשון של הג'רוסאלם פוסט", כתב כמה מישפטים שהיו עלולים לשנות את תופעתו של ראש־הממשלה, לוא היה קורא אותם. כתב אלסטון:

„החזרת האמונה חשובה מן הסתם יותר מהחזרת ערכה של הלירה הישראלית. אדם מחשב היום את הכנסתו הסרטית והמשפחתית, ולפיכך את חלקו במדינה, לפי המושגים של הבורסה של צירייך**, במקום לפי המושגים של עתיד האומה ואוצרותיה. הוא נתמך בכך על־ידי שרים שדעתם נחלשה בקירבם מרוב דאגה, והמוכיחים לציבור רק את זה — שדעתם נחלשה בקרבם מרוב דאגה.

„דויד בן־גוריון יכול לשנות היום אחר הצהריים את כל זה. הוא יכול לתת הדרכה של מנהיג לרגליים המיובלות של הכלכלה. הוא יכול להלביש את הצלעות הערומות של האוצר בבשר וגידים של מטרה עליונה, ולחמם בכך במיקצת את ליבנו. כי אנו זקוקים לאמונה, יותר מאשר לארוחות טובות יותר ולדירות מרווחות יותר, ואמונה יכולה לבוא רק מממשלה המאמינה בעצמה..."

* רוי אלסטון חיבר ספרים רבים על מדינת ישראל, והקמתה, באנגלית.
** עד לשבוע זה, לפני 25 שנה, נסחרה הלירה הישראלית בשוקי המטבע הבינלאומיים.

הרגליים המיובלות צעדו. למחרת היום הופיע גאום ראש הממשלה בעיתונים היומיים, מלווה בשבחים או בהאשמות. צלילי הגאום היו שיגרתיים, על אף תוכנם המהפכני של כמה מן ההצעות. היה ברור: ההתוותה דרך כלכלית חדשה. לא נוצרה אמונה חדשה.

התגובות סירבו בכלל למכור את סחורתם, חיכו שהמצב יתבהר. הם לא ידעו מה פירושה של התוכנית הממשלתית החדשה. גבוכים לא פחות היו אלפי האזרחים שהחלו פתאום, ללא כל סיבה הגיונית לעין, לאגור מטבעות כסף. ראש הממשלה רצה את החיפך, להפקיע את שטרות הכסף*.

האמת הייתה שמלבד הכלכלנים, שהתחרו בעיתונים בניתוחים מופשטים אשר שום אדם לא הבינם, לא ידעו האזרחים באיזו צורה ובאיזו מידה תשפיע המדיניות הכלכלית החדשה על עתידם האישי. האם תגרום לחוסר עבודה? האם תשפיע לטובה או לרעה על סיכוייו לרכוש לעצמו אי־פעם דירה? האם ישתכר בחודש הבא משכורת כפולה או חצי משכורת. בהשוואה לכוח־הקנייה שלו כיום?

הרגליים המיובלות של הכלכלה החלו צועדות קדימה, בדרכן החדשה, שאיש לא היה בטוח לאן בדיוק תובלנה. אולם הלבבות נשארו בלתי־מחוממים. המושגים של הבורסה של צירייך נשארו מרחפים בחלל הריק שנשאר ריק.

הכנסת

הרמת ידיים בדולארים

חבר־הכנסת בנימין סאלח ששון, עורך־דין יליד בגדאד וחניך אוכספורד** שהצטרף לסיעת תציונים הכלליים, שמע שמועה שהדריכה את מנוחתו. האם זה נכון, שאל את שר האוצר, כי דויד הכהן, ח"כ מפא"י שהשתתף במשלחת ישראל לאו"ם בפאריס", הוחזר סעמיים במטוס ארצה, על חשבון המדינה, כדי להשתתף בהצבעות הכנסת.

כשנמסרה לו תשובת האוצר בכתב, הרכיב את משקפיו, הגביה את גבות עיניו, ולא האמין למראה עיניו. האוצר הודיע לו: כמובן, זה נכון בהחלט. עלה בידי דויד הכהן להשיג את הסכמת סיעתו לנסיעה הפאריסאית רק בתנאי שיוחזר על חשבון המדינה באם יידרש להצבעה מכרעת. אולם הוסיף האוצר: אותו הסדר הרוצע גם לחבר כנסת אחר, נציג הציונים הכלליים יעקב קליבנוב (שלא נסע).

התרעם ששון בעברית המיוחדת לו, בה מתמודדים מבטא באגדדי גרוני ומבטא אוכספורדי חתוך: „מה זה איכפת לי? אם הציע לציוני כללי, או מה? אני לא רוצה שיסעו בדולארים שלי ושל העולים החדשים". ששון הגיש שאילתה שניה במלואה: כמה שילם משלם המיסים הישראלי עבור כל הרמת יד של חבר הכנסת הכהן?

השיב שר־האוצר: „מפא"י שילמה את ההוצאות".

קם בנימין ששון, ושאל בשלישית: „אבל מי נתן את הדביזים".

* מאוחר יותר מונה דויד הכהן לשגריר ישראל בבורמה, וחיבר על תקופה זו את סיפורו „יומן בורמה", ופעל רבות ליצירת קשרים שלא נוצרו בין ישראל לסין העממית.
** מלכת התיאטרון והקולנוע הגרמניים בתקופה בין שתי מלחמות העולם.

צנזורה

או שמרשים או שלא

בחורף 1951 הבריק מישרד יובל, מפעלי אמנות בישראל, חוזה אל גדול השחקנים הגרמניים אלברט בסרמן בן ה־80 ששהה או בשוויץ. לאחר שנתקבלה תשובתו החיובית פנו אנשי יובל אל הצנזור לסרטים ולמחזות, וביקשו רשיון להופעתו. ענה הצנזור: „לא גרשה לאמן להופיע בארץ בשפה הגרמנית". טען יובל: „למה הרשית לאליזבט ברגנר?"**. „עשיתי שגיאה, לא אחזור עליה".

* סברה אחרת למחסור מטבעות באותם ימים: עליית מחיר הנחושת במטבע של גרוש על ערך המטבע עצמו.
** מבני מישפחת ששון, שרק לאחרונה מכרה לבית הספרים הלאומי ספרים מ„אוסף ששון".

אנשים

● אמר שר־המישטרה **כזכור שיטרית** במוסרו את רשמיו על התנהגות התיירים הישראליים בחוץ־לארץ: האויבים הגדולים ביותר של היהודים הם היהודים. אני חושב שהגויים למדו את האנטישמיות מאתנו.

● לשר החקלאות והפיתוח, **דוי אשכול**, לא עמדו זכויותיהם של החברים הדתיים בקואליציה, וכאשר עבר במכוניתו את העיר בני־ברק נירגמה המכונית באבנים. אמר רוגם אחד כאשר לא פגע במכונית השר: עמדה לו זכותו של אשכול. שהוא שר בישראל.

* תומס מן, שזכה בפרס נובל, לא שב לאדמת גרמניה, גם לאחר מפלת היטלר.

אנשי יובל סברו שהענין אבוד, התנחמו בהבאת אמנים היודעים מלבד גרמנית גם שפות אחרות, עד אשר תומס מן, הסופר הגרמני האנטי־נאצי, עורר שערת דעת קהל באמריקה במאמר שפירסם בעיתון ניו־יורק", בו שלל את גישתה של ממשלת ישראל אל השחקן הדגול שעזב את גרמניה בשנת 1933, לאחר שהטילר הציע לו את תואר גדול השחקנים וביקש לקשטו במדליה.

אל תומס מן נצטרפה מקהלת עיתונים גרמניים שהשמיצה את השיטות הישראליות הסוגעות ברגשותיהם של אנשים כסברמן ושהביאה בכך את הכנסת לדיון בבעייה, שתוצאתו הייתה סטיית הצנזור מן החוק לגבי בסרמן בלבד, וזאת בתנאי מסורש: הופעותיו של בסרמן, תערכנה במסגרת של הופעות למעריצים, ואליהן לא ימכרו כרטיסים בסומבי, כנהוג בהופעות אמנים אחרים, אלא „בצורה סגורה", שתהיה פתוחה למעריציו של האמן בלבד.

פנחס רוזן, שר המישפטים לשעבר, ידידו של בסרמן מימי שבתו בגרמניה, התערב לטובת יובל, אירגן את ההרשמה ופצח הכרטיסים באמצעות המפעל לעזרה הדדית (מסגרת כלכלית של עולי גרמניה בארץ), להם התיר הצנזור שימוש במודעת פירסומת שגיסוחה היה „הרשמה לקבלת הפנים של אלברט בסרמן". אמרו אנשי יובל, שניסו לנחש כיצד יצליח הקהל להגיע אל האולם הנכון, אם לא יותר פירסומה של מודעה שתודיע על המקום: „או שמרשים, או שלא מרשים".

רותי מחפשת הסבר

קריקטורת של דוש

"Rozet's Club"

אנו שוב אתכם!

נעלי בית
חמות מאיטליה
בששה צבעים שונים

חינם!

עד לסוף חודש פברואר

על כל קניה של נעליים או מגפיים

נמשכת
שיטת המכירה החדישה
-שלמו:

1/3 היום

1/3 במשכורת הבאה

1/3 במשכורת שלאחריה

ותהנו מהנחה נוספת לסוף העונה של

20%

רוזטס

Rozet's

רשת חנויות הנעלים לכל המשפחה

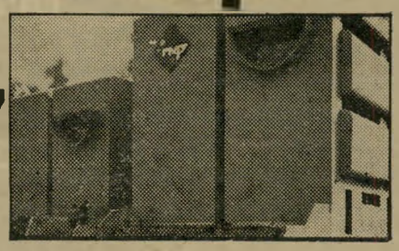
תל-אביב: כל-בו שנופ

ככר המדינה, ה' באייר 4.
ירושלים: בן יהודה 13.
רחובות: הרצל 151

פרסום מדויק

תנו קפיצה ל קארו

אל תקנו רהיטים לפני שהנכם "קופצים" לבקור בבית "קארו" (כביש החוף, הרצליה צומת אכדיה). המגוון העצום, בטעם ובמחיר, של רהוט העומד לבחירתכם בבית "קארו" מבטיח בלוי מהנה וחווית קניה באוירה תרבותית. אז קח אותה, יד ביד, בואו ל"קארו" בואו מיד!

בבית "קארו" תמצאו תצוגה מרהיבה של רהוט:

- חדרי מגורים
- חדרי אוכל
- פנות אוכל
- חדרי שינה
- חדרי ילדים
- מטבחים
- רהוט לוואי
- כלי בית
- וילונות
- שטיחים
- מנורות
- תמונות

בית "קארו" פתוח בימי חול מ 8 בבוקר עד 8 בערב ובימי ו' וערבי חג מ 8 בבוקר עד 2 אחה"צ (במוצ"ש משגור)

פ.ב.ס

לרגל הפתיחה 10% הנחה על כל קניה!

☆ הזדמנות החודש!
"איריס" הכורסא הצעירה במחיר מיוחד: 1.200 ל"י (כולל מ.ע.מ)

"פנטסיה" מזנון מודולרי מעץ ASH, דלתות מצופות אלומיניום וזכוכית קריסטלית. עיצוב איטלקי

"טלמכו" מערכת. ישיבה מודולרית בצבעים מרהיבים עיצוב איטלקי

קארו
בית רהיטים
כביש החוף, צומת אכדיה, רח' משכית, הרצליה. טל. 93 77 73
דיזנגוף 99, תל אביב. טל. 56 02 22, 14 94 24.

העולם הזה
בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03־243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קריאה יקרה.

אשר ידין זוכה בדין.

אחרי שכסר בכל ההאשמות שהועלו נגדו בבית־המישפט, ניהל ידלין מערכת הגנה מזהירה. הוא הצליח להפריך, אחת לאחת, את כל העובדות המרשיעות שהועלו נגדו, נתן הסבר משכנע לכל נטילת כספים ולכל ספקולציה שעשה. בית־המישפט השתכנע בהפותו ובנקיון־כפיו, בסקר־דין מנומק ומבוסס היטב, קבע בית־המישפט כי אחדות מהטענות שהועלו ב־עיתונות נגד אשר ידלין אומנם נכונות מבחינה עובדתית, אולם אין בהם כל עבירה פלילית, לא מבחינת הכוונה ולא מבחינת המעשה. בית־המישפט זיכה את אשר ידלין מכל אשמה. הוא טוהר כליל מכל החשדות שדבקו בו.

זה לא קרה בשבוע שעבר. אבל זה יכול היה להתחולל. כבר היו דברים מעולם ואותן עובדות שציירו תמונה אחת יצרו, בראייה מזווית אחרת ותוך הסברים מתאימים, תמונה שונה לחלוטין.

קל לנחש מה היה מתחולל בארץ, אילו אכן אירע אותו מחזה דימיוני המתואר לעיל. אין צורך להיות בעל דימיון פורה במיוחד, או בעל חוש גבואי, כדי לתאר כיצד היה הזעם הציבורי, המימסדי והעיתונאי מופנה לכיוון אחד: לעבר העולם הזה, השבוע שחשף לראשונה את מעללי ידלין, אשר אילץ את המישטרה לפתוח בחקירה נגדו ושגרם, כתוצאה מכך, לביטול מינויו כנגיד בנק־ישראל.

כל דיברי ההסתה, הנאצה והגינוי שהושמעו ונדפסו בחודשים האחרונים נגד העולם הזה בשל חלקו בפרשת אשר ידלין, היו מחווירים לעומת מה שהיה קורה במצב ההיפותטי בו היה אשר ידלין יוצא נקי מכל רבב. חלחלה עוברת בנו למחשבה איזה לינץ' ציבורי היה אז נערך בנו, אם אכן כך היו העניינים מתפתחים.

אבל מה שקרה במציאות היה ההיפך מזה. את האשמות העולם הזה נגד אשר ידלין לא היה כלל צורך להוכיח בבית־המישפט. ידלין הודה במרביתן עם פתיחת מישפטו. אותו אדם, שקיבל פתחון־פה בכל אמצעי־התיקשורת כדי להשמיץ את חושפי מעלליו; אותו איש, שבמצח־נחושה ובלי נקיפות־מצפון כינה את מאשימו, כתב העולם הזה יגאל לביב „עיתונאי רשע ומושחת"; אותו אדם שבני־מישפחתו ומקורביו ניסו לחפות עליו עד הרגע האחרון, להציגו כקורבן של מעשה־לינץ' עיתונאי, כדרייפוס שני, נתגלה בדיוק בדמות שבה הציג אותו העולם הזה, ראשון ויחידי בין כל כלי־התיקשורת בארץ.

רק טיבעי היה, במיקרה כזה, שאותו עיתון אשר היה צריך לשאת באחריות אילו נתבדו ההאשמות שהעלה נגד אשר ידלין, הוא שיוכר כאחראי גם כאשר הוכחו האשמותיו. ניתן לצפות, בחברה מתורבתת, שלפחות יאוזכר חלקו בחשיפת אחת השערוריות הגדולות ביותר שהסעירו מדינה־ידועת־שערוריות זו בשנים האחרונות.

ואחד העיתונים אומנם מילא חובה אלמנטרית, תרבותית ומוסרית זו. הוא כתב, בדיווח העיתונאי על הרשעתו של אשר ידלין: „ידלין נאסר לפני ארבעה חודשים — חודש אחרי שמר רבין מינה אותו כנגיד בנק־ישראל. המינוי בוטל אחרי שהשבועון גורף־הזבל, העולם הזה, האשים את ידלין בשחיתות."

העיתון שראה חובה אלמנטרית לדווח לקוראיו על התפקיד שמילא העולם הזה בפרשה לא היה עיתון ישראלי. היה זה היומון האמריקאי הראלד טריביון, המופיע בפאריס ונפוץ בכל אירופה. שורה ארוכה של עיתונים אמריקאיים ואירופיים אחרים פירסמה אותו נוסח, תוך ציון שמו של העולם הזה. הביטוי „גורף־זבל", המוזכר בגוף הידיעה, הוא ציון של כבוד. שפירושו „חושף שחיתות". זהו מונח מקובל ומכובד בעיתונות האמריקאית לגבי מטהרי־שחיתות.

אף לא אחד מעיתוני ישראל, שדיווחו בהרחבה על כל השתלשלות הפרשה אחרי הרשעתו של ידלין, מצא לנכון לאזכר את תפקידו וחלקו של העולם הזה בפרשה. היו כמה עיתונים שהזכירו את שמו של העיתונאי יגאל לביב. אבל אף אחד מהם לא טרח לציין לאיזו מערכת הוא שייך, ובאיזה עיתון פירסם את גילוייו. הקטנוניות, צרות־המוחין ואולי גם מעט קנאה מקצועית, ערכו חגיגה.

פעם היתה תופעה זו של התעלמות וחרם כללי עלולה לעורר בנו רוגז. כיום היא מצחיקה ומעוררת־גיחוך. שכן, אין עוד אדם בישראל שאינו יודע את הקשר בין גילויי העולם הזה לבין חשיפת פרשות ידלין ועופר. אותם העיתונים דאגו לכך כאשר נדמה היה להם שהעולם הזה ייכשל בפרשת ידלין. התחמקותם של אותם עיתונים מלאזכר את העולם הזה גם כשהוכחה צידקתו הופכת אותם מגוחכים בעיני קוראיהם־שלהם.

■ ■ ■

פירסום פרשת אשר ידלין, הרבה־הרבה חודשים לפני שהוגשה תלונה למישטרה על־ידי כתב העולם הזה בעניין, והרבה לפני שהחלה החקירה נגדו, היה כולו סיכון מחושב שנטל העולם הזה על עצמו.

הרבה ויכוחים מרים ודיונים קולניים נערכו בתוך המערכת, עד שהגיעו הדברים לידי פירסום. הם עברו הרבה ידיים ועיניים בוחנות, ששקלו כל מישפט ובדקו כל האשמה ואת מידת הכיסוי שיש לה על־מנת שתוכל לעמוד כהוכחה בבית־המישפט. האשמות חמורות מסוג זה שהעלה העולם הזה גם נגד אשר ידלין וגם נגד אברהם עופר המנוח, מגיעות לפירסום רק אחרי בדיקה קפדנית ביותר של העובדות, כשאנו מודעים כל העת למה שעלול לקרות במידה שיתברר כי הדברים שפירסמנו לא היו אלא עלילת־שווא. יותר מאשר מן הסנקציות המישפטיות העלולות להיות מופעלות נגדנו במיקרה כזה, אנו חרדים מפני אובדן האימון והאמינות ששבועון זה זוכה להם בקרב חוגים הולכים ומתרחבים.

משום כך היתה הרשעתו של אשר ידלין בדין לא רק ניצחון המישטר הדמוקראטי בישראל וניצחון מערכות החוק והמישפט. עם כל הענווה, היה זה גם אחד הניצחונות הגדולים של העולם הזה, מהיר ומוחץ יותר מכל מאבק עיתונאי שניהלנו בעבר. והניצחון התבטא לא רק בהרשעתו של האיש ידלין, אלא בהוקעת השיטה שהוא מייצג.

האשמות וטיעונים שמעלה העולם הזה מזה עשרים שנה ויותר, תוך חזרה ושינון בלתי־פוסקים, עד כדי העלאת גירה, נחשפו ואומתו הפעם בבית־המישפט. גיוייו הנקמניים של אשר ידלין בעדותו בבית־המישפט זיעזעו והפתיעו רבים. הם לא חידשו דבר לקוראי העולם הזה, שהוא העיתון היחידי במדינה, העיקבי מזה שני עשורים בביקורתו על שילטון המיפלגות הקואליציה והאופוזיציה גם יחד.

אבל, כל אלה שעמדו כל הזמן מן הצד בעת שהעולם הזה ניהל מאבקים ציבוריים עקשניים בנושאים אלה; אלה שבתקופה זו או אחרת של גילגוליהם הפוליטיים היו שותפים לשיטת שוד כספי האומה שנחשפה עתה — אלה קפצו פתאום על הסוס כטרמפיסטים. עתה, כשלא היה עוד כל סיכון של חשיפה וכל מאמץ של חקירה ואימות, נתגלו הדברנים מכל המיפלגות כלוחמים נועזים, מיהרו לעטוף עצמם בדגל הנגוב של הלוחמים בשחיתות. בצביעות האופיינית להם לא טרחו גם הם להזכיר מאיזו אורווה נגנב הסוס שהם רוכבים עליו עתה.

אלה, שכל כוחם התגלה בגידופים וצעקות בכנסת, נטלו מן העולם הזה לא רק את גילוייו אלא גם את הצעותיו ורעיונותיו להרחבת החקירה ולהבראת המצב.

■ ■ ■

על סמך מידע מוקדם, שהגיע אליו — כמו אל עיתונים אחרים — הרבה לפני הודאתו של ידלין בבית־המישפט, ידענו את העומד להתרחש שם בבוקר היום השני בשבוע שעבר. הודעתו של ידלין מעל ספסל הנאשמים היתה, אומנם, בלתי־צפויה, אבל הודאתו סוכמה עם התביעה כבר ימים רבים קודם שהופיע בבית־המישפט. הדברים לא ניתנו לפירסום עד שיושמעו בפני בית־המישפט, שכן פירסום כזה היגו עבירה על חוק בית־המישפט.

ידיעה מוקדמת זו נתנה בידינו שהות להכין מראש את תגובתנו על מה שאירע, ואת הצעותינו להמשך הטיפול הציבורי בעניין. הדברים גובשו ונוסחו מראש. תוך רבע שעה מאז פורסם דבר הודאתו של אשר ידלין בבית־המישפט, יכול היה העולם הזה לצאת עם שורה של תביעות והצעות, שבמרכזן עמדה התביעה להקמת ועדת־חקירה ציבורית שתחקור את הנושאים שהועלו ועלו בעת מישפטו של ידלין על כל היבטיהם.

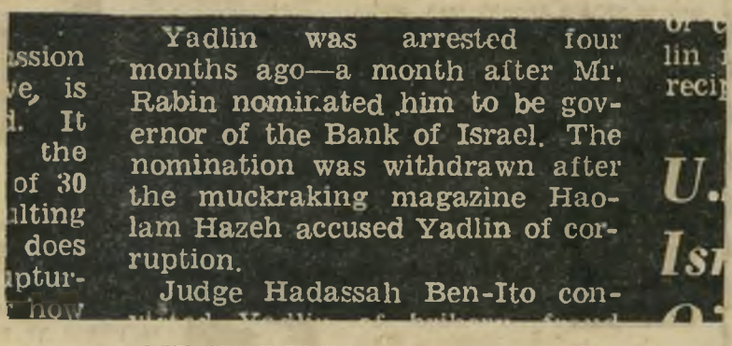
למחרת היום, ערב צאתו של גיליון העולם הזה לאור, ערכה מערכת העולם הזה מסיבת־עתונאים, שאליה הוזמנו נציגי העיתונות היומית ושידורי ישראל. לא היתה זו מסיבה שנועדה להכתיר לנו את זרי־הדפנה. להיפך. הדברים שנאמרו בה ושזכו בפירסום הוגן ובולט, נועדו לרסן את ההיסטריה הציבורית שלובתה בידי דמגוגים, אשר יצאו להסתערות רק אחרי שראו את גוויית היריב ברחוב.

הם כללו הצעות מעשיות ומסורטות (אשר פורסמו בגיליון הקודם של העולם הזה), שהיה בהם כדי לכוון את הסערה הציבורית שהתעוררה בעיקבות מישפט ידלין לאפיקים קונסטרוקטיביים, במטרה להפיק לקחים מן הפרשה ומהיבטיה, ולנקוט פעולות שימנעו היווצרות פרשיות דומות בעתיד.

בין ההצעות שהועלו באותה מסיבת־עיתונאים בלתי שיגרתית נכללה גם ההצעה הבאה: אם וכאשר תקום ועדת־חקירה, מוכן העולם הזה להעמיד לרשותה, בהתנדבות, את שירותי חוקריו, יוצאו המישפטי ומקורות־המידע שלו, וזאת על מנת להקל על עבודת הוועדה בדרכה לחשיפת האמת.

מסיבת־העיתונאים של „העולם הזה" אחרי פסק־הדין • הטרמפיסטים קפצו על סוסים גנובים

הידיעה ב„הראלד טריביון" על מישפט ידלין • חובה אלמנטרית, תרבותית ומוסרית

במיקרים רבים עד כה מילא העולם הזה בפרשיות שונות, תפקידים שהיו צריכים להיות מוטלים על ועדות־חקירה ממלכתיות, שלא מונו ולא חקרו. עיתון אומנם מנהל את מאבקיו הציבוריים מעל דפיו, ואין זה ענייננו להעתיקם למישורי פעילות וחזיתות מאבק אחרות. אבל במיקרה המיוחד הזה, כאשר הוכח כבר שהעולם הזה יודע ובקיא בו יותר מאחרים, נשמח לשתף פעולה עם גוף חוקר ממלכתי, לשם טיהור השחיתות והאווירה.

אלי תגיע

• יושבים, משמאל לימין: עו"ד אמנון זכרוני, אורי אבנרי, יגאל לביב ואלי תבור.

מכתבים

גולדה הכטיחה

זכורני כי בשיאה של פרשת אשר ידלין, כאשר העיתונות היתה עדיין זו שהרי אשמה ב„עריכת מישפטי־לינץ", התבטאה ראש־הממשלה לשעבר, הגברת גולדה מאיר, בהופעה פומבית, בנוסח הבא: „אם יש איש־ציבור, שאכן סרח ונמצא אשם, במידי הייתי תולה אותו בכיכר־דיזנגוף" (העולם הזה 2048).

כיוון שאשר ידלין, שהוא לכל הדיעות איש־ציבור, סרח ונמצא אשם על־ידי בית־המשפט, וכיוון שגולדה מאיר ידועה עד עתה בתור אשה שמקיימת את הבטחותיה, הייתי רוצה לפנות אליה בבקשה ובתחינה: „אנא, גולדה, אל תתלי את ידלין בכיכר־דיזנגוף. חיזרי בך מהחלטתך הנמהרת, העלולה להוציא למדינה שם רע. העניקי לידלין חנינה, והסתפקי בעונש שיטיל עליו בית־המישפט."

משה חסין, תל־אביב

חזק ואמץ!

לא נהוג לעשות זאת, אבל במיקרה זה אחרוג מהנוהג: ברכות להעולם הזה ולכל עובדיו, עם הרשעתו־בדין של אשר ידלין.

פ. אברהם, ירושלים

כל הכבוד ליגאל לביב, שגילוייו הביאו לחשיפת הקשר והשיטה של שוד כספי המדינה על־ידי מיפלגת העבודה. אין ספק שלולא כתבות־השרשרת שלו, לא היינו יודעים שבעסק המלוכלך הזה קשורים גם גדולים ומכובדים.

מרדכי אוחנה, נס־ציונה

עדיין מהדהדים באוזני הדי דבריו של אשר ידלין בהופעת־הטלוויזיה שלו, שבה הכחיש והתכחש לכל ההאשמות שפירסם העולם הזה נגדו, וניסה לזרוק בכם בוץ. והנה, עתה, הוא מודה במרפיון שכל מה שנכתב נגדו הוא, למעשה, אמת. השאלה היא: האם לא ידע מראש כי האמת תצא לאור? האם קיווה כי יחפו עליו ויטשטשו את מעשיו, ורק כשכלו כל הקיצין הסכים להודות באשמה?

לדעתי, זה מה שקרה. אשר ידלין האמין שהמיפלגה לא תתן לו לטבוע, ותושיט לו יד כדי להצילו. אם לא היה סבור כך, לא היה מעז לכפור בעזות־מצח שכזו בכל מה שנכתב נגדו.

צבי אבירן, תל־אביב

הידד לנצחונכם!

מאירה אזרן, חיפה

בבית־המישפט הודה אשר ידלין לא רק בגטילת שוחד בסכום של מאה אלף ומשהו לירות. מרצונו הטוב הוא סיפר גם על מה שלא היה כלול בכתב־האישום, דהיינו, כי העביר למיפלגת העבודה עוד מיליוני לירות. אבל אשר ידלין לא סיפר, ואיש גם לא שאל אותו על כך, מניין לקח את מיליוני הלירות שהעביר למיפלגת העבודה. מי הם שנאלצו לשלם לו שוחד בסכומים כה גדולים? בכך, למעשה, הודה ידלין שאשמתו חמורה הרבה יותר מכפי שפורט בכתב־האישום. שכן, אם מסכום של 120 אלף ל"י שילשל לכיסו כמה רבבות ל"י, קל לחשב כמה לקח לעצמו מסכומים של מיליוני ל"י.

המדינה חייבת לתבוע מאשר ידלין לפרט את כל הסכומים שגבה ותבע, וממי לקח אותם.

אלי בן־יהושע, בת־ים

מה שמטריד אותי בעיקבות הודאתו של אשר ידלין בבית־המשפט הוא אם גם מישחקי־הרולטה שלו בלאס־וואגאס היו במיסגרת ניסיונותיו לגייס כסף למיפלגת העבודה.

י. שלום, רמת־גן

מי שווה יותר?

גם אני הייתי בין הרבבות שנדחקו במיסדרונות הצרים של בית־המישפט המחוזי בתל־אביב. טוב, היתה סיבה לכך. ידלין מודה, כך אמרו השמועות. אבל השוטרים לא נתנו להיכנס, כי האולם היה מלא בעיתונאים ובבני מישפחת ידלין. הבנתי שאורחים סתם, כמוני, לא יכולים לראות דבר כזה, כי בשביל זה יש טלוויזיה. אז חיכיתי בחוץ ופתאום אני רואה בחורה יפה, בבגדי חיילת ואפילו עם כובע של חיל־הים, פוסעת לה בעיכוב עדין לעבר הדלת של אולם המישפטים. השוטר בפתח החזיר כמעט לצעוק, אבל היא קירבה את ראשה ולחשה לו משהו באוזן. תאמינו או לא, אבל ההוא מיהר לפתוח את הדלת וכמעט ופרש שטיח אדום, בעוד היא פוסעת לה היישר אל לישכת השופטת, הדסה בן־עיתו.

שאלתי את השוטר: „מה זה? למה היא ולא אני?" אז ההוא מגלה לי שזאת הבת של השופטת בן־עיתו, אורלי שמה.

ככה הבנתי, וגם אתם יכולים להבין, שיש שווים בפני החוק, אבל יש גם שווים יותר.

איתן גורניק, פתח־תקווה

תמות נפשי עם פלישתים

דליה ידלין, בתו של אליהו גולומב ואשתו־בנפרד של אשר ידלין, ניסתה לשכנע אותנו, בשעתו, במיכתב נוגע־ללב, כי אשר ידלין אינו אלא דרייפוס שני. גם טליה ליבני, הידועה־בציבור של ידלין, הטיפה לנו כל הזמן מוסר על התנהגותנו כלפיו. היתה זו היא שהבטיחה לנו שלא להשאיר אבן על אבן במדינה, אם אומנם ימוצה הדין עם ידלין. והיא מימשה את הבטחתה. נראה שטליה ליבני היא זו שדחקה בידלין לנקוט שיטה של „תמות נפשי עם פלישתים."

על־פי כל הסימנים היא ידעה לא מעט על מעשיו הפליליים של אשר ידלין, אם יכלה להבטיח זאת. האם זו התנהגות הראויה לעורכת־דין בישראל, ועוד כזאת המועסקת במישרד־הביטחון? אינני סבור שיש להעמיד את טליה ליבני לדין בגין

ידידת ידלין, ליבני
אנושית וטראגית

מעשיו של אשר ידלין, למרות שהיא נהנתה ללא ספק מהכספים שהוא הרוויח. אבל הייתי מציע שלישכת עורכי־הדין תבדוק אם אין בהצהרותיה, בתקופת חקירתו של אשר ידלין, משום התנהגות שאינה הולמת עורכת־דין.

ברוך אזימרך, תל־אביב

אשר ידלין הוא קורבן של המישטר והשיטה. דומני שגם בשעה זו, כשאווירה של שימחה־לאיד מציפה את המדינה, חייבים אנחנו להתבונן בהערצה בדמויות שהתייצבו לצידו של אשר ידלין ולא הניחו לו להישלח לעונש, אלא שמרו לו אמונים עד לרגע האחרון. אפשר ללגלג על הקשר הריגשי העמוק שנשמר כל הזמן בין אשר ידלין לידידתו, טליה ליבני. אבל לדעתי, אין כאן כל מקום לליגלוג. טליה ליבני היא הדמות האנושית הטראגית ביותר בכל הפרשה, ומגיע לה צל"ש על מידת ההומאניות וההברות שהפגינה כלפי ידידה.

אסתר בראון, הוד־השרון

אשר ידלין נהג כאותו רב־חובל שהכריז „כל אחד לעצמו!", והטביע את האונייה.

אלי בנימין, קרית־חיים

הצהרות כלתי־יזהירות

בפגישתו של רבין עם נשיא חוף־השנהב בשוויץ, נשאל ראש־הממשלה בין השאר, על המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני.

תשובתו היתה לאקונית. לדבריו, הוא הסתפק בכך שהעיר לעמיתו שרק מתי־מיספר בציבור הישראלי נמנים עם חברי הקבוצה, ולמעשה זהו גוף חסר־חשיבות.

השאלה המתעוררת היא, האם לא היתה זו תשובה נחפזת וחסרת־היגיון? מה עוד שהיא נתנה למנהיג, המעוניין להשכין

תיווכחי לראות שהוא מוכן לבוא לקראתך ולגלות הבנה בכל הנוגע לך, הוא לא יוכל להסתיר את מבוכתו כשתבחיני ש־הוא נמשך אליך. יום רביעי הוא יום השילטון הבלתי מעורער שלך. הוא עשוי ביום זה להסכים לכל מה שעולה על רוחך. אפילו לקבל את חייציך השנונים. אל תספרי לו על הידיד שחיפרת.

* * *

ה־11 בחודש עשוי להתגלות לך כיום בעל משמעות בכל הקשור לפעילותך הרומנטית. תיווכח שיש לך יותר ידידי־אמת ממה ששיערת. מתנות שימושיות יפתיעו אותך. תייחד־רה עליהם ונעימים יסי־חו את דעתך מבעיות היום־יום. שבוע טוב לחיסכון. התקשרות עם בן מזל בתולה, עשוי־ייה להיות מועילה.

* * *

דיעות משונות ששמעת בזמן האחרון, גרמו אצלך מהפכת־ער־כים, ורצון להיות שו־נה, אקסצנטרי, במרכז העניינים. אל תיתן ל־אותו אדם שסובב את ראשך עד כה בדברי החבלים שהוא נוהג להשמיע לך, להמשיך ולעשות זאת. כל מה שעליך לעשות הוא ל־היות ישר עם עצמך.

גם לך נשקפות סכנות כלשהן, אם כי חמורות פחות: במיוחד היזהר אם יש לך עסק בעבודה עם מכונות או מכשירים חדשים וחשמליים. אל תיכנס לחובות ואל תתחייב על כסף. מלבד זאת, אווירה טובה תאפוף את בני מזל סרטן: הם ייתקלו בשורה של־מה של אנשים מעניי־נים, במיוחד במישור הרומנטי. היה נבון.

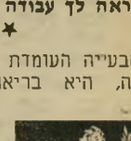
* * *

שבוע לא־נורמלי! סוף סוף הצלחת להשיג את הדבר אליו שאפת זמן כה רב. אך היזהר מברק־שווא שיסנוור את עיניך ויניח לך להאמין כי מעתה יתנהל הכל מ־עצמו, חד־וחלק. התחל, איפוא, כבר ה־שבוע, בהתוויית דרך חדשה לעצמך, ואל תיתפתה לזנוח מה ש־נראה לך עבודה קשה.

* * *

הבעייה העומדת במרכז השבוע, בן בתו־לה, היא בריאותך. כל אשר תעשה לשיפורה — ממויין, כל אשר תעשה עלול לפ־גוע בה — מסוכן מן הרגיל. גש לרופא, לבדיקה שיגרתית. ואל תזניח את פוליסת הבי־טוח בגלל הצלחתך ה־עסקית והאמנותית. נכונו לך הפתעות גם במישור הפיננסי — אך היזהר מהימורים.

אם תיזהר לא להיכנס למקומות־עבודה בהם יכולים ליפול עליך חל־קי־מכונות ולא להסתבך בתאונות הדרכים או תאונות עבודה — יע־בור הכל, השבוע, ב־שלום רב. בריאותך עדיין לא תקינה, אך שינוי בקצב החיים, מעט דיאטה והרבה שי־נה כשיש צורך יהפכו אותך לאדם מחודש.

* * *

צרור ברכות! הישגת את מטרתך, אפילו אם בדרך הקשה. אך הבט אחורה: הדרך בה עברת רצופה גוויות ר־מוסות על־ידך, ופגרים בהם התעללת ללא־רחם. לא תמיד הקשי־חות במקומה, עקרב, מעט אנושיות בכל מע־שיך, תגדיל את חוג מכריך, ובעיקר את המיספר הזעום של אלה אותם אתה מכנה „חברים". ה־נערה בלבן, אותה פגשת בשפת־הים, או בבית־הקפה, היא נערה כלבבך.

* * *

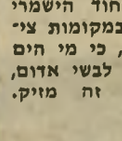
תקרית בלתי חשובה עשוייה לגרום אצלך ל־משבר. אל תבוזבז כסף: את עשוייה להיכנס ל־תקופה של חוסר־פעי־לות, אם לא תזהרי או אם תבואי בקשר עם האדם הלא־נכון. משום כך, מוטב לא להתחייב למוחו ארוך. אם תחלי־טי לנסוע בימים א' או ב' היזהרי ששום דבר חשוב לא יהיה תלוי במסע. הישמר מפני גניבה, בייחוד אם את עלולה לנסוע למרחקים ארוכים. בת קשת, לבשי בגדים בצבע חום או אדום.

* * *

מוזר איך שאתה מס־תבך כל חזמן בתכני־הזולת, לא? כאילו כל זה היה אחוב עליך. אבל אתם שונאים תכנים, לא כן, בני גדי? נו, את ח־סוד לא נגלה. זה יישאר בינינו. לעומת זאת, כדאי להתרענן במעט נסיעות או טיו־לים. הבריאות שלך חשובה, בת גדי: שימרי על עצמך — בייחוד הישמרי ממחלות מידבקות, בעיקר במקומות צי־בוריים. הרבי להתרחץ בים, כי מי הים המלוחים ישפיע עליך טוב. לבשי אדום, ואל תחקי את חברתך. זה מזיק.

* * *

מצטער, אבל הזהרתי אותך: אין זה שבוע לערוך מסעות או שי־נויים מרחיקי־לכת. אם תוכלי לשמור על מיס־גרת־חיים דומה לזו בה היית עד כה, בתנאים חדשים, תקלי במיקצת על הבעיות. אם לא — מוטב שתסמכי לחלו־טין על שיפוטו של איש בעל־שיקול. העיקר — לא להגזים בשום דבר ולא לריב. יום ב' הבא מגיש לך הזדמנות נדירה. אל תכתבי מכתבים חשובים ביום חמישי המתקרב ובא.

* * *

אז אם אתה עדיין לא יודע מה לעשות, גם עצותיהם של ידידיך לא יעזרו. מסע קצר אך מהנה עשוי לקרב אותך לאשה שלא צי־פית לפגוע עוד מעו־לם. אם אתה מן חטי־פוסים האוהבים בית — צפוייה לך חופה. בת דגים: בגד חדש חיוני, השבוע. הוא יפתח בפנייך דרך שונה מזו שחשבת לנקוט — וזה כדאי. זהירות! תאונות מיכאניות ותאו־נות חשמל עשויות להסתיים לא טוב.

שלום בינינו לבין שכנינו, ספיקות. חז"ל אמרו: „ודי לחכימה ברמיזה". הנשיא האפריקאי ידאי הסיק מכך מסקנות לא חיוביות ביותר ביחס לכוונת ישראל ל־שלום־אמת. תשובות מעין אלה, מפי ראש־ממשלה השואף להופיע בעולם כשוחר־שלום, ויוצא לגייס ידידים למען רעיון זה, עלולות רק להזיק לישראל, להרחיק ידידים ושלום גם יחד.

מאשה פורמן־הלפרין,
תל־אביב

אחדה לאורי זוהר

במדור מיכתבים בהעולם הזה (2057), כותב הקורא עדי זלושניק: „אורי זוהר הוא ליצן כישרוני, אבל זה הופך את המלצתו להתייצב לצד רבין למעשה־ליצנות." האם בגלל שאורי זוהר הוא בדרן לא צריכה להיות לו דיעה מיפלגתית? מי קבע שאנשים שמיקצועם הוא בידור, צריכים להתעסק כל חייהם אך־ורק במיקצוע, ואסור להם לחוות דיעה ולהפגין מעורבות בנעשה בארץ?

אורי זוהר הוא אזרח ישראל, ובתור שכזה זכותו להביע דיעה. היותו בדרן זוהר אינו הופך את דיעותיו אוטומטית ל„מעשה־ליצנות". לדעתי ראוי זוהר לכל הכבוד, בהקימו את את"ר. אני תומכת בו, ומקווה מאד שרבין אכן יהיה ראש־הממשלה הבא.

ש.ש., באר־שבע

„התנועה לשינוי הדמוקרטיה"

חה־חה־חה! אתם, שמתיימרים לגלות את הגילויים המרעישים ביותר, גם אתכם הצליחו להאכיל בלוקש הכי „לוקשן" שיוצר עד היום ועד בכלל.

הרמזים מונחים מול העיניים — ואתם פוזלים הצידה. הלא רק קצר־רואי כרוני לא יראה ש„התנועה הדמוקרטית לשינוי" הופכת, אחרי הבחירות, ל„התנועה לשינוי הדמוקרטיה"! במילים אחרות — דיק־טטורה. בלשון שונה — מהפכה צבאית (שקטה).

תהרגו אותי אם הגנרלים האלה מתכ־ננים משהו אחר. אלא מה? מהפכה סתם, עם טנקים ומטוסים, לא יפה לעשות (יהודי אמריקה יגידו נו־נו־נו).

או איך עושים הפיכה כך שגם העוגה תישאר שלמה? נכון, בדרך הכי חוקית. כן, הם „שינוי". הם בטוח ישנו, הם ישנו לנו ככה, עד שגם „הרפובליקה הדמוק־רטית הגרמנית" * תחוויר לעומתם.

נ. ב. נדמה לי שאפילו ידין, בצילום שלו בכתבה מלפלא (העולם הזה 2057), נראה כמו אחיו הצעיר של אולבריכט. אולי זה הפיתרון לתעלומת שמה של התנועה.

אחד מסינקס הבוחרים,
תל־אביב

תעלוליו של אולמרט

קראתי את הרשימה „דירה לצרכי רווח־חים" (העולם הזה 2057). עשיתי זאת ב־עומדי ברחוב, כאשר לפתע נעצרה לידי מכונית מסוג וולוו, שכורה. נהג בה חבר הכנסת אולמרט.

המכונית נעצרה בדיוק כאשר הייתי בפיסקה שבה מתוארת הדירה החדשה של מישפחת אולמרט. מהכתוב מתקבל הרושם שהמדובר בדירה צנועה של 85 מטר מרו־בע בקירוב, אך למעשה עולה שיטחה של הדירה, הנמצאת באחד מאיזורי־היוקרה של ירושלים, על 100 מטר מרובעים.

כדאי לציין שתוכנית־הסיוע, שבמיסגר־תה קיבל חבר הכנסת אולמרט 25 אלף ל"י (נוסף ל־65 אלף ל"י שקיבל כזוג צעיר), מיועדת למיסכנים. בחוברת־הס־ברה של מישרד השיכון נאמר, שהתוכנית להטבת תנאי־דיור מיועדת לגרים בצפיפות של שלוש נפשות לחדר, או — לגרים בצפיפות של שתי נפשות לחדר בתנאי שהמישפחה סובלת ממצוקה באחד התחו־מים הבאים: בריאות, סביבה, חברה או פרנסה. אני מאושר לבשר לקהל, ש־חבר־הכנסת אולמרט איננו סובל אף מאחת המצוקות הללו.

חבר־הכנסת אולמרט ידע שהוא מבקש עזרה חריגה, ולכן חיפש פרוטקציות. הוא פנה לאנשים שעבדו במחיצתו של אברהם עופר וביקש מהם להשפיע על השר. ואכן, השר המליץ באוזני כמה אנשים על מתן העזרה החריגה לאולמרט. אחרי שקיבל בעזרת עופר את 25 האלף, קם אולמרט והשמיץ את אברהם עופר בכנסת.

אהרון גבע, ירושלים

חותכים בלי לשאול

כששמעתי ברדיו שבתו של הנשיא קארטר הוטבלה בטכס בפטיסטי, קינאתי בבפטיסטים: הם לא כופים על תינוק בן שמונה ימים את דתם. הם מניחים לו להחליט בעצמו, לכשיגדל, מה הוא רוצה.

אצלנו אונסים אותך להיות יהודי! בכוח! חותכים לך בלי לשאול את פיך — וזהו. לך תגיש תלונה במישטרה. אתה צווח מכאבים, כל האורחים מחייכים מנחת ותוחבים לך לתוך הפה סחבה טבולה ביין — שתשתוק שם.

להם זה לא כואב, כי לא להם חתכו כרגע בלי הרדמה. לך חתכו!

ואנחנו עוד מתיימרים להיות עם נאור, תרבותי, דמוקרטי ולא חלילה עובדי־אלילים. במקום להקריב את הבן הבכור, אנו עורכים „סידיון הבן."

למה, לכל השדים והרוחות, לא יכולים לעשות את אותו הדבר עם ברית־המילה, שתהיה סימלית, ברית עם אלוהים, בלי לחתוך איברים חיים מן הגוף, כמו באיזה שבט פרימיטיבי מתקופת האבן. נדמה לי שכבר הגיע הזמן לשינוי הזה, אם לא נעשה לפני 3000 שנה.

ולכל אלה הטוענים שכריתת עורלה יש בה יסוד בריאותי, אענה: כיראו לעצמכם את האף והאוזניים, זה יהיה עוד יותר בריא!

זאב גזע, חולון

האם מוקד מתפרקת?

בהקשר לידיעה שנתפרסמה במדור „תשקיף", אודות קבוצת חברים העומדת להציע את פירוק „מוקד" (העולם הזה 2056) ואשר אני, כביכול, עומד בראשה, ברצוני להעיר:

● אין לי כל „קבוצת חברים".

● מעולם לא עלה בדעתי שיש לפרק את מוקד מסיבה כלשהי. אני סבור שקיו־מה של מוקד חיובי ומשמעותי ביותר ב־מפה הפוליטית, בלי קשר ליציאתה או לאי־יציאתה של מס"מ מהמערך.

נכון שחופש־העיתונות הוא גם החופש לייצר „ברווזים" — אבל זה, לטעמי, חופש זול מאד.

ראובן („רובי") רוזנטר, נחשון

● כתב העולם הזה, מאיר דורון, מעיר:

● יש קבוצת חברים הנתונים להש־פעתו של „רוביק" — למרות הכחשתו.

● ההצעה הועלתה על־ידי „רוביק" בפגישה סגורה עם אחדים מהבכירים ב־אנשי מוקד. היו לכך עדי־שמיעה לא מעטים. אם שינה את דעתו — הרי זה לגיטימי.

תרגילים בדמיטציה

הגיעה השעה לחשוף ולבדוק את פעילות

(המשך בעמוד 10)

* גרמניה המיזרחית.

כעת מחירים מיוחדים בכל חנויות בגד-ערב.

תל אביב: ככר אתרים, מ-10.00 עד 20.00, ביום ששי מ-09.00 עד 13.00, בשבת מ-20.00 עד 23.00.
רח' מול דגים, יפו העתיקה, מ-10.00 עד 13.00, מ-20.00 עד 24.00, ביום ששי מ-10.00 עד 13.00, בשבת מ-20.00 עד 24.00.
"אסת עור" רח' דיזנגוף 190, מ-09.00 עד 13.00, מ-16.00 עד 19.00, ביום ששי מ-09.00 עד 13.00.
רח' בן יהודה 104, מ-08.00 עד 13.00, מ-16.00 עד 19.00, ביום ששי מ-09.00 עד 13.00.
ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 60, מלון המלכים, מ-09.00 עד 13.00, מ-16.00 עד 19.00, ביום ששי מ-09.00 עד 13.00.
מצפה אבו טור, רח' עין רוגל 5, מ-08.30 עד 17.30, ביום ששי מ-08.30 עד 14.30.
חיפה: רח' נורדאו 5, מ-09.00 עד 13.00, מ-16.00 עד 19.00, ביום ששי מ-09.00 עד 15.00.
אילת: מרכז תיירות חדש, מ-10.00 עד 13.00, מ-17.00 עד 21.00, ביום ששי מ-10.00 עד 14.00.
מגדל העמק: רח' בגד עור, מ-08.00 עד 18.00, ביום ששי מ-08.00 עד 14.00.

aroyo-barel

מכתבים

(המשך מעמוד 9)

„האגודה הבינלאומית למדיטציה בישראל", אתה אגודה הטוענת שהיא „אגודה עותו־מנית", שאין לה רווחים, שלא משלמת מיסים, ושמשכנעת את הקהל בכל מיני שיטות ואמצעים ללמוד את המדיטציה הטנסצנדנטלית ומוציאה, אגב כך, סכומי־כסף עצומים מהציבור.

לפי הערכה „קלה", הרי רק באיזור תל־אביב נפתח מדי יום קורס של 20 מש־תתפים, כשכל תלמיד משלם סכום של 375 ל"י. למיטב ידיעתי, מקבל כל מורה שיש לו חלק באגודה יותר מ־10,000 לירות משכורת חדשית, נוסף לאחוזים על כל תלמיד שהוא מלמד. האגודה משקיעה כספים רבים בקניית רכוש, וחלק לא מבוטל מן הכסף מועבר לחו"ל במטבע־חוץ היישר לכיסו התפוח של המהאריישי שלהם, מהש יוגי. האם כל הפעילויות של האגודה חוקיות? האם היא אגודה ללא־רווחים? מדוע היא גובה סכומים כה גבוהים מה־ציבור עבור קורסים אלה? מדוע היא מחתימה את כל תלמידיה שהתפתו לבוא וללמוד מדיטציה על כל מיני טפסים

סודיים, כביכול, שכוונתם להטיל על אלה שחתמו מורא ופחד מפני גילוי המאנטרה, שהיא המילה המיסתורית והסתמית שלהם?

דן אופיר, תל־אביב

בזמן האחרון מלאים העיתונים בפיר־סומים על כך שהמדיטציה הטרנסצנדנ־טלית היא, כביכול, דבר מזיק. השבוע אפילו סיפרו בעיתוני־הערב על קבוצה של מורים למדיטציה שפרשו מן האגודה העולמית בטענות שהמדיטציה גורמת ל־ליקויים נפשיים אצל העוסקים בה, והיא מזיקה יותר משהיא מועילה.

מדברים הרבה על הכספים הרבים ש־עוברים באגודה. אבל אני עצמי, כמי שעוסק במדיטציה ברציפות כבר כמעט שלוש שנים, אומר לכם שכל סכום כסף היה שווה כדי ללמוד את הטכניקה הס־שוטה והקלה של המדיטציה.

כל מי שכותב נגדה, ממיט אסון על העולם. אם כולם היו עוסקים במדיטצ־יה, היה לנו הרבה יותר טוב!

דויד איתן, גבעתיים

ר"ש מר"צ בכנסת

התנועה לזכויות האזרח של שולמית אלוני מוציאה לאור, מפעם לפעם, בית־און פנימי בשם „איגרת מהכנסת", על פעולות הסיעה בכנסת. אך מה הופתעתי למצוא בגליון ינואר של „איגרת מהכנסת", בעמוד האחרון, את הפיסקה: „בהוצאת התנועה לזכויות האזרח (ר"צ), חברי־כנסת סטור מתשלום."

האומנם מאפשר החוק לכל סיעה בכנ־סת להפיץ, ערב הבחירות, כל חומר שהוא על פעולות הסיעה בכנסת ומחוצה לה? הרי יש בכך תעמולה ישירה למפלגה.

בהזדמנות זו ברצוני לציין לשבח את מדורכם החדש, „בחירות 77", על המירוץ הגדול לכנסת התשיעית. אני מאחל לכם הצלחה בבחירות.

אגב, מהם ההליכים לקביעת אותיות לרשימות הרצות לכנסת? כמה זמן־שידור ברדיו ובטלוויזיה תקבל כל מיפלגה חד־שה שלא רצה בבחירות הקודמות?

לדעתי, טוב תעשו אם תפתחו מדור קטן בשם: „הבוחר שואל — המערכת

כוהל לכלי המטבח
ב"בזק לימונית"
של "עץ הזית"

"בזק לימונית"—תכשיר מהפכני ומעודן לשטיפת כלים, המכיל כוהל, לימון וחומר להגנת הידיים; הכוהל ממיס שומנים, מחטא ומבריק את הכלים; הלימון מרענן ומשרה ריח נעים על הכלים.
כשר, מכיל 600 סמ"ק

קחי לביתך את הטוב ביותר—"בזק לימונית" של עץ הזית

זה עתה הגיע
PENTHOUSE

FEBRUARY 77
February 1977
★ EXCLUSIVE:
The New Mafia
הפצה בלעדית
סטימצקי

חסוך כסף!
ספרים יד שניה!
אנו מוכרים, קונים ומחליפים ספרי לימוד, ספרי קריאה וספרי אמנות בכל חשפות.
„לוטוס"
תל־אביב, רח' אלנבי 101
(מול בית־הכנסת הגדול)

השבוע
סך הפרסים
4,8 מיליון ל"י
פרס ראשון
בהגרלת הפיס
750,000 ל"י
קנה לך כרטיס
ובוא
לטכס ההגרלה

מפעל הפיס

מכתבים

משיבה", לבירור שאלות על כל הקשור בבחירות.

דרור חופשי, ירושלים

איציק, שימעון קורא לך!

מאז נודע על המאבק / בין שימעון ליצחק / התברר שהכל פה במדינה / מתחרז עם זו המנגינה. / יש קידוחים במיפרץ סואץ / אז יצחק צועק ושימעון כועס / מיסמך לעיתונות מודלף, וכבר מלחשים / שרק מחוגיו של „שין" / יצא אותו מלשין.

אם ידלין מסתבך בפלילים / גם זה חלק מריב התרנגולים. / ואם ידלין אז גם רבינוביץ ורבין / וזו על כן אינטריגה תישעה קבין / אם רבין מתפטר / הרי זה ברור שהוא מכה את „שימי" בסנטר / אם דיניץ מתנשף להשיג ביקור / מובן מה מעסיק את מוחו העכור. / כך יוכל יצחק לקחת „פור" / ולהכניס לפרס „נוק־אאוט" מאחור.

המאבק בין שימעון ליצחק / הוא, אם כן, שלאגר מובהק. / עכשיו מתחיל להת־ברר / שז'נבה גם־כן תוצא מן המקרר. / לקראת מועד הבחירות / יורד כבר רבין על ויתורים ופשרות. / כך ייהנה מלחץ מפ"מי נגד פרס / וישלח את דיין להעלות חרס.

הרצל חקק, ירושלים

שירה צעירה — אקטואלית

מי? / מי זה האיש אשר שמו רבינוביץ / שביגלגו עברתי ממעדני־מלכים — לסנדוויץ' / משימלה וחליפה — למיכנסי־ג'ינס ולא קטיפה, / מחולצת־משי וספטה — לטריקו פשוטה, / מנעליים יפות — לסנ־דלים שטוחות.

לך אני מאחלת שתלבש סרבל בצבע תכלת, / לרגלך תיקשר שרשרת / וכל התומכים בקולך יחוברו לה בשלשלת. / ולפיך הגאון אתקין ריץ־רץ' קטון, / שמא חלילה תביא עלינו עוד אסון.

מיכרז!

הממשלה הכריזה ללא היסוסין / שגונבי־עתיקות יועמדו לדין, / מאסר וקנסות יוטלו על כל דיכפין / שברשותו יימצא חפץ עתיק־יומין. /

וכאן השאלה חוזרת ונשאלת / איפה הצדק והדין־דיין אמת?

עליזה גיל, אילת

מעשי אבות ובנים

קראתי השבוע שתי כתבות בשני עיתו־נים: האחת בהעולם הזה (2058) על „הרוח הרעה של אהרון מגד", מאת דן עומר, והשניה בדבר, על המשך הופעת העיתון העיברי של היורדים באמריקה — ישראל אקספרס, מאמר שנכתב בידי חיים איזק.

הקשר בין שתי הכתבות הוא בידיעה שאותה העלים חיים איזק מקוראיו, ידיעה המספרת שהעורך החדש של אותו עיתון־יורדים הוא אייל מגד. האב מוכיח־בשער פעמיים בשבוע מעל דפי דבר, ואילו בנו הוא דוברם העיברי של היורדים. עוד מכיח כזה, ואבדנו!

משה תמיר, חולון

● בינתיים חדל גם הבן להוכיח, אחרי שהוצאת העתון הופסקה.

אנחנו יודעים

עוד בטרם הגעתי לסוף מאמרו המאלף של הפרופסור שלמה הררי מסאן־דייגו (פורום „העולם הזה" 2058), ידעתי בליבי כי הוא צודק במאה אחוזים. אני רוצה להפנות אליו תשובה אישית:

בעצם, לומר לך בכנות, כל אשר כתבת ידוע לי מזמן, ועוד יותר מכך: ידוע לי שהישראלים בזים לכל חריג, שהם שוב־אים מרכיבי־משיקפיים ומתעבים שמנים עד עימקי נשמתם, שהם מגעילים וקטנו־ניים וצרי־אופק, וכל מה שיעלה עוד קילומטר המאומן.

אני אומנם אינני פרופסור, בעצם אני רק תלמיד בי.איי. וגילי מתקרב אך למח־צית גילך, אך אוכל להוסיף להשכלתך

הרצל חקק

עליזה גיל

פגזים בחרוזים

הכללית פרט חדש ומעניין, שאינו נהיר לך בוודאי מפאת היעדרותך הממושכת. ובכן, הישראלים לא רק שונאים איש את רעהו, הם שונאים את עצמם, את בשרם, כל נים ונים בנפשם הבזויה וכל פינה בעצמיותם העלובה.

איך ניתן, אחרת, להסביר את העובדה שדברים כשלך התפרסמו בשבועון ישראלי המכבד את עצמו — דברי אדם אשר משנת 1955 חסר הוא כל מושג מעמיק על המתרחש במדינה, ובין גיחה לגיחה ל־פרובינציה מיזרח־תיכונית זו מרשה לעצמו להעיר את הערותיו המלומדות והמנוסות ממרום־שיבתו האקדמאי באוניברסיטת סאן־דייגו, ולייעץ עצות מחוכמות כיצד להעלות את הישראלים היורדים בחזרה — את האחרים, כמובן, לא אותו־עצמו.

ההסברה ישראלית לוקה בחסר, הכלכלה מתמוטטת, מילחמות חדשות על הסף, הפער החברתי מתרחב, היורדים — יורדים, וה־עולים כבר לא. ואתה, פרופ' חררי, הדואג והאוהד, האיש שגילה את אמריקה מחדש, מתיימר לספר לנו כמה אנחנו גרועים! אל תדאג, אנחנו יודעים.

חשבתי לכתוב לך מיכתב שקול וניניוח, שינסה להסביר לך כמה אנחנו משתדלים, ומנסים ומתלבטים ומשגים פה־ושם ונכ־שלים עוד ועוד, אך ממשיכים בכל־זאת להתקיים ומקווים ליום. אך החלטתי כי אינני רוצה להגיד לך שום דבר לעניין, שטירחה זו טירחת־שווא היא ואינך ראוי לה, לא אתה ולא אלפי רעיך המהנהנים בהנאה למיקרא אימרותיך המחוכמות.

הרי מי שעבר שנים מיספר בארץ־ישראל וחזה מבשרו את הרעה וחש את הפחד והבדידות האיומה, והשכיל להבין את החזון אך נשבר וברח — לא יושפע בוודאי מקומץ מילותיו אף של הדגול במסבירים, שתמצא הארץ הזאת לשלוח אליו.

ומי שחי כאן ולא הרגיש ולא ראה, או שראה והתעלם — אף לא ירצה להק־שיב, ונמצאנו קרחים בכל מיקרה. צריך לעזוב אתכם במנוחה, לשכוח מכם כשם שמשתדלים לשכוח אסון, ולבוז לכם כשם שבזים למפגה אחוריו ליריבו.

לא עוד הטבות, לא עוד הסברות, לא עוד חינוחנים מאוסים ומקח־ומימכר בטוב הארץ והדרה. מה, בסופו של דבר, ניתן עוד להציע לכם?

ומה עוד לא הצענו? ואיך לא הצענו? ניסינו בטוב, בדיברי־סייסנות, ביקשנו, הסברנו, התחננו, אחר רגזנו ורתחנו, ויש שהתייאשנו ובליבנו ידענו תמיד: אדמת הארץ הזאת תישאר מלוחה, וסביבה ים־שיכו להלך מיליוני מוסלמים, מצפים לרגע שנתמוטט.

מוטב להתעלם מכם, לשכוח אתכם. אתם הרי תגיעו לכאן בסופו של דבר בחזרה, עם גל האנטישמיות הראשון או מפחד שילטונות־המס, והארץ הזאת תקבל אתכם בחזרה נכונה ואוהבת, כשם שקיבלה את האומללים בבניה — והיא תסלח ותברך שהחיינו.

אבל עד אז — לשכוח.

אתה כותב, פרופ' הררי, כי החברה האמריקאית קיבלה אתכם יפה, כי השת־רשתם וכי טוב לכם. אך, האם לא נתקלתם מעולם בשאלה כיצד זה חתמו מנהיגי ארה"ב על תיקון ג'קסון הידוע, למען הגבר עלייה יהודית לארץ בעוד בתוכה יושב קיבוץ ענק של ישראלים — ציבור הדומה בהיקפו למיספרם של אלו שהצל־חו להיחלץ ולצאת בעזרת התיקון המבורך?

האם לא נשאלתם שאלה זו מעולם? האם לא הבחנתם בפאראדוכס?

ולסיום, פרופ' הררי — שאלה אישית במיקצת.

כפסיכולוג מצליח („אני טוב ואני יודע זאת") טענת, שמי שטבע את המונח „נפולת של נמושות" מנסה לחפות על ייסורי מצפונו. כיצד, אם כן, תכנה את מיכתבך שלך?

התנצלות מגומגמת? צביעות מתחסדת? או אולי ניטרליות אוהדת?

אשמח להיווכח כי לא פירסמת תשובה. לא אתה, ולא חבריך.

רמי גוברניק, ירושלים

10 צפרני הקסם

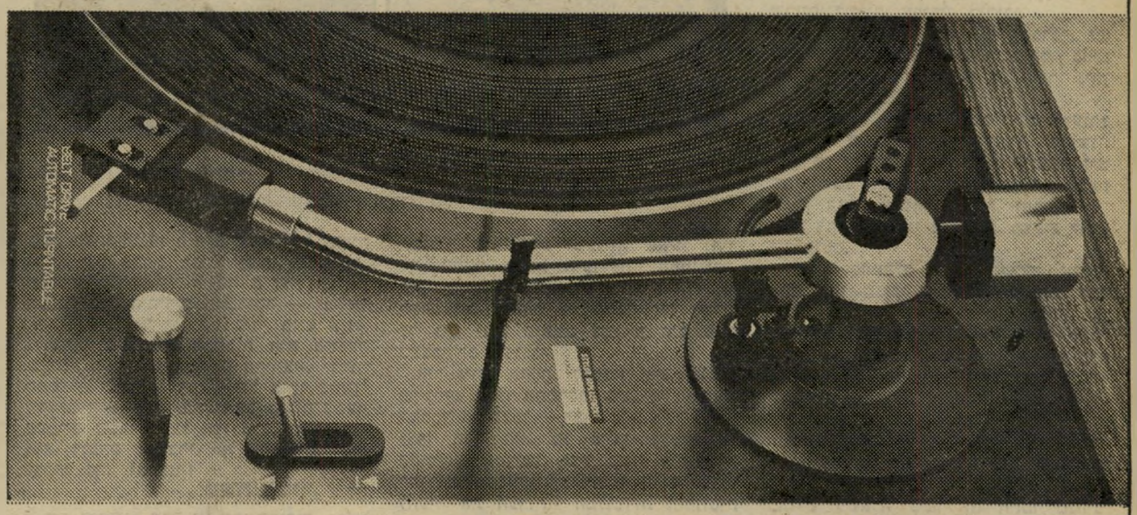
צפרנייך מקסימות ללא בעיות!

הפתרון האידאלי לכל סוגי הצפרנים!
לצפרניים סדוקות, כסוסות ולצפרנים יפות וחזקות במיוחד.
השתלת צפרניים, בעזרת אבקה ונוזל המתקשים תוך דקות,
משייפים את הצפורן, מורחים "לאק" והרי צפורן לתפארת.

SUPERNAIL
"סופר נייל"
המרכז הישראלי לביצוע צפרניים בשיטה האמריקאית
יבוא • שיווק • ביצוע
פתוח ברצימות בין השעות: 09.00-19.00
תל-אביב רח' דיזנגוף 270, טל. 03-245036
באר-שבע רח' הרצל 82, טל. 057-78601

פיקום דגש

נשיונל S.G.1070.
השכלולים שאתה נהנה מהם היום יעוררו התפעלות גם ב־1982.

מנקודה לנקודה
על פני לוח התחנות,

מ"קול השלום" ועד
"רשת גימל".
תפקידה של ה"עין"
הוא להורות לך-
כהרף עין-היכן אתה
עומד ולאיזה תחנה
אתה מאזין.

לא כל מערכת סטריאו הנראית משוכללת היא משוכללת באמת. אלא אם כן אתה מתבונן במערכת סטריאו של נשיונל. בנשיונל, חברת האלקטרוניקה הגדולה ביותר ביפאן, מחלקה מיוחדת העוסקת אך ורק בפיתוח שכלולים והמצאות במערכות סטריאו. לכן, אין זה מפליא כי בנשיונל תמצא שכלולים אשר לא ראית מעולם במערכות הסטריאו הרגילות.

הקפדה בפרטים הקטנים עשתה אותנו ענקים

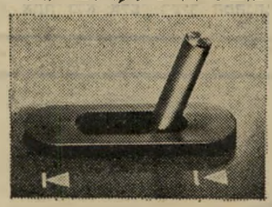
הפרטים הקטנים עושים את ההבדל הגדול בין מערכת סטריאו רגילה לבין מערכת סטריאו של נשיונל. שפע השכלולים הם רק חלק ממכלול היתרונות שמעניקה לך, מערכת סטריאו נשיונל.
באולמי התצוגה שלנו ברח' אבן־גבירול 18, ת"א, ובחנויות המובחרות בכל הארץ תיהנה להאזין ולראות את כל היתר.

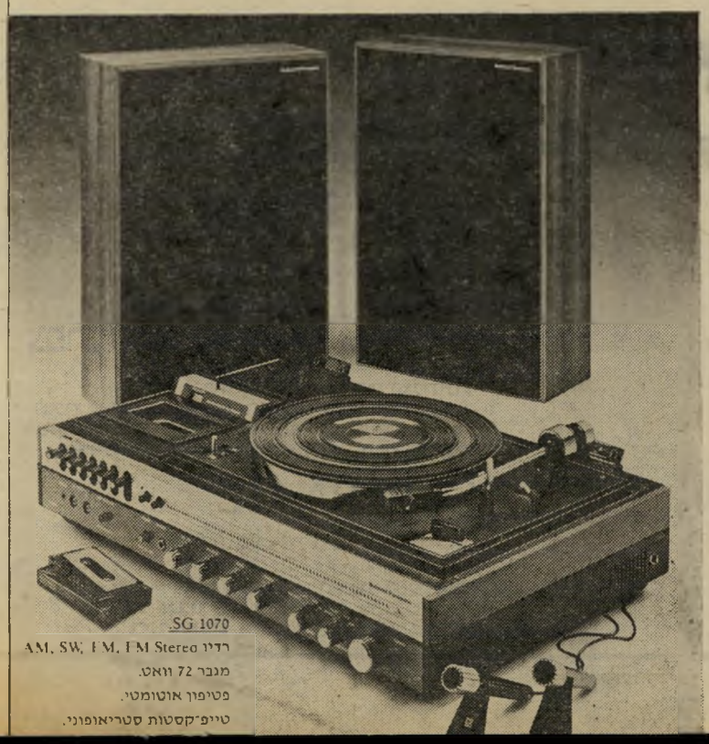
National

צעד קדימה אל המחר.

בלי לשבור את הראש

מנגנון מיוחד בפטיפון מבטיח שלעולם לא תשבור את הראש היקר על גבי התקליט. מתג קטן "מנטרל" כל תנועה חפוזה ומניח את הזרוע אט אט על מקומה — בשלום.

SG 1070
רדיו AM, SW, FM, FM Stereo
מגבר 72 וואט.
פטיפון אוטומטי.
טייפ־קסטות סטריאופוני.

להאזין למצעד הפזמונים אחרי שהוא נגמר

כמה פעמים כבר החמצת את תכנית הרדיו האהובה עליך בגלל סרט־מתח בטלוויזיה, או בשל ביקור בלתי צפוי של ידידים? עכשיו כבר לא תחמיץ דבר. הרשמקול הסטריאופוני המשוכלל הבנוי במערכת הסטריאו שלך יאזין במקומך. ולאחר שתתפנה תוכל, בלחיצת כפתור, להאזין לתכנית הרדיו שהוקלטה — כאילו שודרה בו ברגע.

מה בין קול השלום לרשת גימל?

שכלול זה ימצא חן, קודם כל בעיניך. זוהי עין אלקטרונית אדומה המתרוצצת

הצעה מהפכנית: מוראטוריום על הליכים פליליים נגד עברייני מימון המיפלגות המוסרים הודאה תוך חודש. והחזרת כל הכספים השדודים לבעליהם

שיטה פלילית

מ ש משהו מגעיל ומסליד בפסטיבל, הנערך עתה סביב לפרשת אשר ידלין. אותם ששמיצו והכפישו אותנו, כאשר פתחנו במאבק הקשה לחשיפת האמת, תופסים עכשיו טרמפ על הפרשה. אותם שנעצו אז סכין בגבנו, הופכים את הפרשה קרדום לחפור בו. אותם שלא נקפו אצבע כדי לעזור לנו, בכנסת או בהסתדרות, בשעה שעמדנו בקרב וקיבלנו על עצמנו סיכונים — מופיעים עתה בפוזה של מנצחים.

חבריו וידידים של אשר ידלין אך תמוה־שישום, שותפיו לעסקים וליבידוויים, עטים עתה על ה־מציאה כמו נשרים על פגר.

הליכוד — שמיפלגותיו היו שותפות מלאות לשיטת פינחס ספיר, שהתחלקו עימו בשלל כספי הסוכנות, שפעלו עימו על־פי השיטה הבדוקה של „יד רוחצת יד" — איזו זכות מוסרית יש לו עתה לעשות הון מפרשת ידלין?

סיעת־הענק של הליכוד בכנסת — מה היא עשתה כדי לחשוף את השחיתות? הקצבת המיליונים שמקבל הליכוד מקופת המדינה למימון מיפלגותיו — האם הוצאה אף אגורה שחוקה אחת ממנה לפעולה נגד השחיתות?

חוץ מבירכורים ונאומי־דמגוגיה אחרי שחוכרע הקרב — מה עשה הליכוד בפרשת ידלין?

ואילו ד"ש, איזו זכות מוסרית יש למנהיגיו — כימעט כולם הפרוטקציונרים ו־בני־הפרוטקציונרים של פינחס ספיר — לשלול את השיטה שהעשירה אותם? מניין כספי המיליונים הזורמים עכשיו לקופת ד"ש — אם לא מתרומותיהם של מתעשרי המישטר הקיים? איש כמו מאיר עמית, פרוטקציונר מובהק של פינחס ספיר, שנתמנה לתפקיד מנכ"ל כור על־ידי אשר ידלין בכבודו ובעצמו, מה למיפלגתו בחגיגה הזאת? האם חברת־הבת של כור, שהוזכרה על־ידי ידלין כציונור להעברת כספים למיפלגה, שונה מחברותיה?

כל אלה הם שותפי השיטה. עכשיו הם פוצחים במקהלה: „תיפסו את הגנב!"

מי שמצפה שמיפלגות אלה ואנשים אלה ישנו את השיטה שבה הם גדלו ונהנו ועשו קאריירה — אינו אלא פתי.

■ ■ ■

ך דברים חייבים להיאמר בפה מלא, בגלוי ובלא רחמים.

בארץ הזאת שלטה, במשך ה־דור האחרון, שיטה פלילית.

שיטה של גניבת כספי הציבור למען המיפלגות.

לפני קום המדינה נגנבו בעיקר כספי היהדות העולמית, שנתרמו למען בניין הארץ. חלקים גדולים מכספים אלה זרמו במישרין ובעקיפין לכיסיהן של המיפלגות. מפא"י לקחה את חלק־האריה — אך כל המיפלגות האחרות של המימסד, ממפ"ם ועד הרוויזיוניסטים, קיבלו את חלקן.

שיטה זו לא בוטלה עם קום המדינה. חלק גדול מכספי התרומות של יהודי העולם הוסיף לזרום לכיסים מיפלגתיים. אבל בינתיים נוצרה קופת המדינה, ובה נמצא שלל גדול יותר לחלוקה, על־פי ה־מפתח הממוי.

מפתח זה יצר שלושה מעגלים:

המעגל הפנימי מורכב כולו ממפא"י, בגילגוליה השונים — מיפלגת־העבודה והמערך. למעגל זה זרם השלל המרכזי.

המעגל השני, הרחב יותר, מורכב ממיפלגות הקואליציה. להיכנס לקואליציה פירושו: לקבל אחוזות מיפלגתיות, בצורת מישרדים ממשלתיים ועמדות־מפתח אחרות, המנוצלים למימון המיפלגה ולהבטחת טובות־הנאה לראשיה ולעסקניה הבכירים והזוטרים. מבחינה זו אין כל הבדל בין המפד"ל לבין ל"ע, בין מפ"ם לבין הליברלים (כשהיו בפנים).

המעגל השלישי כולל את מיפלגות־המימסד, שאינן בקואליציה. גם להן ניתן חלק מן השלל — כספי הסוכנות, זיכיונות, רישיונות ושאר טובות־ההנאה שיש בידי השילטון לחלק. כדי שתשתוקנה.

זאת היתה שיטת פינחס ספיר. לא הוא המציא אותה. היא קמה זמן רב לפניו, כימי הסוכנות ה־יהודית. אך הוא שיכלל אותה, עד שהפכה יצירת־אמנות של שחיתות פוליטית.

■ ■ ■

ך שׁ להבין את מלוא המשמעות של שתי המילים „שיטה פלילית".

שיטה היא מערכת כוללת. לא מעשים פליליים של מעטים. לא מעשים של מיפלגה אחת. לא תופעת־שוליים, אי־שם בקצה המישטר.

שיטה פירושה — מישטר כולל, שחלק שותפים לו, שכלל אינו יכול להתקיים אלא בהסכמה וכתמיכתם הפעילה של חלק — כל חלקי המימסד, הקואליציה והאופוזיציה, כל דרגות השילטון, כלי־התילקשורת ומוסדות הציבור.

אי־אפשר היה להזרים במרוצת השנים מיליארדים של לירות מקופות הציבור לקופות המיפלגות — בלי שיתוף־פעולה אמיץ של כל אנשי־המפתח בתוך המערכת.

איך זה פעל?

פשוט מאד: בראש כל המיפעלים הממלכתיים, הציבוריים, ההסתדרותיים והציבוריים הועמדו אנשים מיפלגתיים. כל מינוי חשוב היה מיפלגתי — מטעם המיפלגה ששלטה באותו מיגזר. אנשים אלה, שידעו כי הקאריירה שלהם כולה תלוייה במיפלגה שמינתה אותם, היו עבדים נרצעים למיפלגותיהם. כשקיבלו פקודה לגנוב כספים, הם גנבו, או חיפו על אחרים שגנבו, או העלימו עין והביטו לכיוון אחר.

מי שלא הסכים לכך, נפטר כבר בשלב מוקדם של הקאריירה שלו.

פרשות ידלין ועופר גילו טפח מנוהלי־הביצוע. המנכ"ל של קופת־חולים נתן ל־מנכ"ל של סולל בונה לנפח חשבונות (וכך לגנוב את כספי חברי־ההסתדרות), ה־הפרש הועבר למיפלגה. מנכ"ל שיכון עובדים מכר נכס למנכ"ל קופת־חולים, גבה על כך קומיסיון חשאי (שהוא גניבה ושוחד), והעביר את הכסף למיפלגה.

וכך הלאה וכך הלאה — אלף ואחת שיטות מתוחכמות.

פירוש הדבר — וגם זה חייב ל־היאמר: כימעט לא ייתכן שאדם שהיה בעמדה בכירה במימסד זה לא היה שותף למעשיו הפליליים.

ועל כן: כל אדם שכיהן במימסד זה במישרה רמה, פוליטית או כלכלית, ושלא הסיק את המסקנה בעוד־מועד, פסול מלתפוס עמדה כלשהי במישטר הדוגל ב־שינוי ובטוהר־המידות.

אם אדם כזה מצטרף כיום ל־תנועה כלשהי אשר רוממות השיר רבים את מעשיהן?

ומדוע כך זה השתנה עכשיו?

לא קל לנתח שינויים במצב־הרוח הציבורי. יש לכך, בוודאי, סיבות רבות ושונות:

ההלם של יום־הכיפורים שיכנע רבים כי השחיתות אינה תופעת־שוליים אשר מותר להתעלם ממנה, שהיא הפכה סכנה לעצם קיום המדינה.

ההתנוונות של מיפלגת־העבודה הורסת את עמוד־התווך של המימסד כולו. בימי־

ידלין בליווית שוטרים בדרך למעצר, אחרי ההודאה

נוי כפיה ודגך המטוהר בירדה — אין זו אלא בריחה עגומה.

■ ■ ■

ך ? זה אינו חדש.

העולם הזה הכריז מילחמה על שיטה זו כבר לפני 25 שנים. הוא עמד נגדה בקרבות ללא־ספור. הוא חשף את שיטותיה, גילה פרשות, התמודד עם ראשיה. כאשר הקמנו תנועה פוליטית, היה המאבק נגד השיטה אחד מיעדיה העיקריים. והבאנו את הקרב אל הכנסת ואל ההסתדרות.

מי שמעלעל כיום בכרכי העולם הזה מלפני 25, 20 ו־15 שנה, נדהם מן הדיי־קנות שבה הוגדרו הדברים כבר אז. ידענו הרבה, וניחשנו את השאר.

אם כן, מדוע לא התקיימה הצי־בור אז?

מדוע הושמצנו אנו, ולא אנשי המימסד שאת חטאיהם חשפנו? מדוע לחמו העיתונים בנו, תחת להילחם בשיטה המושחתת, שאת פרטיה גילינו שבוע אחרי שבוע? מדוע הוסיפו האזרחים, כל ארבע שנים, לבחור במיפלגות המושחתות, בקואליציה ובאופוזיציה, למרות שגילינו ב־זוהר של בן־גורין, דיין, פרס ואיסר הראל הופעלו שירותי־הביטחון והמישטרה נגדנו. בתקופת השילטון של גולדה מאיר ופינחס ספיר גויים הכוח המקובץ של המשק הציבורי כדי להשתיק את עו־שי־הצרות ולהשחית את כלי־התיקשורת. כעת אין המישטר מסוגל עוד לגייס כוחות אלה.

קם דור חדש במדינה, שהשתחרר ב־מידה מסויימת מן המנטאליות הנכנעת של נתינים וצמיתים, של אזרחים בני־חורין.

פרשות ידלין ועופר אינן שונות מפרשות רבות קודמות שחשפנו. אבל מצב־הרוח הציבורי השתנה, לכן התפתחו כפי שהתפתחו. עתה הגענו לרגע של אמת.

■ ■ ■

ך גע של אמת יכול להביא לשינוי. אך הוא יכול גם לחלוף מבלי להשאיר זכר.

כאשר המושחתים עורכים פסטיבל נגד השחיתות, זהו תכסיס שמטרתו למנוע שינוי.

(המשך מעמוד 13)

באלונים ציבעוניים רבים מרחפים עתה בכיכר הציבורית, ועל כולם רשומה, באותיות שונות ומשונות, המילה „שינוי". כל הבאלונים האלה יתפוצצו למחרת יום הבחירות. אולם ביניתיים הם עלולים להסיח את הדעת מן הצורך ומן האפשרות לבצע את השינוי כ ע ת.

הקאריירסטים של השיטה המושחתת לא ישנו אותה, גם כשהם מתחזים עתה כמהפכנים צמאי־שינוי. מי שעלה לגדולה בתוך השיטה, מי שצבר בה מיליונים לבנים ושחורים, מי שניסה להגיע בה לשילטון ונכשל בשל סיבות אישיות — לא יוליד שיטה אחרת.

כל תיקווה הנקשרת באנשים כאלה היא מגוחכת.

אך רגש־האמת יכול להניב פירות אמיתיים. הוא יכול לשים קץ לפרק עגום ואומלל בתולדות המדינה, ולפתוח דף חדש.

זה תלוי בנו. זה תלוי ברצוננו לחולל שינוי של ממש.

■ ■ ■

ב די להדגים את אחת הדרכים המעשיות לכך, אני רוצה לשרטט כאן דגם של פעולת־טיהור. היא הונחה השבוע על שולחן־הדיונים במסיבת־העיתונאים שנערכה מטעם העולם הזה, ושבה השתתפתי לצד אמנון זיכרוני, אלי תבור ויגאל לביב.

מייד עם מסירת הודאתו של אשר ידלין בבית־המישפט, תבעתי — במיברק ליועץ־המישפטי־לממשלה — לפתוח בחקירה פלילית נגד יהושע רבינוביץ, אהרון ידלין, דויד קלדרון וכל האנשים שהיו אחראים למערכת־הכספים של מיפלגת־העבודה בתקופה הנדונה.

בו־זמנית פניתי במיכתב לראש־הממשלה, והצעתי שהממשלה תחליט על הקמת ועדת־חקירה ממלכתית, על־פי חוק ועדות־החקירה, כדי לחקור את כל ההסתעפויות של פרשות ידלין ועופר.

דקות מעטות אחרי פירסום הצעות אלה, התלבשו עליהן כל המי־ומי במדינה. תוך 48 שעות לא היו מיפלגה או מנהיג שלא גנבו את ההצעות והציגו אותן כהמצאותיהם המקוריות והמבריקות שלהם.

מילא. לא זה חשוב. חשוב שבהצעות אלה טמון אין כך ערך. מה תחקור ועדת־החקירה? איך היא תפעל? איך תגלה את פרטי השיטה הפלילית, שהיתה פרושה על פני הארץ כולה?

לשם כך גיבשנו תוכנית מפורטת, הנתנת להגשמה מיידית. הרחקתי לכת והרחבתי, שארבעת עורכי מסיבת־העיתונאים מוכנים להתנדב ולהעמיד את עצמם לרשות הפעולה הזאת, ללא שכר, אם ייגתנו להם האמצעים לעשות את המלאכה.

■ ■ ■

ן זו ההצעה: תקום לאלתר ועדת־חקירה ממלכתית, שתורכב כחוק על־פי החלטת הממשלה וכפי הרכב שייקבע עלידי נשיא בית־המישפט העליון.

כתבר־כנסת לקחתי בשעתו חלק פעיל מאד בחקיקת חוק ועדות־החקירה, ואני מעיד שבדיוק לצורך מיקרה כזה חוקק החוק. הוקמו על־פיו ועדות־חקירה לבדיקת הפרשות של נתיבי נפט ושל השחיתות בספורט. האם השיטה הפלילית למימון המיפלגות חשובה פחות? האם יתואר ביכלל נושא מתאים יותר לחקירה כזאת?

יוטל על הוועדה לחקור את כל השיטות שבהן מומנו בעבר מיפלגות בדרכים בלתי־חוקיות.

(ממילא כלולים בתחום זה כל האספקטים הציבוריים של פרשות אשר ידלין ואברהם עופר ז"ל.)

הוועדה תקבע את הדרכים לייהחזרת הכספים שנגנבו מן הציבור, מקופת המדינה, מההסתדרות, מהתנועה הציונית, מחברות ממלכתיות, ציבוריות והסתדרותיות.

הוועדה תעביר לידי המישטרה ופרקליטות־המדינה את כל החומר הפלילי שיגיע לידיה, כדי שאלה יפתחו בחקירה ובהליכים פליליים נגד החשודים.

הוועדה תציע את החוקים והנוהלים הדרושים כדי לשים קץ לכל השיטות הבלתי־חוקיות שאותן היא תגלה. היא גם תקבע את הסנקציות העונשים המתאימים לפשעים מסוג זה.

הוועדה תקבע, בין השאר, לאור מימצאיה, מי הם האישים שהמשך כהונתם בכל מישרה ציבורית ייאסר. קביעה זו יכולה להיות מיפלגית כללית נגד יחידים ו/או נגד סוגים שונים של בעלי־תפקידים בעבר.

פעולת הוועדה תשתרע על פני כל המיפלגות, באיפוזיציה ובקואליציה, מימין ומשמאל.

■ ■ ■

א נחנו מציעים שהוועדה תנקוט, כצעד ראשון, שיטה חסרת־תקדים וחד־פעמית:

היא תכריז על מוראטוריום.

יוצע לכל אדם, שהשתתף בעבר בפעולה בלתי־חוקית למימון מיפלגה כלשהי, לקום ולגזות זאת לוויה.

יובטח לכל אדם כזה, שאם יעשה זאת תוך זמן קצוב (למשל: תוך חודש מיום מינוי הוועדה), אדם שהקאריירה הציבורית שלו כרוכה בעשיית מעשים בלתי־חוקיים, קשה לאיש כזה לעמוד מול הפיתוי.

פושע הוא אדם החורג מן הנורמה המקובלת על החברה. כאשר הנורמה עצמה היא פלילית, מושגי הפשיעה מטושטשים.

משום כך אין צורך להתייחס אל האשרי־ידלינים כאל פושעים רגילים — אל־אבי־כן הוכח שגנבו כספים לכיסם הפרטי.

ההיגיון אומר, שברגע זה מסתובבים בארץ אלפי אנשים שעסקו בפעולות פליליות שהיו קשורות במימון המיפלגות. כל אלה סברו שהם נוהגים על־פי הנורמה המקובלת בחברה שבה חיו. יש לתת לאנשים אלה את האפשרות לפתוח דף חדש — ציבורי ואישי. לשם כך עליהם להתייצב לפני רשות מוסכמת ולהודות במעשיהם.

כלל חומאני גדול הוא ביהדות: מודה ועוזב — ירוחם.

לעומת זאת, תהיה מלוא ההצדקה המוסרית לטפל באגרוף־הברזל של החוק באותם עברייניים, שלא יקומו ולא יגלו את מעשיהם הבלתי־חוקיים, אם ניתנה להם הזדמנות הוגנת לעשות זאת ללא חשש מפני התוצאות.

■ ■ ■

מ בחינה מעשית, מעשה כזה יכול להניב תוצאות שאי־אפשר כלל להפריז בחשיבותן.

אם אכן ישתכנעו עברייני־האתמול כי ההצעה היא הוגנת, כי הם יכולים לטהר את עצמם — וכי אם לא יעשו זאת יהיו צפויים לי עונשי־מאסר של שנים רבות — תתחיל נהירה אל הוועדה כדי למסור עדויות.

כל האנשים האלה יודעים עתה כי השיטה הפלילית התמוטטה. הם יודעים שאם תתגלה האמת על מעשיהם, אי־אפשר יהיה להצילם. הדוגמה של עופר וידלין תעמוד לנגד עיניהם. כל אחד יחשוש שמא יקדים אותו חברו וימסור מידע שיסבך אותו.

לכן יבוא צעד כזה למבול של מידע. אולי לא יתגלה הכל, אבל חלק גדול מאד מפישעי העבר ייחשף לעיני הציבור.

זה יהיה כמו רוח־פרצים. האווירה תטוהר.

הוא ייהנה מחסינות מפני חיכים פליליים.

דינו של אדם כזה יהיה כדין עד־מדינה. הוא ייחקר. אם יוכח שהוא לא גנב כספים לכיסו הפרטי, אלא שימש רק ציגור להעברת כספים גנובים לידי מיפלגה, הוא לא יועמד לדין.

הוועדה תוכל לשקול אם לגבות עדויות כאלה בדלתיים סגורות, ולמנוע פירסום.

כל אדם שלא ינצל את המוראטוריום ולא יגלה את מעשיו בתחום זה, ישמש הדבר גורם לי החמרת עונשו כאשר יועמד לדין בעוון גניבה, קבלת שוחד, מירמה, מעילה, קשירת־קשר או כל עבירה אחרת, שהיתה קשורה בפעולתו למימון בלתי־חוקי של מיפלגה.

■ ■ ■

א ולי כראי לעמוד על ההצדקה המוסרית והמעשית שיש לצעד מסוג זה.

כאשר שוטטת במדינה שיטה פלילית, קשה מאד לאדם נורמלי לעמוד נגדה.

כאשר הממשלה עצמה, באמצעות שריה ומנהיגיה, אומרת לי: ניתן יהיה, כאמת־זבתמים, לסתום דף חדש.

■ ■ ■

א ין להכחיב לוועדה כזאת, אם תקום, את מסקנותיה. אבל אפשר להציע לה כמה דרכי־מחשבה לגבי העתיד.

אני בעד מימון ממלכתי של מיפלגות. אמרתי זאת בכנסת, כאשר הוצע הדבר לראשונה. אבל הצבעתי נגד החוק שנתקבל.

פיום ברור כי חוק זה היה תרגיל מונומנטאלי של הונאה זדונית בכוונה־תחילה.

הובטח לנו כי המימון הממלכתי דרוש כדי לפטור את המיפלגות מן הצורך לגבות כספים בדרכים אחרות. בשיחות פרטיות אמרו לנו ראשי מיפלגת־העבודה שהשיטות האלה היו בלתי־כשרות, והיה ניתן להבין שהן פליליות.

אולם כאשר הונחה הצעת־החוק על שולחן הכנסת, היה ברור שלא נכלל בה שום סעיף המונע את המשך הפעלת השיטות הפליליות.

נאמר בחוק, שאסור למיפלגה לקבל תרומות מ„תאגידי ישראל". ניסוח זה השאיר את הדלת פתוחה לרווחה לקבלת תרומות מ„תאגידים" בחוץ־לארץ. נפתח פתח להרחבת כספים „ממדים עצומים, „עיסקות סיבוביות" דרך שוויץ וואדוץ, הקמת קרנות־סתר בארצות זרות.

זה היה ברור לי, ומחיתי על כך כבר אז.

יתר על כן, אין בחוק סנקציה פלילית נגד עברייניים. יכולים אנשים להפר את החוק על ימין ועל שמאל (תרתי משמע), מבלי שיהיה צפוי להם כל עונש שהוא.

(האנשים שעסקו בכך צפויים לעונשים פליליים על קבלת שוחד, גניבה, מעילה וכו'. אך לא על עצם העיסוק במימון בלתי־חוקי של מיפלגתם.)

מי שמקבל כספים בדרכים שחורות, מוכרח גם להוציא אותם בדרכים שחורות. אין הוא יכול להעבירם דרך ספרים חכפופים לביקורת מבקר־המדינה. דבר זה חופף את עצם הביקורת של מבקר המדינה לצחוק.

מאיר זרמי אמר, בטלוויזיה, שסיפרי מיפלגתו פתוחים, ושמבקר־המדינה עבר עליהם. הרי זו בדיחה. הספרים פשוט אינם כוללים הוצאות של מיליונים, שמומנו בכספים שחורים אלה.

את חוק־מימון־המיפלגות יש לי החליף בחוק־מיפלגות חדש.

■ ■ ■

ח וק כזה צריך להטיל פיקוח ממשי, יעיל ורצוף על משק המיפלגות — כל המיפלגות.

הוא צריך לנתק את המיפלגות לחלוטין מן השירותים הציבוריים, החברות הכלכליות וכל פעילות כלכלית, שאינה קשורה במישרין בהפצת רעיונות והסברה מדינית.

יש לשים קץ לחזוטין לכך שרשתת המינויים של אנשי־מיפלגה לתפקידים במינהל הציבורי, בחברות ציבוריות ובשרותים ציבוריים. לשים קץ פירושו — להפיך את הדבר לעבירה פלילית, ולהטיל עליו עונש.

יש לחייב מיפלגות לנהל ספרים, ולהודיע למבקר־המדינה על כל תרומה שהיא מעל לסכום מינימלי סביר — למשל, 500 ל"י. מי שנותן תרומה לתנועה פוליטית, אין לו כמה להתבייש. אם הסכום הוא כשר, אין לו שום סיבה לעמוד על סודיות התרומה.

מבחינה זו אין הבדל בין מיפלגה ישנה או חדשה. המיליונים הזורמים, כנראה, לתנועת ד"ש, המוצאים במערכת־התעמולה בזבזנית שאין לה תקדים בארץ, באים מאיזה־שהוא מקום. הציבור אינו רק זכאי, אלא גם חייב לדעת מניין בא הכסף הזה, מי המממנים.

זהות המממנים של תנועה מסוימת חשובה להכנת המניעים האמיתיים של אותה תנועה, ועל כן היא צריכה להיות נחלת הציבור.

■ ■ ■

א פשר לשים קץ לשיטה הפלילית. **אפשר לפתוח דף חדש.**

אפשר להפוך את רגע האמת לרגע של שינוי אמיתי.

אם נדאג לכך עכשיו!

פינחס ספיר ז"ל בפעולה: מהמדינה אל המיפלגה

מאת אחד אחד

דניש ישראל מייצא רהיטים לדנמרק

העיצוב והגמר הדניים הם שם דבר בעולם הריהוט. העובדה, כי דניש בישראל מתחיל לייצא תוצרת עצמית לדנמרק היא תעודת כבוד לתוצרת הישראלית. והגה היא לפניכם, הסנונית הראשונה של היצוא שלנו – מערכת ישיבה מעץ אורן המורכבת מהפריטים הבאים:

בורסאות מודולריות PINE LINE תוצרת דניש, מעץ אורן טבעי או בייץ חום, מרופדות בברי פסים משבצות הארוגים בלעדית עבור דניש.
מחיר הבורסא — **1,050.** ל"י
מחיר שרפרף מותאם — **790.** ל"י

שולחנות קפה PINE LINE מעץ אורן עם משטח צבוע בבייץ חום, במידות של 70 × 70 ס"מ. מתאים במיוחד לבורסאות ה־PINE LINE
— **490.** ל"י

ספסלים לנוי במידה של 140 × 50 דגם 70/4 PINE LINE, תוצרת דניש, בעלי מראה צעיר, מחיר הספסל — **680.** ל"י

פינת אוכל מקורית המורכבת משולחן 120 × 70 ס"מ מעץ אורן, ושני ספסלים תואמים לישיבה עבור־שישה איש. מחיר המערכת כולה — **1,890.** ל"י

מיטה בודדת, תוצרת דניש, כולה מרופדת בצבעים שונים של בד PLAZA כולל ארגז לכלי מיטה. חייבים לראות, יוצאת מן הכלל בעיצובה הנאה.
מידות המיטה 190 × 70 ס"מ.
המחיר — **1,950.** ל"י

מערכת ישיבה דנית דגם RIE המורכבת מספה תלת מושבית, דו מושבית וכורסא. עם מסגרת של עץ אשור טבעי, או בייץ חום עם כריות נפרדות. לגב ולמושב. בברי ריפור שונים. מחיר המערכת בבד פסים מקורי — **4,900.** ל"י

כורסאות מודולריות דגם NADIA מרופדות בבד פסים הארוג בלעדית עבור דניש. שתי כורסאות מהוות מיטה נוחה לשינה. הכורסא לאניני הטעם, המחיר ליחידה — **1,450.** ל"י

כוננויות VARDANI העליזות, המשמשות לריהוט בסלון, בחדרי ילדים, בפינת אוכל ובחדר עבודה. כוננויות VARDANI יציבות, רחיצות ובעלות ברק נעים. במלאי בצבעים שונים. מחיר יחידת מדף עכשיו — **125.** ל"י

מערכת ישיבה תוצרת שבדיה דגם CANE חייבים לראות. הרהיט החדש של סקנדינביה. עם צדדים מקש, מרופדת בבד שברי אורגינלי הניתן להסרה בקלות לצורך נקוי.
מחיר הספה הדו מושבית — **2,175.** ל"י
מחיר כורסא גבוהה — **1,670.** ל"י

מערכת ישיבה דגם BELLA הכוללת ספה תלת מושבית ודו מושבית, כאשר כל הכריות מתחלפות. להשיג בבד פלזה, בצבעים שונים.
במחיר הפתעה של — **5,900.** ל"י

כורסת נוח דגם HEJ משבדיה, זה עתה הגיעה לתצוגה. כשמה כן היא, נוחה להפליא. המסגרת מעץ אורן טבעי מרופדת בבד אורזין. מחיר הכורסא — **630.** ל"י

עגלת תה מעץ אורן טבעי או בייץ חום משטח שחור, בעיצוב נפלא של דניש, דגם PINE LINE מס. 50. יוצאת דופן ביופיה.
המחיר — **880.** ל"י

שולחן אוכל מעץ אורן טבעי או בייץ חום, דגם 12 במידות של 120 × 80 ס"מ הניתן להארכה עד 220 ס"מ עם 2 הגדלות FLAP. חייבים לראות. השולחן באורן טבעי
במחיר — **2,890.** ל"י

כסא אוכל מתאים, מעץ אורן טבעי או בייץ חום, דגם 14, מרופד בברי INGE. מחירו באורן טבעי — **425.** ל"י

מתלה לבגדים דגם 51 מעץ אורן טבעי או בייץ חום, יוצא דופן בעיצובו הנאה.
המחיר — **480.** ל"י

שולחן מנורה מעץ אורן טבעי בעל משטח עגול. הרהיט שיוסיף יופי לביתכם. מחיר השולחן — **454.** ל"י

מערכת מודולאריות לספרים דגם RIFA, בעלת אין סוף אפשרויות. המורכבת ממדפים וצדדים בגדלים שונים מעץ אורן טבעי. מערכת 280 × 190 ס"מ המורכבת ממדפים לספרים ודברי נוי, וכן משטח עבודה, המתאימה במיוחד לספריה, חדר עבודה וחדר הילדים.
מחירה — **2,789.** ל"י

האספקה מיידית

6,650 ל"י
כל המחירים כוללים מעמ והובלה חינם לבית הלקוח

YOUNG DANiSH

בכל סניפי דניש אינטריורס: רמת־גן: דרך ז'בוטינסקי 104, ירושלים: רח' הסורג, מול בנק ישראל, חיפה: אחווה, רח' חורב 53, כפר שמריהו: מרכז מסחרי.

„אני גאה בזה שאני מדינאי ולא פוליטיקאי",

אמר יצחק רבין לתומכיו בכנס אח"ר

■ ארוחת־הבוקר שהוגשה לשר־החוץ האמריקאי **סיירוס ואנס**, בעת ביקורו בישראל, בביתו של ראש־הממשלה **יצחק רבין**, היתה ישראלית ל־מהדרין. לאורח הוגשו מיץ־תפוזים, חביתה, משתי ביצים, סלט ירקות ושמנת. **לאה רבין**, רעיית ראש־הממשלה, אומנם לא השתתפה בארוחה, אך היא ירדה לחדר־האוכל לש־תיית קפה, והזמינה את שר־החוץ האמריקני לבוא לישראל בפעם הבאה יחד עם רעייתו.

■ באותה פגישה ישב יועצו של ראש־הממשלה לענייני־עיתונות, **דן פתיר**, לצידו של עמיתו, דובר משרד־החוץ, שהוא על תקן של עוזר לשר־החוץ, **הודינג קאר־טר**. הסתבר כי עד למינויו היה קארטר עורך של עיתון חשוב במיסיסיפי. הוא סיפר לפתיר כי בעייתם העיקרית של אנשי הממשלה הדרומיים, שהביא עימו קארטר, היא להשלים עם העובדה שעיתוני החוף המיזרחי, כמו הוושינג־טון פוסט והניו־יורק טיימס, הם עיתונים חשובים. כן גילה כי כל קשר בינו לבין הנשיא, **ג'ימי קארטר**, אינו אלא מיקרי, אך יחד עם זאת הודה כי השם הוא טוב, ובהחלט הולך לפניו.

■ השמועות כאילו פרש הבדרן **אורי זוהר** מאת"ר (אזרחים תומכי רבין) הופרכו ביום השבת האחרון. כמאתיים שחקנים, אנשי־סרטים ואנשי־בוהמה, התכנסו במועדון צוו־תא בתל־אביב, כדי להביע את הזדהותם עם ראש־הממש־לה. בלט בהם מנהל הרצליה, **יצחק קוֹ** („אי־ציק") **קוֹ**. את ראש־הממשלה ייצג יועצו לענייני עיתונות, דן פתיר, שהיה נרגש עד־כדי־כך שהחליט לדווח על המיפגש מייד, טלפונית, ל־ראש־הממשלה. רבין היה ב־אותה שעה בדרכו לנצרת־עי־לית, שם היה אמור להיפגש עם צירי מיפלגת העבודה מ־מחוז הצפון. אולם הוא הודיע לפתיר כי ימצא זמן לבוא ל־מועדון צוותא כדי להיפגש עם תומכיו. וכך אומנם היה. לפני שנסע לנצרת קפץ יצחק רבין למועדון, הודה לאוהדיו ואמר, בין השאר: „אני גאה בזה שאני מדינאי ולא פולי־טיקאי."

■ במטה הבחירות של שר־הביטחון **שמעון פרס** שררה מבוכה. בבוקר היום השישי ה־אחרון נודע לאנשי המטה, מ־תוך האזנה להודעות בשידורי־ישראל, כי ראש־הממשלה יצ־חק רבין עומד להתראיין ב־שידור־רדיו בתוכניתו של ה־שדרן הפופולארי **גידעון לב־ארי**. הראיון נערך ב־יוזמתו של לב־ארי, ולא היה לו כל קשר להתמודדות בין פרס לרבין על המועמדות ל־ראשות־הממשלה. אבל אנשי פרס נסערו. הם החלו מציפים את אנשי רשות־השידור ב־טלפונים, טענו כי הם מתער־בים בבחירות הפנימיות במיפ־לגת העבודה, זקבלו כי הם מפירים את „האיזון העדין" בין פרס ורבין. הלחצים, שהיו מלווים איומים, הועילו. שי־דורי־ישראל קיבלו הוראה לראיין גם את פרס. וכך, ב־רגע האחרון, נצטווה הכתב **שלום קיטל** לראיין את פרס עבור המגזין השבועי של שידורי־ישראל, ששודר בש־בת.

■ מנכ"ל כור הפורש, **מאיר עמית**, ניראה נבוך מאד בעת שהופיע בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב כדי לשמש כעד־אופי לטובתו של ידידו, אשר ידלין. עמית החיוור סלט לעבר האנשים ש־סבבו אותו, בנימה של התנצ־לות: „אתם יודעים שזאת הפ־עם הראשונה, שאני נמצא ב־בניין הזה?" קרא לעברו אחד הנוכחים: „תמיד יש פעם רא־שונה!"

■ ערב כינוס ועידת מפלגת העבודה, פגש דובר המטה ל־בחירת רבין, **יורם פרי**, ב־קבוצת עתונאים. „אפשר להז־מין אתכם למסיבת־הנצחון?" שאל אותם בחיוך. השיב לו **דידי מנוסי** בו במקום: „יש לי כבר הזמנה למסיבת ניצחון אחת... אז תביא גם לשניה?"

■ בעת נאומו בכנסת, שבו דרש את התפטרות שר־החי־נוך והתרבות אהרון ידלין, הופסק יו"ר ועדת־החינוך של הכנסת, ח"כ **אברהם כץ**, פעמים אחדות על־ידי יושב־ראש הכנסת **ישראל ישע־יהו**. לבסוף קבל כץ: „כבוד היושב־ראש! אולי תפסיק להתייחס אלי כמו מורה?" השיב ישעיהו: „אני לא מת־ייחס אליך כמו מורה, אני בסך־הכל מרגיש כמו שוטר־תנועה."

■ במישרדי סיעת המפד"ל בכנסת חיפשו את ח"כ **יהו־דה בן־מאיר**, שאמור היה להשתתף בישיבה דחופה ש־כונסה במפתיע. מזכיר הסיעה והרוח החיה בה, עורך־הדין **אריה האן**, ניגש אל שר־הסעד־לשעבר **זבולון המר**, ושאל אותו: „אולי ראית את בן־מאיר?" השיב המר מניה־וביה: „אולי הוא נחשף סוף־סוף."

חיים לסקוב

התארח השבוע בחגיגה לכבוד לידת בנו של כתב „ידיעות אחרונות" אריה אבנרי, שנערכה בבית־העיתונאים בתל־אביב. החגיגה היתה אמורה להיערך לרגל טכס ברית־המילה. אלא שהטכס עצמו נידחה. אבנרי ביקש, באותה הזדמנות, להציג לפני בנו הבכור את לסקוב, שהיה סנדקו. אולם חילד, אולי בגלל הטרואמה שעבר באותו מעמד, פרץ בבכי, וכל מאמציו של אבנרי להציגו לפני סנדקו עלו בתוהו.

■ גיליונות העולם הזה משמשים באחרונה כמוצגים בישיבות ועדות הכנסת. בש־בוע שעבר השתמש בגיליון ה־עיתון ח"כ **אהוד אולמרט**. בעת ישיבת הוועדה לביקורת־המדינה, שדנה בחברה לישר־אל, ציטט אולמרט מתוך כת־בתו של **יגאל לביב** בנושא החברה לישראל. כאשר נשאל אולמרט מהיכן הוא מצטט, השיב: „לא קל לי להודות, אבל מתוך העולם הזה."

■ ח"כ **מאיר פעיל** ציטט את שר־החוץ, **יגאל אלון**, מעל בימת הכנסת. אמר לו אלון: „באמת, מה אתה נטפל אלי? אפשר להשתגע ממך! זה לא יכול להיות ציטוט מ־דברי, הלשון שלי קצת יותר עשירה."

■ בביתם של האדריכל הירושלמי **אברהם תמיר** ואשתו **רוני**, שבשכונת ימין־משה בירושלים, התקיים חוג־בית בהשתתפות הסרוספור **ייגאל ידין**, ביום שבו נפתח מישפטו של אשר ידלין. חוג הבית אמור היה להתחיל בת־שע בערב. בעשרה לתשע צילצל ידין ואמר: „אני מבין ש־אני יכול להגיע בתשע וחצי. עד אז, כוכב הערב הוא ידלין."

■ **יחיאל** („חיליק") **גוט־מן**, עוזר שר־המישפטים, ש־נכח גם הוא בחוג־הבית, טען לאחר־מכן כי ייגאל ידין כבר מסתגר בחדרו ועוסק בהרכבת ממשלה — מלגו.

■ דובר עיריית תל־אביב, **עמיקם שפירא**, ניראה ב־שבוע שעבר במשך יום שלם כשהוא מחייך מאוזן אל אוזן. כשנשאל על מה השימחה השיב: „התגרשנו." לשואלים הנדהמים, ששאלו אותו כיצד זה הוא עוזב את ראש־העיר. **שלמה** („צ'יצ") **לחט**, בד־יוק לפני הבחירות, השיב עמיקם: „מצ'יצ' אני לא את־גרש לעולם, התגרשתי מאש־תי." עמיקם היה נשוי משך ארבע שנים לסטודנטית ש־שמה **אסתי**, שילדה לו בן **מיקי**, שהוא כיום בן שלוש.

■ רווחים נאים מניצחונה של קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב על אלופת ברית־המועצות עשה ספן ה־שלום **אייבי נתן**. בימים ש־

שרה הרי

אחותו של אשר ידלין, שבניגוד לאחיה כפרה בשבוע שעבר באשמות שהועלו נגדה עם פתיחת מישפטה, ניצלה את ההפסקה בדיוני בית־המישפט כדי להתרענן במיזנון בחברת פרקליטה, עורך־הדין מרדכי („מוטי") שורר (משמאל). כשקמה שרה הרי ממקומה שכחה לשלם. המזנונאית חרצה מייד את מישפטה: „ואללה, כל המישפחה הזאת גנבים!"

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

קדמו למישחק הציע אייבי ל־רבים מידידיו להמר עימו על תוצאת המישחק, כשהיא מוכן להמר לטיבת נצחון מכבי ב־יחס של עשר לאחת. רב־ם סברו שהאיש שוב מתלוצץ. אבל אחדים הפקידו עשר לי־רות כנגד כל מאה שלו. ערב המישחק העלה אייבי את שי־עור ההימור שלו, ה׳ה מ׳כן להמר על נצחונה של מכבי ביחס של מאה לירות לאחה. הפעם לא מצא מהמרי־ם. ״רי־חמנו עליו,״ אמרו ידידיו, ״לא רצינו שיפסיד כל־כך הר־בה.״ הצוחק האחרון היה אי־יי־ב: הוא הוסיף לקופת ספי־נת־השלום שלו 3100 ל״י, רווי־חיו מן ההימורים.

■ **לבדרן אורי זוהר** תוכ־נית ציפורי־לילה קבועה ב־גלי צה״ל, **המשודרת ביום ג׳** בשבוע בשעות הלילה המאוח־רות, והוא מתיר לעצמו לע־שות במהלכה ככל העולה על רוחו. בשבוע שעבר מסר אורי ד״ש מעל גלי האתר לכמה מ־ידידיו הקרובים, שנעצרו יום קודם־לכן על־ידי המישטרה באשמת אחזקת סמים. אורי דאג לא רק לעצורים אלא גם לנשותיהם, עודד אותן ב־קריאות־קרב.

■ **הזמר אריאל זילבר** אהוד מאד על אלפי בני־נוער, הקונים את תקליטיו כלחמניות טריות — אך לא כן על שכ־ניו. הללו הלשינו לעירייה כי אריאל הוסיף לדירת־הגג שלו, שליד גן־החיות בתל־אביב, חדר נוסף ללא רישיון. כעת מאיימת העירייה להרוס את המיבנה הבלתי־חוקי. אולם ה־שכנים לא הסתפקו בכך. הם התלוננו גם על כי אריאל פורט משך כל שעות היום על הפסנתר ומטריד מנוחתם. כדי להימנע מעימותים עם שכניו מצא אריאל פיתרון מקורי ל־בעיית הנגינה. הוא הוריד את הפסנתר שלו מדירתו, ואיחסן אותו בתוך המכונית מדגם פורד טרנזיט שברשותו. בכל פעם שמתחשק לו לנגן, הוא פשוט יורד אל המכונית ומנ־גן בתוכה כאוות־נפשו.

■ **מדריך־תיירים הובילי,** השבוע, את נוסעיו בכביש רמלה, וחלף עימם על־פני מח־נה־המאסר מעשייהו. כששא־לוהו לשם המקום, השיב: ״זהו כפר **פינחס ספיר**.״

אולסי פרי כוכב־הכדורסל הכושי של קבוצת מכבי תל־אביב, שהיה אחד הגורמים העיקריים **לניצחונה על אלופת רוסיה קיבל השבוע, עם שובו ארצה, הצעות רבות לגיור. אין זו הפעם הראשונה שהוא מקבל הצעות כאלה. פרי נהנה מהצלחה גדולה בקרב בנות המין היפה בתל־אביב. בשבוע־האופנה שנערך לא־מכבר בתל־אביב הוא אף ניאות להצטלם כדוגמן־פירסומת, בחברת הדוגמנית קיטי ממון (איתו בתמונה).**

כך הם אומרים

פרופסור שבח וייס: ״מוכרים לנו את המיפלגות כמכור מסטיקים, סיגריות, תמרוקים...״ * מגביח הדולרים של ד״ש

שרידולוגיה

לסימפטום חדש בפוליטיקה הישראלית מתייחס הסאטיריקון ב. מיכאל ברשימתו ״הכחה ניצ־חת״, שבה הוא מנסה לפענח את המניעים המוס־תרים שהניעו את ח״כ יוסף שריד לעשות פומבי לתמיכתו בשימעון פרס, כמועמד המערך למישרת ראש־הממשלה:

״אני כהחלט מבין את יוסי שריד. ולא רק אתו. את כל אלה הסבורים שיש לערוך חילופין בצמרת. וכי איזו תועלת יש בראש הצמרת באדם כזה, אשר אינו שולט די הצורך בעניינים? כצ־מרת צריך שיהיה מישהו האמון ה־מכבר על הטוטי מיפלגתיות. בצמרת דרוש מנהיג שהו־כיח, במשך שנים ארוכות של ישיבה שם, כי לא כל פרישה מבאישה צריכה למצוא את דרכה לציבור. מישהו שהוכיח כי בימי חלדו אולי נוצרי פרשיות, אך לא נחשפו.

״רבין אינו כזה. רבין לא מסוגל להיות כזה. רבין גם לא יצליח למנוע את חשיפת הפרשיה הבאה, ואת זו שתבוא אחר־כך, ואת השתיים הבאות בתור. רבין חייב ללכת. אני כהחלט מבין את יוסי שריד.״ (הארץ)

ערכם של מחקרי

דעת־קהל?

פרופסור מ. זלינגר, מן החוג למדע המדינה, מטיל ספק רב בערכם ובחשיבותם של מחקרי דעת־הקהל, הנערכים חדשות לבקרים והמציגים, לדבריו, תמונה מסולפת של רצונותיו ודיעותיו של הבוחר־הישראלי:

״בשיקולי־הצבעה ממלאים גורמים כלתי־רציו־נאליים תפקיד נכבד, אך לא כהערכת סיכויי ההצבעה עצמה. פרס מאמין שהוא, ולא רבין, יציל את מיפלגת־העבודה ביום הבחירות לכנסת התשיעית. אמונתו מתבססת (ללא פירוט) על מחקרי דעת־קהל, ועל מה שתומכיו מספרים לו. כבר הסבירו מדי פרחים (״דבר״, 31.12.76) אחת החולשות של מישאלי־פופולאריות. אלה לא נער־כו בין אנשים שהגדירו עצמם כמצביעים בעד מיפלגת־העבודה או הממרך, ואין להסיק מסקנות מנטייתו המבעית של איש ״חרות״, שיצביע בעד ״הליכוד״ בכל מקרה, להעדיף את פרס על רבין...״ (דבר)

דברו אלינו ברצינות

על סיגנון התעמולה החדש של מערכת הבחי־רות 77׳ כותב הפרופסור שבח וייס, המנתח בראשית דבריו את הריקנות במודעת ״10 נקודות לשיחת הערב״ של הליכוד ופירסומי־בחירות אח־רים:

״מודעה זו, ושכמותה, מסיעות בין היתר בעי־תונות הפונה בעיקר אל ציבור המשכילים. אך מנסחי המודעה אינם מתאמצים להציע משהו פרוגרמאטי. לא נירה אף שם ניסיון להתמודדות אינטלקטואלית עם בעיות השעה. הפשטנות, ״ה־מרכבות״, חוסר־הרלוונטיות, השימוש החזור ו־נישנה בקלישאות נפוצות של מפיכות יום־שישי צעקניות...״

בהמשך ביקורתו על סיגנון זה מוסיף הפרו־פסור וייס: ״לצד מדעות מן הסוג הזה יש סוג של מודעות אוויליות, שבחלקן משיגות ללא ספק מטרה הפוכה מזו שהתכוונו לה מפרסמיהן. הנה כי כן, לפני ימים אחדים נפלו עיני על מודעה מן הסידרה: ״גם הוא איתנו״. במודעות שכאלה מפיע צילום דיוקן של מישהו (האמור לגרות את יצר הבוחרים ולמשוך אותם אחריו) ועל יד הדיוקן, תקציר של ״חיים שכאלה״ שלו.

״דומה שראשי מטות־הבחירות הלכו שבי אחרי שיטות שיווק־המוצר. הם מוכרים לנו את המיפ־לגות כמכור מסטיקים, סיגריות, תמרוקים, דיב־רי־חשמל ושאר ירקות. לא מתייחסים ברצינות לאינטליגנציה של הקהל.

״הגיעה השעה שיפסיקו להלעיטנו בשיעורי התעמלות (״התקפלות״, ״הזדקפות״); ובשעשר־עי־לשון (״עלייה בירידה״), ובעשיית שרירים (״התמודדות אמיצה״, ״כוח אחד מלוכד״, ״הג־הגה איתנה״, ״מנהיגות שהיא משכבה ומעלה״, ושאר ביטויים המעידים על אימפוטנציה חשי־בתית). הגיעה השעה שיפסיקו לדבר אלינו באמ־צעות עמוד־השדרה, השרירים ואפילו בפרחים. יואילו בטובם להפעיל את השכל.

״בימים אלה, כאשר משלמי־המיסים בישראל נושאים כהוצאות וממנים את מילחמת־הבחי־רות, זכאים אנו לעמוד בתוקף על זכותנו לקבל ממיפלגותינו, מתנועותינו ומרשימותינו — מצע מפורט, רציני ואינטליגנטי. דברו אלינו ברצי־נות.״ (הארץ)

שידורי־ישראל. תמיר.

הדולארים של ד״ש.

וכל השאר

העיתונאי דניאל בלוך טוען ברשימתו ״איפה ואיפה ברדיו״ לחד־צדדיות בולטת של יומני־החדשות ברדיו, תוך תמיכה מוסווית בד״ש:

״ברשות־השידור קיימים כללים של איזון פו־ליטי ואובייקטיביות בשידור, אך כפי הנראה כללים אלה אינם חלים על טיפולו של הרדיו במיפלגת־העבודה. ביום השלישי בערב שודרו ב״היום הזה״ דיברי־ביקורת חריפים של שמואל תמיר נגד ענייניה הכספיים של מיפלגת־העבודה. מאוחר יותר, באותו ערב, הגיב מאיר זרמי על הדברים, ותגובתו שודרה במקוטע רק למחרת בתוכנית ״הבוקר הזה״. אך הפלא ופלא, לדיברי זרמי כבר צורפה תגובה חוזרת של תמיר. אכן זריזות והגינות למופת. לגופו של עניין: תמיר חזר לנושא של העברת סכומים ממגבית ההס־תדרות ל״בית ברל״. הוסבר כבר לא אחת כי הדבר הוא על פי חוזה מישפטי, שלפיו בוטלה בזמנו מגבית מפא״י בחוץ־לארץ, ותמורת זאת מתקבל סכום מסויים ממגבית ההסתדרות. הדבר מעוגן בהסכם, כשמיפלגת־העבודה נהנית פחות ממיפלגות קטנות ממנה מהקצבת הסוכנות למיפ־לגות, תמורת ביטול מגביותיהן בחוץ־לארץ.

״אגב, משנה שתמיר תוקף מגביות בחוץ־לארץ שעה שמיפלגתו החדשה, ד״ש, מנסה לגייס עתה כספים רבים בארצות־הברית...״ (דבר)

מסעותיו של

סוציאליסט אמיתי

בראיון שערך תום שגב בבון עם קאנצלר גרמניה המערבית לשעבר, וילי בראנד, העומד לבקר השבוע בארץ, כאורח ועידת מיפלגת־העבודה, הביא בראנד גירסה חדשנית לגורם המביא את ד״ר נחום גולדמן להתמיד בנסיעותיו בעולם:

״הסוציאל־דמוקראטים, כמו קולומבוס הזקן בו־מנו, נמצאים תמיד בדרך, לשולם לא על חשבו־נם, תמיד בכיוון בלתי־ידוע. וכשהם מגיעים, אין הם יודעים היכן הם נמצאים ואינם מבדילים בין ימינם לשמאלם. מבחינה זו, קולומבוס היה הסוציאל־דמוקראט הראשון. אני אוהב את הסי־פור הזה. הזדמן לי פעם לספר אותו לנחום גולדמן, וזמן־מה אחר־כך גם ליצחק רבין. רבין השיב מייד: כשתראה שוב את גולדמן, תוכל לומר לו בשמי, שמבחינת מסעותיו הבלתי־פוס־קים בעולם על חשבון הציבור, הוא היה כל ימיו סוציאליסט אמיתי...״ (מעריב)

פסוקי השבוע

סיירוס ואנס, שר־החוץ האמריקאי: ״כאשר שרי־החוץ ישבתו — יהיה סוף־סוף שלום.״

ראש־הממשלה יצחק רבין: ״מאז פרשת ידלין אני פונה למישטרה לפני כל מינוי ציבורי שאני מעורב בו ושואל אם יש תלונות על ה־מועמד.״

ח״כ יצחק בן־אהרון, על ההתמודדות ל־תפקיד המועמד לראשות הממשלה במיפלגת־הע־בודה: ״מיפלגת העבודה היא המיפלגה המתמ־דדת את עצמה לדעת!״

אריק שרון, מנהיג תנועת ״שלומציון״: ״במילחמת־השיחרור היה יגאל אלון המפקד ה־מבריק ביותר שהיה לנו. כיום הוא רחוק מהבנת בעיות צבאיות וביטחוניות...״

חנ״ל עך מאכ רבין־פרס: ״את שניהם צריך להעיף. אך אילו היה עלי לבחור, הייתי מעדיף את רבין, ולוא רק מהסיבה שניסיונו הצב־אי נותן לו עדיפות על אדם שלא שרת בצבא אף יום אחד.״

השדרן מני פאר, מייד אחרי היוודע תוצ־אות מישחק־הכדורסל בין מכבי תל־אביב ל־צ.ס.ק.א. מסקבה: ״ישראל סיפקה פצצות־הלם לברית־המועצות״.

חנוך מרמרי

יש פנתרים שחורים

ברשימה שפורסמה בעמוד זה תחת הכותרת „הפנתרים השקופים," הביע כותב העמוד את דעתו כי לא ייתכנו פנתרים שחורים אותנטיים אם נציגיהם יסתפחו לסיעות פרלמנטריות שונות של המימסד הקיים, ובמיוחד של המימסד הליבראלי, הימני והלאומני.

עם זאת ידוע לכותב העמוד, ומובא כאן לידיעת הקורא, כי חלקים ניכרים מתנועת הפנתרים השחורים רואים את מאבקם כמאבק סוציאליסטי, על כל המשתמע ממנו בתחומי החברה, הכלכלה והדרך לשלום.

הקטע הנ"ל לא בא להתעלם מחלקים אלה, כי אם לחזק את עמדתם.

שמרנות מתקדמת וקידמה שמרנית

בעניין רב עקב הכותב אחרי סרט תיעודי שתיאר את המתרחש בבית הספר התיכון המתקדם ביחוד. כמי שיצא מבית ספר קשוח ושמרן אשר הצליח להשאיר בליבו שנאה עמוקה גם היום, ציפה הכותב בקוצר רוח לראות כיצד באה לידי ביטוי רוח הקידמה והחופש בבית הספר המתקדם ביחוד. להלן מובאים רשמים מן ההבדלים שבין בית־ספרו השמרני של הכותב ובית־ספרם המתקדם של תלמידי יהוד.

הבדל א:

בין מורה שמרן למורה מתקדם

כאשר היה הכותב מתרשל בתלמודו, היה קורא לו המורה השמרן והקשוח אל חדרו, ונותן לו נאום תקיף ומשפיל, מזהיר אותו מפני הישנות המיקרה ומתריע בפניו על עתידו העומד בסכנה באם לא ישתפר תיכף־ומיד. לאחר מכן היה נותן המורה ה־שמרן והאכזר מכתב אל הורי הכותב המוכס ומצווה עליו להחזיר לידיו את המיכתב בחתימת ידם של ההורים למחרת. ואמנם היה הכותב כשם הזריו ומחזיר את המכתב למחרת ומבטיח בעיניים דומעות כי ייטיב את דרכיו.

כאשר מתרשל בתלמודו תלמיד מבית הספר ה־מתקדם ביחוד, קורא לו המורה הליבראלי וחנעים ושואל אותו לשלומו. אחר פונה אליו בעדינות וב־נימוס, כדבר איש עם רעהו ומסביר לו את חומרת מצבו. לבסוף, לפני שיפרד מתלמידו בבירכת צ'או לבבית, מודיע לו המורה בחביבות כי שלח להוריו מכתב רשום וכי מפורטים מעללי בנם, למען יקראו בו ויחזירו את המיכתב כשהוא חתום בחתימת ידם.

וזה מוביח כי מאז ועד היום למדה מערכת החינוך המתקדמת גם נימוסים נאים, וגם שהשימוש ברשום יעיל יותר ובטוח יותר מאשר לתת את המיכתב ביד התלמיד.

הבדל ב:

בין תלמיד שמרן לתלמיד מתקדם

כאשר נער היה מבקש להתקבל כתלמיד לבית־ספרו של הכותב, היה עובר ועדת־קבלה קשוחה של מורים קפדנים ואכזריים שבחנו את השגיו ויכולתו והתנהגותו ובעיותיו האישיות והחברתיות. וכאשר הוחלט שהוא כשר ללימודים ויש בכיסו שכר־הלימוד המתאים, הוא התקבל וזהו.

כאשר נער מבקש להתקבל כתלמיד לבית־הספר המתקדם ביהוד, עליו לעבור ועדת קבלה נעימה של מורים חביבים ומסבירי־פנים שבוחנים את השגיו ו־יכולתו והתנהגותו ובעיותיו האישיות והחברתיות. וכאשר הוחלט כי הוא כשר ללימודים ויש בכיסו שכר־לימוד מתאים, הוא מועבר אל ועדת הקבלה של התלמידים המתקדמים, כדי שגם הם יחליטו אם יש לקבלו או שמא חלילה עלולים להתגלות בו פימנים של בעיות ויש להעדיף לסגור בפניו את שערי המוסד המובחר למען יילך ללמוד במיקצוע.

התלמיד החדש נישאל על ידי ועדת הקבלה ה־מתקדמת שאלות אישיות, לעתים מביכות, ברוח חבי־בה וידידותית. כמו־כן מסבירים לתלמיד בעדינות ו־בנימום את תקנות המוסד והוא מוזהר על ידי אחיו המתקדמים לספסל הלימודים לבל יעשן ולבל יעתיק ולבל יעשה כל מעשה אשר הוא רע בעיני אדוניי.

התלמיד בבית הספר המתקדם נתון גם לפיקוח מתקדם של תלמידים מתקדמים כמוהו, וגורלו נתון בידיהם לא פחות מאשר בידי מוריו. אולי מבחינה זאת היה יותר טוב בית הספר השמרן, שם יכול היה כל תלמיד לדעת בדיוק מי הם ידידיו ומי הם אויביו.

אח, איזה יופי של חיים שכאלה

לא לכל אחד יש חיים שכאלה. לרוב האנשים יש סתם חיים, או אפילו חיים מחורבנים. יש רק מעטים שיש להם חיים שכאלה, לא יותר משנים־עשר בשנה. האחרים יושבים מול הטלוויזיה וצופים בחייהם הטובים־יותר של אלה שחיו חיים שכאלה, וכל מסכת חייהם האישיים נראית תפלה, חסרת־ערך ועלובה לעומתם פועלם רב־הפעלים וחייהם התוססים של בעלי החיים שכאלה.

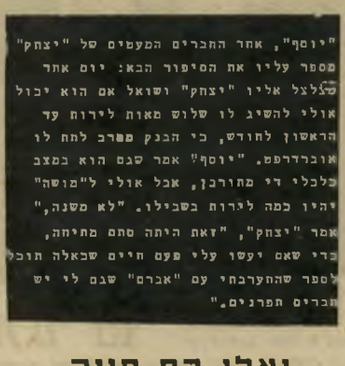
חיים שכאלה היא מין מסיבה של אלה שניצחו, וקהל המפסידים יושב בבית ומותח להם כף. וישנו גם קהל האורחים באולפן, אלה שזכו לשמש לרגע קט כתפאורה לחייהם של גיבורי התכנית והם נושאים עימם את אותם רגעים היסטוריים לנצח, ומחכים כל חייהם האפורים לרגע שבו יזמנו לאולפן ויוכלו ללבוש את מיטב החליפות וללחוץ את ידו של הגיבור, ולספר במשך דקה או שתיים אל מול העם על אותו קוריוז משעשע או תפל, שהודות לו זכו חייהם הלא־חשובים להשיק במסכת־החיים התוססת של גיבורי החיים שכאלה.

וגיבורי חיים שכאלה בגירסה הישראלית הם גיבורים ממש. פלמחניקים, אנשי־ביטחון, קצינים, מפקדים, טייסים, אנשי־רכש, מנהיגים, מדינאים. אילו ניתן לסכם את רוח התכנית על פי בחירת גיבוריה, היה אפשרי לנסח זאת כך: „כאלה הם חייהם של האנשים שעשו את חייכם לכאלה." או שלמו בזמן את האגרה, ותנו הרבה מחיאות־כפיים.

הדברים נכתבים לפני שידור התכנית על אל"מ (מיל.) זאב (זוניק) שחם, כשכבר ניתן למצוא בשבועונים את תקציר החיים שכאלה הללו. חייו של זוניק מזכירים לכותב את חייהם של וילנאי וגורי, וייצמן וגולדה, קהלני ומפקד־ההליקופטרים. כבר מן התקציר מתברר כי גם לזוניק היו קוריוזים בחיים, כמו גם לגורי וללוקסי לעייזר ולפוקסי לצ'יטה ולצ'יק לשייקה וליוסקה. גם לפה ירקוני שם, כמו תמיד, ויפה ירקוני תמיד ידעה לשיר בצל ההיסטוריה, כשסחבו תרנגולות מהלול וזרקו את הלוקס לכינרת והביאו מעפילים והקימו את המדינה. אלה היו החיים שכאלה.

היום זה כבר אחרת. העם הרבה יותר אפור. מה כבר אפשר להפיק על קרת בית מרעננה, שגוזרת עשרים שנה את המיכסים מקופסאות־המרק עדיין לא זכתה אפילו באריזת־שי. מה כבר אפשר לספר על סטודנטית שיש לה פוסטר על הקיר וקוצים בעציץ. מה אפשר להוציא מחייו של סוכן־ביטוח

„לוקס", אחד החברים הרבים ש„זוניק" מספר עליו את הסיפור הבא „זוניק" מצלצל אל„ יום אחד בחמש בבוקר ואומר: „אני צריך מיד 6000 לירות". „לוקס" שאל עד מתי אפשר להח ביר את הכסף — „עד 8 בבוקר". „מדוע „אל תשאל". ב־9 מצלצל „זוניק" שוב „אתה זוכר את עניין 6000 הלירות? כבר „לא צריך". „מדוע? „אל תשאל". כעבור „מן נפגשו החברים. שואל „לוקס" את „זוניק": „למה היית צריך אז את „הכסף?" משיב „זוניק": „ישבתי עם אלי „ו באווי והתערבנו אם יש לי חברים.

„יוסף", אחד החברים המעטים של „יצחק" מספר עליו את הסיפור הבא: יום אחד מצלצל אליו „יצחק" ושואל אם הוא יכול אולי להשיג לו שלוש מאות לירות עד הראשון לחודש, כי הבנק שפרב לתת לו אוברדרפט. „יוסף" אמר שגם הוא במצב כלכלי די מחורבן, אבל אולי ל„מושה" יהיו כמה לירות בשבילו. „לא משנה," אמר „יצחק", „זאת היתה סתם מחיתה, כדי שאם יעשו עלי פעם חיים שכאלה תוכל לספר שהתערבתי עם „אברם" שגם לי יש חברים חפרנים."

אלו הם חייו

ואלו הם חייך

שעושה חמישים יום מילואים בבסיס ציוד, או מספסר־קרקעות שגם הוא ראה עליות וירידות עם הנצחונות והתבוסות, או מסתם אחד משוגע שיושב כל היום בקפה ומסתכל על רגליים של תלמידות בנות תשע. מה יש להפיק עליהם? זה חיים? הדבר הכי חשוב שקורה להם זה שהם הולכים לסרט, אז זה משהו? מה זה לעומת סחיבת תרנגולות בארבעים־ושמונה כשאיקסי אמר למיקסי „דחילאק מוטקה!" וזרק את לוקסי לים אבל יפה ירקוני קפצה להציל אותו כי אין לה אופי. מה לעשות שהיו כל כך מעט מעפילים שרק גורי ומורי ובורי יכלו לסחוב אותם שק־קמח על הגב, וכל השאר רק הסתכלו, ועקרות הבית גזרו מיכסים של מרקים. וסוכן־הביטוח מיין ציוד בדיוק כשהגיעו המיראז'ים הראשונים, ולא שמע את הבדיחות המצויינות שאמר טרזן לצ'יטה בטקס קבלת הפנים.

תמיד היו כמה שישבו בכורסא המרכזית, כשלידם מנחה ומסביבם הקהל, אבל בכלל לא בטוח שהחיים שלהם דווקא הם החיים שכאלה. אולי בכל זאת החיים הם דווקא לאסוף פקקים. אולי דווקא זאת תשתיתה וצור־מחצבתה של האומה. שלושה דורות ששולחים מיכסים לחברת המרקים ועדיין לא הגרילו כלום.

ומה חושב האיש הקטן?

(הטיפש, הבור, המטומטם, הלא־מסורק, הלא־מגולח, הלא־מחייך, הלא־רואה־שום־דבר)

על כך ישיב המומחה

(הפיקח, המשכיל, החכם, המסורק, המגולח, המחייך, המרחיק־ראות)

3

קובי ניב

כשהטלוויזיה משדרת בעיברית, היא מתמלאת לפתע באלפי מומחים. הם מגיעים מכל קצווי הארץ, מי ברכב מי באוטו, ומסבירים לי על החיים.

הם יפים, הם נבונים, הם משכילים, הם תרבותיים, הם מנומסים, הם מסורקים, הם מגולחים, הם מחייכים, ותמיד הם נראים לי כולם אותו דבר.

מה שכן, הם באמת מומחים, בזה אין ספק. הם מומחים לראיונות ולרעיונות. הם מומחים להריון ולשיריון. הם מומחים לעלייה ולכבישים. הם מומחים לסבלנות ולשבץ־נא. הם מומחים לעליה־במחירים ולירידה־מהארץ. הם מומחים ליחסי־חוץ וליחסי־מין. הם מומחים לבטחון־פנים ולטיפול־בפנים. הם מומחים לערבים ולערבות. הם מומחים להלכה ולמעשה. הם מומחים לפערים ולשערים. הם מומחים לימי־הביניים ולימי־החנוכה. הם מומחים לערך־המוסר ולערך־המוסף. הם מומחים למדע־ודעת ולבדיחות־הדעת. הם מומחים לי ולך. הם קוראים לנו האיש הקטן.

והם מדברים הרבה עלינו ועל בעיותינו. הם גם מביאים לפעמים לאולפן אנשים קטנים שיאשרו את דבריהם. גם מראים לנו כל הזמן מה חושב האיש הקטן ברחוב — כמה הוא טיפש, בור, נלעג ולא תרבותי כמוהם. הם אפילו חיים כמה שעות עם אנשים קטנים ואחר־כך כותבים עליהם דרמות גדולות. הם באמת משתדלים.

וכשאנחנו יושבים מול המסך ורואים אותם, את המומחים, כמה הם נאים ומגולחים ומסודרים ומחייכים ואיך הם מנסחים כל־כך יפה ואיזה גיבוש יש להם בדיעות, מייד אנחנו רואים באמת איזה אנשים קטנים, יצורים גמדיים ואפסים ננסיים שאנחנו. אבל בכל־זאת אנחנו לא מוותרים, כי יש לנו מה להגיד, ואנחנו נורא שואפים לגדול ולהיות נאים ומגולחים ומסודרים ומחייכים ומנסחים וידעניים כמותם. ואז, כשנהיה מומחים, יתנו גם לנו סוף־סוף לדבר על בעיותיהם של האנשים הקטנים. אלא שאז כבר נהיה מומחים, ולא אנשים קטנים. אז מה יהיה? אותו דבר.

אז מה בכל־זאת יהיה?

טוב, אז עכשיו אני אפסיק להתחזות לאיש קטן ובתור מומחה אני אגלה לכם סוד נוראי —

כל אחד יכול לעשות טלוויזיה. כל אחד יכול להפיק, לביים, לדבר, לראיין, לשדר, לערוך, להתראיין וכל מה שצריך. ולא צריך שום מומחיות ושום בטיח.

מה שכן צריך זה מכשירים, קורס קצר באיך להפעיל אותם ולהפעיל אותם. זה הכל. וכל מומחה שיגיד לכם שצריך מומחיות רק מנסה להגן על מעמדו המומחיי.

ואם זה כך, הרי שאין שום סיבה שבעולם מדוע לא יהיו בכל עיירה, בכל שכונה, בכל מיפעל, בכל מרכז קהילתי וידיאוטייפ ומצלמות ומכשירי־הקלטה ושולחן־ניתוב ומוניטורים במעגל סגור, לשימושו של כל איש קטן בעיירה, בשכונה, במיפעל ובקהילה. לשימושו לא רק כדי לראות, אלא גם כדי להראות.

כל מה שצריך זה כסף, ואת המימון צריכים האנשים הקטנים לתבוע מהמדינה, מהעיריה ומהמיפעל. אפשר אפילו לעגן את זה בחוק. חייבים, בעצם, לעגן את זה בחוק. כי חופש־ביטוי פירושה חופש־ביטוי בטלוויזיה ולא חופש־צפיה בטלוויזיה.

ובאחרית הימים הזאת, האפשרית, תהיה טלוויזיה אחת גדולה של מומחים, שבה ידברו מומחים על בעיות של מומחים, והמון טלוויזיות קטנות של אנשים קטנים, שבהן ידברו אנשים קטנים על בעיות של אנשים קטנים.

וכל אחד יבחר לו את הטלוויזיה שלו.

מומחים תמיד אנחנו — לאור היום ולכל דבר

— הפלנטה הזאת שלנו היא חלק אינטגרלי ממערכת־שמש, שהיא רק אחת מ־מערכות־השמש היוצרות את ההווייה הקוסמית. סיבובו הקבוע של כדור־הארץ סביב צירו הוא־הוא היוצר אור וחושך, יום ולילה. נשאלת השאלה — הניתן באמצעים טכנולוגיים מתקדמים לגרום לפלישתו של אור היום לתחום הלילה?

— עם כל הכבוד למדע, הרי שלמרות שהגיע ליחידה הקטנה ביותר, האטום; הנה נכשל לחלוטין בכל ניסיונותיו ב־חקר היחידה הגדולה ביותר, האינסוף. ומדוע? כי האינסוף הוא האלוהות. וכל מיגדלי־בבל המודרניים לא יועילו, אלא־אם־כן נקבל את קטנותנו האלוהית, את אפסותנו האינסופית.

— השאלה היא לא זאת. השאלה הרוונטית היא במי תומך האלוהים — ברבין או בפרס? וכאן לא יעזרו כל ניסיונות הטישטוש והטיוח — שימעון פרס הוא האיש. הוא היחידי הממגז באישיותו פרודוקטיביות מפוכחת מחד ושיקול־דעת קונסטרוקטיבי מאידך, ואלו התכונות הנדרשות ממנהיגו של ישראל.

— נכון, אבל אי־אפשר במיסגרת הזאת להתעלם ממחוייבותה של ארצות־הברית. והשאלה היא מי ישמור על מחוייבותה. כי מחוייבותה היא שתקבע את עתידנו. ולאו־דווקא בתחום הביטחוני הצר: מחוייבותה היא הבסיס הכלכלי עלי אנו עומדים. מחוייבותה היא כלכלת ישראל וכלכלת ישראל היא מחוייבותה.

— אם כי לא צריכים להתחמק מהשאלה העקרונית — האם יש בכלל מוסר למערכת? האם המוסר שלה הוא חלק מהמוסר הכללי, או שמא הם מנוגדים? האם יש בכלל מוסר כללי בתור שכזה? והעיקר — כיצד משפיעה המערכת על המוסר האישי שלנו ולהיפך? האם יש בכלל השפעה הדדית מוסר־מערכת־כלל?

— השאלות האלו הן בהחלט אקטואליות ועלינו להשיב עליהן תשובות ספציפיות וחד־משמעיות. כי ברור שהפער הוא חברתי הוא אות של קלון לכולנו. יש כאן דואליזם ברור — הפער הוא שלילי, החברה היא חיובית. אך אין חיוב שבתוכו שלילה וזהו, בעצם, יסוד מוסד של האופטימיזם החברתי־מדיני היהודי.

— וזה בדיוק מה שבא לידי ביטוי בתרבותה של אומה — באומנותה ובאמנותה — באיכות חייה הכוללת. ולא יכולה להתקיים איכות־חיים כלשהי ללא היכולת הבסיסית לפנות איש אל רעהו, לבטא איש את אשר על ליבו. אין תרבות, אין אמנות, אין אמונה ובוודאי שלא תיתכן איכות־חיים ללא תיקשורת.

— בלע"ז זה פשוט קומוניקציה. אך כיצ: נוצר המילה העברית? כשבן־גוריון רצ שמשה שרת יהיה שר חסר השפעה ב ממשלתו היו דיונים מה לעשות. אז ע לא חיה המושג של שר בלי־תיק, ולכ משהו הציע לתת לשרת, שכולם קרא לו שורת, פשוט „תיק שורת". וזהו מקו השם או התירגום לעברית חה־חה־חר

10 תשלומים ואתה בחו"ל...

חברת מונדוס טורס מכריזה על

מבצע תיירות 1977

טיולים לבודדים ולמאורגנים לכל העולם

ב-10 תשלומים ללא ריבית

לנרשמים עד 30.3.1977 הטבה נוספת בתנאי התשלום.

פרטים מלאים במשרדי

מונדוס טורס בע"מ

רח' נחלת בנימין 73. טל. 622606/7 תל'אביב

הטיולים בשיתוף עם אל-על נתיבי אויר לישראל

עיתון ערבי מדווח על מגעי „המועצה הישראלית" עם אש"ף

מזה חצי־שנה ויותר, מאז החלו המגעים הרישמיים בין „המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני" ובין צמרת אש"ף, לא פירסם „העולם הזה" שום פרטים על פגישות אלה, שריתקו את מיטב עיתוני העולם. אף שכל המידע היה בידי המערכת, גזרנו על עצמנו שתיקה מוחלטת — בהתאם להתחייבות שקיבלו על עצמם נציגי הממועצה, וביכללם אורי אבנרי, שלא לפרסם דבר בלי הסכמת הצד השני. כך נהגנו גם בשנתיים שלפני־כן, שבהן קיים אורי אבנרי לבדו מגעים נרחבים עם אישיות בכירה של אש"ף.

כך איבד „העולם הזה" שורה ארוכה של סקופים בינלאומיים — אך נשאר נאמן להתחייבות שקיבל על עצמו ערוכו הראשי. בכך שירתנו, על פי אמונתנו, גם את מיטב האינטרסים של מדינת־ישראל.

לפני שבוע חל שינוי מסויים במצב זה. שבועון ערבי פירסם דו"ח מקיף על המגעים האלה, ובכך הסיר במידה רבה את מעטה הסודיות שאפף אותם. תחת הכותרת „עראפאת לרבין: הפסקת הלוחמה תמורת מושב בז'נבה" פירסם השבוע הערבי „איוונסט", בשלושה עמודים, מיסמך המועתק להלן. „איוונסט" מתפרסם באנגלית מטעם העיתון הבייירותי החשוב „אל־חוואדס". עורכו הראשי, סאלים אל־לוזי, הוא שחיבר את הדו"ח.

אין „העולם הזה" מתכוון להוסיף על הפירסום הערבי, והוא עדיין רואה את עצמו קשור בהתחייבויות שלא לפרסם דבר בלי הסכמה חדדית. אולם הוא מוצא לנכון להסיף לדו"ח הערבי כמה פרטים חדרושים להבנת חדברים, תיקונים לשגיאות ודברי פרשנות לקטעים שיחיו, אחרת, סתומים.

דיברי העיתון הערבי מתפרסמים באותיות רגילות. הערות „העולם הזה" מודפסות באותיות שמנות.

מערכת „העולם הזה"

המגעים בפאריס

ז מן קצר אחרי מילחמת אוקטובר 1973, נפגש הנשיא האלג'ירי, הוארי בומדיין, עם יו"ר אש"ף, יאסר עראפאת. המילחמה יצרה אווירה חדשה במיזרח התיכון. משום כך השיא בומדיין, ש־הוא לוחם ותיק, עצה לעראפאת: הוא אמר שבמשך כל מהלך מילחמת־העצמאות האלג'רית, ניהלה תנועת־השיחרור (האלג'רית) שיחות עם אישים הקרובים לשילטונות הצרפתיים. הוא רמז שעל ה־פלסטינים לשקול ניהול שיחות עם הישראלים.

עראפאת התחשב בעצתו של בומדיין ונסע למוסקבה, שם נפגש עם שלושה חברים של מועצת־השלום הישראלית — הקשורה במועצת־השלום העולמית שב־חסות הסובייטים. היתה זאת התחלה פשוטה להכשרת הקרקע למגעים עם ישראליים.

הכוונה היא, כמובן, לאנשי רק"ח. עד כה לא נודע כישראל על פגישה כלשהי בין אנשי רק"ח ובין יאסר עראפאת עצמו, אם כי אנשי רק"ח נפגשו בוועידות קומוניסטיות שונות עם אנשי־שמאל כ־אש"ף.

כפי שאמר עראפאת לפיסגה הערבית, שנערכה באלג'יר ב־1973: „העם שלנו מתקדם לקראת החלטה היסטורית." היתה זאת התקדמות לקראת איסטרטגיה חדשה למציאות פיתרון של שלום לבעייה ה־פלסטינית.

צוות אש"ף למגעים

א חרי הפיסגה החליט הוועד המרכזי של פתח, בפגישה עם פלסטינים שאינם חברי פתח, להקים צוות של אנשי פתח, שיקבל על עצמו להיות במגע עם העניינים השוטפים בישראל.

הקדמת העיתון הערבי:

העיתון הערבי מקדים לדו"ח שלו את החקדמה הבאה: „הדברים, שפורסמו עד כה על המגעים הסודיים בין אש"ף ובין אישים ישראליים בכירים, הותאמו בקפדנות לאינטרסים ישראליים. כתוצאה מכך נוצר בעולם הערבי, וגם בישראל, רושם מוטעה על אופיים ומניעיהם של מגעים אלה. „להלן מפרסם „איוונסט" דו"ח על חדו־שיח האש"פי־ישראלי פרי מחקר לעומק שנמשך ארבעה שבועות, על פי מקורות ישראליים, פלסטיניים וערביים אחרים, ובמייוחד אלג'יריים, משום שאלג'יריה היא שיזמה את רעיון המגעים האלה. הדו"ח של „איוונסט" מהווה את המיסמך השלם והאוביייקטיבי ביותר, שחובר עד כה, על המגעים בין אש"ף וחישראלים."

ניהל כמה פעולות־פיראטיות עצמאיות, שב־אחת מהן, בנמל־התעופה במינכן, נפצעה השחקנית חנה מרון. לאחר־מכן תמך אירגון זה בהחלטתו של גמאל עבד־אל־נאצר להפסיק את מילחמת־ההתשה, בניגוד לדעת כל שאר אירגוני הפדאיון (מילבר אירגון־רסיס קטן אחר). הוא נכנס לקרבות עקובים־מדם עם „החזית ה־עממית לשיחרור פלסטין" של ד"ר ג'ורג' חבש, בעל הקו הקיצוני. סמוך לספטמבר השחזר הצטרף סאדאתיזי עם אירגונו לתנועת פתח ונחשב שם כאחד מראשי המגמה המתונה.

הקמת הצוות הזה סימנה את השלב ה־שני של ההכנות לשיחות בין הפלסטינים והישראלים. אולם הפלסטינים היו עדיין רחוקים מלהסכים בינם לבין עצמם על הדרכים להמשך העניין. אמנם, הם היו תמימי־דעים לגבי הצורך לכונן מדינה פלסטינית עצמאית בגדה המערבית וב־רצועת־עזה, באמצעות הסדר שיושג במ־שא־ומתן בז'נבה, אך הם היו חלוקים לגבי שיחות ישירות עם ישראלים.

היו שסברו שאם יקיים אש"ף מגעים כלשהם, הם צריכים להיות רק עם אנשי־שילטון ישראליים בכירים. אחרים סברו שאת המגעים הראשונים יש לנהל במי־שור נמוך יותר. בסופו של דבר ניצחה הדיעה השנייה, אך הוסכם שהנציגים ה־פלסטיניים לא יהיו, לפחות בשלבים הרא־שונים, אישי־ההנהגה הבכירים.

פעולות חמאמי ואבנרי

ב ינתיים ננקטו במקום אחר צעדים לטפח מגעים פלסטיניים־ישראליים. הצעדים הראשונים נעשו בלונדון.

הנציג הרישמי של אש"ף בלונדון, סעיד חמאמי, כתב שני מאמרים למען טיימס הלונדוני, בנובמבר ובדצמבר 1973. במא־מרים אלה דיבר נציג אש"ף בפעם הרא־שונה על נכונות האירגון לקבל, במיסגרת הסדר־שלום כולל, את הקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית בגדה המערבית וב־רצועת־עזה.

יוזמה זו נמשכה והוגברה בסימפוזיון שנערך בלונדון במארס 1975, מטעם ה־מועצה לקידום הבנה ערבית־בריטית. חמאמי ישב על במה אחת עם דובר יש־ראלי, דן גילון, העורך־לשעבר של כתב־העת ניו מידל איסט. חמאמי הירצה על „איסטראטגיה פלסטינית למען דו־קיום בשלום," ואילו גילון הירצה על „שלוש דרכי־מחשבה על הבעייה הפלסטינית ב־חוגים ישראליים רשמיים."

יש כאן טעות כפולה. שם האיש הוא דן גילון, ואין הוא ישראלי, אלא יהודי אנגלי, שחי בנעוריו זמן־מה בישראל. אין הוא קשור בשום נוף פוליטי ישרא־לי. „ניו מידל איסט" היה שבועון בריטי

(המשך בעמוד 34)

בעניינים ערביות

שני חברי הוועד המרכזי של פתח, מח־מוד עבאס (אבו־מאזן) וחאליל וזיר (אבו־ג'יהאד) נתמנו כיושבי־ראש. הצוות כלל גם את חביב קהווג'י, עורך כתב־העת אל־ארד המופיע בדמשק, סברי ג'ריים, איסאם סאדאווי וכמה מנציגי פתח ב־אירופה.

להכנת הדברים: תנועת פתח היא גוף פוליטי־מיפלגתי, שהוא הכוח המרכזי ב־אש"ף. לפתח יש זרוע צבאית, המכונה „אל־עיסיפה" („הסערה"). מבחינת שאש"ף אינו אלא אירגון־גג, הכולל את כל מרי־כיבי התנועה הפלסטינית, מתקבלות ה־החלטות האמיתיות בצמרת פתח. הגוף המכונה „הוועד המרכזי" או „הוועד המ־הפכני" של פתח, המונה בין 15 ל־20 חברים, הוא, על כן, מרכז קבלת־ההח־לטת של התנועה הפלסטינית כולה.

אבו־ג'יהאד ואבו־מאזן נחשבים לעוז־ריו הקרובים ביותר של עראפאת, והם מדורגים כמס' 2 ומס' 3 בצמרת פתח ואש"ף *. אבו־מאזן הוא האשף הכלכלי של פתח, ויש המשווים אותו לפינחס ספיר. הוא השולט על מימון התנועה, שבא בעיקרו מסעודיה. אבו־ג'יהאד הוא האיש האחראי על הכוח המילחמתי של פתח.

חביב קהווג'י הוא ערבי ישראלי, מו־רה מעכו, שנמנה עם מקימי תנועת „אל־ארד" הלאומנית, שקמה בישראל בסוף שנות ה־50' ושדוכאה בכוח על־ידי ה־מימשל הצבאי. אחרי שעיתון התנועה נאסר ורשימתה לכנסת בוטלה על־ידי ה־שילטונות, נעצרו קהווג'י ואשתו, ולב־סוף שוחררו, כתנאי שיעזבו את המדינה. לאחר־מכן הוסבר שמו של קהווג'י כמי שקיבל את פני אחוד אדיב בדמשק.

סברי ג'ריים הוא בן הכפר פאסוטה בגליל. הוא למד מישפטים באוניברסיטה העברית בירושלים, היה מנהיג הסטודנ־טים הערביים, ולאחר מכן עבד כעורך־דין בחיפה. בנעוריו הצטרף לתנועת „אל־ארד". ב־1966 כתב, בעברית, את הספר החשוב ביותר על מצב ערביי ישראל, שהקנה לו שם בינלאומי כחוגים פולי־טיים ואקדמאיים. אחרי מעצר קצר שוחר־רר ועזב מרצונו את המדינה, כשהוא נו־שא דרכון ישראלי. לאחר מכן הפך ראש המכון לעיונים פלסטיניים בבייירות — מוסד שגם לו יש שם מצויין בחוגים אק־דמאיים בינלאומיים. הוא נחשב כעת ל־מומחה מס' 1 לענייני ישראל באש"ף.

ד"ר עיסאם סאדאווי הוא פלסטיני שלמד רפואה בארצות־הברית, קנה לעצ־מו שם כמנתח־לב מהיר. אחרי מילח־מת ששת־הימים נמש את הקאריירה ה־רפואית, חזר למולדת וחקים בפברואר 1969 אירגון־פידאיון כשם „אירגון ה־פעולה למען שיחרור פלסטין". אירגון זה

---

* הגילוי הראשון על מקומם של שני אישים אלה בהיראַרכיה הפלסטינית פור־סם לפני שנה וחצי בהעולם הזה (1995), בדו"ח שחיבר אבנרי במהלך מגעיו עם אישים פלסטיניים.

מראה "החום-הקסום" של רבלון

פנים, עיניים, שפתיים וציפורניים - בגווני הקורל, האגוז והיין

מראה "החום־הקסום" בצבעי חום־חמים, אופנתיים וחדישים לאיפור מושלם בגוונים זהים — לעפעפיים, לשפתיים ולציפורניים:

* חום־אגוז — Sandalwood Beige
* חום־יין — Rose Wine
* חום־קורל־אמיתי — Earth Coral

עיניים מאופרות בצלליות קרמיות עמוקות המתחילות בזוית העין, מתעגלות כלפי חוץ ונפגשות עם קו־הצללית של הריסים התחתונים... שפתיים מאופרות בצבע מלא ומודגשות בקו מסגרת מעודן... ציפורניים משוחות בגוון זהה... לחיים מודגשות ומובלטות על רקע פנים בהיר...

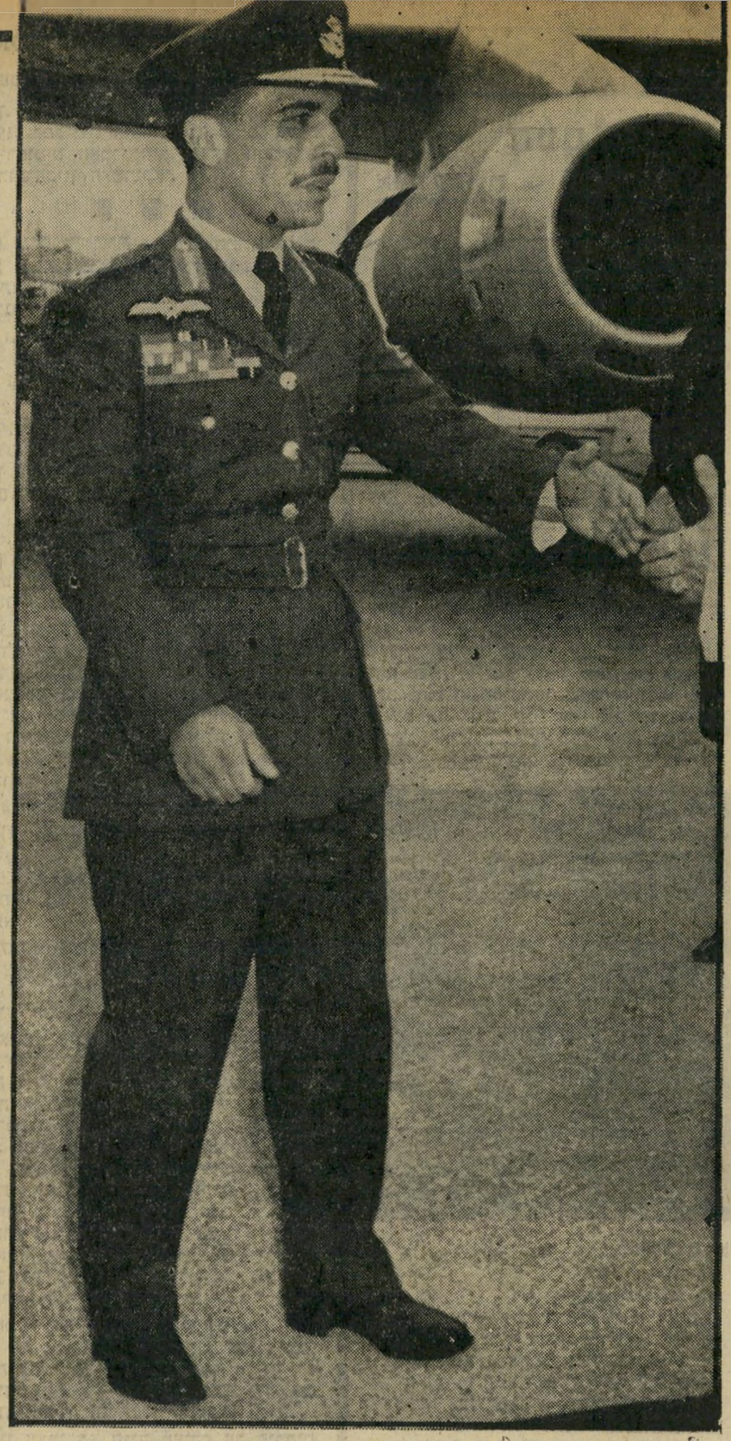
* לעפעפיים — CREME-ON SHADOW (Sandalwood Beige * Rose Wine * Earth Coral)
* לקו־הריסים — FABULINER
* לריסים — FABULASH
* לשפתיים — MOON DROPS LIPSTICK (Sandalwood Beige * Rose Wine * Earth Coral)
* לציפורניים — CREME NAIL ENAMEL (Sandalwood Beige * Rose Wine * Earth Coral)
* לפנים — ALL WEATHER CREME MAKEUP
* ללחיים — BLUSH ON

REVLON

צוות "רבלון" ישמח לארח אותך בפגישות הדרכה אשר בהן תוכלי ללמוד — ללא תשלום — כיצד לטפל בעורך ולטפח את יופייך בביתך. הפגישות תתקיימנה ב־"בית רבלון", רחוב חובבי ציון 65, תל־אביב, ותמשכנה 3 שעות כל אחת: בימי ראשון ושלישי משעה 3:00 עד 6:00 אחר־הצהריים.

צעי באיפור החדישים של "רבלון" לעיניים, לשפתיים ולציפורניים ימיאו להופעתך בגשפי פורים!

המלך הירדני נתגלה כמרגל־בשכר של סוכנות־הביון האמריקאית -

שער „העולם הזה" מיום 11.11.70

האם עשה הסי־איי־אי ניסיונות לגייס סוכנים רמי־דרג בישראל?

ה עיתוי נראה כפרי תיכנון שטני. דווקא בעת בה נראה כי הולכת ו־מתגבשת הסכמה בקרב מנהיגי מדינות־ערב ללחוץ לשיתוף־פעולה בין ממלכת ירדן לבין אש"ף בכיוון של הסכם פדרטיבי שיאפשר הקמת מדינה פלסטינית בגדה, כחלק מירדן — דווקא או הושלכה הפצצה שאיימה לפוצץ את הסיכוי החדש שזה עתה נולד להסדר כלשהו במרחב.

הפירסום, בכותרת הראשית של הוושינג־טון פוסט, הופיע ערב פגישתו של שר־החוץ האמריקאי, סיירוס ואנס עם חוסיין, בעת ביקורו בישראל, ובמלאת שבוע בדיוק לאחר שהמלך חוסיין נפגש עם נשיא ארצות־הברית, ניקסון, בוושינגטון.

ואכן, הפירסום הוא פצצה ממש. הוא מטיל צל כבד על כל הפגישות הללו, ועל כל הדיונים שהתנהלו בהן. הוא מעורר שאלות חמורות ביותר, שהתשובות עליהן עשויות להשפיע השפעה מכרעת על מהלך הדברים במזרח־התיכון.

אבל מבחינתם של הישראלים היתה ה־שאלה הראשונה שהתעוררה בעקבות ה־גילוי המדהים: האם דבר מעין זה ייתכן גם בישראל? האם יש לסי־איי־אי בישראל אדם במעמד דומה לזה של המלך חוסיין, המדווח תמורת תשלום לסוכנות־הביון ה־אמריקאית על המתרחש בתוככי השילטון בישראל?

ברור שלאמריקאים יש עניין חיוני לדעת מראש לא רק מה שעומד להתרחש ב־מדינות־ערב, אלא גם מה שעומד לקרות בישראל. בשל המחוייבות העמוקה שלהם לישראל, עלול כל צעד בלתי שקול של הממשלה לסבך את האמריקאים במצבים חמורים שאין הם יכולים להרשות לעצמם להיקלע אליהם. לא תמיד הם יכולים לס־מוך על כך שיקבלו דיווחים רשמיים מדוייקים ומהימנים על כוונותיה של מ־שלת־ישראל ועל ההחלטות ההולכות ומת־גבשות בתופה.

בעבר — והדברים כבר פורסמו בהרחבה — הפעילה סוכנות־הביון האמריקאית רשת ריגול ענפה, כולל ריגול אווירי, כדי לגלות מה מסתתר מאחרי הכור הגרעיני שבנתה ישראל בדימונה. זוהי דוגמא מובהקת ל־מצב, שבו למרות היחסים ההדוקים בין ישראל וארצות־הברית, זקוקה ארצות־הברית לאמצעי ריגול כדי לקבל מידע מהימן על כוונותיה האמיתיות של ישראל.

המשרד הרשמי שמחזיקה סוכנות־הביון האמריקאית בישראל ודאי אינו הנציגות היחידה שיש לה כאן. יש להניח כי ה־סי־איי־אי מפעילה סוכנים לא מעטים ב־זרועות שונות של המימסד הישראלי.

אין זו הפעם הראשונה שחשד מעין זה מתעורר.

בסוף שנת 1970, לפני כשש שנים, פיר־סם העולם הזה מיסמך סנסציוני שמהימנותו הוטלה בספק יחד עם פירסומו. המיסמך הגיע לידי מערכת העולם הזה כשנה קודם לכן ומיד התעורר החשד שמדובר במיסמך מזוייף שהודלף במיתכוון בידי שירות מודיעין זר, כמו הביון הסובייטי, למשל.

המיסמך נכתב על נייר המכתבים הרשמי של „המיפקדה — מיניסטריון הצבא — משרד עוזר הרמטכ"ל למודיעין בוושינג־טון".

(המשך בעמוד 32)

המלך המרגל

מלכה האבל של ירדן. הוא כלל גילוי סנסציוני מדהים בחומרתו ובהשלכותיו על מה שיתרחש במרחב בעתיד הקרוב וה־רחוק. היה זה הגילוי כי מזה עשרים שנה נמצא המלך חוסיין ברשימת מקבלי ה־תשלומים של סוכנות־הביון האמריקאית, המוכרת יותר בראשי התיבות של שמה הסי־איי־אי.

הקשרים ההדוקים בין חוסיין, בעל ה־אוריינטציה המערבית המובהקת, לבין ארצות־הברית, שתמכה וביססה את שיל־טונו בירדן בדור האחרון, לא היו סודיים. גם התמיכה האמריקאית המאסיבית בנשק ובכסף לירדן לא היתה חשאית. אולם העובדה שנחשפה עתה, שמלבד כל אלה, קיבל המלך חוסיין באורח אישי וסודי, תשלומים בסכומים של מיליוני דולארים לכיסו הפרטי מהסי־איי־אי, הם שגרמו ה־שבוע לזעזוע במרחב, שתוצאותיו טרם אובחנו נכונה בישראל.

פירושו של הגילוי בוושינגטון פוסט היה חד־משמעי: מזה עשרים שנה המלך חוסיין הוא למעשה סוכן של שירות־הביון האמריקאי. תמורת הזרמת כספים לצרכיו הפרטיים העניק המלך חוסיין לשירות ה־

ה די הפרשה יוסיפו ודאי להדהד ו־להתגלגל עוד זמן רב וקשה לשער בדם על כוונות התקיפה של הערבים במל־חמת ששת־הימים וגם במילחמת יום־הכיפורים, שבה נטלה חטיבת־שיריון ירד־נית חלק פעיל במלחמה בחזית הסורית.

אולם כל אלה הם כאין וכאפס לעומת ההשלכות שיש לגילוי זה בעולם הערבי. שכן הפעם אין מדובר בשמועה, או ניחוש הטעון הוכחה. הפירסום בוושינגטון פוסט הוא ידיעה מוסמכת שאיש עוד אינו מטיל ספק באמיתותה. המלך חוסיין מצידו יכול לעשות שמיניות באוויר ולהכחיש את הדברים; אנשי סוכנות־הביון יכולים לטעון כי התשלומים לחוסיין היו רק ה־שמה למענק האמריקאי הגלוי שניתן ל־ממלכתו — אבל איש אינו חולק עוד על העובדה היסודית: שהמלך היה סוכן של שירות־הביון האמריקאי.

אנשי ממשלתו של הנשיא ג'ימי קארטר לא ניסו אפילו להכחיש גילויים אלה. הם רק סיפרו על מאמצי הנשיא החדש להפסיק את התשלומים החשאיים ולהפכם לגלויים ולנתונים לביקורת.

■ ■ ■

המלך המרגל

(המשך מעמוד 23)

טון. תאריך המיסמך היה ה־27 במאי, 1959, בסביבות התאריך בו גוייס, על פי הפירסומים האמריקאים, המלך חוסיין ל־שירות־הביון האמריקאי.

■ ■ ■

ך מיסמך היה מכתב שהופנה אל ה־נספח הצבאי (של חיל־ה־ביטחון) בשג־ריות ארצות־הברית בתל־אביב. וזה היה תוכנו של המכתב:

„1. אני מתייחס למכתבך ס/59/7 מתא־ריך 26 במארס 1959, וסימן תיק מתאריך 14 באפריל 1959 בנושא הנ"ל.

„2. בקשר עם שאלותיכם לגבי מיג־ר־ג'נרל משה דיין, התייעצנו עם הסוכנות המרכזית (סי־איי־אי). הם הודיעו לנו ש־דיין היה ידוע היטב לעמיתיהם הבריטיים מכיוון שהיה מעורב במיבצעים עדי־נים מסויימים שניהלו במזרח־התיכון. אס.איי.אס. (הביון הבריטי) בא בדברים עם דיין ב־1941, שעה שהיה כלוא בבית־סוהר בריטי והשיג את שחרורו לפני תום תקופת מאסרו.*

„3. הסוכנות המרכזית לביון (סי־איי־אי) סבורה כי אפשר למצוא צורה נאותה של מגעים משותפים עם דיין, תוך שיתוף ה־סי־איי־אי בהתאם לנהוג במקרים קודמים. הסי־איי־אי יתן הוראה לשליחו בתל־אביב, מר ו. לוקינג, בעניין זה, והלה יבוא איתך במגע. עליך לקיים מגע הדוק עמו בתור מתווך.

„4. הודע למשרד עוזר הרמטכ"ל למו־דיעין פרטים מלאים על תוכניתך לגבי דיין.

„5. יש להשמיד מכתב זה בהתאם להו־ראות הביטחון המתאימות ותחת הפיקוח המתאים.

„(חתום) בשם עוזר הרמטכ"ל למודיעין — צ'ארלס י. דנהולם, קולונל, מטכ"ל ראש מחלקת האיסוף." **מתחת למכתב שוב הופיע הציון: „סודי."**

באותה תקופה היה הסיפור שהשתמע מהמיסמך, דמיוני מכדי להתקבל על הדעת. קשה היה לתאר שסוכנות־הביון האמרי־קאית אומנם תנסה להתקשר עם מנהיגים רמי־מעלה כדי להעזר בשירותיהם הטו־בים. כתב העולם הזה בעת פירסום המיס־מך „אילו היינו בטוחים שהמיסמך הוא אמיתי ולא מעשה פרובוקציה עויין, היינו למדים מתוכו כי הביון האמריקאי רצה לעשות ניסיון לקיים מגע עם דיין, שהיה אז אזרח פרטי שחרורו מצה"ל בשנת 1957 ולפני כניסתו לממשלה כשר־חקלאות בשנת 1959.

„אפילו אם זה נכון אין במיסמך שום רמז על תשובתו של דיין, אם אומנם היתה פנייה אליו. אם המיסמך אמיתי יש ללמוד ממנו רק על שיטות־הפעולה של שירות־הביון הזרים בישראל."

דיין עצמו לא הגיב מעולם על פירסום המיסמך. הוא לא גילה אם אומנם ניסו שירותי־הביון האמריקאים ליצור עמו מגע בעת שהיה אזרח פרטי, או שהדברים נש־ארו רק על גבי אותו מיסמך שטיבו ומידת מהימנותו נותרו עד היום בגדר תעלומה.

היועץ־המישפטי של סיעת העולם הזה בכנסת באותם ימים, עורך־הדין אמנון זכרוני, הציע עוד לפני פירסום המיסמך לקבל את תגובתו של דיין לכתוב בו. הוא עשה זאת באמצעות היועץ המישפטי לממשלה דאז, מאיר שמגר. הפנייה הועברה לדיין, שכיהן כשר־הביטחון. תשובתו של דיין היתה כי אינו מוכן להגיב על הכתוב במיסמך.

כיום, לאור הפירסומים על המלך המרגל וראשי מדינות אחרים, שנכללו במשך שנים רבות ברשימת התשלומים של ה־סי־איי־אי, מקבל אותו פירסום מלפני שש שנים (העולם הזה 1732) משמעות שונה לחלוטין. אין בו גם היום להעיד כהוא זה אם אומנם נעשה ניסיון התקשרות כלשהו מצד סוכני הסי־איי־אי עם דיין, אבל תוכנו אינו נראה עתה דמיוני כל כך ובלתי מתקבל על הדעת.

אם יתגלה בעתיד כי איש־ציבור ישראלי או מנהיגים מיפלגתיים, מומנו בידי סוכנות הביון האמריקאית, לא תהיה זו עתה הפ־תעה מרעישה כל כך.

אין כל סיבה שתמנע בעד הסי־איי־אי, לפעול בישראל באותן שיטות שנוסו ב־הצלחה במדינות אחרות.

---

* הכוונה להשתתפות דיין, בשליחות ההגנה, במבצע הבריטי לשחרור סוריה מידי צבא־וישי, בו איבד את עינו.

העם

אור לגויים

שאלה מוסרית גדולה ריחפה על פני ישראל. אבל היא לא נשאלה כלל

אין נשק אכזרי יותר מפצצות־הזעזוע, שהנשיא ג'ראלד פורד הבטיח לספקן ל־ישראל.

פצצה זו מפזרת באוויר דלק, ומציתה אותו. הלהבה הפיתאומית יוצרת תנועת־אוויר עצומה, הקורעת את הריאות של כל דבר חי הנמצא בקוטר של 15 מטרים.

במקום שנופלת פצצת־זעזוע, אין פצו־עים. המוות אכזרי ובטוח. הוא חודר לכל נקיק, מבקיע את המיתקן המבוצר ביותר.

מיסחר ציני. כאשר התייצב ג'ימי קארטר לפני הציבור האמריקאי וביקש את אמונו, הוא הבטיח להחזיר מידה של מוסר אנושי למדיניות האמריקאית, לשים קץ למיסחר הציני בנשק קטלני.

עתה מקיים קארטר את אשר הבטיח. הוא שלח מיכתב־עידוד לאנדריי סאחא־רוב, המדען הסובייטי שוחר־החרות, כדי לקיים את הכלל שממשלה מוסרית צריכה לדאוג לחרויות־האדם בכל אתר ואתר.

על כך זכה בשבחים רבים בישראל.

זכו השבוע בניצחון נוסף, מבלי שידעו על כך. הם ניצחו גם את הדמוקרטיה ש־עמדה להשתלט על המיפלגה הליברלית ב־ליכוד.

בוועידתה הקודמת החליטה המיפלגה הליברלית על קץ שיטת ועדות־המיגויים הבוחרות את מועמדי המיפלגה לכנסת זל־מוסדות האחרים. היא קבעה שהמועמדים ייבחרו בבחירות חשאיות.

לכאורה היתה זו החלטה שנועדה להש־ליט את השיטה הדמוקרטית בבחירות ה־פנימיות במיפלגה למעשה, היה זה רק שלב־ביניים בדרך אל הדמוקרטיה. שכן הבחירות החשאיות לבחירת המועמדים אמורות להיערך לא בקרב כלל חברי ה־מיפלגה, אלא בקרב 196 חברי מרכז ה־מיפלגה, שלא כולם נבחרו לתפקידם ב־שיטה הדמוקרטית. למעשה הפכה החלטה זו את מרכז המיפלגה לוועדת־מינויים.

אלא שגם כאן לא ניתן חופש־בחירה לחברי המרכז. כדי שלא לקפח נציגי גו־פים ואזורים במיפלגה, העלולים לצאת מקופחים בבחירות חשאיות, החליטה ועי־דת הליברלים שצריך להשוב על דרך שעל־פיה יינתן ייצוג לאיזורים ולקבוצות מיקצועיות, שלא בדרך של בחירות.

השבוע כונס מושב מיוחד של ועידת המיפלגה הליברלית, כדי לקבוע מה תהיה הדרך לשירתן המקומות. היתה זו אחת

ליכודים ארוך ולהט
הפוטש שנכשל

הוא גם אסר על ישראל לייצא מטוסי־קרב לאקוואדור, מפני שחימוש מדינה דרום־אמריקאית אחת בנשק חדיש עלול לפתוח מירוץ־חימוש בינה ובין שכנותיה.

על כך זכה בגיוויים רבים בישראל.

אך החלטתו העיקרית היתה, השבוע, לבטל את עיסקת פצצות־הזעזוע עם ישר־אל. הוא אסר את ייצוא הנשק הנורא הזה לכל מדינות העולם, הטיל גם על הצבא האמריקאי לבדוק את האפשרות לגנזו.

מוות תמורת דולרים. התגובות בישראל היו שליליות. היו שזעמו, היו שגינו, היו שהביעו צער מתון. נציגים בכירים דיברו על הצורך לקבל תחליף, ש„יתן אותו השירות." כפי שהתבטא ב־עדינות השגריר שימחה דיניץ.

לא נשמע בישראל אף קול אחד ש־העלה את השאלה המוסרית: האם מותר לישראל להשתמש בנשק כזה? האם צדק קארטר באמציו לגנזו כליל?

אין תופעה המדגימה יותר את הירידה המוסרית של ישראל, בדור האחרון, כמו זו. המדינה שהיתה אמורה לשמש „אור לגויים," מתרגזת עתה כאשר גוי מונע ממנה לרכוש פצצות רצחניות, מן הסוג המאוס והאכזרי ביותר, או השולל ממנה את האפשרות לייצא מוות תמורת מטבע זר, למדינות רחוקות שאין לה עניין בהן.

המוסר פשוט אינו מעניין.

מיפלגות

הדמוקרטיה משחוללת

במיפלגה הליברלית בליכוד אין מאה אחוז דמוקרטיה, אבל יש „80% של דמוקרטיה מאה"

כדורסלני מכבי תל־אביב, שניצחו ב־שבוע שעבר את אלופת בריה־המועצות, הוועידות הסוערות ביותר בתולדות המיפ־לגה. היא היתה מלווה צעקות וקריאות־ביניים, ולא אחת נדמה היה כי תתפוצץ בטרם תגיע לסיומה.

הצירים רבים. הסיבה לכך מובנת. אנשי הליכוד כולם חיים בהרגשה שבב־חירות הקרובות עשויה סיעתם בכנסת לגדול. וכך, עוד בטרם ניצוד הדוב, כבר החלו הצירים לריב על חלוקת עורו.

הנהגת המיפלגה, בראשותו של ח"כ שמחה ארליך, גיבשה הצעה משלה, ש־לדיברי המנהיג הפורש של המיפלגה, הד"ר אליעזר רימלט, „אינה דמוקרטיה במאה אחוז, אבל היא שמונים אחוז של דמוקרטיה מלאה." ההצעה אמרה, כי מתוך 15 מועמדי המיפלגה ברשימת הליכוד לכנסת, ייבחר ראש הרשימה בהצבעה נפרדת ומייוחדת. 11 חברים ייבחרו ב־הצבעה חשאית, ועבור שלושה חברים נוספים ישורריינו מקומות.

נגד כוונה זו ניסו להתקומם שני ראשי הערים של המיפלגה הליברלית, ראש עי־ריית תל־אביב, שלמה („צ'צ'") להט ז' ראש עיריית רמת־גן, ישראל פלד. צ'צ', שישב ראש בישיבת הוועידה, ניסה — ביד חזקה — לנסות להעביר החלטה שתאפשר למועצת המיפלגה בת 450 ה־חברים או לוועידה כולה, המונה 789 איש, לבחור בהצבעה חשאית וללא שירות, את מועמדי המיפלגה לכנסת. בפורום רחב כזה, קיוו צ'צ' ופלד, יגדלו סיכוייהם לרענן את הנהגת המיפלגה.

אלא שצ'צ' נאלץ לעזוב את הוועידה כדי לקבל את פני כדורסלני מכבי תל־אביב. פלד לא יכול להתייצב לבדו מול תותחי המיפלגה הכבדים. בסופו של דבר התקבלה בהצבעה חשאית, ברוב גדול, הצעת ההנהגה הקיימת, שמרכז המיפלגה יבחר את הנבחריה ב„חצי דמוקרטיה." הפוטש נמנע.

איך בוחרים בראש

ך מערכה הגיעה לישיאה. כמו ב־ימי־החרדה ערב מילחמת ששת־הי־מים, קפאו הצבאות בעמדותיהם, ציפו ל־קרב.

„זה כמו במילחמת־העולם הראשונה," אמר אחד מראשי המחנה של שימעון פרס, „מזה שבועיים נמצאים כולם בחפירות, ואין תנועה. שום דבר לא זז בשטח. זו מילחמת־עמדות."

אי־אפשר היה אפילו לדעת מי נמצא באיזו חפירה — כי רבים מצירי ועידת מיפלגת־העבודה נמ־צאו בשתי החפירות הירכיות גם יחד.

„מעולם לא הייתי נאיבי, אבל בשבועות אלה למדתי שיעור בשיפלות אנושית," התמרמר עסקן אחר. „באו אלינו אנשים, ביוזמתם, והבטיחו לתמוך בנו. לא ב־קשנו מהם. הם באו בעצמם. למחרת היום הלכו אותם האנשים לצד השני, והבטיחו להם אותו הדבר."

החקפת פתע?

ך מצב כזה יש יתרון ליצחק רבין. לא רק מפני שהוא ראש־הממשלה, ש־המישקל הסגולי של מישרתו חשוב בשעה כזאת, אלא מפני שהוא רמטכ"ל־לשעבר, היודע לתכנן מיתקפות.

ואכן, בשעות האחרונות לפני שעת־השי"ן ריחפו בחלל המיפלגה שמועות שונות על מיתקפת־המחץ הצפוייה של ראש־הממשלה. בין השאר:

● השמועה שיהושע רבינוביץ ואהרון ידלין, מסובכי פרשת אשר ידלין, יכריזו שהם מניחים מידיהם את תיקיהם, וכך ישחררו את רבין ברגע האחרון מן הקשר ה־מכביד עימם.

הודעה כזאת עשויה להוות סנסציה, ו־להחזיר את היוזמה ברגע המכריע לידי צבאו של רבין.

במיקרה כזה יישארו רבינוביץ וידלין חברי־הממשלה במעמד של שרים־בלי־תיק, מכיוון שאי־אפשר להתפטר מממשלת־מע־בר. תיק הארצר עשוי לעבור לידיו של חיים צדוק, מי שהיה בעבר שר־המיסחר והתעשייה (מאחר שחיים בר־לב עסוק ב־בחירות), ואילו תיק החינוך יכול להימסר ביניתיים ליגאל אלון, שכבר החזיק בו בעבר.

● השמועה שרבין יכריז במפ־תיע, בנאום־סיכום שיו לפני ה־הצבעה, על הרכב הצוות הבא שלו.

אם יעשה כן, עשוי רבין ליטול מפרס גם את דגל השינוי. אם הצוות יהיה באמת חדש, ויכלול שמות חדשים ומושכים, יכו־לים צירי הוועידה להשתכנע כי נמצא הדגל שיאפשר להם ללכת לבחירות בראש מורם, וכי אין צורך בשינוי ראש־הממשלה עצמו.

אנשי פרס חששו כי זוהי הכוונה שמ־אחרי המאבק העקשני של אנשי רבין, התובעים כי רבין יהיה הנואם האחרון לפני ההצבעה. כי במיקרה זה לא יוכל פרס להשיב לו, ואולי לאלתר צעד נגדי.

לפרס עצמו קשה להכריז על צוות אל־טרנטיבי. כי הוא הבטיח כל מישרה לאנ־שים רבים, בפירוש או במרומז. קיימים כמה וכמה מועמדים לכל תפקיד שיש בידי ראש־ממשלה חדש לחלק, וכל מועמד מא־מין שהוא־הוא יזכה. אם יצטרך פרס, למ־של, לפרש מי האשה שתהיה שרה במ־שלתו, הוא יאבד, בו־במקום, את תמיכתן של כל הנשים האחרות.

אולם אנשי פרס היו עדיין רחוקים מ־ייאוש. כמה שעות לפני הפתיחה החגיגית, הם האמינו שהכל ייתכן. כמו בקרב אמי־תי, שבו אין לדעת מראש מה תהיה תו־צאת ההתנגשות הפיסית בין המוני חיילים משני הצדדים, כך אין בי־טחון מה יתרחש ברגע האחרון בוועידה.

אך נדמה שבשני הצדדים שררה האמונה כי לרבין יש יתרון־מה על יריבו.

עברי־פי־פחת

ך יתן דומר כי עצם היווצרותו של מצב כזה הוא היישג גדול של שימעון פרס.

ממשלה? הדיעות אינן חשובות. התהליך כולו דומה למישחק פוקר

אין כימעט תקדים בעולם הדמוקרטי שמיפלגה, הנמצאת בשילטון, מדיחה את ראש־הממשלה (או הנשיא) שלה ערב בחירות. מבחינה תיאורטית, הדבר כלל אינו אפשרי. שהרי מיפלגה כזאת מודה באוזני הבוחרים כי ממשלתה שלה נכשלה, והיא מאבדת את היתרון העיקרי שיש למיפלגת־שילטון בבחירות — היכולת להתפאר בהישגי השילטון בתקופת כהונתה.

חריג בולט מכלל זה כימעט אירע לפני כמה חודשים בארצות־הברית, כאשר רונלד רגן התקרב לתפיסת המועמדות הרפובליקאית מידי הנשיא ג'ראלד פורד. פורד ניצח את רגן אך בקושי, בהפרש קטן וברגע האחרון, והיתה זו מהלומה אדירה ליוקרתו.

יש דמיון מסויים בין פורד ורבין — וזא רק מפני שרבין עצמו תמך בפורד. המשותף בין השניים: גם פורד וגם רבין לא נבחרו לתפקידיהם על־ידי ציבור הבוחרים, אלא מונו כימעט במיקרה, כעיקבות אסון לאומי — ווטרגייט בארצות־הברית, יום־הכיפורים בישראל.

עסקני המיפלגה הרפובליקאית חששו, ברגע האחרון, להדיח את הנשיא שלהם. ייתכן מאד שבלב עסקני מיפלגת־העבודה יגבר ברגע האחרון חשש דומה. תופעה זו עשויה להוסיף לרבין את קורטוב מצב את דעת מרכז־הכובד של המיפלגה. באופן מעשי זה אותו הדבר."

רבין, הנחשב כיוני יותר, מחזיק לידו ניצים הרי־אסון כמו ישראל גלילי וגולדה מאיר. פרס, הנחשב כניצי יותר, משופע ביונים כמו אבא אבן ויוסי שריד. ייתכן שרבין ינקוט קו מתון יותר — אך יכול גם להיות שהוא יראה את עצמו מחוייב להיות דווקא יותר ניצי, כדי להתגבר על חשדות האגף הניצי העויין אותו. ואילו פרס עשוי להתכופף דווקא לעבר היונים, העויינים אותו, כדי לרכוש את תמיכתם.

למעשה אי־אפשר להינבא, כי שני הצדדים נזהרים מאד מלחשוף מיץ דיעות מובהקות, אף בשיחות פרטיות. שניהם משתמשים כמיצות ריקות, כמו „פשרה טריטוריאלית", „צימצום הפער החברתי" ושאר פראזות חסרות־תוכן, שאין בהן התחייבות כלשהי לקו כלשהו.

תחרות־יופי

יתכן שמכל התופעות הכרוכות בהתמודדות, זוהי התופעה החמורה ביותר. אין הכרעה דמוקרטית בין גישות מדיניות אלטרנטיביות, בענייני פנים או חוץ. אין ויכוח רעיוני. אין שום הכרעה שהיא, מילבד תחרות־יופי או תחרות־אופי.

שישה אופים עסקנים, שנבחרו

הקלף המשוגע

התמיכה החסר, כדי להכריע את הכף לטובתו.

אולם גם אז יצטרך רבין לשאול את עצמו: איך הגיע ביכלל למצב כזה? אחרי שלוש שנים בשילטון, כיצד יכול היה להתקרב לעברי־פי־פחת של הדחה מיפלגתית?

אחת הסיבות נעוצה, בלי ספק, בהזנחת המיפלגה על־ידו.

להמציא את פרס

מבחינה זו, היתה ברכה גדולה בהתמודדות שבין רבין ופרס. היא מהווה שיעור על חשיבותה של המיפלגה, ועל גודל האיוולת הטמונה באשלייה שראש־ממשלה במדינה דמוקרטית יכול להצטמצם בענייניים ממלכתיים ולהתעלם מעסקים מיפלגתיים.

אנשים העוקבים אחר האיש רבין טוענים כי כשבועות האחרונים אכן חל בו שינוי גדול. ביגלל ההתמודדות הוא נאלץ לכתת את רגליו מסניף לסניף, להאזין לדבריהם של אנשים מן השורה, להסביר להם פנים, להתווכח, להשיב לישאלות.

„הוא הפך לאיש מיפלגתי," אמר חד ממקורביו. „אם ייבחר מחדש, הוא לא ישכח לקח זה. מעכשיו והלאה הוא בוודאי יקדיש זמן רב למיפלגה, ישמור על הקשר עם הסניפים ועם עסקנים."

לא היתה זאת הברכה היחידה שצמחה למיפלגת־העבודה מן ההתמודדות. תהיה הדיעה על שימעון פרס ועל שיטותיו אשר תהיה, אין ספק שבכפותו את ההתמודדות על המיפלגה הוא עשה לה טובה גדולה. לולא היה פרס קיים, היתה המיפלגה צריכה להמציא אותו.

לולא ההתמודדות, היתה המיפלגה מפיצה סביבה ריח של שיעמום וריקבון. פרשות עופר וידלין היו שולטות לבדן בכלי התיקשורת, מבלי ששום נושא אחר הקשור במיפלגת־העבודה היה מעורר עניין.

המאבק האישי עורר את תשומת־הלב, החזיק את המיפלגה במרכז הבמה. הדרמה האנושית ריתקה גם אנשים אדישים. היא הסיחה את הדעת מן הליכוד, המשיך לשעמם, ואף מן המעלולים של מומחי יחסי־הציבור של ד"ש.

הפילוסוף הצרפתי אמר: „אני חושב, משמע אני קיים." על מיפלגה ישראלית ניתן לומר: „אני מסוכסכת, משמע אני קיימת." מבחינה זו אכן קיימת מיפלגת־העבודה מאד.

ניקוי ראש

אולם מאבק רבין–פרס חשף גם את ההתנוונות הנוראה של התהליכים הפוליטיים בישראל.

כי בכך מחיק הוויכוח לא הושם אף רעיון חדש אחד, לא היתה מחלוקת על עמדה פוליטית כלשהי. היתה זאת מיזחמה אישית גרידא, ולא הסוואה או העמדת־פנים.

ביום־השבת האחרון השמיע שימעון פרס את דיעותיו הפוליטיות על ענייני פנים וחוץ בראיון־רדיו ארוך. אילו נלקח קומיקאי מצוות ניקוי־ראש ז"ל, הרגיל לחקות את יצחק רבין, והוטל עליו להשמיע את דברי פרס בקולו של רבין, לא היה איש מבחין בהבדל. בכל עניין שהוא עלי אדמות, אומרים רבין ופרס אותו הדבר בדיוק.

סיכם זאת השבוע אחד העסקנים הממוקמים של המיפלגה: „מבחינה פוליטית, אין הבדל ביניהם. לרבין יש דיעות, המתאימות לקונסנזוס של המיפלגה. לפרס אין ביכלל דיעות, והוא יוציא לפועל בכל **בצורה מיקרית למדי, בבחירות פנימיות שהיו משוחררות מכל ויכוח רעיוני או פוליטי, בוחרים באיש שיחיה, קרוב לוודאי, ראש־הממשלה הבא של ישראל — בלי כל קשר להכרעות הגורליות העומדות לפני המדינה.**

להמוני האזרחים אין כל השפעה על בחירה זו.

בתיאוריה ניתן לומר, שציבור־הבוחרים יכריע ביום הבחירות, כאשר יוכל לבחור בין מועמד מיפלגת־העבודה לבין מועמדים אחרים. אולם זהי אשלייה, ביגלל כמה סיבות. בין השאר:

● בבחירות כלליות עומדים לפני הבוחרים שיקולים רבים. בחירת ראש־הממשלה הבא היא רק אחד השיקולים. יהיו שיצביעו בעד סיעה שתמלא תפקיד יעיל בכנסת, או בעד סיעה המייצגת נימה אידיאולוגית הקרובה לליבם, או בעד סיעה שתתמוך בעניין מייוחד החשוב להם, או סיעה שיש להם אליה קשר סנטימנטי.

● גם רוב המתחרים האחרים על תפקיד ראש־הממשלה (מילבד מנחם בגין) לא יופיעו בשם עמדה מדינית ברורה, אלא ינסו להגיד דבר והיפוכו בכל עניין, מאחר שגם הם מייצגים סופרמארקטים של יונים וניצים, אנשי ריאקציה וקידמה, דתיים וחילוניים.

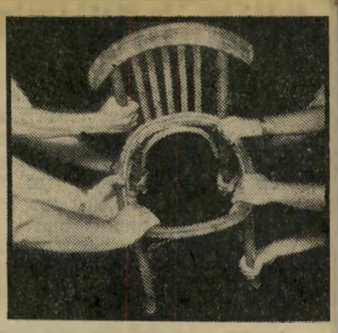
מבחינה זו מדגים התהליך כולו את הצורך לשנות את השיטה, בצורה שתאפשר את בחירתו הישירה של ראש־הממשלה בבחירות אישיות כלליות*. רק אז יוכל הציבור הכללי להכריע במישרין לגבי האיש שיחזיק בידיו את האחריות העליונה על גורלו, למילחמה ולשלום, לשיגשוג ולעוני.

בתהליך כזה של בחירה ייאלצו המועמדים, החשופים לכלי־התיקשורת, להביע דיעות מוחשיות על הבעיות העיקריות. הם לא יוכלו להתחבא מאחרי נוסחות סתמיות ונבובות. הם יצטרכו לגלות לציבור על מה הם חושבים — אם הם חושבים ביכלל.

הדראמה חסרת־התוכן של הסבוע, הגובלת במחזה־אבסורד, מכריטה את הצורך בכך יותר מכל דבר אחר שקרה בישראל מאז היווסדה.

---

* הצעה כזאת כלולה בתוכניתו של אורי אבנרי לכנסת הבאה.

תחרות

כסא הזהב

מערכת „העולם הזה" פותחת בזה בתחרות „כיסא הזהב". רשאי להשתתף בתחרות כל קורא אשר ימלא את כל הפרטים המופיעים בטופס המתפרסם להלן, וישלח אותו במעטפה על-פי הכתובת: מערכת „העולם הזה", תיבת-דואר 136 תל-אביב, עבור תחרות „כיסא הזהב".

התחרות תימשך מיספר שבועות, כאשר בכל שבוע יומד לבחירה מועמד לתואר אחר. המועמד שיזכה במיספר הרב ביותר של קולות המשתתפים בתחרות יזכה בפרס „כיסא הזהב", בעיצוב אמנותי מיוחד. בתום התחרות תיערך הגרלה בין המשתתפים בתחרות, ויוגרלו בה פרסים ומתנות. כמו-כן יוגרל מדי-שבוע פרס של 200 ל"י, בין משתתפי התחרות של אותו שבוע.

התחרות הראשונה במיסגרת המיבצע היא על התואר:

החי"ב המרגיז ביותר

גזור ושלח

לכבוד
תחרות „כיסא הזהב"
ת.ד. 136, תל-אביב

אני מציע בזה את
ח"כ .....
מסיעת .....
כמועמד לתואר
„ח"כ המרגיז ביותר"
בכנסת השמינית.
אני סבור כי הוא ראוי
לתואר זה מהסיבות
שלהלן:

.....

.....

.....

.....

שם: .....
כתובת: .....
עיר: .....

במדינה

ביטחון

פליציה על הכוונת

האם מותר לפרקליטה קומוניסטית, הנפגשת עם אנשי אש"ף ועסקני הגוש חמיורחי, להגן על חיילים בבתי־דין צבאיים?

„הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי גור, מבקש לבטל את האישור שניתן לעורכת־הדין פליציה לנגר לייצג חיילים בבתי־דין צבאיים, ביגלל פגישותיה בחו"ל עם גורמי אש"ף וגורמים עוייגים אחרים." נציגו של הרמטכ"ל נשא דברים אלה לפני ועדה מיוחדת, בראשות שופט בית־המישפט העליון מאיר שמגר.

מן הצד, והפעם לא מאחרי שולחן הסניגור, כי־אם מצד שולחן הנאשמים, התבוננה במחזה הפרקליטה הירושלמית הידועה. „אני לא רוצה להגיד שאני מזועזעת, כי זה ביטוי יותר מדי נפוץ בהקשרים מצחיקים, אבל אני בהחלט נדהמת מדבר כזה," הגיב העורכת־הדין שבשנת 1972 הגנה על גיורא נוימן, סרבן־הגיוס המפורסם.

הגורמים העוייגים. לנגר מחזיקה בידיה, מאז שנת 1972, אישור מייוחד, בחתימת שופט בית־המישפט־העליון יואל זוסמן, המאפשר את הופעתה בבתי־דין צבאיים על־פי חוק השיפוט הצבאי. את האישור העניקה לה ועדה מיוחדת. במשך ארבע השנים האחרונות הגנה על עשרות חיילים שהצבא תבע אותם לדין, סרבני־גיוס מטעמי מצפון, נוסף על פעולתה הידועה יותר, כסניגורית של ערבים בגדה המערבית ופידאיון המואשמים בפעילויות בלתי־חוקיות.

„לי חשוב להופיע בבתי־דין צבאיים, ולהגן על חיילים, בלי שום קשר להון פעותי בבתי־מישפט צבאיים בהגנה על ערבים," אמרה הפרקליטה, מן הפעילות הבולטות של רק"ח.

על השתלשלות הדברים היא מספרת: „ב־31 בינואר פנה מוטה גור לוועדה הנותנת אישורים לצורך הופעת עורכי־דין בבתי־המישפט של הצבא, שראשה הוא עכשיו שופט בית־המישפט העליון מאיר שמגר, וביקש לבטל את האישור שניתן לי על־פי חוק השיפוט הצבאי.

„הוועדה זומנה ל־17 בפברואר, ואני ביקשתי את דחיית הדיון ביגלל מחלה. אבל הדחייה לא ניתנה, ולדיון הגיעו אפילו היועץ המישפטי לממשלה, אהרון ברק, והפרקליט הצבאי הראשי, אלוף מישנה צבי ענגר. החברים האחרים בוועדה היו שני נציגי לישכת עורכי־הדין ונציג מטעם הרמטכ"ל, שהעלה את הטענות. הוא גילה לוועדה שהגורמים העוייגים האחרים, פרט לאנשי אש"ף, שאיתם נפגשתי בחו"ל, הם ממיזרח־אירופה.

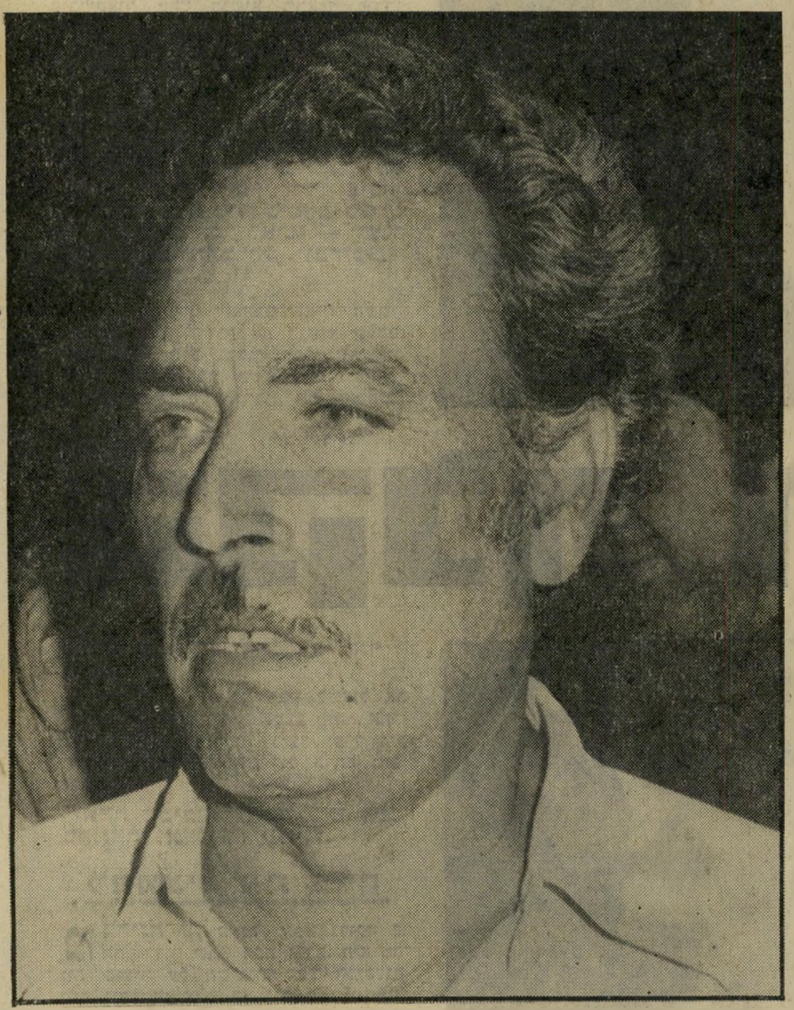
מי מפקיע זכויות? מאחר שביקשה קודם־לכן לדחות את הדיון, לא השיבה פליציה לנגר על הטענות בפירוט. היא רק הצהירה כי אינה מכחישה שנפגשה עם נציגי אש"ף, וכי „כל פגישותי נועדו לקידום השלום והביטחון של מדינת־ישראל."

„אני מאד מתפלאת," היא אומרת, „שאנשים כל־כך חשובים ועסוקים הגיעו לישיבת ועדה כזאת." היא ביקשה מראש הוועדה לדחות את הדיונים, מכיוון של־דבריה עומדים להגן עליה בפרשה זו עורכי־דין אחדים, והם לא יוכלו להתפנות בקרוב. הבקשה נתקבלה, ודיון נוסף זומן בעוד כשבועיים.

בינתיים יצאה הפרקליטה הפעלתנית למאבק ציבורי נגד „הדבר האנטי־דמוקרטי הזה," כהגדרתה. לדעתה זוהי פגיעה חמורה בזכויות־האדם, צעד שנועד להפחיד את מי שירצו להיפגש בעתיד עם פלסטינים.

בימים הראשונים של החודש הבא תזדקק הסניגורית המושבעת לסניגור משלה, כדי להילחם בוועדה ובראש המטה הכללי. היא מבטיחה כי לא תוותר בקלות. „איש לא התלונן עלי, עד כה, בקשר עם עבודתי כעורכת־דין," היא מצהירה בגאווה, „אני עובדת תמיד על־פי האתיקה המיקצועית, ומקווה שאני עושה את עבודת הסניגוריה טוב. אז מה רוצה ממני עכשיו הרמטכ"ל?"

קציני־משטרה בכירים קיבלו מכוניות מבעלי מוסך - הנאשמים במיסחר במכוניות גנובות ובזיוף מיסמכים ומיספרי מכוניות

ראש הבולשת של מישטרת מחוז תל־אביב לשעבר, וכיום ראש מחלקת־החקירות של מטה המחוז, ניצב־מישנה ארמנד לוי, הכיר מקרוב את בעל־המוסך שלמה משה, שהואשם על־ידי המישטרה בזיוף מכוניות גנובות. בעל־מוסך זה הוא שטיפל במכוניתו של בנו של ארמנד לוי, שנחשדה כגנובה.

הקשר

ב**חודש נובמבר 1976** הצליחה מישטרת־ישראל, לפי טענתה, לחשוף את אחת מפרשיות־ההונאה המתוחכמות ביותר שהתגלו במדינה בשנים האחרונות. היתה זו הפרשה של זיוף כלי־רכב גנובים, הלבשת זהותם על מכוניות שנפגעו בתאונות והורדו מהכביש, ומכירתם ככלי־רכב כשרים לכל דבר.

כאשר הובאו החשודים בשותפות לרשת זייפני־הרכב אל בית־המישפט, לשם הוצאת פקודת־מעצר נגדם, חשף איש היחידה המרכזית של מישטרת מחוז תל־אביב, פקד יצחק תליו, את פירטי הקונויה המסועפת.

„עצרנו את האחים שלמה ואליהו משה במוסך שלהם, הנמצא בדרך לירושלים," סיפר פקד תליו לשופט. „במוסך נמצאו כלי־רכב רבים אשר חלקם חשודים כגנובים ומזוייפים. שני האחים עוסקים בזיוף־רכב זה זמן רב, והצליחו כבר להפיץ מכוניות מזוייפות רבות בארץ.

„אנו חושדים," הוסיף פקד תליו לספר, „כי הם עשו שינויים ברישום כלי־רכב גנובים שנעלמו כליל, והחדירו גם כלי־רכב מחוץ־לארץ."

מדי־שנה נעלמות במדינה כמאה מכוניות, שבעליהן אינם מוצאים אותן עוד. תוך מעקב אחר היעלמן של מכוניות אלה, הגיעו בלשי המישטרה למוסכם של האחים משה באזור. בחיפוש שנערך במוסך נמצאו בו אותה שעה 14 מכוניות. שלוש מהן התגלו, לטענת המישטרה, כמכוניות גנובות או כאלה שהוכנסו לארץ בצורה בלתי־חוקית. הן היו בתהליך של הסבת מיספריהן וסימני־הזיהוי שלהן בצורה כזאת שניתן יהיה להעלותן שוב על הכביש כמכוניות כשרות למהדרין, שיישאו מיספרי־מנוע ומיספרי־שילדה קיימים — של מכוניות שנהרסו כליל בתאונות והורדו למעשה מן הכביש.

את פירטי מעשי־הזיוף המסובכים חשף פקד תליו בבית־המשפט: „התברר לנו

שבמקביל להיעלמויות כלי־רכב, קיימים בעלי־מוסכים הנהגים לרכוש כלי־רכב הרוסים מחברות־הביטוח. את זהות הגורטאות הם מלבישים על המכוניות הגנובות. התברר לנו שאנשים אלה, בעלי מוסכים וגוררים, קשורים ישירות בקניית מכוניות שלאחר־תאונה מחברות־הביטוח, בגניבת־רכב וברכב המוכנס לארץ ללא תשלום מיסים."

אחד האחים בעלי המוסך, שלמה משה, הואשם על־ידי המישטרה בכך שהכשיר מכוניות גנובות, תוך זיוף מיספריהן ו־מיספרי־הרישוי שלהן, ומכר אותן אחר־כך בשוק החופשי. "המדובר הוא ברכוש שלא ניתן עדיין לאמוד את ערכו," סיפר סגן תליו לשופט. "מדובר ברשת של גונבי מכוניות, מקבליהן, מתאימי ומשפצי מכוניות שנפגעו, רשת שאת מרכיביה כולם יש עדיין להגדיר כגעלמים."

השופט קבע, כי חשדות המישטרה כלפי האחים משה נראים לו מבוססים. הוא הורה לעצור את שני האחים לחקירה.

הקשרים בין הזייפנים והקצינים

ד"ר פרשה זכתה בשעתו בפירסום רב ומקיף בעיתונות. אולם היבט אחד שלה מעולם לא הגיע לידיעת הציבור, גם לא לידיעת השופט שהחבקש לעצור את שני האחים.

כי קצין היחידה המרכזית של המישטרה שהופיע בבית־המישפט, לא העז לגלות לשופט עובדה מדהימה אחת: שבמהלך החיקור, הפשיטה והחקירה של האחים משה, התעוררו בקרב השוטרים שטיפלו בפרשה חשדות חמורים. היו אלה חשדות בדבר קשרים הקיימים בין שני האחים החשודים כמזייפי־רכב, לבין קצין־מישטרה בכירים במישטרת מחוז תל־אביב.

בעת הפשיטה שערכו בלשי היחידה עמיקה, נחשפו לעיני החוקרים עובדות נוספות שהיכו אותם בתדהמה. הסתבר להם כי רשת מזייפי המכוניות עמדה בקשרים הדוקים עם קציני־מישטרה בכירים נוספים. התגלה כי לפחות עוד שני קציני־מישטרה ממישטרת מחוז תל־אביב, מלבד ניצב־מישנה ארמנד לוי, קיימו גם הם קשרים הדוקים עם האחים שלמה ו־אליהו משה. קשרים אלה לא היו קישרי ידידות בילבד. היה מקום לחשד כי בין המרכזית על מוסכם של האחים משה, הם גילו במקום, בין השאר, גם מכונית סאאב צהובה. כאשר שאלו את בעלי המוסך לזהותה של מכונית זו ולזהות בעליה, הם הופתעו לשמוע מפי אחד האחים החשודים, כי המכונית שייכת לבנו של ניצב־מישנה ארמנד לוי.

ניצב־מישנה ארמנד לוי היה ראש המדור המרכזי במטה המחוז עד לפני כחצי שנה, אז מונה לתפקיד ראש מחלקת־החקירות של מישטרת המחוז. הסתבר כי לראש מחלקת־החקירות היו קשרים עם בעל־המוסך, שנחשד כמי שעומד בראש רשת זיוף המכוניות על־ידי החוקרים הכפופים, למעשה, לארמנד לוי עצמו.

בתחילה חשדו החוקרים כי מכונית הסאאב הצהובה גם היא גנובה, וכי זוייפה בידי האחים משה במוסכם וניתנה לה זהות חדשה וכשרה.

אולם הממצאים המדוייקים של החקירה טרם נודעו. בשעתו טען דובר מישטרת מחוז תל־אביב, בתשובה לשאלות כתב העולם הזה, כי נכון שבתחילה התעורר החשד שהמכונית השייכת לבנו של ארמנד לוי גנובה, אולם במהלך החקירה התברר שהיא כשרה לחלוטין. על השאלות כמה שולם לאחים משה עבור רכישת המכונית מהם, ואם הוחזרה המכונית לאחים, בעיקבות הפשיטה המישטרתית, סירב דובר מישטרת מחוז תל־אביב לענות.

אולם אז, כאשר התרחבה החקירה והמרכזית על מוסכם של האחים משה, הם גילו במקום, בין השאר, גם מכונית סאאב צהובה. כאשר שאלו את בעלי המוסך לזהותה של מכונית זו ולזהות בעליה, הם הופתעו לשמוע מפי אחד האחים החשודים, כי המכונית שייכת לבנו של ניצב־מישנה ארמנד לוי.

ניצב־מישנה ארמנד לוי היה ראש המדור המרכזי במטה המחוז עד לפני כחצי שנה, אז מונה לתפקיד ראש מחלקת־החקירות של מישטרת המחוז. הסתבר כי

סגן־ניצב יהושע יפתח, סגן־מפקד מרחב הירקון במישטרת מחוז תל־אביב, היה בעליה של מכונית מדגם טאונוס שהורכבה עבורו במוסכם של האחים משה מאזור, החשודים בזיוף כלי־רכב. יפתח מכר את המכונית לאחרים, אחרי שהשתמש בה בעצמו.

סגן מפקד המרחב

השאר היו אלה גם קשרים מיסחריים.

הבלשים שערכו את הפשיטה והחקירה במוסכם של האחים משה, דיווחו לקצין הממונה עליהם כי הסתבר להם, שבין השאר הרכיבו שני האחים מכונית עבור סגן־ניצב (דרגה מקבילה לדרגת סגן־אלוף בצה"ל) יהושע יפתח, סגן־מפקד מישטרת מרחב הירקון במחוז תל־אביב (המכונה גם "הנפה הצפונית").

היתה זו מכונית מדגם טאונוס. מכונית הטאונוס המקורית שנשאה אותו המיספר נפגעה קשה בתאונה. המכונית הפגועה המקורית, כך גילו הבלשים, הורכבה מחדש בעזרת חלקים של מונית, ונמסרה לשימושו של סגן־ניצב יהושע יפתח.

סגן־המפקד קיבל מכונית

ד"ר פרשה עצמה לא היתה בגדר סוד. עוד לפני שנערכה הפשיטה על המוסך של האחים משה ידע שלמה משה לספר למכריו וידידיו שהוא מרכיב במוסכו מכונית עבור סגן־ניצב יפתח. במערכת שמורה עדותו של אזרח, שראה את שלמה משה מצביע על מכונית הטאונוס ומעיד עליה: "הנה, את המכונית הזאת אני מרכיב עבור יפתח."

ביום הראשון בשבוע שעבר יצא כתב העולם הזה למוסכם של האחים משה. בשיחה עם האח אליהו, אישר זה כי אכן הורכבה במוסך מכונית עבור סגן־ניצב יהושע יפתח. וזה היה נוסח השיחה:

אליהו משה: "שלמה, אחי, עשה מכונית ליפתח."

העולם הזה: "איזו מכונית היתה זו?"

אליהו משה: "מכונית מדגם טאונוס."

העולם הזה: "כמה שילם יהושע יפתח עבור המכונית?"

אליהו משה: "הוא לא שילם. הוא קיבל את המכונית בלי כסף."

העולם הזה: "מדוע לא שילם קצין־המישטרה יפתח בעד המכונית?"

אליהו משה: "היה כתב־אישום גם נגדי? תגיד לי!... זאת לא היתה מכונית מזוייפת שהורכבה בשבילו, אבל הוא לא שילם. מה אתה שואל?!"

עוד באותו בוקר ביקש כתב העולם הזה את תגובתו של סגן־ניצב יפתח על טענתו של אליהו משה, כי קיבל מאחיו מכונית ללא תשלום. השיחה עם סגן־ניצב יפתח נערכה במישרדו, במרחב הירקון של מישטרת מחוז תל־אביב (בבניין המטה־הארצי, ברחוב הרכבת).

"מה טיב הקשרים שלך עם שלמה משה פתח, המכונה גם שלמה משה העיראקי?" נשאל יפתח.

"אני מכיר אותו," היתה התשובה.

"האם קנית ממנו מכונית או מכוניות?"

"לא קניתי ממנו מכוניות, זה לא נכון," השיב יפתח.

ביוזמתיים הסתבר כי מכונית הטאונוס שהורכבה עבור יפתח בידי האחים משה, נמכרה על־ידו, אחרי שהשתמש בה תקופת־מה.

בעיקבות גילויים אלה, ביקש כתב העולם הזה מדובר מישטרת מחוז תל־אביב, פקד אביגועם כהני, להשיב על השאלות הבאות:

- מה היה טיב היחסים בין קציני־המישטרה ארמנד לוי ויהושע יפתח לבין בעל־המוסך שלמה משה?
- כמה שילמו שני קצינים אלה עבור

(המשך בעמוד 28)

המפקד

מפקד מישטרת מחוז תל־אביב לשעבר, ניצב דוד עופר, שפרש מן המישטרה כדי לעבור לחיים הפוליטיים במיסגרת התנועה הדמוקרטית לשינוי. עתה מתברר שבתקופתו פשט הריקבון במישטרת מחוז תל־אביב. עופר עצמו הזמין עבודות פרטיות בנגריית המטה־הארצי של המישטרה, עבור ביתו.

המישטרה

האח אליהו משה, אחיו של שלמה משה, בעל־המוסך באזור, שהואשם בפרשת זיוף־כלי־הרכב הגדולה ביותר שנחשפה במדינה. לטענת אליהו נתנה הוא ואחיו מכוניות במתנה לקציני־מישטרה.

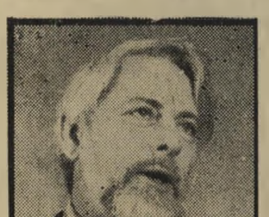
מבין השניים - אנו מעדיפים את רבין!

זמרות הסתייגויותינו הרבות מיצחק רבין, אנו מאמינים כי בחירת שימעון פרס תהיה מהלומה לדמוקרטיה, להיגיון, לאמינות, לטוהר המידות ולשלום.

אם אתה חושב כמונו — בוא הצטרף אלינו. תנועת העולם הזה עורכת הפגנה שקטה בשערי יעידת מיפלגת־העבודה, ב„היכל התרבות", תל־אביב, ביום רביעי זה, בשעה 16.00.

הראה לנו שלא רק קבוצת־כדורסל מוציאה אותך מהכלים!

בוא לפגוש את אורי אבנרי

בוא לדבר עד כום קפה! אורי אבנרי יקיים ביום שבת הקרוב, חוגים פתוחים:

● **בתל־אביב**
בשעה 11.00 עד 13.00 בקפה־גלריה „סוף השדרה", שד' רוטשילד 140 (ליד „היכל התרבות").

● **בחיפה**
בשעה 17.00 עד 19.00 באולם „ביתנו", חדר מס' 33, רחוב ירושלים 29.

הוא ישיב לשאלות על הכוונות, הרעיונות והתוכניות של סיעתנו בכנסת הבאה.

אם אתה מעוניין להציג את השאלות המטרידות אותך, דבר, התקשר — אתה מוזמן.

הציבור מוזמן לחוגי־הבית הבאים:

● **בקה אל־גרביה**
ביום ה', 24.2, אצל סעיד מסאלחה, בשעה 8.00 בערב, עם אורי אבנרי.

● **ערד**
ביום ו', 25.2, אצל בני לוי, רח' שימעון 41/17 בשעה 9.00 בערב, עם פרץ עופר.

● **ירושלים**
ביום ג', 1.3, בשעה 8.30 בערב, אצל שוש וג'ק, רח' טבריה 37, נחלאות. עם אורי אבנרי.

● **רמת־גן והסביבה**
ביום א', 27.2, בשעה 20.00, בקפה „אורלי", שד' הילד 18. עם פרץ עופר ואורי אבנרי.

ואלה רכזי הסניפים:

● **שיכון בבלי (תל־אביב)**
יהודה רוזמרין, רח' זוהר 15, טל. 450532.

● **רמת־גן**
דוד ג'אן, רח' הרוא"ה 90, טל. 799986.

● **גבעתיים**
חיים קשת, רח' ההגנה 33, טל. 250670.

● **בני־ברק**
שרה יוסף, רח' בורוכוב 15, טל. 788997.

● **רמת־השרון**
נילי דיסקין, רח' מוריה 38, טל. 484695.
אפרים ויינברג, האורן 7, טל. 484714.

● **ראשון־לציון**
רפאל דגן, רח' אשר לוין 5, טל. 946907.

● **ערד**
בני לוי, רח' שמעון 41/17.

● **רחובות**
אמנון שלוין, רח' הנשיא הראשון 11, טל. 954780.

● **בת־ים**
אבנר לוי, רח' בר־אילן 47, טל. 887382.
מובזין גיורא, רח' ארלוזורוב 1, טל. 882385.

● **ירושלים**
תמר צרפתי, רח' כרמון 16, טל. 522719.

● **חיפה**
איתן הולנד, רח' מוריה 33, טל. 87139.

● **פתח־תקוה**
אבי אורן, רח' רוטשילד 115, טל. 907887.

● **חולון**
מינוביץ' מנחם, רח' גאולים 48, טל. 923948.

אם אתה מוכן לעזור לנו במערכת הבחירות בתרומה, בהתרמה, בארגון חוגי־בית, באיסוף חתימות לרשימה, בהפצת המצע ועוד — אנא התקשר לרכזים אלה בהקדם.

הקשר המישטרתי

(המשך מעמוד 27)

המכוניות שקיבלו ממנו?

● האם הגישה המישטרה לפרקליטות המחוז את חומר החקירה נגד שלמה משה?

תשובת דובר המישטרה היתה כדלהלן: „נגד שלמה משה יהיה כתב־אישום. המישטרה כבר העבירה את חומר החקירה לידי הפרקליטות לפני מיספר שבועות. לגבי שאר השאלות, התשובה היא: אתה מטריד אותנו יותר מדי. אתה מטריד את המישטרה בשאלות. לא נענה על שאלות אלה."

שאלות נוספות רבות עדיין נותרו פתוחות, ללא תשובה. בין אלה גם השאלה: כיצד ייתכן ששני קצינים־מישטרה בכירים יקיימו קשרים מיסחריים או חברתיים עם אדם בעל עבר פלילי כשלמה משה, המואשם עתה בזיוף מיספרי שילדות ו־מנועים של מכוניות גנובות?

מפקד המחוז קיבל רהיטים

אם שאלות אלה מטרידות את המישטרה ונשארות חסרות־תשובה, הרי זה רק מפני שמישטרת ישראל איננה מסוגלת לחקור את עצמה ואת העבירות על החוק הנעשות בידי אנשיה. ואין המדובר רק בפרשת מוסך המכוניות המזויפות.

רק לפני שבוע חשף ידיעות אחרונות פרשיית־שחיתות אחרת, הקשורה במישטרת מחוז תל־אביב. כתב העיתון גילה, כי בנגריית המטה־הארצי ביפו בוצעו, במשך שנים, עבודות פרטיות בשווי של מאות אלפי לירות עבור קציני־מישטרה בכירים.

בפרשה זו אוזכר גם שמו של מי שהיה עד לתקופה האחרונה מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, ניצב דויד עופר. הסתבר כי עופר, שפתח בקאריירה פוליטית והצטרף לתנועה הדמוקרטית לשינוי, קיבל גם הוא עבודות מהנגרייה המרכזית של המישטרה. נגרי המישטרה בנו עבורו, ב־ביתו שבהרצליה, ארונות־קיר מפוארים.

בתשובה לשאלת כתב העולם הזה בקשר לחלקו בפרשה, השיב השבוע דויד עופר: „נכון, עובדי הנגרייה של המטה־הארצי של המישטרה ביצעו בדירתי ב־הרצליה עבודות־בתשלום. מדובר בארונות קיר ומיטבח. עבור העבודה שילמתי בצ'ק לפקודת מחלקת־הבינוי של המישטרה."

החקירה בפרשה זו נפתחה על־פי הוראת המפכ"ל החדש של המישטרה, חיים תבורי. אולם כמו במיקרים אחרים, שבהם הועלו חשדות נגד קצינים בכירים במישטרה, כך גם בפרשייה זו נתגלו אוזלת־היד של המישטרה, ואי־יכולתה לחקור את אנשיה בהווה ובעבר.

פרשיית העבודות הפרטיות שבוצעו בנגריית המישטרה עבור קציני־מישטרה בכירים, אינה חדשה. מסתבר כי עוד לפני זמן רב נמסר מידע על מעשים אלה לסגן־המפכ"ל לשעבר, ניצב אלי דקל, שפרש מן המישטרה בסוף השנה החולפת, אחרי שתיקותו להתמנות כמפכ"ל נתבדתה. דקל לא פתח בחקירה, והמידע שהגיע אליו נשמר בסוד כמוס. כשהתבקש השבוע להגיב על כך, השיב דקל: „אני לא ידעתי שום דבר, ואיני מוכן למסור כל אינפורמציה בעניין זה."

גם אחרי שהמידע על המתרחש בנגריית המישטרה הועבר, לפני כשנה, לידיעת קציני־המודיעין של מישטרת המחוז, לא נעשה דבר להפסקת השערוריה. אפילו שילמו הקצינים הבכירים, בדומה לניצב דוד עופר, עבור הרהיטים שניבנו עבורם בנגריית המישטרה, יש בכך טעם־לפגם. שכן, כיצד יכול היה דויד עופר, בתפקידו כמפקד מישטרת המחוז, לחזורת על חקירה בנגרייה, שנגדה הועלו חשדות של אספקת רהיטים ללא־תשלום לקצינים? הרי הוא עצמו נהנה משירותי נגרי המישטרה של אותה נגריה.

כל עוד תמשיך המישטרה לחקור את עצמה בפרשיות אלה, יוסיף הריקבון להתפשט מתחת למדי שומרי־החוק. הגיעה העת שהיועץ־המישפטי־לממשלה יורה על פתיחת חקירה עצמאית, בלתי־תלויה, על־ידי אנשים שאינם קשורים למישטרה, על־מנת לטהרה מעישבי־הבר הפושים בה.

מרס זוהר ■

במדינה

עתיקות

לחסום את השודדים

הצעה מהפכנית למיסחר בעתיקות הוגשה לוועדת־החינוך

למעלה ממאה אלף פריטים של עתיקות גנוזים כיום במחסני המוזיאונים הארכיאולוגים ואגף־העתיקות של משרד החינוך והתרבות.

פריטים אלה הם ברובם פריטים כפולים למימצאים המוצגים במוזיאונים. לאגף־העתיקות או למוזיאונים אין כל צורך מדעי לשמור על פריטים מעין אלה, שנחקרו ונבדקו ושמימצאים זהים להם נמצאים בכמויות גדולות בתצוגות.

במקומות רבים בעולם מקובל שהמוסדות הממונים על חשיפת, זיהוי ושמירת העתיקות מוכרים לציבור הרחב מימצאים כפולים מסוג זה. בישראל, משום מה, מואחסנים המימצאים ומונחים במחסנים כאבן שאין לה הופכין.

אילו היו מחזיקי עתיקות אלה מוציאים למכירה לשוק הפרטי חלק מהמימצאים שברשותם, ניתן היה לא רק לממן בעזרת הכספים שיגוייסו בצורה זו מבצעים ארכיאולוגים נוספים. מכירה רשמית מעין זו היתה מקטינה את מימדי שוד־העתיקות באתרי העתיקות בארץ, המשתלם בשל

סוחר־עתיקות פינקוס
לאספנים במקום למחסנים

הביקוש הגדול הקיים לסחורה מעין זו ומחיריה הגבוהים בשוק.

בשבוע שעבר הוגשה לוועדת־החינוך של הכנסת, הדנה בניסוחו הסופי של חוק העתיקות החדש, המיועד להחליף את חוק העתיקות המנדטורי הישן וחסר־השיניים, הצעה מהפכנית בכיוון זה.

היה זה סוחר־העתיקות היפואי, דני (מתחרז עם בני) פינקוס, מגדולי המומחים לסחר עתיקות בארץ, ששלח לוועדה תזכיר מפורט בנושא זה. פינקוס יליד גרמניה — שגדל בבוליביה, עלה לארץ ושירת במשך שנים רבות במחלקה לזיהוי פלילי במישטרת־ישראל לפני שהחל בזיהוי עתיקות — הציע לוועדת־החינוך להוסיף לחוק את הסעיף הבא:

„אגף העתיקות והמוזיאונים וכן כל מוסד אחר המקבל חפצים ארכיאולוגים — יהיו רשאים למכור את העודפים לסוחרים המורשים באמצעות מיכרזים רשמיים."

גם אספנים רוצים הגנה. גימק פינקוס את הצעתו: „מאחר ועד כה לא היתה כל אפשרות חוקית על פיה רשאית המדינה למכור עתיקות הנמצאות בידיה באופן רשמי, אני חושב שסעיף זה הוא בעל חשיבות ממדרגה ראשונה. מאחר והעתיקות שימכרו יבואו ממוסדות רשמיים, הם ישאו סימון מיוחד אשר יבטל את הצורך במומחים למיניהם לשם זיהוי העתיקות. הקונים ידעו מראש שהפריטים שהם קונים אומנם נמצאו בחפירות ארכיאולוגיות מאורגנות ויהיו בידם אישורים לגבי המקום בו נמצאה העתיקה וכן התקופה אליה היא שייכת. יהיה בכך כדי למנוע זיופי עתיקות ומסחר בלתי חוקי בעתיקות."

עוד לפני חודשיים הגיש פינקוס לוועדה הדנה באישור חוק־העתיקות החדש, תזכיר מפורט שכלל הצעות מעשיות לשינויים

(המשך בעמוד 36)

פרשת ידלין

חמש שנות מאסר בפועל ורבע מיליון לירות קנס – כך קבעה השופטת הדסה בן־עיתו, ליו"ר לשעבר אשר ידלין

החטא ועונשו

אשר ידלין:

„על קשירת קשר לביצוע עוון ומתן הצהרה כוזבת אני קובעת כי העונש יהיה שש חודשי מאסר בפועל ו־20,000 לירות קנס. על עבירות השוחד שבהן הואשמת תרצה עונש של חמש שנות מאסר בפועל ותשלם 230,000 לירות קנס. עונשי המאסר יהיו חופפים אולם לא עונשי ה־הקנסות.“ שופטת בית־המשפט־המחוזי, הד־סה בן־עיתו, הרימה עיניה מדפי פסק־הדין ושלחה מבט נוקב באשר ידלין, שישב בין שני אנשי מישטרה מאחורי דוכן־הנאשמים.

אשר ידלין לא הצליח לעצור בעד דמעו־תיו. הוא הרים את משקפיו השחורים, שבעזרתן כיסה על עיניו כל משך זמן הקראת פסק הדין ומחה בידו את ה־דמעות. אחותו, שרה הרי, מיהרה לגשת אליו. „זה המון. זה יותר מידי,“ מילמלה. מן הצד השקיף על המחזה ניצב־משנה בנימין זיגל, הקצין שחקר את פרשת ידלין. „בסוף שכחו אותנו,“ אמר. „את כל הלילות ללא שינה שבהם ישבנו במטה המישטרה וחקרנו.“

טליה ליבני, ידידתו של ידלין, באותה חליפת קורדרו שחורה שבה הופיעה בכל דיוני בית־המישפט, העניקה לאהובה חיבוק ונשיקה אחרונים, לפחות לתקופה הקרובה. הבת, ענת, לא יכלה אף היא לעצור את דימעותיה ומיהרה יחד עם אימה, דליה ידלין (לשעבר גולומב) להשען על כתפו של אביה.

„עומד לפנינו אדם שבור, שעולמו חרב עליו בלאו הכי,“ אמרה השופטת בן־עיתו רבות למען המדינה, אם כי לא פחות למען עצמו.

„למרות שאין בארצנו מעמדות מוכרים השתייך הנאשם לאצולה, לעילית, שמקורה בחלוציות. עילית של מגשימי החלום ה־ציוני,“ אמרה. התובעת ויקטוריה אוס־טרובסקי־כהן נאלצה לקחת כדורי ארגעה. „זה לא קל, זה לא קל,“ מילמלה ללא הרף.

אבל הכל המתינו בקוצר רוח לקראת הרגע שבו תתייחס השופטת להצהרתו ה־סנסציונית של ידלין בדבר מעורבותם של שר־האוצר, יהושע רבינוביץ, שר־החינוך והתרבות, אהרון ידלין, ואישים בכירים אחרים במיפלגת העבודה למימון הבחירות בדרכים בלתי כשרות.

השופטת רמזה כי לדעתה שיקר ידלין בנושא זה. היא הראתה כיצד סתרה עדותו את הודאותיו מרצון. „אינני מאמינה,“ ציינה השופטת, „שהנאשם העביר את כספי השוחד שקיבל מעורך־דין חיים גושן ל־מיפלגת העבודה. לדעתי, מדובר בקבלת שוחד אישי ולא היה כאן שום מתן בסתר.“

באשר לטענת הסניגוריה בדבר שפיטה על ידי העיתונות, אמרה השופטת, שאם אמנם עסקו אמצעי־התיקשורת בפרשה הרי זה נבע מכך שהנאשם היה אישיות בכירה, שהכחיש את ההאשמות נגדו ולא עזר ל־חקירה, לפחות בשלביה הראשונים.

על ספסל הנאשמים

תמונה בלעדית של **העולם הזה**, בה נראה אשר ידלין על ספסל הנאשמים, באולם המישפטים של בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, שניות ספורות אחרי שהשופטת הדסה בן־עיתו סיימה את הקראת פסק־דינו. הגבר בלבוש אזרחי הוא שוטר־חרש המנסה למנוע בעד הצלם לצלם את הבעת־פניו של אשר ידלין כשנודע לו גזר־הדין.

בצל הזינזנה

אשר ידלין, מוקף אנשי מישטרה, מובל לזינזנה — מכונית האסירים שתיקח אותו לכלא. ידלין ייאלץ לרצות את עונש מאסרו באחד מבתי־הכלא הסגורים ולא במחנה מעשיהו, בו יכולים לשהות שפופים עד שלוש שנות מאסר בלבד.

ציום: פיטר פן ■

דקה אחת בלבד קודם לכן, אשר ידלין אכן נראה שבור ומושפל. אולם מה ש־השפיע עוד יותר על מתן גזר הדין היתה העובדה ש„כה גדולים הכאב, העלבון, ה־אכזבה, הפגיעה באימון ואמות המידה שכה הסתאבו“ כדברי השופטת.

אחרי שהשופטת המחוזית חמורת־הסבר סקרה את ההאשמות שבהן הודה ידלין ביום השלישי שעבר, היא עמדה בקצרה על תולדות חייו וציינה כי היא מתחשבת בעובדה שבלפחות בחלק מחייו עשה ידלין לפני מתן גזר הדין ביססה השופטת את החלטתה על החלטות קודמות. בעיקר עמדה על דבריו של השופט משה לנדאו, שאמר בהזדמנות קודמת שאם יוקל בענשם של בעלי הצווארון הלבן „כל אזרח יוכל לט־עון: ‚אם כך עושה אחד הלוויתנים למה לא אני?‘“

לגבי עיסקותיו עם מתווכת הקרקעות, חוה אריליכמן, שהיתה גם ידידה אינטימית של ידלין, אמרה השופטת: „קשה להת־עלם מן התאריך שבו עברו כספי התיווך מחשבונה של אריליכמן לחשבונו של יד־לין. התאריך היה ערב סוכות, 1973. מישהו עשה מילחמה בשעה שמישהו אחר שיחק במיליוני לירות, כספי שוחד... הטענה שכספים נתרמו למיפלגה נטענה כבר ב־עבר, אבל אין לי כל יסוד לחשוב שעד כדי כך נתבלבלה דעתם של העסקנים, ש־אפילו קבלת שוחד נעשתה אצלם מצווה לשם שמים. דרכים כאלה משחיתות את דרכי־המדינה.“

כשקראה השופטת בקול נוקב את גזר הדין, ששלח את אשר ידלין לחמש שנות ישיבה בכלא, שלאחריהם יצטרך לשלם רבע מיליון לירות קנסות, או לשבת תמו־רתן עוד שנה אחת, עבר רחש בקהל הרב שהצטופף במיסדרונות בית־המישפט ה־מחוזי.

„רק חמש שנים?“ שאל בפליאה תלמיד־תיכון, שיחד עם כיתתו הגיע ליום ביקור בבית־המשפט. „זה שיעור אזרחות גרוע מאוד בשבילנו.“ לא כן חשבו פרקליטיו של ידלין. „אנחנו נערער בבית־המישפט העליון,“ הצהיר מיד בתום המישפט עורך־הדין יוסף תוסייה־כהן המזוקן, שאביו שלמה לא הגיע לבית־המישפט. עורך־הדין מוטי שורר, פרקליטה של שרה הרי, נראה עייף ומדוכדך. „זאת לא התחלה טובה,“ אמר לאחותו של ידלין.

בפעם האחרונה בשנים הקרובות יכול היה ידלין להשקיף מבעד לחלונות הזכו־כית הגדולים של אולם המישפטים לעבר תל־אביב. משם גם יכול היה להביט אולי בפעם האחרונה לעבר בנין קופת חולים, שם ישב בארבע השנים האחרונות, עד שנתגלתה תרמיתו הגדולה.

שוטרי מחלקת החקירות של זיגל לא נתנו לו לשקוע זמן רב מידי בהירהורים נוגים. הם אחזו בו בזרועותיו והובילו או־תו למכונית המישטרה. בפעם האחרונה בחמש השנים הקרובות עבר ידלין, ישוב במושב האחורי של מכונית המישטרה ה־אזרחית, ברחוב דיזנגוף. הוא בכה.

טליה ליבני פסעה לבדה לעבר מכוניתה. הצלמים עזבו אותה לנפשה. אחרי החיו־כים הרבים, ששלחה לכל עבר בבית־המישפט, לא יכלה אף היא שלא לפרוץ בבכי.

לאה רבין תיראה כמו כושית וננסי קיסינג'ר כמו

קייץ ב

גמל בדואי וגמלו משמשים כפר־סנרים לנחמה, המדגימה ביקיני חסר־כתפיות בעל צעיף תואם, שאפשר ללבשו גם כחצאית ושהצבעים השולטים בו הם ירוק ושחור. הדוגמאות הן מירושלים.

חוק את רגלי להיט הטנגה של אשתקד מחופי הרחצה. ננסי קיסינג'ר, רעייתו של הנרי, הזמינה עשר מערכות של ביגדי־ים עם שמלות תואמות. אתל קנדי, אלמנתו של רוברט, הזמינה אף היא שלוש מערכות של ביגדי־ים. הנסיכה ביאטריקס מהולנד, הבארונית נאדין רוטשילד, כוכבות־הקולנוע בריג'יט בארדו, זא־זא גאבור, קים נובאק וסופיה לורן, שלחו אף הן את הזמנותיהן.

בדצמבר אשתקד יצאה לאה גוטליב לסיור מסביב לעולם. היא הבחינה כי הערביזציה תופסת מקום חשוב בתחום האופנה. ליבה הציוני והלוקאל־פטריוטיזם שלה לא יכלו לשאת את המחשבה שה־אופנה הערבית משתוללת באין־מפריע. לאה גוטליב החליטה מייד: השנה יהיה זה קיץ ישראלי.

ומה ישראלי יותר משמלות ערב־ית בעלות ריקמה עדינה ומרהיבה ומקפטנים בדואיים? לאה גוטליב חרשה את שוקי העיר העתיקה בירושלים, ומצאה שם את הקפטנים והשמלות היפים ביותר. היא הביאה אותם לתל־אביב, העתיקה את הדג־מים ומסרה אותם להדפסה על בד־פו־ליאסטר. התוצאה היתה משוכבת־עין: שמ־לות־חוף מודפסות הנראות כשמלות בדו־איות, ביגדי־ים מדגם ביקיני עטורים חרו־זים מיזרחיים נגד עין־הרע ואניצי־ריקמה ציבעוניים, הדפסים עדינים בוהב שנעשו במיוחד באיטליה על בדים שחורים, בדים מרושתים שקופים, סכסיים לצד בדי־פו־ליאסטר רכים ונשיים.

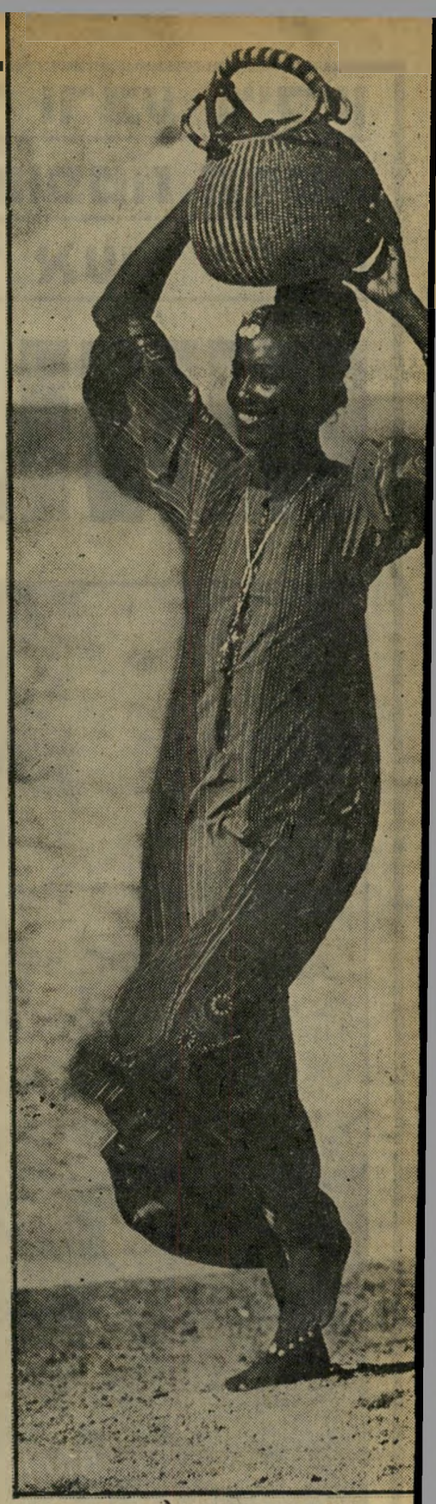
הקיץ הבדואי של לאה גוטליב חוגג בצבעים עזים של אדום, שחור, ורוד־מזעזע, כתום־זועק וחכלת־עמוק. הוא חוגג בעשרות דוגמות ריקמה בביקינים חסר־רצועות מדגם „סטראפלס" ובביגדי־ים של־מים המגלים טפחיים ומכסים טפח.

על־מנת להגביר את מכירת ביגדי־הים הוציאה החברה קטלוג מרהיב, ובו נב־חרת־העלית של דגמי הקיץ הבדואי. עבודה מרובה הושקעה בקטלוג, שעשייתו נמשכה יותר משלושה חודשים ושבהכ־נתו נטלו חלק, נוסף על לאה גוטליב עצמה, גם בתה יהודית, הצלם בן לם, הגרפיקאים רחל ודני טורנובסקי, ושלוש דוגמניות שנבחרו בקפדנות מרובה.

הוחלט לחרוש את ישראל לאורכה ול־רוחבה בחיפוש אחר חמש דוגמניות ש־תככבנה בקטלוג. אלא שנמצאה רק אחת כזו שהתאימה, והיא הדוגמנית הכושית לויס צ'צ'יק, הנשואה לקיבוצניק־לשעבר ומתגוררת כיום בהרצליה. לויס, ילידת טובאגו שבטרינידד, דוברת עיברית של בוריה ומעורה היטב בחיי האופנה בארץ, נענתה ברצון להזמנה להצטלם לקטלוג. אחרי הכל, היתה זו שאיפתה של כל דוג־מנית מקומית. משלא נמצאו דוגמניות נוספות, הוחלט להזמין במיוחד מגרמניה את הדוגמנית הישראלית נחמה לב, הנ־שואה לאיש־עסקים גרמני והמתגוררת ב־פרנקפורט. נחמה הצטלמה לקטלוגים ה־קודמים של המיפעל ומידותיה תאמו את הדגמים החדשים.

אחר־כך, משלא נמצאו כל דוגמניות נוספות, נסעה יהודית גוטליב ללונדון ושלחה משם את פרנצ'סקה, מולאטית יסהפייה הנמנית כיום עם החמישייה הרא־שונה של דוגמניות־הצמרת הבריטיות. ואז

בדואית לויס צ'צ'יק מטרינידד, בקפטן בדואי שדוגמתו הועתקה מקפטן אמיתי והודפסה על בד פוליאסטר. לויס, הכושית, נשואה לישר־אלי. למטה: מבחר הדגמים המשורטטים.

לאה רבין, רעיית ראש־הממשלה, מד־דה על גופה את עשרות מערכות ביגדי הים והחוף, כשהיא אינה חדלה להתפעל. לבסוף בחרה בשימלה שקופה בעלת מחשוף עמוק עד לטבור, בהדפסים של אדום־עז ושחור. „זאת תהיה שימלת־מארחת יפהפייה לקיץ ישראלי חם," אמרה הגברת הראשונה, ורכשה בו־במקום את השימלה, המכונה חמסה.

לאה גוטליב, בעלת בית־החרושת גוטקס, היתה מרוצה מאד. ימים ולילות שקדה על תיכנון ביגדי הים והחוף לקיץ 1977, ולאה רבין בחרה בשימלה האהובה עליה במיוחד.

קומה אחת מתחת למישרדה של הגברת גוטליב, בניין בית־החרושת בתל־אביב, נערמו על שולחנה של מזכירתה, גילה לפידות, עשרות הזמנות מרחבי העולם — מן האיים הקאריביים ועד למכסיקו. בי־ניהן היו גם הזמנותיהן של פארה דיבה, רעיית השאה האיראני, שהזמינה על־פי הקטלוג היפהפה המייחד שנשלח אליה, עשר מערכות ביגדי ים וחוף. הנסיכה אן מבריטניה הזמינה שתי מערכות של בגדי־ים ביקיני חסר־כתפיות, שיהיה הלהיט הלוהט של קיץ בדואי '77, המאיים לד־

בת־שבט מסיני, באופנה הישראלית המציגה את דואי

ישו הנוצרי כוכב עליון

תיפאורות הסרט הנושא שם זה משמשות כרקע לנחמה פרנצ׳סקה ולוים, המדגימות את להיטי הקייץ הבדואי. משמאל: לוים בבגד־ים סטראפלס זהוב ובחליפה דמויית ריקמה בדואית, באמצע נחמה בבגד־ים שלם עם הדפס בזהב, ומימין פרנצ׳סקה המולאטית, שהובאה במייוחד מלונדון, בביקיני ובחצאית תואמת.

הוחלט לוותר על חמישיית דוגמניות, ול־הסתפק בשלישייה הטובה ביותר.

אחרי שנמצאו הצלם והדוגמניות, הוחל בהתאמת האביזרים. הללו, כרים ענקיים עשויים מבדי ביגדי־ים, מיטפחות־ראש, צעיפים, תכשיטים, נעליים, סלי־נצרים ו־פירות מפלאסטיק, הותאמו אחד לאחד ל־כל דגם, בדיוק מופתי. אז נבחרו אתרי־הצילום, חופי יפו העתיקה, די־זהב ונבי־עות.

במשך שלושה ימים רצופים לא חדלו מצלמותיו של בן לם לתקתק. תיפאורותיו הזוהרות של הסרט ישו הנוצרי כוכב עליון נרכשו במייחד לצורך הצילומים, והוצבו כתיפאורה על חולותיה הזהובים של גביעות. בדואי צעיר וגמלו הצמיד הסכימו להצטלם תמורת סכום סימלי. מיס־עדת טוטון היפואית נצבעה מחדש לצורך הצילומים, בגוונים של ירוק וזהב.

אף פרוטה לא נחסכה, ו־150 אלף הלי־רות שהושקעו בקטלוג הוכחו ככדאיות. לאחר שזה נשלח אל הקניינים ברחבי

סטראפלס

חזייה חסרת־כתפיות, הלהיט של הקייץ הבדואי, כפי שמדגימה אותו נח־מה לב, דוגמנית ישראלית המתגוררת ב־גרמניה. למטה: ביגדי־הרמון בשחור וזהב.

העולם, וכתוצאה מתצוגת־האופנה של ה־קייץ הבדואי שהתקיימו ברחבי העולם, גדלו מיספר ההזמנות ב־150% על הזמנות השנה שעברה.

קייץ בדואי מרהיב עומד להשתלט על חופי הרחצה בעולם, הדגמים היפהפיים, בצבעיהם העזים, החזיות חסרות הכתפיות, התחתונים המינימליים והשמלות הסכסיות כל אלה יעטפו את גופותיהן של מאות אלפי נשים שייצאו עם בוא הקייץ אל חופי הרחצה.

גם הנשים הקטנות לא תצאנה נפסדות. נמצא מי שדאג גם להן. בגדיים מיניא־טוריים לילדות עם שמלות תואמה א־לה קייץ בדואי יוצאו אל השוק המקומי ב־תחילת אפריל. דגמים מיניאטורים אלה זכו גם הם למלוא תשומת הלב של מתכנני דגמי הקייץ הבדואי. והם בעלי הדפסים עדינים, מרהיבים וצבעוניים.

כמו בכל האגדות גם באגדת בגדי־הים הסנדלר הולך יחף. שתי הנשים האחראיות באופן ישיר לעיצוב הקייץ הבדואי מע־דיפות בגדיים צנועים ובלתי מתבלטים. לאה גוטליב מעדיפה אותו שלם, סגור מאוד ובצבע כחול. ואילו בתה יהודית אוהבת אותו ביקיני מכסימאלי בצבע לבן או שחור.

מאה וחמישים אלף איש יצאו לרחובות, השתוללו משמחה והתפרקו בעקבות ניצחונה של מכבי תל־אביב על אלופת בריה"מ

קרנבל הבדורסל

„מה הם רוצים ממיקי?" צעקה שושנה ברקוביץ, אמו של מיקי ברקוביץ. היא ניסתה לפלס לעצמה דרך בין מאות האוהדים שפרצו קדימה בשעטה ברגע שבו נפתחה דלת מטוס אל־על, ומ־תוכו הגיחו הגיבורים המוכתרים הטריים ביותר של מדינת ישראל — כדורסלני מכבי תל־אביב.

יחד איתה נרמסה ברגלי האוהדים, ש־שילחו מעליהם כל רסן, גם רעיית נשיא המדינה, נינה קציר. „מה קורה כאן?" שאלה אשת הנשיא ללא הרף את שומרי־ראשה, שהקיפוה בטבעת הדוקה וניסו לשמור שלא תמעד בריצה המבוהלת ל־עבר כבש המטוס.

איש לא יכול להתאפק. ראשו המתול־אליליו החדשים. אפילו שוטרי מישמר־הגבול הגבוהים והחסונים לא יכלו להמון המשתולל.

שריקת־הסיום של המישחק, באולם־הכדורסל של העיירה הקטנה וירטון, שעל גבול בלגיה־לוכסנבורג, נתנה את האות להתחלת ההשתוללות הגדולה ביותר בשנים האחרונות בארץ. כולם רצו לחוש, לגעת ולממש את הניצחון המדהים.

אישי־ציבור, ראשי־עיריות ומנהיגים פו־ליטיים לא שאפו, מאז יום החמישי שעבר, אלא להצטלם ליד אולסי פרי, ללחוץ את ידו של ברודי, או לפחות לחבק חיבוק־דוב, לעיני המצלמות, את מוטי ארואסטי הצעיר.

אפילו ראש־הממשלה, יצחק רבין, הת־פנה מעיסוקיו הרבים, 24 שעות לפני הת־חלת ועידת מיפלגת העבודה, כדי לקבל את המנצחים בלישכתו שבתל־אביב.

„אולי אתה תחליט, בזכותנו, לעזוב את הטניס ולהתחיל לשחק כדורסל," אמר טל ברודי לראש־הממשלה, שחייך, והב־טיח כי כבר הפך אוהד. מי שלא־כל־כך

רוקדים במים

קבוצה של אוהדים, בתוכם חיילים אחדים, דינקה למים הקרים של הבריכה בכיכר מלכי־ישראל, ושם פרצה בריקודים ובצווחות־שימחה, כשהם דוחפים זה את זה ומנסים להפשיט את הבחורות האוהדות, שאף הן לא חששו מלקבל דלקת־ריאות וסמכו על האווירה החמה.

„מכבי לשילטון"

צהלו אוהדים נרגשים וסתם אזרחים, שהפכו בן־לילה אוהדים שרופים של קבוצת מכבי תל־אביב ושל מישחק הכדורסל. קבוצה זו של אוהדים, בכיכר מלכי־ישראל, הניפה אגרופים ושאגה: „ויווה מכבי!" כשהם נושאים זה את זה על כתפיים. **צילם: פיטר פן**

הבינו על מה כל המהומה סביבם היו ה־שחקנים האמריקאים של מכבי תל־אביב. בוב גריפין הצנום ניראה המום בנמל־התעופה. „אפילו בארצות־הברית לא היו עושים דבר כזה," מילמל.

„וכמו תמיד, גם הפעם, הצלחנו לנצח בעזרה אמריקאית" חייך רבין, ורלף קליין, המאמן, הסביר לו כיצד בונים מישחק. „זה כמעט כמו בצבא," אמר, „מותר להפ־סיד קרב אחד, אבל אסור לוותר על ה־מילחמה."

„ידעתי שאני בהיסטוריה!"

ך מיכמה אכן התחוללה בתל־אביב, בליל השימחה שלא יישכח במהרה. רק בכוחות מוגברים הצליחו ה־שוטרים למנוע מן המעריצים הרבים להג־שים את חלומם — לגעת בכל מחיר, להשיג אוטוגרף ולהגיד „כל הכבוד" ל־גיבורים שלהם.

כיאה לשמם ההיסטורי, מכבים, עמדו שחקני מכבי בגבורה בפני כל מי שהצ־ליח להסתנן עדיהם. הם חייכו, חתמו על פיסות־נייר טבולות בזיעה, ספגו אלפי נשיקות קולניות, מאות חיבוקים ועשרות לחיצות־יד. „המישחק עצמו היה פסיק לעומת מה שעברתי כאן," אמר אחד מהם, וביטא בכך את הרגשת כולם.

על הרגעים המרגשים ביותר שלהם, הדקות המפחידות ואותם שברירי־שניה שלא יישכחו מליבם לעולם, סיפרו כדור־סלני מכבי לכתב העולם הזה, שנאלץ להידחק בעד חלון לתוך האוטובוס, ש־הסיע את הקבוצה החוזרת מלוד לתל־אביב, והיה מוקף מאות מכוניות של אר־הדים, שלא חדלו לצפור ולצעוק.

סיפר אולסי פרי, שהתמקם באחד המו־שבים הקידמיים, אחז ראשו בין ידיו ולא חדל להשתומם על ההצגה הגדולה ש־הכינו האוהדים עבורם: „הרגע הגדול שלי במישחק היה בדקה השנייה. הצלחתי לח־טום אחד אחרי השני את שני ענקי צ.ס.ק.א. באותה שניה הבנתי שהרוסים לא צריכים להפחיד אותנו. אמרתי לעצמי: ,אולסי, אתה תרד מן המיגרש כמנצח.'"

לו סילבר, מגודל־השיער והמשופם, לא יכול להסתיר את התרגשותו הרבה. בקול רועד סיפר: „במחצית השנייה מסרתי כדור לאריק מנקין, שהעביר אותו במהירות ל־

כמו בהוואי

כדורסלן מכבי תל־אביב, אולסי פרי, כשעל צווארו זר־פרחים שניתן לו על ידי דיילות מיוחדות, כנהוג בהוואי.

המאמן

רלף קליין מתחבק עם אשתו רותי, לאחר ש־הצליחה אך בקושי רב לפלס אליו דרך עם בתם, בין האוהדים שגדשו את המסלול.

ברקוביץ שקלע סל נפלא. אז הסתכלתי מסביבי על הרוסים. הם היו המומים. אפי־לו יותר מאיתנו, שכבר הובלנו ביתרון. הם חטפו שוק. ואם אני הצלחתי לגרום להם לכך, הרי זה נהדר. איזה רגע גדול יותר יכול להיות לשחקן?"

מוטי ארואסטי, הרכז הנמרץ שנתן ב־מישחק "את כל הנשמה," כדבריו, טען כי המישחק כולו היה "כמו רגע אחד ארוך ומאושר. כשקלעתי את הסל הרא־שון שלוש דקות לפני סיום המחצית ה־ראשונה, ידעתי שאני בהיסטוריה. קיבלתי המון ביטחון עצמי מאותו סל, ונלחמתי כמו על חיי."

הרגעים הגדולים ביותר

אריק מנקין, שבאחרונה הפך גם כוכב־קולנוע, לאחר השתתפותו בסרט הבנונה השחורה, סיפר כי הרגעים הגדולים הפרטיים שלו היו דווקא לפני התחלת ה־מישחק. "אתה נכנס למיגרש זר, בארץ זרה," אמר, פיתאום אתה רואה את כל האוהדים שלך מתל־אביב. לי זה הכניס שימחה בלב. הרוסים פחדו מכל הרעש שהקימו החברה שלנו. בזכות האוהדים האלה ניצחנו. בזכות עם כזה, אנחנו טו־בים הרבה יותר מכל קבוצה בעולם."

יהושע ("שוקי") שוורץ הממושקף, ש־הוא עדיין חייל ואחד הישראלים הצברים היחידים בקבוצה התל־אביבית, לא נטל חלק במישחק ההיסטורי. "הרגע הגדול שלי," התוודה, "היה כשראיתי את שח־קני־הספסל הרוסיים חיוורים ומשפילי־מב־טים."

בוב גריפין, הנמוך בשחקני הקבוצה, הודה כי פרץ בבכי עם סיום המישחק. "אני לא זוכר מתי בכיתי בפעם האחרו־נה," התוודה, כשהוא עדיין המום וידיו רועדות מהתרגשות ומאושר. "כשהתחלתי לבכות הרגשתי איזה רגע חשוב זה לי, לקבוצה וכנראה גם לכל עם ישראל," הוסיף כשהוא מנופף בידו לעבר המע־ריצים מבעד לחלון האוטובוס. "הנה, גם עכשיו אני בוכה."

ג'ים בוטרייט, שאחרי המשחק גילח את זקנו "למזל טוב," כפי שטען, לא התרגש במיוחד מן הניצחון. "בסך־הכל לא שי־חקנו נגד אלוהים," אמר בחיוך לגלגני. "הם רק בני־אדם ואנחנו היינו שחקנים טובים יותר, או ניצחנו." חד־וחלק.

במשב האחורי, מצטנע במיקצת מכל השאר, חובק את בתו הקטנה, ישב טל ברודי, קפטן הקבוצה שמועמדותו הוצעה לפרס־ישראל בספורט השנה. "הרגע הכי מפחיד היה כשהרוסים הובילו 34:38," סי־פר, במיבטאו האמריקאי, "פחדתי, ונש־בעתי לעצמי, תוך כדי כידרור קדימה: אסור להישבר. לא לתת לרוסים לברוח! ואז התרוממתי לסל, ובלי לחשוב הרבה ראיתי וידעתי שהכדור ייכנס לרשת. ידעתי שאסור להחטיא. ובאמת, הפער נמחק ו־התחלנו להוביל יפה עד הסוף הנפלא."

אבל הדבר המעניין ביותר קרה דווקא לאייל יפה (16), תלמיד־תיכון ואחד משחקני־הספסל של מכבי תל־אביב. אשר הכל מנבאים כי יהיה אחד מכוכבי העתיד. "ערב לפני המישחק," סיפר, "חלמ־תי חלום מוזר. רלף קליין קרא לי. אני ישבתי על הספסל, ומייד רצתי אל ה־מיגרש. חלמתי שאנחנו מנצחים, והנה ניצחנו. למרות שאני עצמי לא השתתפתי במישחק."

כשיצאו שחקני הקבוצה את לישכת ראש־הממשלה, אחרי הפגישה עימו, הכריז עוזר־המאמן: "מחר ב־5 — אימון חובה!" וזה הזכיר לכולם, לשחקנים ול־מדינה, שהפכה בן־לילה אוהדת מושבעת של קבוצת מכבי תל־אביב, כי המקום ה־רביעי באליפות אירופה אומנם בטוח, אבל כדי להיות אלופי אירופה יש עוד להת־אמן הרבה. "וכמה שיותר מהר נרד מענן התהילה, יהיה יותר טוב לעם ישראל," אמר מוטי ארואסטי, ומשך אל המכונית את ג'ים בוטרייט, ששוחח באחת הפינות עם חיילת צעירה שתלתה בו עיניים מערי־צות ומילמלה: "הוא משהו לא רגיל. ה־בוטרייט הזה!"

אכסטזת האוהדים

אחד האוהדים שהרים ידיו תוך שאגת־שימחה אדירה, מצא עצמו ללא מיכנסיו, שנתלשו בידי חבריו שהיו אחוזים באכסטזת ניצחון לא פחות ממנו. כשעלו השחקנים על הבמה שהוכנה ברחבת עיריית תל־אביב, זינקו האוהדים לבריכת־המים שבכיכר.

כדורסל או כדורמים

אוהדים אחדים זינקו לתוך בריכת המים שלפני בניין עיריית תל־אביב בכיכר מלכי ישראל, כשהגיעו לשם כדורסלני מכבי תל־אביב אחרי שניצחו ביום החמישי שעבר את צ.ס.ק.א. ממוסקבה 79:91, ובכך העפילו לשלב הגמר של אליפות אירופה. משמאל: יצחק רבין וטל ברודי.

(המשך מעמוד 21)

ציוני. עורכו הראשון, גיון קימחי, סולק לפי דרישת ממשלת אשכול, בשל נטייתו לרפ"י. כיום פעיל גילון בקבוצת „ברי־רה" בארצות־הברית.

אין להתפלא על כך שהרצאתו של חמאמי עוררה סערה של מחאות, בייחוד מצד חזית־הסירוב. אולם היתה לה השפעה ניכרת על דעת־הקהל בישראל. בעוד שהעיתונות העברית, וביכלל זה גם כיתביעת ליברליים כמו ניו אוטלוק, היו ספקניים כלפי הנוסחה של חמאמי, הרי בדרך כלל היא נתקבלה בחיוב בחוגים ישראליים מתקדמים.

חמאמי מילא תפקיד יעיל כמאיץ שגרם לתגובת־שרשרת. שיכלה להוביל למגעים חיוביים.

באפריל 1975 נפגש עבדאללה חורני, חבר המזכירות הקבועה של הוועידה הערבית למען שלום וצדק במזרח התיכון, עם נתן ילין־מור, ממועצת־השלום הישראלית, בפאריס.

אולם בעוד שאש"ף היה מוכן למגעים, כאן יש בילבול שלם. נראה כי העורך הערבי שיבש ועירבב פרטי־מידע שקיבל קודם כל, איש מן המזכירים לא התם על המינשר המקורי של המועצה, כפי שחובר על־ידי אבנרי־אמיתי־קינן. עם הקמת המועצה הרחבה, בדצמבר 1975, עבר המינשר המקורי עריכה יסודית. כמה מהנדרותיו רוכבו, והושם דגש נוסף על ההגדרות הציוניות. ד"ר כתי פלד אינו נשיא המועצה, אלא יו"ר הוועד הפועל שלה.

נשיא־הכבוד של המועצה הוא אליהו אלישר, שהוא ספרדי מחזור (הפיקור כאילו הוא אשכנזי נובע מאגדה הנפוצה גם בארץ, כאילו הובא סבו מליטא והפך בארץ רב העדה הספרדית).

מכון שתנועת ר"ש של שולמית אלוני לא נתנה מעולם שום גיבוי למועצה, אלא בדיוק להיפך: בחפשה תירוץ לפיצוץ תנועת „יעד", שהוקמה על־ידי יחד עם לוכה אליאב, נעזרה בעובדה שאליאב, פלד ואחרים מחברי התנועה הצטרפו למועצה, ועל רקע זה חיסלה את „יעד".

האירועים. על סארטאווי הוטל להמשיך בשיחות האמיתיות.

האיש המזכר כאן הוא אנרי קוריאל, מהגיג קומוניסטי־יהודי גולה. בסוף שנות ה־50', כאשר יזם אורי אבנרי את הקמת „הוועד הישראלי למען אלג'יריה חופשית", כדי לכונן יחסים בין ישראל ובין המעצה הערבית שעמדה להיווסד, קישר קוריאל בין אבנרי ובין תנועת־השיחרור האלג'ירית. במהלך המגעים האלה נפגש אבנרי עם כמה מן השרים של הממשלה האלג'ירית הזמנית, והדבר קידם לאחר־מכן את מגעיו עם מהגיגים ערביים אחרים.

הפגישות עם הפנתרים לא נשאו פרי. כי הפנתרים השחורים סירבו להצטרף ל„מועצה הישראלית למען שלום ישראל־פלסטין". למעשה, הם פונים אל קהל־שלליים שרבים מבניו שונאים את הערבים וחוקים ממחנה־השלום.

דויד שחם הצטרף למועצה, וממכן כחבר הוועד־הפועל שלה.

באוגוסט 1976 סידר מזווינסקי פגישה

קאדומי
הממנגד

חמאמי
החלוץ

אבו־אייאד
הנוסע

בומדיין
היזום

ויהודים בולטים באירופה הביעו התעניינות, היה חסר מרכיב אחד: תשובה ישראלית ליוזמה הפלסטינית שתבוא מתומכי ישראל עצמה.

ביולי 1975 באה התגובה לגישושים.

אורי אבנרי, חבר־כנסת לשעבר ועורך העולם הזה, המיזרחן פרופסור יוסי אמיתי ועמוס קינן, אמן ועיתונאי בעל־שם, הקימו את המועצה הישראלית למען שלום ישראל־פלסטין. המועצה פירסמה מינשר בן 12 סעיפים, שקיבל את העובדה שזוהי מולדת של שני עמים — עם ישראל והעם הערבי הפלסטיני, אשר לשניהם יש זכות שאינה־ניתנת־לעירעור להגדרה עצמית. במינשר נאמר שהגורמליזציה ביחסים בין שני הצדדים יכולה לבוא באמצעות מגעים בין נציגי ממשלת ישראל ואש"ף.

יש כאן חור בתיאור הדברים. לא נאמר איך קידם סעיד חמאמי את היוזמה לקיום המגעים — ולא נאמר מדוע הקימו אבנרי, אמיתי (שאגב אינו פרופסור) וקינן את המועצה, כמועד זה (אמצע 1975).

במשך 1974 ו־1975 ניהל אבנרי מגעים רציפים ואינטנסיביים עם נציג בכיר של אש"ף באירופה. במהלך שיחות אלה הושגה תמימת־דעים, שהתבססה על שני מיסמכים — הרצאתו של חמאמי והתוכנית של תנועת העולם הזה לפיתרון הבעייה הפלסטינית, מחודש מאי 1968. שתי הנוסחות היו קרובות כאד זו לזו.

בעיקבות הסכמה זו החליטו אבנרי ובעל־שיחו הפלסטיני, שהינו הזמן להקים גוף ישראלי, שיוכל לשמש כתובת לקיום מגעים עם אש"ף. כתוצאה מכך נסעו אבנרי, אמיתי וקינן לידם ויזמה זו, וחיכרו את המינשר המקורי של המועצה.

בילבולים ישראליים

המועצה זכתה במהרה בתמיכה בישראל יחחוצה לה. האלוף במילואים מתי פלד, פרופסור לספרות ערבית חדישה, חתם על המינשר והפך נשיא המועצה. אליהו אלישר, שעל אף היותו אשכנזי הוא בן מישפחה יהודית־פלסטינית ותיקה, וד"ר יעקוב ארנון, מנכ"ל לשעבר של מישרד־האוצר, חתמו גם הם. התמיכה גברה כאשר התנועה לזכויות האזרח של שולמית אלוני נתנה את הגיבוי שלה למועצה.

כמה יהודים מערביים גילו אף הם עניין רב. שניים מהם עמדו למלא תפקיד חשוב במאורעות שלאחר מכן: פיאר מנדס־פראנס, מי שהיה ראש־ממשלת צרפת, ונורטון מזווינסקי, פרופסור לעיונים צפון־אפריקאיים באוניברסיטת ברוקלין.

לקראת סוף 1975 בא מנדס־פראנס ללונדון, כדי להיפגש עם חמאמי. הוא סיפר לנציג אש"ף, שהוא מוכן להשתמש בהשפעתו כדי לנסות ולארגן מיפגש פלס־טיני־ישראלי כלשהו. עם יזמה זו, היו מצויים עתה כל היסודות הדרושים לקיום מגעים יעילים, בתנאי שיעלה בידי מנדס־פראנס לשכנע את הישראלים. הצוות של פתח התעורר לחיים.

פרטים אלה אינם מדוייקים. מנדס־פראנס אמנם ביקר בארץ וקיים שיחות עם חברי „המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני", אך חלקו ביוזמה זו. מה המעשית היה מוגבל ביותר. לחברי המועצה הישראלית לא ידוע דבר על תפקיד כלשהו שמילא הפרופסור מזווינסקי ביוזמה זו.

הוטל על עיסאם סארטאווי לשמש כנציג הפלסטיני במגעים הראשונים. סארטאווי, שהוא כעת באמצע שנות ה־40 שלו, הפך ב־1948 פליט ועבר לעיראק. לאחר מכן למד רפואה בארצות־הברית. עם פרוץ מילחמת יוני 1967 חזר למיזרח התיכון והקים אירגון משלו, ועדת הפעולה למען שיחרור פלסטין. ב־1971 פירק סארטאווי את האירגון והצטרף לפתח. כעת הוא חבר המועצה המהפכנית של פתח.

בלונדון קיים סארטאווי כמה פגישות מוקדמות עם ישראלים שמאלניים.

הכוונה היא לפגישות חסרות־תוצאות עם אנשים מן הפלגים השונים של „מצ־פן", בפברואר 1976, שפורסמו בינתיים בצורה משובשת ופרובוקטיבית.

בינתיים פעלה בפאריס קבוצה של יהודים מצריים קומוניסטיים, שגורשו ממצריים בסוף שנות ה־50', בהנהגת אנרי קורל, מי שהיה מנהיג המיפלגה הקומוניסטית המצרית. קבוצה זו יזמה פגישה בין נציגי תנועת הפנתרים־השחורים בישראל והנציגים הפלסטיניים.

אנשי השמאל במפ"ם, שימחה פלאפן, האחראי מטעם מפ"ם לעניינים ערביים ודויד שחם, העורך־בפועל של ניו אוטולוק, ניסו אף הם לבוא במגע עם אש"ף. אך בעוד שמאמצים אלה ביטאו את התמיכה הגוברת ברעיון של שיחות ישראליות־פלסטיניות, הם לא היו במוקד מוקדמת בין פלד וסארטאווי. פלד אמר לו שהתייעץ עם שר־החוץ יגאל אלון לפני שיצא לפגישות. אלון נתן לו כל עידוד אפשרי, אך הדגיש בר־זומנית שאין בכך תמיכה רישמית בשיחות עם אש"ף.

ככל הידוע, לא היה למזווינסקי כל חלק באירגון הפגישות.

הסיפור על אלון הוא שיבוש חמור ביותר, והיפוכו של העובדות. מתי פלד אומנם נפגש עם אלון אחרי שיחתו עם נציג אש"ף, כדי לספר לו על כך, אך הפגישה התנהלה באווירה עיינית, הן בתוכנה והן בסיגנונה, וכתוצאה מכך החליטה המועצה הישראלית שלא לקיים עם אלון מגעים נוספים. לעומת זאת נפגשו חברים של המועצה מדי־פעם עם ראש־הממשלה, שנהלה לפחות יחס קורקטי והיה מוכן לשמוע מה בפיהם, וכן גם עם כמה שרים אחרים.

מסר של יראפאת

יד הדגיש את הצורך בהצהרה מדינית ברורה מטעם אש"ף. הצריכה לכלול שתי נקודות חיוניות: על אש"ף להצהיר כי שוב אינו חותר להשמדת מדינת־ישראל, וכי „הזכויות הלגיטימיות" הפלסטיניות פירושן הזכות לכונן מדינה פלסטינית עצמאית בגדה המערבית וברצועת עזה, המוכנה לחיות בשלום לצד ישראל.

הוסכם שפגישה נוספת תתקיים בספטמבר, כשמכל צד ישתתפו ארבעה נציגים. בספטמבר כללה המישלחת הישראלית את פלד, שחם, אמיתי ואריה אליאב, מי שהיה מזכ"ל מיפלגת העבודה (מפא"י). המישלחת לפגישה זו לא כללה את דויד שחם אלא את יעקוב ארנון, מי שהיה מנכ"ל מישרד־האוצר.

אולם להפתעת המישלחת הישראלית, נתלווה אל סארטאווי רק גאזי אל־חורי (אבו פייסל). סארטאווי התנצל על היעדרם של שני נציגים נוספים, בהסבירו כי המצב בלבנון מקשה על נציגי אש"ף להגיע. בהתחשב בכך, נקבעה פגישה נוספת בנובמבר.

שתי הפגישות הראשונות הצליחו רק לשבור את הקרח בין שני הצדדים, אולם המיפגש של נובמבר הביא לתפנית דרמאטית חדשה בשיחות. הישראלים שהשתתפו בפגישה היו פלד, אבנרי, מאיר פעיל וארנון, בעוד שבצד הפלסטיני הצטרף עורך־הדין סברי ג'ריס, מחבר הספר הערבית בישראל, לסארטאווי ולאבו־פייסל.

סארטאווי הניח על השולחן את הקלף החזק שלו: הוא ביקש מפלד להעביר מסר של יראפאת לראש־ממשלת ישראל, רבין. נאמר בו כי אש"ף יהיה מוכן לחפסיק את כל הפעולות הצבאיות נגד מדינת ישראל, בתנאי שממשלת ישראל תוותר על התנגדותה להשתתפות מישלחת עצמאית של אש"ף בוועידת ז'נבה.

המשתתפים הישראליים הבינו את חשיבות ההצעה. כתוצאה מכך עבר שדה־הפעולה לשני מקומות חדשים: ישראל וארצות־הברית.

כאשר הביא רבין את הצעת אש"ף לוועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, ידע כי למרות שיראפאת פותח הזדמנות אמיתית חדשה להתקדמות לקראת שלום, הרי הרכב הכנסת והממשלה אינו מאפשר את קבלת ההצעה. תגובת הפוליטיקאים העיקריים הבהירה זאת היטב.

שמואל תמיר, מנהיג המיפלגה הדתית־לאומית הימנית, הגיב על הצעת אש"ף מייד באומרו שהיא באה רק מפני ש־אש"ף הוכנע וכורע על ברכיו. רבין, אף שהעדיף אש"ף חלש, מבין כי במיקרה של שלום תהיה ישראל זקוקה לערובות־ביטחון, היכולות לבוא רק מידי אש"ף.

סגן ראש־הממשלה, אלון, הביע את הדיעה שהשיחות יחזקו את אש"ף, ויהפכו את אש"ף שותף יעיל יותר בדרך לשלום, בעוד שיריבו העיקרי של רבין במאבק על ההנהגת מיפלגת־העבודה, שר־הביטחון שימעון פרס, טוען כי אחרי שהמישטרים הערביים הרגו את אש"ף, אין

קהווג'י
חבר הצוות

זה מעניינה של ישראל להחזירו לחיים.

מול פני ניגודים אלה, וכתוצאה מן העידוד ששאב מהצעת יראפאת, נקט רבין את הצעד הנועז של גירוש המפד"ל מן הקואליציה השילטונית, תוך ניצול פרשה דתית. הוא מקווה לנצח בבחירות, ולהקים ממשלה שתוכל לקבל את הצעת אש"ף.

החלק השני של הקטע הזה משובש לחלוטין.

מובן ששמואל תמיר אינו מנהיג המפד"ל, ולאיש לא היה איכפת מה דעתו על המגעים עם אש"ף.

רבין התייחס בשלילה גמורה לכל האיתותים מצד הנהגת אש"ף. ממילא לא הביא שום הצעה לפני ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת. התנגדותו של אלון לאש"ף קיצונית, ונובעת באי־ראציונליות. הניסיון לייחס לרבין ולאלון דיעות שאין להם (למרבה הצער), מעורר את החשד כי יד ישראלית נעלמת הדליפה לביטאון הערבי מידע כוזב, במטרה לנצלו נגד השניים כמאבק על ראשות־הממשלה — כפי שאכן קרה.

מגעים בארצות־הברית

עוד שהצעת יראפאת עוררה להקדים את הבחירות בישראל, היא גרמה גם למאבק פנימי בחוגי אש"ף.

פלד קיווה שאישים יהודיים בכירים בארצות־הברית יוכלו להפעיל לחץ על ממשלת ישראל כדי שזו תתפשר עם אש"ף, בתנאי שיהיה ברור כי אש"ף שוב אינו רוצה בחיסול ישראל. נורטון

צל"ש

הצופה את הנולד

לאלכס גילעדי, עורך תוכניות מבט ספורט בטלוויזיה, על סרט־הטלוויזיה ש־הכין על נצחונה של קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב על אלופת בריה"מ־המועצות, קבוצת צ.ס.ק.א.

גילעדי, שהעביר גם את השידור הישיר של המישחק מבלגיה, ליווה אותו בדיברי קריינות מתונים ובהסברים קטועים, שלא הפריעו לצופה בבית להשתתף באופן בל־תי־אמצעי בחוויית המשחק שהוצג לפניו, השכיל לחוש את הסנסציה הספורטאית הבינלאומית שעמדה להתחולל במישחק, הכין חומר־רקע לסרט, שאילולא נצחון הקבוצה המכבית לא היה, ככל הנראה, מוקרן לעולם.

סרטו של גילעדי, שהוקרן במיסגרת התוכנית מבט ספורט במוצאי־השבת ה־אחרונה, היה שיחזור הניצחון הגדול למן השעות שקדמו למישחק ההיסטורי. הוא ריאיין את השחקנים ואת המאמן בלילה שלפני המשחק, הצילח לקלוט את אווירת המתח וההתרגשות המיוחדת־במינה. צי־לום מסיבת יום־ההולדת שנערכה לכדור־סלן המצטיין **מיקי ברקוביץ'**, כשעה וחצי לפני תחילת המישחק, היה מלאכת־מחשבת של תיאור האדם שבשחקן, כש־מריטת כיס־החולצה בידי מיקי, שנקלטה בעדשת־המצלמה, שיקפה יותר מכל דבר אחר את ההתרגשות העצומה.

גם הצילומים שהצליח גילעדי לתכנן בשעת המישחק, ולאחריו, שלא נגעו ישי־רות למישחק עצמו, היוו חומר תעודתי מרתק שלא נפל מצילומי ההתמודדות ה־ספורטאית עצמה.

היתה זו דוגמה מאלפת כיצד ניתן להכין סרט חם ומעמיק על מה שסבב מאורע מסעיר, תוך צפיית הנולד.

עובדים

הדג מסוכסך מהראש

שבע הפרות הרזות כילו את שבע ה־פרות הטובות ובריאות־הבשר עוד קודם שיצאו אלה לאוויר העולם, ומאז הן שול־טות בטלוויזיה הישראלית שלטון ללא־מיצרים, תוך דאגה שמילחמות היהודים לא תיפסקנה לעולם.

עוד לא נדם רעם שביתת העובדים ה־מינהליים והשבתת שידורי־החדשות, וכבר חזרה הנהלת רשות־השידור לחיות על חרבה.

הסערה שהתחוללה בטלוויזיה עם הח־לטת הוועד־המנהל, לפני כחודש, על הפ־רדת השידורים בערבית מן השידורים ב־טלוויזיה הכללית וכפיפתם לסמכותו ה־ישירה של מנכ"ל רשות השידור עדיין מכה גלים, ונראה שעוד צפויות לה תה־פוכות רבות.

הוועד־המנהל מינה, אומנם, ועדה ש־תבדוק את אפשרויות ביצוע ההחלטה, אך מנכ"ל רשות השידור **יצחק ליבני**, ש־היחסים בינו לבין מנהל־הטלוויזיה **ארנון צוקרמן** אינם מן הטובים עוד מהתקופה שבה התחרו שניהם על מישרת מנהל ה־טלוויזיה, מיהר לתת להחלטה תוקף מיידי. הוא החליט שהמחלקות הערביות יעברו לניהולו הבילעדי לאלתר, וכי הוועדה ש־מונתה תטפל רק בצד האופרטיבי של הלי־כי ההעברה.

כתגובה על כך נשמעה, בישיבה סוערת של רשות הסגל הטלוויזיוני, הכולל את מנהלי החטיבות והמחלקות, החביעה ה־נחרצת לבטל את מישרת מנכ"ל רשות השידור.

החלטה היסטורית. חברי הסגל ש־נתבקשו להביע את דעתם על ההחלטה, הגיבו עליה בהתנגדות חריפה וקולנית. **דן שיזף**, מנהל מחלקת החדשות, טען כי ההחלטה היא "בדיחה". הוא מתח ביקורת על כך שבעוד קופת הרשות סובלת מחוסר תקציב לפיתוח פרוייקטים דחופים ול־חידוש ציוד, מחליט הוועד־המנהל החלטה פזיזה שתעלה לרשות השידור במיליוני לירות.

מרדכי קירשנבאום, מנהל מחלקת התוכניות בעיברית אמר, כי הניסיון ל־הציג את הבעייה כקיפוח המישדרים ב־ערבית אין לה על מה להסתמך.

היחידי שתמך בהחלטה, באומרו כי "זוהי החלטה חשובה והיסטורית" היה, כמובן, מנהל מחלקת התכניות בערבית **סאלים פתאל**, הטוען לקיפוח המישדרים בערבית. אולם זו היתה רק תחילת דרכו של כדור־השלג. שבוע לאחר החלטת ההפרדה, ש־נתקבלה בהיעדרם של שניים מחברי ה־וועד־המנהל, **אליהו חכין וחיים שור**, קיים הוועד ישיבה נוספת והפעם, באופן חסר־תקדים, התקיימה הישיבה הפנימית של הוועד ללא נוכחותם של המנכ"ל וצוות המנהלים.

כעבור ארבע שעות של דיונים הוחלט, כי החלטת ההפרדה מן השבוע הקודם לא תבוצע אלא אחרי שיוגשו מימצאי ועדת־השלושה, שמונתה לבדוק את הבעייה, לאישורו הסופי של הוועד־המנהל.

אולם ויכוחי־ההפרדה הנוכחיים מהווים אילוסטרציה דלה בילבד לסיכסוכים ול־חיכוכי־הסמכויות ברשות־השידור. הדרישה שהושמעה בישיבת רשות הסגל, לבטל את מישרת מנכ"ל הרשות, היא רק זנבה של התביעה הכללית לנתק את הטלוויזיה מהנהלת רשות השידור. בעוד שמנכ"ל רשות השידור, תומך באופן ברור בריכוז סמכויות, טוענים מנהלי החטיבות בטל־וויזיה, ובראשם ארנון צוקרמן, כי התלות המוגזמת בהנהלת הרשות מפריעה את תיפקודם היעיל והתקין.

המדורה בוערת. אלא שחילוקי ה־דיעות על אודות המיבנה אינם מקור־ההזנה היחידי של מדורת רשות השידור. חלק לא מועט בליבוי האש תופסים ה־

שדרן גילעדי
חם, מעמיק ונוגע ללב

סיכסוכים האישיים בין אנשי ההנהלה. סאלים פתאל, מנהל המחלקה הערבית, אמר בישיבת הוועד המנהל כי הוא מציע להביע א־אמון בארנון צוקרמן, בשל „מדיניות האפלייה והקיפוח שהוא נוהג כלפי השידורים הערביים ועל כך שהוא מסרב אפילו להתייחס לטענות שהועלו נגדו." הוא הוסיף כי יחסו של צוקרמן לשידורים הערביים יוצר יחס שלילי אל המחלקות הערביות מצד כל דרגי העובדים, הרואים „עונש" בעבודה עבור התוכניות הערביות ולעיתים אף מסרבים לעבוד עבורן בטענה שאינם מבינים את השפה.

תשובתו של צוקרמן לטענות אלה היתה: „אביע את דעתי לפני הוועדה שמונתה לבדוק את נושא ההפרדה. כל עוד לא השמעתי את השגותי בפניה, לא אמסור דבר על הנושא לעיתונות." כידוע סבור צוקרמן כי ההפרדה תעלה לרשות ה־שידור מיליוני לירות — שאינן ברשותה — ותגרום לביזבוז כוח־אדם ולכפילויות מרובות.

מי הניזוק? אך בזאת עדיין לא תם הסיפור. בשבועיים האחרונים נדון בישי־בות סגורות, ממושכות וטעונות־מתח של הוועד המנהל מה שקרוי „היחסים המתו־חים בתוך צמרת רשות השידור", בין ה־מנכ"ל יצחק ליבני לבין מנהל הטלוויזיה ארנון צוקרמן."

ישיבות אלה התירו, את רסן הסיכסוך, והיריבות החשאית בין השניים הפכה מיל־חמה גלויה. עתה, עם מתן הפומביות לריב הסמכויות, אין עוד ביכולתו של ליבני להשלים עם חוסר־שליטתו במתרחש ב־רשות, כפי שעשה משך תקופה ארוכה למדי, והוא מתכונן להילחם את מילחמת־יזקרתו עד חורמה.

יריביו של ליבני אינם מתכוונים אף הם, מצידם, לוותר על אף שעל, והניזוקים העקריים יהיו, כמובן, רשות־השידור, ה־צופים והמאזינים.

מאחרי המסך

פצצה בטלוויזיה

„יש פצצה בבניין הטלוויזיה!" אמר ה־קול האלמוני, וטרק את השפופרת. אנשי הטלוויזיה הלימודית המבוהלים מיהרו ל־טלפן למישטרה. כעבור דקות ספורות נעצ־רו שתי ניידות עמוסות שוטרים בפתח בניין הטלוויזיה ברמת־אביב.

אנשי המישטרה הרבים התפרסו בבניין בן שלוש הקומות, והחלו סורקים את החדרים בזה אחר זה. הם הפכו את ה־בניין על פיו, פתחו קופסאות סרטים ו־הציצו לתוך מכונות־הווידאו המתוחכמות. דבר לא נמצא.

לאחר חיפוש שארך שלוש וחצי שעות גילה לפתע אחד השוטרים, שערך חיפוש מחוץ לבניין, גליל ובתוכו שתי סוללות חשמליות וחוט־חשמל שלא הוליך לשום מקום. אנשי המישטרה עטו על הקופסה הקטנה כמוצאי שלל רב, החרימו אותה ועזבו את הבניין.

רק מאוחר יותר הסתבר שהקופסה היא חלק מציודו המיקצועי של **אביטל דווידזון**, איש הפעלולים המיוחדים, ו־היא משמשת להפרחת ניצוצות באולפן.

למרות זאת נוקטים עתה אנשי הטל־וויזיה הלימודית זהירות מירבית.

אנשי־החדשות נגד רוגל

אנשי מחלקת־החדשות ברדיו ובטלוויזיה רואים בשידורי לילי־הבחירות את גולת־הכותרת של עבודתם. משום כך אפשר להבין את התנגדותם החריפה של עובדי המחלקה לענייני היום ברדיו, לכך שניהול שידורי לילי־הבחירות יימסר לידיו של איש־טלוויזיה **נקדימון רוגל**.

רוגל, השייך לקבוצה המכונה במיסדרו־נות הטלוויזיה בשם, סיירת מנכ"ל", מונה על־ידי יצחק ליבני לתאם את שידורי הבחירות בין הטלוויזיה והרדיו. בעיקבות המינוי פנה אליו אף **עמוס גורדון**, מנהל חטיבת־החדשות ברדיו, בבקשה לפקח על שידורי לילי־הבחירות ברדיו.

רוגל הסכים, אך לא לפני שהיתנה את עבודתו בכך שגם הגשת השידורים וה־פיקוח עליהם יימסרו לידיו באורח בילעדי.

הדבר עורר את זעמם של אנשי המח־לקה לענייני היום שטענו, בישיבה סוערת עם מנהלי מחלקתם, כי לא ייתכן שהם ישאו בעול האימונים המפרכים ואיש מ־בחוץ יעלה על דוכן המנצחים.

מישפחת פאליסר החלוצית

הפרוצה היהודיה מוורשה שהפכה גב־רת ליום אחד, התמקמה לה בשבוע שעבר בביטחון גמור מול מצלמות־הטלוויזיה ב־ירושלים. הדבר קרה כשהבמאי **דני ווב־מן**, החל בצילומי השני (הראשון היה ג'ימפל תם שצילומיו התקיימו לפני שבועות מיספר בראש־פינה) בסידרת סירטי טל־וויזיה שהם עיבודים לסיפוריו של הסופר היהודי־אמריקאי **יצחק בשביס־זינגר**, ומהווים את הפרוייקט הראשון של מחלקת הדראמה החדשה, שנכנס לשלבי ביצוע.

בסרט משתתפים **גילה אלמגור, ארנן צפריר ואשר צרפתי**.

אך סיפוריו של בשביס־זינגר הם רק אחת משרשרת הסדרות שהפקתן מתוכננת במחלקת הדראמה. כפי שמסתבר מדיברי **עידד קוטלר**, מתכוננת מחלקתו לעלות על גל ההצלחה שנוחלות בארץ הסדרות הזרות.

כך צפויה בשנה הקרובה סידרת „חלו־מות של זוהר" בנוסח ישראלי מקורי, פרי־עטו של הסופר **א.ב. יהושע** (מול ה־יערות), שפרקיה יעקבו אחר קורותיהם של תלמידי כיתה אחת מימי בית־הספר ועד ימים אלה.

מלאי הדוכסים והרוזנות של מחלקת ה־דראמה הישראלית אומנם מוגבל, אך ה־דבר לא הפריע לסופר **יצחק בן־נר** (שקיעה כפרית) לכתוב תסריט לסאגה טלוויזיונית ישראלית אמיתית.

קורותיה של מישפחת־פאליסר הישרא־לית ייפתחו עם תחילת המאה ויגיעו עד ימים אלה ממש, כשחלוצים במיכנסיים קצרים ובכובעי־טמבל יתפסו בהם, כפי הנראה, את מקום האצילים עדויי מלמלות־התחרה.

מזווינסקי, באמצעות אחיו, חבר הקונגרס, סידר עם עראפאת את הופעתם של נציגי אש"ף בארצות־הברית. התפקיד הוטל על סארטאווי וג'רייס, והם שהו בארצות־הברית באותו המועד שבו היה שם פארוק קאדומי, ראש הלישכה המדינית של אש"ף, שהשתתף בעצרת הכללית של או"ם.

בעיתונות (האמריקאית) הופיעו ניחו־שים רבים על המגעים הסודיים בין יש־ראלים ופלסטינים. פירסומים אלה, יחד עם נוכחותם (בארצות־הברית) של שני האישים הפלסטיניים העיקריים שהשתת־פו בשיחות, הביכו את קאדומי במידת־מה. מתוך חשש שמא יפגע הדבר ביחסיו עם ממשלת ארצות־הברית, הוא הכחיש כל ידיעה על אודות המגעים.

אולם סארטאווי אישר את האופי הריש־מי של השיחות, בהצביעו על כך שג'רייס מונה כראש מישרד אש"ף בוושינגטון.

המבוכה גברה כאשר סירבו השילטונות האמריקאיים להאריך את אשרת־שהייה של ג'רייס.

ההסבר הניתן כאן להכחשתו המגוחכ־כית של קאדומי הוא תמים. קאדומי הוא פרו־סובייטי, והוא מתנגד למגעים המת־נהלים מטעם ההנהגה הפרו־אמריקאית של פתח, ושמטרתם היא לשלב את אש"ף בהסדר־שלום שיושג בחסות אמריקאית.

על־פי השמועה יורחק קאדומי בקרוב מתפקידו כראש הלישכה המדינית של אש"ף, ובמקומו יבוא מחמוד עבאס (אבו־מאזן).

סארטאווי, מצידו, המשיך במגעים עם הציונים. ב־14 בדצמבר הוא נפגש עם פיליפ קלוצניק, עורך־דין משיקאגו, מי שהיה חבר מישלחת ארצות־הברית באו"ם בימי כהונתו של הנשיא ג'ון קנדי, ומ־שמש כיום כיועצו המדיני של נחום גולד־מן. תגובתו של קלוצניק היתה חיובית.

לדבר עם אויבים

תעוררת השאלה מדוע הציע עראפאת נוסחת־שלום, ביודעו שיהיה עליו לשכנע את המועצה הלאומית הפלס־טינית, במושבה הקרוב, לקבלה. אף ש־שיחות פתחו אפשרויות חדשות, הדיעות בתוככי אש"ף רחוקות מלהיות מאוחדות.

בקרב הרוב, העומד מאחרי יאסר ערא־פאת, והמוכן לפעול למען הסדר־שלום, קיימת מגמה חזקה, בראשות איש־הימין חאלד חסן, התומכת ברעיון של מישלחת

ג'רייס
המומחה

ערבית מאוחדת בז'נבה ובכיגון מדינה קונפדרטיבית.

את מטרת המגעים ביטא, אולי, בבהי־רות הרבה ביותר, האיש שהוא הרוח ה־חיה של השיחות: אבו־מאזן. הוא אמר פעם: „אנו יודעים שאם אנחנו רוצים לעשות שלום, בדרך־כלל עושים שלום עם אויבים. אם ברצונו לדבר עם מישהו, עלינו לדבר עם הציונים."

יתר על כן, ברור כי עראפאת מנסה למנוע עימות עם המישטרים הערביים בעניין הרכב המישלחות לוועידת ז'נבה. הוא מפעיל לחץ על ישראל באמצעות הצעת־השלום שלו, ועל מוצעת־הביטחון באמצעות הדרישה לדון במצב האסירים בבתי־הסוהר הישראליים. זה עשוי להביא לאישורו החלטת האו"ם המכירה באש"ף כבנציג הבילעדי של הפלסטינים.

עתיד מיתקפת־השלום הפלסטינית מונח עתה על כף־המאזניים. הכל ממתינים ל־תוצאות הבחירות בישראל וההצבעה במו־עצה הלאומית הפלסטינית.

משרד החקלאות

להלן לוח המחירים המוסכם ל־20.2.77 - 25.2.77

במסגרת ההוזלות בחנויות השרשרת של הסופרסל והסופרמרקט וחנויות פרטיות שהצטרפו למבצע.

	לצרכן לק"ג בל"י
ירקות	
עגבניות	3.10
עגבניות באריזה של 2 ק"ג	3.50
גזר	3.15
בצל יבש	3.40
בצל יבש ארוז בשקיות של 1 ק"ג	3.80
תפו"אד מיכול חדש	3.60
תפו"אד ארוזים בשקיות של 2 ק"ג	4.00
פירות	
תפוחים זהוב גודל 6	5.70
תפוחים זהוב גודל 6.5	6.30
תפוחים גרנד גודל 6	4.50
תפוחים גרנד גודל 6.5	5.40
אגסים ספדונה גודל 5	6.00
אגסים ספדונה גודל 5.5	7.10
בננות	5.25

הערה: תפוחים מזנים זהוב וגרנד גודל 6, ארוזים בשקיות של 2 ק"ג נמכרים ב־40 אג' יותר לק"ג.

הדרים	
אשכוליות בתפזורת וארוזות	2.40
תפוזים כתפזורת וארוזים	2.90
טמפל	4.90
לימונים	4.10

עופות פטמים קפואים בשקיות		מ.ע.מ.
מיני תנועף (עד 1.1 ק"ג העוף)	12.96	+ 1.04 ל"י
גודל 1 (עד 1.450 ק"ג העוף)	12.13	+ 97 אג'
גודל 2 (עד 1.6 ק"ג העוף)	11.38	+ 91 אג'
גודל 3 (מעל 1.6 ק"ג העוף)	10.32	+ 83 אג'
בשר חודו ללא עור וגידים	22.22	+ 1.78 ל"י

דגים		
כסיף	10.50	+ 84 אג'
כסיף בפרוסות קפוא ½ ק"ג	23.00	+ 1.84 ל"י
קרפיון חי	16.11	+ 1.29 ל"י

ייתכנו שינויים במשך השבוע

במדינה

(המשך מעמוד 28)

בהצעת החוק. רבות מהצעותיו של פינקוס אומנם התקבלו ושולבו בהצעת החוק. אולם לגבי סעיף אחד נוצרה התנגדות וגם תמיכתו של יו"ר הוועדה, ח"כ אברהם כ"ץ, טרם סייעה להעברתו.

זהו סעיף התובע לאסור על עובדי ארכיאולוגיה למיניהם. אנשי משלחות מדעיות של המדינה ועובדי מוזיאונים לעתיקות, להיות גם סוחרים בעתיקות. מתנגדי הכלת הסעיף בחוק טוענים כי חוקי התקש"ר אוסרים ממילא על עובדי־מדינה לעסוק בסחר עתיקות. טען השבוע פינקוס: „חוק עובדי המדינה אינו חל על עובדי מוזיאונים למיניהם והוא משאיר פירצה לגבי סעיף ספציפי זה. יש לוודא שהמחוקק ידאג שלא תהיינה פרצות וכדאי לחזות מראש מקרים העלולים להתחולל בעתיד, לאור הניסיון המר שהיה בתחום זה בעבר."

תיקשורת

הדואר על הקו

מישרד־התיקשורת מתקנא בהצלחת החברה הפרטית — וכדי לגבור עליה מוכן לעבור על החוק

„אני כבר לא ישן בלילה מרוב פחד. אני חושש לשוחח בטלפון עם מישרד־הפירסום שלי, עם עורך־הדין שלי, לא יודע כבר מה לחשוב...", אמר מנהל חברת שירותי־הטלקס, שמישרד־התיקשורת יצא נגדה באחרונה במילחמת־חורמה, ובין השאר „עולה" על קווי־הטלפון שלה ומקליט את שיחותיה. „חורה להם שקם מישהו ודפק אותם בצורה אלגנטית, לכן הם נוקטים את כל האמצעים, ולו גם הפסולים ביותר, כדי לחסל אותנו מבחינה מיסחרית!" הוא מאשים.

החברה שהצליחה להוציא את מישרד־התיקשורת מכלים, עד־כדי־כך שבית־הדין הגבוה לצדק נתבקש לרסן אותו, קרויה קונסורטיום אינטרנשיונל בע"מ. היא הוקמה לפני כחמש שנים על־ידי איש־עסקים ישראלי צעיר, דניאל בירקין (30), שהגה את הרעיון לספק שירותי טלקס ומיברקים לחברות ולאנשים פרטיים שאין ברשותם טלפרינטר (מכשיר להעברת הודעות טלקס), המעוניינים ליהנות משירות יעיל ואישי יותר.

בירקין פתח מישרד, רכש מכשיר־טלקס, ובמהרה רכש גם חוג־לקוחות רחב, שהתרחב והלך, עד שכיום מחזיק המישרד 11 מכשירי־טלקס וחמישה קווים קבועים, וחוג לקוחותיו הקבועים מונה יותר מ־2000.

טלקס במחירים מוזלים. לפני כחצי־שנה פתח מישרד־התיקשורת תחנה לשירותי טלקס (מעין טלקס ציבורי) בתל־אביב. התחנה החלה מספקת שירותים ללקוחות במחירים מוזלים, שסובסדו על־ידי תקציב הממשלה או — ליתר דיוק — על־ידי הציבור. החברה הפרטית, שלא יכלה להוזיל את מחיריה היות שאין היא נהנית מתקציב ממשלתי, החליטה לייעל את שירותיה ובכך להוזילם.

קונסורטיום הכניסה לשימוש שיטה משוכללת, הנהוגה כיום במרבית ארצות תבל, שעל־פיה מועברים מיברקי־הטלקס במהירות גבוהה פי־24 מן המהירות הרגילה. כיצד מתאפשר כל זה?

אל מכשיר־הטלקס מחברים מכשיר מיוחד הקרוי „מודם", והוא מתרגם את שפת הטלקס (הודעות טלקס מועברות באמצעות סירטי־נייר מנוקבים) לצלילים ולציפצופים, המועברים באמצעות טלפון רגיל אל היעד בחו"ל, שם קולט „מודם" אחר את הציפצופים, ומתרגם אותם על סרט מנוקב למיברק רגיל.

דרך זו הינה זולה בהרבה, ומאחר שמחיר המיברק המועבר לחו"ל משולם במטבע זר — לדולר בארץ היעד — הרי השיטה החסכונית גורמת להוצאה מוקטנת של מטבע־חוץ מהאוצר.

על־פי אומדן יזהיר חוסכת החברה לאוצר המדינה 300—200 אלף דולר בשנה. מסיבה זו אישר מישרד־האוצר לחברה לפתוח מישרד בלונדון, שתפקידו קבלת ההודעות הנשלחות מהארץ והעברתן לשאר חלקי העולם.

בדיעבד התברר, שמיליארדי הלירות שהושקעו על־ידי מישרד־התיקשורת ברר־

(המשך בעמוד 38)

מאמר שלישי בסידרה על המתחולל בפקולטה לאמנויות באוניברסיטת ת"א

בין שאר התכונות התרומיות, המצויינות את דיקן הפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל־אביב, הפרופסור משה לזר, ניתן לכלול גם חוש נבואי מפותח.

עוד לפני כחודש ימים ניבא לו ליבו של הפרופסור כי הפקולטה לאמנויות, שהוא עומד בראשה, עומדת להפוך לנושא של ביקורת ציבורית מוחצת. וכך, עוד לפני שנכתבה מילת ביקורת אחת על הפקולטה, הופיעה בהשראת הדיקן באחד העתונים כתבה, שנועדה להקדים תרופה למכה.

„נקל, לעלות' בשלל נימוקים — כלכליים, חברתיים וכביכול — תרבותיים — על הפקולטה לאמנויות," נאמר באותה כתבה". „חברה כמו החברה הישראלית, האוהבת לדמות עצמה לספינה יגעה הנושאת דרכה בקורבנות גדולים בים סוער — תיתן דעתה להשיר מעל עצמה כל משא מיותר. וכמובן, הלוקסוס הראשון העולה על דעתו של ארצי באנקר הוא מקומי הוא — אמנות."

באותה הרשימה, שנכתבה בעקבות ראיון עם הפרופסור משה לזר, מתנבא הכותב כי „אם יקרה ותתחדש קריאת „עלי־הום" על החינוך הגבוה, היא תכוון בראש וראשונה נגד הפקולטה לאמנויות, נגד בניין „מקסיקו" והעומדים בראשו."

הניסיון להציג מראש את מבקריו של הפרופסור משה לזר כארצי באנקרים חדורי דיעות קדומות, שהאמנות בעיניהם היא לוקסוס מיותר ולפיכך הם מתנכלים לפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל־אביב, לא היה אלא אמצעי התגוננות בדרך ההתקפה החזיתית. אולם ההתקפה המונעת נערכה בכיוון הלא נכון.

שכן, איש אינו סוגן כנגד חשיבותה וחיוניותה של הפקולטה לאמנויות ותרומתה האפשרית לחיי התרבות והאמנות בארץ. הביקורת היא נגד צורת ניהולה הארגוני והאקדמי של פקולטה חשובה זו ונגד המעשים מסמרי־השיער הנערכים מאחרי הקתדרות שלה בשם האמנות הטהורה והחופש האקדמי כביכול.

הביקורת מופנת בראש וראשונה נגד אישיותו של הפרופסור משה לזר, דיקן הפקולטה, המנהל אותה באמצעים פסולים, בשיטות של דיקטטורה אישית וברמה אקדמית המעוררת ספקות בקרב חוגים הולכים וגדלים של אנשים הקשורים בפקולטה, אם לא כדאי להוסיף לחוגים למוסיקה, תיאטרון וקולנוע הפועלים במיסגרת הפקולטה, גם חוג לקירקס.

התעלמות, סטיות ואחיזת־עיניים

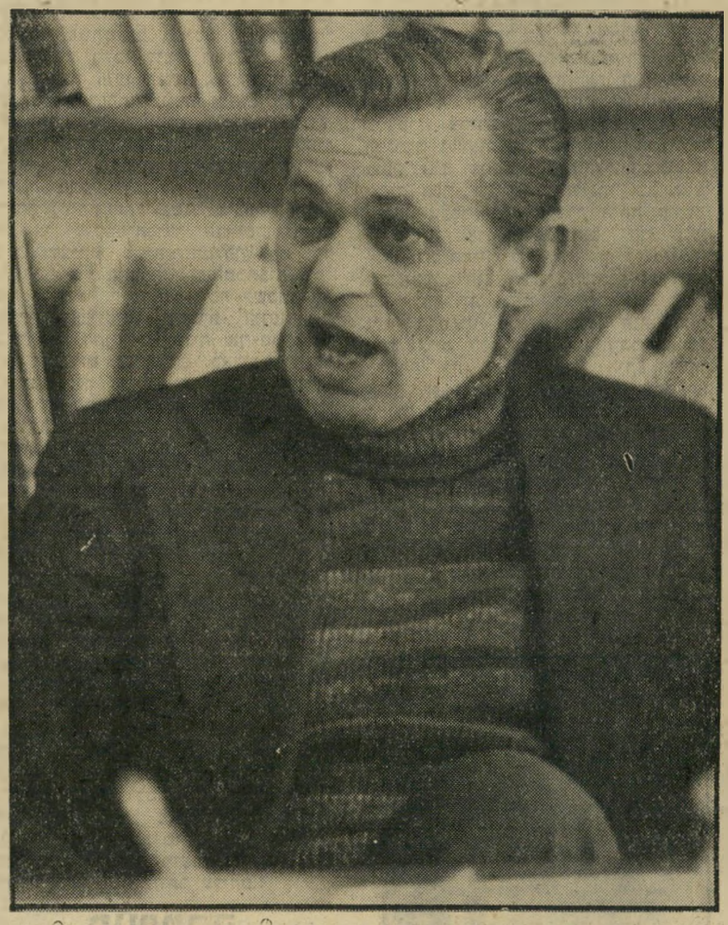
דקאריירה האקדמית של דיקן הפקולטה לאמנויות, הפרופסור משה לזר, רצופה שערוריות. רק בשבועות האחרונים עמד הפרופסור לזר במרכזה של שערוריה אקדמית חסרת־תקדים, שהסעירה את חוגי העדה הספרדית בארץ.

פרופסור משה לזר (49), הוא יליד רומניה. את מרבית שנות ילדותו בילה בבלגיה ובצרפת, עד לעלייתו לארץ בשנת 1948. בקוריקולום־ויטה הרשמי שלו, נאמר כי לזר רכש את השכלתו האקדמית באוניברסיטה העברית בירושלים, באוניברסיטת סורבון בפאריס (שם גם עשה את עבודת הדוקטוראט שלו) ובאוניברסיטת סלמנקה בספרד שם למד, על פי הקוריקולום־ויטה, במשך שנה אחת יוכה בתואר בבלשנות ספרדית.

על פי פירסומיו הרשמיים של לזר, הוא

* „אקדמיה למוזות" מאת עמנואל ברקדמא, שראתה אור במוסף ידיעות אחרונות.

המיקרה המוזר של פרופסור לזר

דיקן הפקולטה הפרופסור משה לזר, המשמש מזה ארבע שנים דיקן הפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל־אביב, בה נתגלו באחרונה מעשי־מירמה, זיופים והונאה המעיבים על ההישגים האקדמיים והאמנותיים שלה.

מתמחה במספר תחומים מדעיים: ספרות צרפת, ספרות השוואתית, ספרות גרמנית, תרבות צרפת, היסטוריה וכן בלשנות של השפות הרומניות.

באוניברסיטה העברית בירושלים, שם החל ללמד ב־1957, הלך שמו של לזר לפניו כמטאור אקדמי. הוא לימד שם שפות רומניות וספרות, היה ראש המחלקה ללימודים רומניים, הקים ועמד בראש המחלקה ללימודים ספרדיים ולאמריקאים. בנוסף לכך התמנה גם כמנהל המכון לאמנויות.

בשעתו, לפני כעשר שנים, החליט ועד עדת־הספרדים בארץ לפעול לשימור והנצחת הלאדינו — היהודית־הספרדית. לשם כך הוחלט להקים קרן מדעית שתוציא לאור בסיוע מכון בן־צבי מילון לאדינו־עברי. המפעל אמור היה להיות מפעל מדעי־בלשני מקיף ונרחב. היה זה רק טבעי שיוזמי המפעל יפנו אל הפרופסור משה לזר, כמי שנודע כמומחה מספר אחד בארץ בתחום זה, ויציעו לו לקבל על עצמו את תפקיד עורך המילון. לזר קיבל על עצמו את עריכת המיבצע האקדמי שסכום של מיליון לירות ישראליות הוקצב לעריכתו. במשך עשר השנים האחרונות הוקצב לו סכום של כ־100 אלף ל"י לשנה לשם עריכת המחקר המכין להוצאת המילון.

אחרי עשר שנים של עבודה הודפסה על־ידי מכון בן־צבי חוברת לדוגמא, בעלת 800 ערכים, שאמורה היתה להכיל את האות ג' של המילון הלאדינו־עברי בערכו של הפרופסור לזר. היא נשלחה למומחים לספרדית וללאדינו וכן לבלשנים מקצועיים ומייד עוררה סערה ציבורית חסרת־תקדים בחיים האקדמים בארץ.

הביקורת היתה קטלנית וחסרת־רחמים. מבקריו של הפרופסור לזר טענו כי למעשה אין לו מושג בחומר שקיבל על עצמו לערוך. האשימו אותו ב„התעלמות מאינפורמציה, בשיפור עובדות לפי הצורך וההזדמנות" וב„אחיזת עיניים מדעית."

ההיסטוריון חיים קשלס, פירסם מאמר ביקורתי על החוברת לדוגמא מתוך המילון של לזר ובה פירט שורה ארוכה של עיקום מובאות והעלמת חיבורי־יסוד, אחיזת־עיניים בציוני־מקורות וסטיות מדעיות המעידות על היעדר משמעת מדעית מינימאלי בחיבור המילון.

הסערה שהתעוררה גרמה להתארגנות ועד ציבורי להצלת המילון ולהצלת המילון שהושקע בו. אנשי הוועד טענו בפשטות כי הפרופסור לזר פשוט אינו יודע את לשון המילון אותו נטל על עצמו לערוך, הם תבעו את התפטרותו או שיעמוד בבחינה בשפה הספרדית־יהודית, דבר שיוכיח לעיני כל, לטענתם, את בורותו בתחום זה.

רמה ואיכות עלובים

לא היתה זו הפעם הראשונה בה זכה לזר לביקורת מדעית קטלנית בתחומים שבהם הוא אמור להיות מומחה מדופלם.

את גולת הכותרת של הקאריירה המדעית של הפרופסור משה לזר מהווה מחקר בתרגום עתיק של התנ"ך לספרדית, אותו גילה לזר, לטענתו, בתקופת לימודיו באוניברסיטת סלמנקה בספרד, גילוי שזכה מייד לפירסום ענק בעיתונות הישראלית.

מחקרו של לזר בנושא זה, שפורסם בשנת 1965, לא הופץ משום מה בהרחבה ונעדר ממרבית הספריות המדעיות העוסקות בנושא זה בעולם. רק ארבע שנים אחרי הופעתו, הגיע המחקר הכתוב לידיו של הפרופסור אלברטו וורורו מנאפולי, שהוא מומחה בעל־שם עולמי בנושא זה.

את ביקורתו על עבודתו המדעית הגדולה של הפרופסור לזר פירסם הפרופסור וורורו בגיליון חודש נובמבר 1969 של הרבעון המדעי האמריקאי רב־התיקרה רומאנס פילולוג'י, שבהוצאת אוניברסיטת קליפורניה. הביקורת אינה משאירה אבן על אבן בכל המיבנה המדעי שהתיימר הפרופסור לזר לבנות בעבודתו המדעית.

מספר ציטוטים מתוך הביקורת שהתפרסמה: „יש לציין לא רק את אי־שביעות הרצון ממה שאין בספר וממנה שהיינו מצפים מהוצאה מדעית של חוקר... אלא שיש לציין את הרמה והאיכות העלובים של כל מה שהספר של פרופסור משה לזר כן נותן... הספר מלא שגיאות לשוניות אלמנטריות כגון: חלוקה לא נכונה של המילים, סיסוק בלתי נכון, תיקוני שמות בטקסט האוטנטי שאין לדעת מהיכן נלקחו, פירוש לא נכון של מילים והשמטות־מילים, תיזות בלתי נכונות שאינן עומדות בשום מיבחן היסטורי, לשוני ולקסיקוגראפי. פרופסור לזר „פותר" בקלות מפתיעה בעיות מדעיות של טכסט, לשון ומקורות בצורת מסקנות בלתי־נכונות לחלוטין של זהות המחבר, תאריכים, מקורות ומקומות."

הביקורת קטלנית, המציגה למעשה את פרופסור לזר כשרלטן אקדמי חסר־מושג אלמנטרי בעבודה המדעית שבה הוא מתיימר להתמחות, מסתכמת בקביעה: „בקטע לדוגמא (עמודים 61—43) שהם כעשרה אחוזים מהטכסט „המדעי" של הפרופסור לזר, נמצאו כמאה שגיאות יסודיות מסוגים שנמנו. אין אלה מאה עניינים או נושאים בהם קיימים חילוקי־דיעות אקדמיים — אלא שגיאות־יסוד וטעויות־לשון, טעויות בקביעת תאריכים היסטוריים, זיהוי אנשים, פירוש מילים ועניינים וכן זיהוי מקומות..."

חוסר התחשבות וחוסר הגינות

ב"ר שעם רקע מדעי מפואר מעין זה לא עמדה האוניברסיטה העברית בירושלים במבחן השאיפות היומרניות של הפרופסור משה לזר, שלא הצליח להתמנות שם כדיקן ואף לא התקבל כפרופסור מן המניין.

בשנת 1971 פרש הפרופסור לזר מאוניברסיטת ירושלים והצטרף לסגל האקדמי של אוניברסיטת תל־אביב. פרישתו היוותה בשעתו שערוריה אקדמית בפני עצמה, שכן היא עמדה בניגוד לכל סדר ונוהג מקובלים בעולם האקדמי.

להפרה זו של הכללים נתן ביטוי בשיא האוניברסיטה העברית, אברהם הרמן, במכתב ששיגר ללזר ובו נאמר, בין השאר: „מדהים כי מצאת לנכון להודיע על התפטרותך רק בסוף הסמסטר השני. זהו חוסר־אחריות הנוגד את הכללים הנהוגים בכל מוסד מסודר. זה מעשה בלתי הגון וחוסר התחשבות משווע בכללי הקולגיאליות הנהוגים במוסדות אוניברסיטאים. אינני זוכר מקרה של מורה בעל תפקידים מרכזיים באוניברסיטה, שהודיע על פרישתו תוך סמסטר אחד בלבד... לפרשה זו יש השלכה על החיים האוניברסיטאיים בארץ. לפיכך אני מוצא לנכון לשגר העתק מכתב זה לשר־החינוך."

כשכתב דברים אלה לא ידע הרמן עד מה צדקה נבואתו לגבי ההשלכות שיהיו לפרשת פרופסור לזר על כל החיים האוניברסיטאיים בארץ. אלה מתחילות להופיע רק עתה.

אחד מאנשי המדע הנודעים בארץ, הכימאי כפרופסור באוניברסיטת תל־אביב ושתחום התמחותו שונה לגמרי מזה של משה לזר, יכול היה לסכם את הביקורת שנמתחה על לזר ויצירותיו המדעיות במילים ברורות: „כל פירסום של איש־מדע זוכה בביקורת בעולם המדעי. זה טוב וזה לגיטימי. לכל פירסום שלגביו יש ביקורות שליליות רבות ורק ביקורת חוזרת בית אחת, צריך להתייחס עדיין בכבוד המינימאלי. לעומת זאת, כאשר איש־מדע זוכה בביקורות שליליות בלבד ולא נמצא אפילו מומחה אחד או בר־סמכא באותו תחום אשר יקום ויגן על אותה עבודה „מדעית" כביכול — מתחיל העניין להסריח."

נראה שעל רקע זה ביקש לעצמו הפרופסור משה לזר הסבה מקצועית. מעיסוק בתחום של מדעים מדוייקים, אם כי בתחום מדעי־הרוח, הוא העדיף לעסוק בנושאים מופשטים יותר, שבהם הביקורת אינה מתבססת על עובדות אלא על דיעות. כך, במרץ בלתי נלאה ובשאפתנות חסרת־תקדים, שלדעת כמה מומחים היא אף חסרת־כיסוי, התייצב בראש הפקולטה לאמנויות שהוקמה לפני ארבע שנים באוניברסיטת תל־אביב.

כיום מונה הפקולטה שבראשה עומד לזר כ־1250 סטודנטים, מלמדים בה כמאה מורים במשרה מלאה ועוד שמונים מורים חלקיים, כשלידם משרת צוות של כעשרים עוזרים טכנים ומינהליים.

על רמת־הלימודים בכמה מחוגי הפקולטה ועל טיב הידיעות שהם מקנים לסטודנטים הלומדים בהם, קיימים הילוקי־דיעות. לעומת חסידים נלהבים של הפקולטה שהיא בבחינת „הדבר האמיתי" בתחומה, ישנם מבקרים שרואים בה מעין „מפעל הפיס" של האקדמיה, שבו מקבלים תארים אקדמיים בקלות יחסית.

DONORS' OPPORTUNITIES

A Distinguished Artist-in-Residence Fund	$ 250.000.—
Chair in American Motion Picture & Television	$ 250.000.—
Film Archive	$ 250.000.—
Television Studio	$ 75.000.—

בפרוספקט שמפיץ החוג לקולנוע ולטלויזיה של אוניברסיטת תל־אביב בין ידידי האוניברסיטה בארצות־הברית וקנדה, מוצעות „הזדמנויות" לתורמים לחוג־לקולנוע.

הזדמנויות לתורמים

פקולטה ותרומתה הצנועה לחיי התיאטרון והקולנוע בארץ, קיימים גם שוללים קיצוניים המטענים כי הפקולטה לאמנויות באוניברסיטת תל־אביב מוליכה שולל את הלומדים בה.

אולם על דבר אחד אין מחלוקת. בניצוחו של הדיקן, פרופסור משה לזר הפכה הפקולטה לאמנויות עסק פורח ומשגשג עבור הרבה אנשים הקשורים בה.

העובדה כי עבור מחלקות הקולנוע והתיאטרון של הפקולטה נדרש ציוד טכני מתוחכם ויקר, גרמה לכך שנוצרה סיבה, שאינה קיימת בפקולטות אחרות במדעי הרוח, לגיוס כספים מאסיבי מכל מקור, לקידום ופיתוח מתקני הפקולטה.

סביב הפקולטה לאמנויות נוצר מיסד של שנור, שנועד לפתחה, להרחיבה ולקדם את מתקניה. מאות אלפי דולרים גוייסו במסעי שנור בחו"ל, מחוץ למיסגרת התקציב הרגילה, הפכו את הפקולטה למכרה זהב לשרלטנים ונוכלים.

על אי־הסדרים בפאקולטה לאמנויות בהמשך הסידרה בגיליון הבא.

במדינה

(המשך מעמוד 36)

שת הטלקס, היו על בסיס הערכות מוטעות של מהנדסיו, היות שהשיטה הנהוגה למעשה בעולם כבר 20 שנה, אינה מצריכה כלל קווי־טלקס (הכל נעשה באמצעות קווי־טלפון רגילים).

המישרד מאזין. ה„מודם", אותו מכשיר שעליו מבוססת השיטה, מייובא לארץ זה שנים על־ידי חברות שונות, באישור מישרד־התיקשורת. „מה שהרתיח את דמם של אנשי המישרד היה רק העובדה שניצול יעיל של אותו מכשיר שם ללעג את כל השקעותיהם העצומות," מסביר מנהל מישרד קונסורטיום, בועז כץ. „יש בעולם עוד כ־200 אלף מכשירים דומים, ולמעשה משתמשים בשיטה זו בכל ארצות העולם, מלבד רוסיה והודו."

באוקטובר 1976 הגיעה אל החברה הודעה ממישרד־התיקשורת, ובה היא נדרשה לחדול מן השימוש ב„מודם". במקביל החל מישרד־התיקשורת מצותת לקווי־הטלפון של החברה שבאמצעותם מועברים המיברקים לחו"ל. יתירה מזו, מישרד־התיקשורת החל משגר מיברקים בהוליים אל מישרד־הדואר הבריטי, שבהם ביקש לצותת לשיחות־הטלפון במישרד הלונדוני של החברה. „מההתכתבות מתברר שהדואר הישראלי ניסה לשכנע את עמיתיו הבריטים, שחברת קונסורטיום עוברת על החוק בבריטניה. אך הג'נטלמנים האנגלים ענו להם באדיבות: ‚אל תבלבלו לנו את המוח'," סיפר עורך־הדין של החברה, אנוש בן־שלום, שביניתיים הספיק להוציא צו־על־תנאי באמצעות בג"ץ, המתיר לחברה להמשיך להשתמש בשיטה החסכונית.

דובר מישרד־התיקשורת, זכריה מיזרחי, הכחיש אומנם שמישרדו מאזין לשיחות טלפון, אך מיסמכים בתיק בית־המשפט הוכיחו שאינו דובר אמת.

היות שהמעשה הוא בגדר עבירה פלילית על־פי פקודת הדואר, שלח עורך־הדין בר־שלום לפני שבוע מיכתב ליועץ־המישפטי־לממשלה, ובו בקשה להעמיד את האחראים לדין.

„מה שמרתיח אותם," אומר מנהל החברה, „זה שחברה פרטית, שאינה מסובסדת, מתחרה בהצלחה בדואר שמסובסד על־ידי הציבור. יותר מכך, הגענו למצב שאנו מסוגלים, באמצעות הציוד שלנו, להעביר את כל כמות המיברקים הנשלחים מהארץ לחו"ל, באמצעות צוות המונה 15 איש בלבד בכל מישמרת. זאת, בעוד שבמיברקות הדואר מועסקים מאות עובדים שאפשר היה לוותר עליהם."

מישטרה

הצעה שמסוכן לסרב לה

קורבן הפריצה קיבל הצעה מוזרה מחברת־הביטוח — אך טיפולה של המישטרה בתלונתו מוזר עוד יותר

„יש לך עסק עם העולם התחתון, אל תפסיק את ביטוח־החיים שלך, לא כדאי לה." עצה זו עוררה את מלך איצקוביץ לפנות במהירות לתחנת־המישטרה בבאר־שבע, ולהתלונן על סוכן־הביטוח שטיפל בענייניו.

תחילת הפרשה בפריצה לחנותו של איצקוביץ, ניצול־שואה שפתח עסק להלבשה בשכונה ג' בבאר־שבע, ומיהר לבטחו מפני כל נזק אפשרי לעסק שבו השקיע את כל כספו. ב־10 בינואר נפרצה החנות והסחורה שבתוכה נגנבה. איצקוביץ פנה לחברת־הביטוח ציון, שביטחה אותו, אך כאן התעוררה בעייה, עקב קביעתו של השמאי כי הפורצים השתמשו במפתחות מותאמים. במיקרה כזה, סיכוייו של הנפגע לקבל את דמי־הביטוח קלושים ביותר.

תשלום לפורצים. באחת משיחותיו עם אנשי־הביטוח, תוך טיעונים הדדיים לגבי טיב אמצעי־הביטחון בחנות, שאותם אישרו לפני הוצאת הפוליסה, קיבל איצקוביץ הצעה מוזרה ביותר.

לפי אותה הצעה היה עליו לשלם סכום של 15 אלף לירות, שבתיווכו של גורם המקורב לעניין — אותו שמאי שבדק את הפריצה — יועבר לידי הפורצים. ואילו איצקוביץ היה אמור לוותר על סכום התביעה בין 70 ל־100 אלף לירות.

מציעי העיסקה ידעו לספר לאיצקוביץ כי המתווך מסכן למענו את חייו, בפגישה עם הפורצים שתיערך במקום מבודד בחוף אשדוד. אך כמבוטח בחברה הדואגת ל־לקוחותיה מוכן המתווך, שכלל לא נכח בשיחה, ליטול על עצמו את הסיכון.

המתווך, השמאי זאב שחם מאשדוד, הסביר כי קיבל מידע מן המישטרה, שהרכוש הגנוב הגיע לאשדוד. אך היות שהמישטרה נכשלה באיתורו, הציע הוא, לפי ייעוצו של חוקר פרטי, לשכור אדם שיפיץ את השמועה כי הוא לקוח פוטנציאלי לסחורה הגנובה, בתיקווה שהגנבים יתקשרו אליו. לדיברי השמאי, הוא התקשר לחברת־הביטוח והציע את העיסקה, אך נתקל בסירוב מוחלט.

אותן 15 אלף הלירות היו אמורות להיות שכרו של האיש שיסכן את חייו בפגישה עם הפורצים. לפי התוכנית היתה המישטרה צריכה להתערב בעיצומה של הפגישה ולעצור את הפורצים. הסבר זה סיפק זאב שחם גם לחוקרי המישטרה, שפנו אליו בעיקבות תלונתו של איצקוביץ. „בסך־הכל, המטרה היתה קונספירטיבית מצד כל הגורמים," הוא טוען. ההסדר המוזר לא נשא חן בעיני מלך איצקוביץ. הוא מיהר לתחנת־המישטרה כדי להתלונן. „אני ראיתי בזה פשוט ניסיון לסחוט ממני," טוען הוא. ברוב זעמו איים לבטל את ביטוח־החיים שלו בחברת ציון, כמחאה על היחס כלפיו. אולם אז נרמז לו כי יש לו עסק עם העולם התחתון, וכי ביטול ביטוח־החיים יהיה צעד פזיז מצידו.

סחבת מוזרה. שוטר שגילווה אליו למישרדי חברת־הביטוח, כדי לשוחח עם מציע ההצעה, פקיד בשם אריה קליין, הציליח להתחמק מרישום התלונה לאחר שנוכח במה מדובר. אולם איצקוביץ לא ויתר, עד שגיאותו לקבל את תלונתו.

כחוקר בפרשה זו נתמנה פקד שמעון לוי ממטה מרחב הנגב, וסביר היה להניח כי המתווך, השמאי זאב שחם מאשדוד, הסביר כי קיבל מידע מן המישטרה, שהרכוש הגנוב הגיע לאשדוד. אך היות שהמישטרה נכשלה באיתורו, הציע הוא, לפי ייעוצו של חוקר פרטי, לשכור אדם שיפיץ את השמועה כי הוא לקוח פוטנציאלי לסחורה הגנובה, בתיקווה שהגנבים יתקשרו אליו. לדיברי השמאי, הוא התקשר לחברת־הביטוח והציע את העיסקה, אך נתקל בסירוב מוחלט.

קורבן איצקוביץ
רמז מהביטוח

אפילו בחלום או בטלויזיה לא ראיתי כל כך הרבה שטיחים.
דני ביקר כאן עם הוריו וסיפר לי שזהו מרכז השטיחים הגדול מסוגו במזרח התיכון.
750 מטרים רבועים של שטיחים, שטיחים, שטיחים.
פתוח רצוף מ־8.00 בבוקר עד 7.00 בערב
ובמוצאי שבת מ־7.00 עד 11.00 בערב.
מרכז בינלאומי לשטיחים
פרץ שקלים
רח' בלפור 25 בת־ים טל. 880244

אם ברצונך לחיות את חלומותיך –
עולם המחר – הוא המקום!

פיטר פונדה

בליית דנאר

ארתור היד
עולם שכולו תענוגות
הרפתקאות
וחיים פנטסטיים
בהשתתפות:
יול ברינר
FUTURE WORLD
עולם המחר
מחיר הכניסה: 1200 דולר ליום מחיר היציאה: חיי!
בכורה ארצית 4.30—7.15—9.30
בקולנוע תל־אביב ת"א

קוראי העולם הזה המעוניינים לרכוש את
השבועון בערבי שלישי, נקודת מכירה נוספת
באיזור הבילויים והמסעדות של תל-אביב
קפה „מחוק מחוק"
רח' יורדי הסירה 5, ת"א.

במדינה

פרשות

מי סעד את "הצופה"?

עוד קודם התמנותו כשר־הסעד — סעד זבולון המר את מיפעלי מיפלגתו

"שקר! זהו שקר מוחלט! עלילה! לא ראיתי כסף מעולם! לא מסרתי ולא מסרו לי!" צעק בזעם חבר־הכנסת זבולון המר.

"שטויות! אין לזה כל בסיס! אנחנו חתומים על מנוי לכמה גיליונות, וזה מיסתכם בכמה מאות ל"י בסך־הכל!" היתה תגובתו הראשונית של משה ("מושקו") מושקוביץ, ראש המועצה ה־אזורית שפיר (כשנשאל על חלקו בפרשת התרומה לביטאון המפד"ל, הצופה. התרומה, בסך 50 אלף ל"י, הועברה כדר־כים עקלקלות להצופה לפני שלושה חו־דשים, וכל הסימנים מורים על כך שמקור הכסף היה מישרד־הסעד.

את התרומה העביר מישרד־הסעד כתק־ציב למועצה האזורית שפיר, הסמוכה לאשקלון, בתקופת כהונתו של זבולון המר כשר.

העיתון הצופה היה שרוי אז במשבר כספי חמור, והגיעו הדברים לידי כך שלא היו עוד כספים לתשלום משכורות העוב־דים. הנושא נדון באחת מישיבות מזכי־רות המפד"ל, וסוכם שכל אחד מן הנו־

ראש־מועצה מושקוביץ
לא יודע, לא זוכר

כחים יעשה כמיטב יכולתו כדי להוציא את יומון המיפלגה מן הבור.

הצ'ק שהא ייפדה. המר נתן הוראה להעביר את הסכום המבוקש לידידו משכ־בר הימים, מושקו, הלה הוציא את הסכום והעבירו במזומן לידי זבולון המר.

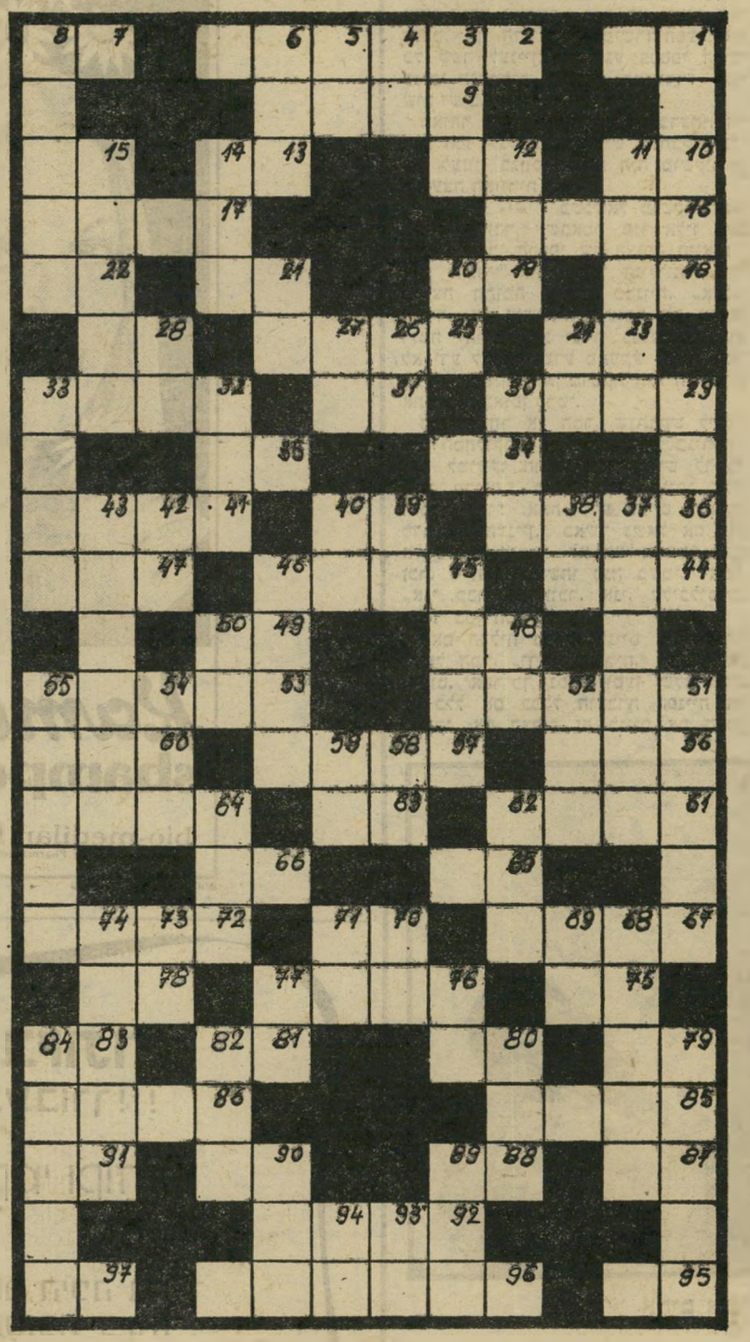
עם הכסף פנה המר לחיים נדיבי, שהוא חבר מושב משואות־יצחק שבחבל שפיר והיה בעבר אחראי על אירגון הקניות בקסטל, בית מיפלגת המפד"ל, וזה הוציא צ'ק על הסכום הנ"ל לפקודת הצופה. צ'ק דחוי כסכום התרומה — 50 אלף ל"י — על שם אירגון־הקניות. הצ'ק החוזר של העיתון לא ניפדה, וכנראה גם לא ייפדה לעולם.

משה מושקוביץ, ראש המועצה האזורית שפיר וחבר מושב משואות־יצחק, לא ידע דבר. לדבריו, עיסקה כזו היא בלתי־אפשרית, וודאי שלא דרכו. "אני איני פעיל במיפלגה," הסביר, "וכל הקשר שלי אליה מתבטא בהכנסת הפתק לקלפי פעם בארבע שנים. הכסף היחידי שאנו מעבי־רים להצופה הוא כמה מאות הלירות של דמי המינוי למוסדות המועצה."

אך ח"כ זבולון המר, מצעירי המפד"ל, ידע למסור פרטים נוספים על אופי הפר־שה. "פנו אלי," סיפר השבוע, "וביקשו

(המשך בעמוד 40)

תשבץ העולם הזה 2060

מאוזן:

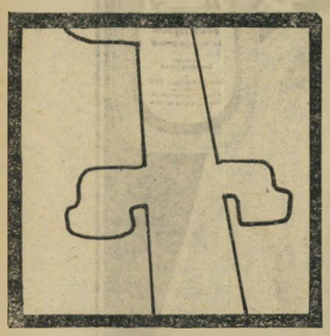
1) בלוטת־הנקה; 2) מהיר מאד, ללא הפסקה; 7) בה דורכים את הענבים; 9) מבויי"ש; 10) מספי"ק!; 12) נועם, רוך; 13) דורון; 15) מספיק; 16) בסיס קליטה ומיון (ר"ת); 17) שינוי, ולא לטובה; 18) בן־אדם; 19) סמל־יחידה; 21) מילת־שלילה; 22) מין משקה; 23) מונח בתורת־החשמל; 25) עטיפת הגרון; 28) לאן?; 29) נטוע; 31) בת־קול; 32) ראש העץ; 34) שקט!; 35) קפל בבגד; 36) ייתן יבול; 39) בהשאלה: פתי; 41) מאברי־הגוף הפנימיים; 44) זמר־שאנסונים צרפתי (ש"מ); 45) כלי־עבודה; 47) הברה; 48) מרגיש; 49) הוויה; 51) נותנת פרי; 53) עמית, בלע"ז; 56) הלב שלהם; 57) אמר; 60) מגוני האדום; 61) מעיין מים חמים; 63) בוסתן־נוי; 64) לבוש־שרד; 65) כן, באנגלית; 66) עולז; 67) כינויו של קיסר־חבש־לשעבר; 70) קיבוץ בנגב; 72) בהמה טמאה; 75) אותו אכלו אבותינו במידבר; 76) מנוחה גמורה; 78) יחידה ברכס; 79) מילת־שאלה לזיהוי; 80) נסתיים; 81) מילת־שלילה; 83) אות־הניצחון; 85) משהו; 86) תשורה; 87) מכינויי האלוהות; 88) גוזל חיוני לחיים; 90) שאין נשמה באפו; 91) מסולם הצלי־לים; 92) צייה; 95) גוף שלישי רבים; 96) זריזות; 97) מחלקי הפנים.

מאונך:

1) בעל־חיים קוצני; 3) זימרה; 4) יחידה בתפר; 5) נהר באפריקה; 6) בהרת־קיץ; 8) השתאות; 11) מישאלות; 12) כלי־קיבול לנוזלים; 14) יפיץ אור; 15) שכלתני, תקיף בדעתו; 20) רשף; 21) תבואה; 24) ביום זה בשבט חל חג־האילנות; 26) קריאת־צער; 27) קיטור; 28) מילת־תנאי; 29) רשף; 30) אש; 32) מין עץ המצוי בארץ; 33) מירקחת פירות; 37) עשוי חורים־חורים; 38) קריאת־צער (הפוך); 39) אפס כוחו; 40) קול הבקר; 42) בתוכה; 43) הנהג ללעוג; 45) מעכב; 46) חולל; 48) שנשמה באפו; 50) שור בלי זנב; 51) גלולה נפוצה לכאב־ראש; 52) פרט המסייע לגילוי; 54) מח העצמות; 65) מעוזריו של היטלר; 58) מיכסה הבית; 59) מטבע יפאני; 62) רבים כאלה מגינים על העין; 64) מחלקי הפנים; 68) לימוד ההימנעות מהרגל רע; 69) קידומת הולנדית; 70) תנועה במים; 71) יחידה בסולם הצלילים; 73) דא, בארמית; 74) עיירת־פיתוח בנגב; 76) כינוי; 77) תבלין לקפה; 79) שבר־חרס; 80) מי־דבש; 82) אמיתה; 84) גאוותנית; 89) נתן לישראל את התורה; 90) מה הוא?; 93) מיקווה־מים ענק (הפוך); 94) מן הטעמים.

קשקשת 2060

הפעל את דימיונך ונסה למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: "קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב.

קשקשת 2058

● תלוי על בלימה.
רותי זיזר, רח' הרב קוק 12, חולון

● ישראל בצבת דמשק—וושינגטון.
רוני קניגסברג, דרך הים 125, חיפה

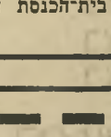
● עכביש במזל בתולה.
דב טיבי, מישכנות 228, רכסים

● עכביש מאניאק!
דדי תבורי, רח' גזר 6, תל־אביב

מבחר גדול של תמונות ופלקטים של גדולי הציור המודרני וחקלאסי — תדבקת מקצועית של פלקטים ו־תמונות.

"דוטום", ת"א, רח' אלנבי 101

(מול בית־הכנסת הגדול)

אנו מחפשים בתים חמים עבור חתלתולינו החמודים אגודת צער בעלי חיים

רחוב פלמח 30, יפו, טל. 827621.

במדינה

(המשך מעמוד 39)

שאגייס סכום כסף לעיתון, השרוי במצב קשה. פניתי לאישיות כלכלית מסויימת, וביקשתי ממנה שתסייע בגיוס הכסף." מיהי אותה אישיות? זאת לא ניאות המר לפרט, אך הדגיש ש"למישרד־הסעד אין כל קשר לעניין. לא אגע בכספי המיסכנים הנתמכים על־ידי המישרד" אמר שוב ושוב.

מאוחר יותר, לאחר שנמלך בדעתו, ניאות המר לגלות, כי האיש שנתבקש על־ידו לעזור בגיוס הסכום היה מושקו, מן המועצה האזורית שפיר.

מושקו נזכר. כשנשאל מושקו לפשר העניין "נזכר," שבאמת פנו אליו פעם בעניין מצבו הכספי של הצופה והוא ניאות להגדיל את מיספר הגיליונות שהמועצה חתומה עליהם כמנויה. "אבל," הוסיף, "אני אישית איני עוסק בזה. מישהו רוצה לחרחר ריב ומדון במיפלגה." הוא לא ידע להסביר מדע מתעקש זבולון המר לטעון שדווקא הוא, מושקו, היה זה שגייס את הכסף באופן פרטי.

הכדור חזר אל המר, שנתבקש ליישב את המחלוקת. אך המר דבק בגירסתו. "יש למושקו הרבה קשרים, יש לו כל מיני קרנות," סיפר, "לכן פניתי אליו ואמרתי לו: 'אתה יודע לגייס ולארגן, סדר את העניין.' כאשר נשאל אם פנה אל מושקו אישית, לא הצליח המר להיזכר. "ייתכן שמישהו פנה בשמי," אמר. "אני כבר לא זוכר. אני, על־כל־פנים, הייתי בסך־הכל השדכן."

האם הצליח מושקו לגייס את הכסף? נשאל המר. "ודאי שהצליח," פלט ללא־היסוס. אחר־כך נסוג, וטען שלא ידוע לו כלל אם בכלל הועברה הפנייה אל מושקו, אם הצליח זה לגייס את הכסף וכיצד — אם בכלל — הגיע הכסף לי־הצופה. זה כבר לא עניין אותו.

פרשות העבר. אין זו הפעם הראשונה שבה מסתבך זבולון המר בשערוריות כספיות במיפלגתו. ב־1970 פורסם דו"ח פנימי של ועדת־הביקורת־המרכזית במפד"ל. הדו"ח כלל ביקורת חריפה, שנגעה לאי־סדרים כספיים במישמרת הצעירה של המפד"ל, שזבולון המר הוא מנהיגה. בין השאר נתגלה, שסכום של יותר מעשרת אלפים לירות מכספי מישרד־הדתות — נעלם. המדובר בהקצבה של המישרד לייסוד בתי־כנסת לצעירים ולנוער. בסעיף ההכנסות למטרה זו נרשם סכום של 14,950, ואילו בהוצאות התברר שרק 4,200 ל"י הלכו לאותה מטרה.

זבולון המר היה אחד משלושת בעלי זכות החתימה על שיקים במישמרת הצעירה.

ב־1972 התפוצצה פרשת חברת־השקעות של שני צעירים, שלום בלומברג ושמואל שפירא. השניים נתגלו כצמד נוכלים, שהוציאו יותר ממיליון ל"י ממשקיעים שונים. כביסוי לעיסקיהם השתמשו השניים (אחד מהם נשלח לשלוש שנות מאסר ותברח נמלט מהארץ) בשמו של זבולון המר, ששיתף עימם פעולה גם אחרי שפירטי הפרשה פורסמו בהעולם הזה.

הסתבכותם של אנשי המישמרת הצעירה בהונאה נחקרה על־ידי ועדת־הביקורת־המרכזית, שקבעה בסיכומה: "החברים העומדים בראש המישמרת הצעירה עשו שגיאות שלא במתכוון, שיש עימן טעם־לפגם מבחינה ציבורית, נתנו את שמם ושם התנועה להקמת מוסד כספי, מבלי לדאוג לכמה דברים אלמנטריים שהם תנאי לשמירת האופי הציבורי של המוסד מחד, ומאידך למנוע ניצולו למטרות אחרות."

גם בפעם זו היה המר אחד משני בעלי זכות־החתימה על חשבונות קרן ההונאה.

מישפט

מחירו של אב

אבי־המישפחה נדרס למוות — הדורס יצא זכאי בדין — והמישפחה מסרבת לקבל את הפיצויים

שני אנשים וסוס הופיעו לפתע על הכביש, חצותו משמאל לימין. נהג מכונית המיפעט מיספר 269—226, נדהם. הוא בלם. האב, בכור ג'רבי ובנו, מנשה, הסתיקו לחצות כמעט את כל רוחב הכביש כאשר נפגעו על־ידי חזית המיפעט, שהיתה נהוגה בידי הד"ר מיכאל ברי־זוהר מתל־אביב. מנשה ג'רבי נפצע פצעים קלים. האב, בכור ג'רבי, שבבקרים היה פועל־בניין ואחרי־הצהריים היה מוכר ירקות כדי לפרנס את שמונת ילדיו, מת מפצעיו. מאותו רגע התמוטטה המישפחה.

אחים אשר ומנשה ג'רבי
כסף מהדורס

התאונה אירעה ב־26 באוגוסט 1970, וכתב־האישום הוגש לבית־מישפט־השלום בנתניה באפריל 1971. התביעה האשימה את נהג מכונית המיפעט, ד"ר מיכאל ברי־זוהר, בכך שגרם למותו של פועל־הבניין ג'רבי מתוך חוסר־זהירות. בין היתר: "לא בלם בעוד מועד, לא הבחין בנפגע, בבנו ובסוס בעוד מועד, לא שם לב לדרך שלפניו, לא צפר" — בקיצור, לא נהג כפי שנהג סביר נוהג בנסיבות דומות. לפיכך הואשם הד"ר ברי־זוהר בגרימת מוות.

הד"ר פגע. התאונה אירעה בקילומטר ה־35 בכביש החוף, כשמכונית המיפעט נסעה מחיפה לתל־אביב. רוחבו של הכביש במקום זה הוא 18 מטרים, והוא מחולק במרכזו לשני מסלולים על־ידי אי־תנועה בלתי־סלול. כל מסלול מחולק לשני נתיבים, ורוחבו של כל אחד מהם 3.5 מטר. כשפגעה מכוניתו של ברי־זוהר בשני הולכי־הרגל ובסוסם, היתה השעה שש וחצי בערב. כתב־האישום ציין כי ברי־זוהר נהג במהירות של 81 קמ"ש, כאשר ריכבו מואר על־ידי אורות־מעבר (המהירות המכסימלית המותרת אז היתה 80 קמ"ש).

בעדותו בבית־המישפט, לפני שופט־השלום דוב ליברמן מסר הנאשם: "יש לי רישיון ישראלי שקיבלתי ב־1.9.70. בערב המיקרה חזרתי לתל־אביב מהרצאה לפני

ברסום מלניק ע.אשהים ע.רותם

תלמידי תיכון בחיפה. מהירותי היתה כ־80 קמ"ש לאורך כל הדרך. ריכבי יצא באותו בוקר ממיבחן שנתי. חשתי בדמויות חו־צות את הכביש, טרם הייתי קרוב אליהן. כאשר הבחנתי שזה סוס ואנשים, הם היו כבר באמצע הכביש. לפני־כן הבחנתי רק בתנועה — זה היה במרחק כמה עשרות מטרים ממני, קצת פחות מ־40 מטר. את הדמויות זיהיתי ממש כאשר היו כבר בנתיבי. התחלתי לבלום בראותי את צל־לית הדמות עוד בנתיב השמאלי, ולא רק בהיותם בנתיב שלי. לנהוג למדתי בצרפת ושם, בזמן סכנה, יש לבלום ולצפור. אבל בזמן המיקרה היה חושך גמור. לא אזכור, על כן, אם צפרתי. חשתי במכה, ועפה עלי ערימת חציר תוך כדי בלימה. כשזו התפזרה ראיתי אדם על מיכסה־המנוע של מכוניתי. כאשר ריכבי עצר, האיש נפל. בזמן נהיגתי ראיתי, באור, למרחק של כ־100 מטרים."

שופט־השלום דוב ליברמן הרשיע את ד"ר בר־זוהר בדין, כשנתיים אחרי התאו־נה, ב־18 ביוני 1972. בגזר־הדין כתב, בין השאר: „אני דן את הנאשם לתקופת מא־סר של שנה, שמחציתה תהיה בפועל ומח־ציתה השנייה על תנאי, ולקנס בסך 5000 ל"י. כן אני דן את הנאשם לפסילתו מלהחזיק רשיון־נהיגה למשך 10 שנים, וזאת כבר לאחר שאני מביא בחשבון את כל טענותיו של הסניגור לצורך קולת העונש."

העירעור נתקבל. ד"ר מיכאל בר־זוהר פנה אל עורך־הדין יצחק אדרת, כדי שזה יגיש עירעור לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. העירעור הוגש ביוני 1972.

הדיון הבא בתיק זה נערך לפני הנשיא התורן, השופט מרדכי קנת, והשופטים המחוזיים ד"ר חיים ארליך ואהרון אולס־קר. את המדינה, ייצגה עורכת־הדין שה־רבני.

כתבו שלושת השופטים בפסק־דינם: „אין דרכם של בני־אדם להלך לפני מכו־נית דוהרת בכביש. מטרת הולכי־רגל ב־כביש היא רק לחצותו. אם אין שם מעבר־חצייה, אין הנהג חייב לחזות מראש את המועד שבו יעלה לפניו (של הולך רגל פלוני) הרצון לחצות את הכביש בקטע כלשהו, במסלול נסיעתו הארוך שבו אין מעבר־חצייה. מוטלת החובה גם על הולך־רגל להסתכל ולבדוק, בייחוד כשאין מע־בר־חצייה, שמצב התנועה בכביש מרשה לו לחצותו."

השופטים הדגישו במי האשמה בתאונה: „לא הסתכל (הולך־הרגל), ונכנס למסלול נסיעתה של מכונית כשהמרחק איננו מאפשר לנהג לעוצרה בעוד מועד, או שעשה כן לאחר שהסתכל וראה את המ־כונית המתקרבת, הרי התנהגותו — והיא בלבד — היא הגורם לתאונה, ולא מהי־רות נסיעתו של הנהג." בית־המישפט קיבל את עירעורו של הד"ר מיכאל בר־זוהר, וביטל את פסק־הדין המרשיע של שופט־השלום ליברמן. אשמת הרשלנות שבגרימת התאונה, אשר שמה קץ לחייו של בכור ג'רבי, הוטלה על קורבן התאונה עצמו. למישפחת הקורבן הוצעו פיצויים בסך 40 אלף ל"י, על מותו של ראש המישפחה.

לפחות מיליון. עד למותו של האב התגוררה מישפחת ג'רבי, שעלתה לארץ מלוב בשנת 1948, בשיכון סלע בנתניה. כיום, שש שנים אחרי האסון, הצליח רק אחד הבנים, הרצל להשתקם, והוא חי במושב עלמה במרום הגליל. שאר הילדים לא הצליחו להתאושש.

הבנים הפסיקו ללמוד, לא הסתדרו ב־עבודה, אינם מסוגלים להביא עזרה ל־מישפחה. לעבוד ברציפות ולקיים את ה־בית. מנשה, שהיה בן 16 כאשר נפגע בתאונה יחד עם אביו, לא נרגע עד היום.

בבית נמצאים עדיין שניים מן הילדים: איילה בת ה־12 ויעקב בן ה־16. אינס בת ה־17 עובדת רק ימים אחדים בשבוע, תמורת 25 ל"י ליום. יעקב עבד אצל קבלן, וניכווה קשה. הוא אינו מסוגל ללמוד או לעבוד.

מותו של האב, לפני שש שנים, בישר לגביהם את הקץ. הבנים והאם סירבו, במשך כל אותה תקופה, לקבל את ה־פיצויים האזרחיים בסך 40 אלף ל"י ש־הוענקו להם. „אין לקנות אב חדש תמורת 40 אלף ל"י," אומר מנשה ג'רבי. „מגיע לנו לפחות מיליון עבור הכאב והנזק ש־גרם לנו ד"ר מיכאל בר־זוהר, כשדרס למוות את אבי. הוא יצא זכאי, ואבא שלנו בקבר. זורקים לנו 40 אלף ל"י כדי שנשתוק. המישפחה נהרסה בגלל התאונה הזו, ולאף אחד לא איכפת!"

WELLA

כמה קל להיראות יפה ומושכת עם wella flex

wella flex

הספריי לשיער מחוצרת "וולה" מייצב ומחזק את התסרוקת מעניק לה גמישות טבעית, ברק משיי ובושם מרענן. השיער מתייבש מהר ומאפשר הברשה קלה.

מותאם לשלושה סוגי שיער
מיכל בתום: לשיער רגיל;
מיכל ירוק: לשיער שמן;
מיכל כחול: לשיער יבש.

WELLA

שיער יפה אינו מקרה עם וולה

דרשו את המדריך החדש לשמוש נכון בתכשירי "וולה" בפרפומריות, בתי מרקחת, חנויות כל־בו ושק"ם.
או שלחו גלויה לחברת אינטרקוסמא וולה בע"מ. ת"ד 1365, ירושלים, ותקבלו את המדריך לביתכם בדאר.

מיקי פלד • שמואל צמח גאים להציג:

שגרירת הזמר הפורטוגזי

עמליה רודריגז

AMALIA RODRIGUES

בערב של אהבה חום ושירה

בליווי: להקת גיטרות מפורטוגל

הצגת גאלה חגיגית — „היכל התרבות" ת"א
מוצאי־שבת 26.2 בשעה 20.30
כל ההכנסות קודש לאגודת ידידי בתי חולים

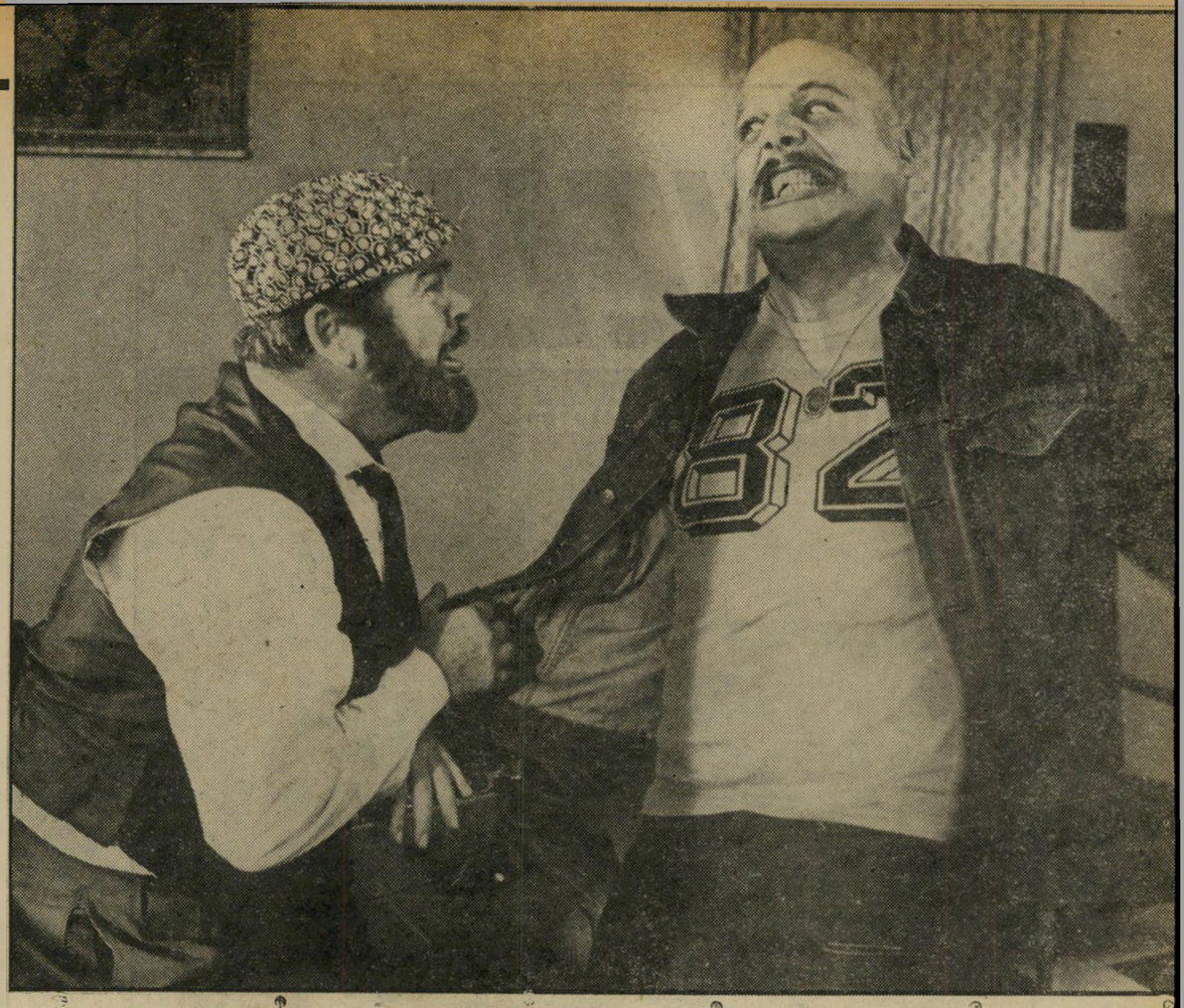
תל־אביב „היכל התרבות" הצגות נוספות
יום ב' 28.2 בשעה 20.30 ● יום ד' בשעה 19.00

ירושלים „בניני האומה" יום א' 27.2 בשעה 20.30
חיפה „אודיטוריום" יום ה' 3.3 בשעה 20.30
אילת־השחר „יד לראשונים" יום ג' 1.3 בשעה 20.30
„באר־שבע" „קרן" יום ו' 4.3 בשעה 21.00
יפעת „אולם התרבות" מוצ"ש 5.3 בשעה 21.00

אירוח הזמרת והקהלה במלון RAMADA onkinenkal

משרדי ההפקה: סולן־בלוך 24 ת"א טל. 247257-8. הפצת כרטיסים ראשית: ת"א "הדרך" 248844 • י"ם "כהנא" 234061 • חיפה "ברבר" 84777

איך להוציא מיליונים מבנק ישראל

רצח בעיניים

מייק גולדשטיין הקרח, מנהיגה של תנועת רע"י (רשימת עובדים יצ־רניים), התפנה מעיסוקיו הפוליטיים כדי לגלם דמות של ביריון מטיל־אימה בסרט הישראלי החדש. כאן הוא נראה במהלך קרב מהלומות שנערך בינו לבין אחד מכוכבי הסרט, ראובן בר־יותם, הנראה בתמונה בתחפושת של איש זקן המסתתר במושב־זקנים.

הביצה השחוקה נמרחה על ראשו הקרח של מייק גולדשטיין הענק ו־כיסתה את עיניו, לחייו וסנטרו. טיפות חלבון צהוב ניגרו על צווארו המוצק ומצאו מקומן בתוך חולצתו והכתימו את בגדיו. גולדשטיין לא הספיק להתאושש ממכת הביצה הראשונה, וכבר ניחתה על פניו ביצה נוספת. הוא לא הספיק לקנח את פרצופו, וכבר היה מכוסה כולו בחל־בון וחלמון מעורבבים יחדיו, דביקים ומ־עוררי־סלידה.

מולו עמד השחקן יהודה ברקן, שחייך מאוזן אל אוזן וספק את כפיו בהנאה. ברקן התאמן על פניו של גולדשטיין לק־ראת צילום אחת מסצינות־המפתח בקו־מדיית־הפשע הישראלית החדשה של הבמאי שמואל אימברמן.

הביצה תופסת תפקיד חשוב במהלך ה־סרט, שעלילתו מספרת על שני צעירים, שאבי (יהודה ברקן) ו"היווני" (ראובן בר־יותם) בני שכונת־עוני שהסתבכו עם ה־חוק. האחד, שאבי, נשלח על־ידי המישט־רה לגלות בחו"ל, ואילו "היווני" ישב תקופה של עשר שנים בבית־הסוהר. ה־שניים מוזעקים על־ידי "סנדק" השכונה (השחקן ז'אק כהן) לבוא לעזרת התוש־בור ביצה כשהיא ניצבת לגובה, זוכה "היווני" בכל המיקרים, מבלי שיובס אפי־לו פעם אחת, ומבלי שינקוף אצבע. "היוו־ני" מצליח ללמד את שאבי (יהודה ברקן) את פטנט שבירת הביצה, וזה מורח אותה לאורך ולרוחב פרצופו של מייק גולד־שטיין.

בכלל, על בימת הצילומים שוררת אווי־רה עליזה נוסף על ביצים שוברים שם גם מרפקים. מצטיינים בכך באופן מיוחד יוסי ומייק, ההולכים מכות עם ברקן ובר־יותם. ורז'נסקי מודה כי מעולם, לפני צי־לום סצנה זו, לא הוציא כל־כך הרבה כוח ומרץ.

הבמאי, שמואל אימברמן, נינוח וענייני, מרוצה ממהלך הצילומים. אחרי הטראומה שעברה עליו בעת עשיית הסרט כנפיים, שצילומיו הופסקו באמצע, הוא נהנה מע־בודתו בבוא נפוצץ מיליון מכל רגע, ואומר: "רילקס זה סימן־ההיכר לסרטים שאני עובד בהם, יחד עם כנפיים ושתי

זבנג בפרצוף

מנחית יהודה ברקן ליוסי ורז'נסקי בסצנת־המכות האלימה המתחוללת בקומדיית־הפשע **בוא נפוצץ מיליון**. כדי שסצנת־המכות האלימות תיראינה אמינות, שיחקו אותן הפעם השחקנים עד־אמת, חבטו זה בזה בכוח, וכמה מהם אף נחבלו תוך כדי המכות. גולדשטיין אף נפצע בראשו.

המציצים

יהושע לוף בן ה־75, שחקן האוהל לשעבר, ורפאל קלצ'קין בן ה־71, שחקן הבימה, מופיעים בסרט כשני זונ־ז'ואנים.

בים, ולחלץ את השכונה העלובה ממצבה העגום.

אלא ששני העבריינים אינם שים לע־בוד זה עם זה, מאחר שכל אחד מהם חושב שהאחר הלשין עליו. בשעתו, ב־מישטרה. אולם הסנדק, המכונה בסרט "הזקן", מצליח לשכנעם, ולבסוף הם מח־ליטים לבצע מיבצע נועז, גניבת מיליוני לירות לשיקום השכונה.

אבל שלא תהיה אי־הבנה. מיליון הלי־רות אינן נגנבות מאדם, מוסד, בנק או חברה, חס־וחלילה. המיליון, אליבא דה־תסריט, מיועדים ממילא להשמדה, מאחר שהם נמנים עם עודפי הכסף אותם משמיד בנק ישראל מדי שנה. השניים מתכננים את המיבצע לפרטי פרטיו ומנטרלים, אגב כך, שני זקנים עובדי הבנק (רפאל קלצ־קין ויהושע לוף) בעזרתה של פרוצה יפת־תואר, שאותה מגלמת מלי גולד.

כל אותה עת עוקבים אחר השניים יאלו (יוסי ורז'נסקי) וגרשון (מייק גולדשטיין), עבריינים קטנים כשלעצמם הדורשים לב־סוף, בסצינת־מכות אכזרית, מהשניים ל־התחלק עימם בשלל. את סוף הסרט מסר־בים יוצרי הסרט לגלות. הם מוכנים רק לספר שהסרט מתחיל בתמונה המראה אנ־דרטה עשוייה בטון במרכזו של מרכז קהילתי, יד לשני נדבנים אלמוניים שהצ־ליחו להפוך את השכונה משכונת־עוני לשכונת רווחה.

בין ביצה לעלילה

ומה עניין ביצה לעלילה? ובכן, "היווני", המגולם על־ידי ראובן בר־יותם, הופך במהלך הסרט מלך בתי־הסו־הר, כיוון שיש לו פטנט. לפני שהוא הולך מכות עם מישהו, הוא נותן לו ביצה ואומר לו לשבור אותה לגובה בשתי ידיו. וכיוון שידוע כי אפילו פיל לא יכול לש־

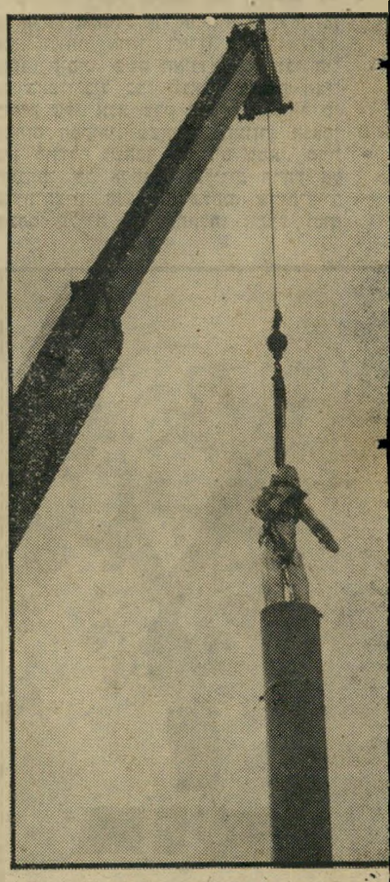
המנופאי

המפעיל את המנוף שבאמצעותו חזדר השודד אל כיבשן **בנק־ישראל** הוא יהודה ברקן. השודד הפורץ פנימה הוא בר־יותם.

ההרמה הגדולה

מנוף ענק נושא אל־על את ראובן ברי־יותם, כדי להנ־ חיתו אל תוך הארובה של המישרפה של **בנקי־ישראל**, שם הוא עומד לבצע את השוד הנועז ביותר בתולדות המדינה. הדמות בקצה המנוף אינה בובה, וגם לא כפיל. ברי־יותם הסכים לרחף בגובה של 30 מטר, כשהוא מחובר לכבל, בתילבושת חסינת־אש ולהכנס בתילבושת זו אל תוך כיבשן לוהט שאליו מושלכים שטרות הכסף הישנים והבלויים המיועדים להשמדה על־ידי **בנקי־ישראל**.

השליפה

מנוף הענק שולף את ראובן ברי־יותם מתוך הארובה בתום מיבצע השוד בבנק־ ישראל. הארובה, בגובה של חמישה מט־ רים, ניבנתה על בניין בית־דואר.

הענייו למסעדה, קפץ יהודה מתל־השומר, שם התקיימו הצילומים, לביתו שבתוכ־ ניתי־ל, כדי לאכול עם אשתו זעם בתה פולט. גם השחקן יוסי ורז'נסקי סעד עם אשתו אלא שזו, התמליליות־בוטיקאית שימרית אור באה לבקר אצלו, והיא מת־ עניינת בפרטים על צילום הסצנות ועל התפתחות הענייניים.

נער־הזוהר השתנה

בייק גורדשטיין, הענק, תופס בין צילומי הסצנות כל אדם פנוי המסתובב בשטח, ומרצה לו את תורתו הפוליטית. הוא אומר: „כל צוות בוא נפוצץ מיליון תומך בי. אני הבן־אדם היחידי שמסוגל לשנות את פני ההסתדרות. ירוחם משל פוחד ממני, יום אחד הוא צעק: ‚יש מטורף אחד שמנסה להפריד את כוחות העבודה. אני לא יודע איך קוראים לו, אבל הוא קרח!' הרעיון שלי הוא לארגן את פועלי הייצור לכוח פוליטי, כיוון ש־ עובדי־השירותים, שהם מיני־אינטליגנטים, נתונים במילכוד. בסרט הזה אני יוצר גרעין פוליטי, אני עובד על החבר'ה כל הזמן, אבל חוץ מזה נוצר פה גם סרט.

„הנה, הצעתי לבריותי (ברי־יותם) מקום שני ברשימה. בחיפה שרופים עליו. הוא יביא לי את הקולות של כל פועלי חיפה. ביניתיים יש במיפלגה שלי 300 חברים. המישרד הוא ברחוב בארי, איפה שאני גר. נכון שאני גר ברחוב של עשירים, אבל אני בצד של העניים.

„ממה אני מתפרנס? אז ככה. כל פעם שרוצים קרחת בסרט מטלפנים אלי, ואני בא. אבל סרטים זה שטויות. הרעיון המרכזי הוא שפועלי־הייצור יהפכו את המדינה, ויוכיחו שהם יותר חשובים מכל האינטליגנטים המסריחים שכל היום שו־ תים תה ולא עושים שום דבר."

השחקן הקשיש יהושע לוף מאזין למייק ומהנהן בראשו. אותו לא מעניינת הפו־ ליטיקה. מה שיש לו בראש, זה ספורט. לוף מראשוני תיאטרון האוהל הוא פעיל נמרץ באגודת צב"ר (צעיר, בריא, רענן), ועושה רבות לקידום הספורט בישראל.

לוף בן ה־75 מדריך קבוצות של פנסיו־ נרים וצעירים באגודה לשמירת הבריאות. יחד עם ידידו, רפאל קלצ'קין, הוא משכים מדי־בוקר לחוף שרתון בתל־אביב, ומבצע שם תרגילי־התעמלות כשהציבה העזה אינה מונעת ממנו להרביץ שחייה על הבוקר, שלוש פעמים בשבוע הוא משחק כדורעף. זה־עתה סיים קורס להדרכת מבוגרים במכון־וינגייט, ואף זכה בתואר חניך־מצטיין, שזיכה אותו בגעלי אדידס.

לוף מנצל את כישרונו הספורטיבי גם בסרט. הבמאי, אימברמן, ביקש ממנו להכ־ נים כמה תרגילי־התעמלות יחד עם קלצ־ קין. בדיוק כפי שמייק גולדשטיין מנסה לשכנע את החבר'ה בכנותו הפוליטית, מנסה לוף לשכנע אותם לבצע תרגילי־ התעמלות. הוא הצליח להריץ את עוזרת הבמאי, פרי, את המאפרת בלאנש, את השחקנים יהודה ברקן, ראובן ברי־יותם ודליה גור במשך למעלה מעשר דקות.

בימים אלה הסתיימו צילומי הסרט, ש־ ייצא אל המסכים ימים ספורים אחרי תוצאות הבחירות לכנסת הבאה. וכמה מ־ יוצרי הסרט עדיין מצטערים: „חבל ש־ ביצענו את הסרט ולא את השוד עצמו. זהו שוד מתוחכם כל כך שחבל לפספס אותו."

ואולי אחרי הקרנת הסרט יהיו כאלה שינסו עוד להפכו למציאות.

דפיקות־לב זהו הסרט השלישי שאני מב־ יים, וזוהי הפעם השנייה שאני מביים את יהודה ברקן. אני אוהב לעשות דברים לאט ובנחת. אני לא עושה סירטי בורקאס, ולא סירטי גפילטע־פיש. הסרט הזה שאני עושה יכול להיעשות בהאג או בדנמרק. זהו סרט מתח שיכול להיות בינלאומי, עם עלילה בלתי־צפוייה מראש והרבה הפתעות."

יהודה ברקן מחייך, מבסוט לשמע דיברי הבמאי שלו, ומוסיף: „אני אוהב לעבוד עם אימברמן, הוא אוהב שקט. לפעמים נדמה לי שאנחנו עושים סרט־מחתרת, מכיוון שאימברמן לא אוהב שמסתובבים עיתונאים ואנשים שלא שייכים לצוות ההסרטה על הסט. אני שחקן התלוי בסרט, מכיוון שאינני מקבל משכורת, אלא אחוי־ זים מהרווחים. לכן אולי חשוב לי, יותר מלכל שחקן אחר, שהכל ידפוק פה פיקס. ועד כמה שאני רואה, הכל דופק."

יהודה ברקן, נער־הזוהר־לשעבר של הקולנוע הישראלי, השתנה לבלי־הכר. הוא, שהחליף בחורות כמו גרביים, הפך מאז נישואיו לנילי, בעל למופת. נילי היתה, בעת ביקור צוות העיתון על בימת־ הצילומים, בימים האחרונים להריונה. ב־ הפסקת־הצהריים, כשכל השחקנים והצוות הסבו לסעודה, במשאית שהפכה לצורך

היציאה מהאש

ראובן ברי־יותם בתמונה מתוך סירטו בוא נפוצץ מיליון. הוא נראה לבוש בתלבושת חסינת־אש, שבה חדר אל תוך הכיבשן, שם נשרפים שטרות־הכסף המוצאים מן המחזור על־ידי **בנקי־ישראל**, כדי לבצע את השוד. תילבושת חסינת־אש זו שיוותה לברי־יותם מראה של אסטרונאוט.

קולנוע

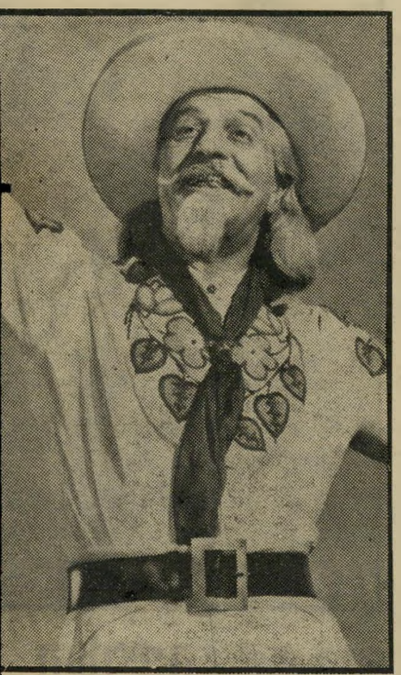
סרטים

לקחת את אמריקה בשבי

כותרת המישנה של באפלו ביל והאינדיאנים היא „שיעור בהיסטוריה של הפר הרובץ". ובכך כבר די כדי לעורר חשדות ראשונים. אחר־כך, כדאי להציץ בשם הבמאי, רוברט אלטמן. וברגע זה נמוג הספק האחרון: אלטמן, הכוהן הגדול של הפיכת פולחני־קולנוע על ראשם, מעולם לא היה מוכן להגיש את הצפוי. למען האמת, הוא מתעקש עד כדי כך להפתיע, עד שההפתעה צפוייה מראש ואיננה מפתיעה במובן המקובל של המילה.

אהוב הקהל. ואכן, רוברט אלטמן אינו מתעניין במעלליו של באפלו־ביל עצמו. אלה הונצחו כבר בעשרות סרטים והוא לבש עשרות דמויות, מצ'רלטון הסטון ועד גורדון סקוט (שנודע גם כטרזן), ומג'ואל מקריאה ועד ללואיס קאל־הרן (שגילם את הדמות באנני אוקלי אשת־לפידות, בגיל ובתפקיד דומה לזה שבסרט של אלטמן).

רישמית ביסס אלטמן את תסריטו על מחזה של ארתור (או אבא, אבאל'ה עלוב, אמא תלתה אותך בארון ואתה כל־כך עצוב) קופיט, בשם האינדיאנים, שבו הרצג באפלו־ביל כמי שנאבק בדמות הציבורית שלו. אלא שרק מעט מאד נותר מן המחזה המקורי, כשאלטמן ועוזרו הנאמן אלן רודולף (שהפך בינתיים במאי, תחת השגחתו של אלטמן) מפליגים הרחק אל שדות־הצייד הנצחיים שלהם, שדות־צייד שבהם עלילה עם התחלה, אמצע וסוף

לואים קאלהרן
באפלו־ביל ב„אנני אוקלי"

היא תופעה נדירה ובלתי־חיונית לחלוטין. ובכל־זאת, אם יש מי שמתעקש לדעת במה בדיוק עוסק הסרט, אפשר למצוא בו שתי מיסגרות עלילתיות רופפות: האחת, זו המספרת על ניסיונו של נד בונטליין, האיש שהפך את באפלו־ביל גיבור לאומי ברומנים הזעירים הדימיוניים שלו, לשוב להיות הכרוניקר הרישמי של האיש הגדול; השנייה, זו המספרת על שילובו של המנהיג האינדיאני, „הפר הרובץ", במופע של באפלו־ביל, על היחסים המוזרים ביניהם, ועל פרישת האינדיאני חשב לשדות־הצייד שלו, שם הוא מחוסל על־ידי רוצחים שכירים של המימשל.

הערצת אלילים. אם נאשוויל (שטרם הוצג בארץ) הפחיד את המפיצים ואת בעלי בתי־הקולנוע בישראל — באפלו־ביל מפחיד כפליים.

למעשה, זוהו דבר שהצופה הישראלי לא יוכל להשגיח בו, אלטמן ממשיך בסרט זה את סידרת ההירהורים שלו על אמריקה ועל עולם הבידור, שבאו כבר לידי ביטוי מוקדם בנאשוויל. אלא שכאן מגיע

היו לי בעיות עם העיניים. הנהיגה ברכבים המאובקות הרגה אותי, האבק והשמש לא נתנו לי מנוחה. אבל, מאז שגיליתי את סטילה, נפקחו לי העיניים. שתי טיפות — והעיניים רגועות, רגועות.

בכל בתי המרקחת
אביץ
8.95 ל"י (ללא מ.ע.מ.)

סטילה עושה לך עיניים

GALLERY club
m a
פתוח לארוחות ערב
הירקון 270 ת"א, טל. 449806

מפתח

לקראת רפובליקת פלסטין סוציאליסטית

חוסיין אג'א: הפלסטינים והמדינה הפלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה.

עקיבא אור: מדינה ולאום בפלסטין.

מאיר וילנר: על המצב הפוליטי, הקונגרס ה-10 של הפ.ק.פ., נובמבר, 1946.

ינואר 1977

עורכים אחראים: פאוזי אל-אסמר, אורי דיויס.

כתובת המערכת: כפר שמריהו, דרך השדות 34.

הוצאה חד פעמית — המחיר: 10 ל"י

מדינת ישראל
משרד הפנים
מינהל מחוז תל־אביב

לכבוד
ד"ר אורי דיוויס
יו"ר האגודה — מפתח
רח' דרך השדות 34
כפר שמריהו

תאריך: ז' שבט תשל"ז, 26.1.77
מספר: 6399/99

א.נ.,

הריני מתכבד לאשר קבלת הצהרתכם מיום 27.10.76 בצרוף הודעה לפי סעיף 6 של החוק העותומני לאגודות לשנת 1909, על יסוד האגודה הבאה:

1. **שם האגודה:** מפתח.
2. **כתובת האגודה:** כפר שמריהו, דרך השדות 34, אצל דיוויס.
3. **המשרד הרשום של האגודה:** כנ"ל.
4. **מטרות האגודה:** לפרסם, לתרגם, להוציא לאור, לערוך, ליבא, לעודד, לרכוש זכויות, להדפיס, להפיץ, למכור ולעשות את כל הפעולות הדרושות לשם קידום המטרות דלעיל בנוגע לכל יצירה ספרותית, תרבותית, כלכלית, פוליטית, הסטורית, או אחרת, ובנוגע לכל סוג עתון או ירחון כנ"ל העוסקים באיזורנו. כל הפעולות הנ"ל ייעשו שלא למטרת רווח.

הממונה על מחוז תל־אביב
בכבוד רב,
ד. רזניק

חוג למחשבה ודיון בבעיות
(ללא התייחסות לגיל)
פרטים: ת.ד. 921, ת"א.

בעת במכירה
PLAYGIRL
Special Valentine's Issue
FEBRUARY 1977 EDITION
סוכנות בלעדית - סטימצקי

3 פעמים אני אוקלי: צ׳פלין (למעלה) האטון (משמאל) סטנוויק (מימין)
אשה־כוכב למען הצדק הסוציאלי

לאנקסטר כנד בונטליין
פולחן־אלילים

הדבר לידי חריפות וקיצוניות גדולות יותר מאי־פעם.

אמריקה של אלטמן אחוות פולחן של הערצת־אלילים. היא אוהבת את באפלו־ביל הגיבור העילאי, זה שנוצר בדמיונו של מחבר רומנים זעירים, ולא איכפת לה כלל מי היה באפלו־ביל האמיתי. היא אוהבת את שיחזור כיבוש המערב, שאותו אפשר לקנות במחיר של כרטיס למופע; היא אוהבת גיבורים בלבן ובלבלים בשחור, היא אוהבת סופרמנים ומתרפקת על זוהרם.

ואילו הגיבורים המפוברקים, שאינם מסוגלים עוד להפריד בין מה שעשו ב־אמת לבין מה שסופר כאילו עשו, נלכ־דים בתוך הזוהר הזה של התהילה, נש־טפים בתוכו, ומרגישים חובה מוסרית ולאומית להתאים עצמם לאגדה שנוצרה סביבם, עד כדי כך שהם עצמם משוכ־נעים כי האגדה היא אמת.

השחקן והדמות הציבורית. אלא שזו אינה אלא השיכבה העליונה, החי־צונית, של הירהוריו של אלטמן בסרט. כי מאחרי ההתמודדות של האדם עם האג־דה שלו, קיימת התמודדותו של השחקן עם דמותו הציבורית. באפלו־ביל אינו אלא שחקן, ולכן הוא אחוז אימה למחשבה שייראה ללא הפיאה הנוכרית שלו, או ל־לא מחלצות־הסאר המזוייפות (איש לא היה מסוגל לרכב יומיים בערבה לוהטת, במדי הצעקניים של קודי). ואין ראי שאין הוא מעיף בו מבט, כדי לבדוק מה חרש שם יום האתמול. ופול ניומן, הכוכב בן ה־50 המגלם את התפקיד, והמשמש כיום גיבור לאומי לא פחות מבאפלו־ביל בזמנו, הדבוק לתדמית הצעיר הניצחי ש־הוצמדה לו מציג, בעצם, פארודיה של עצמו, כשהוא מוביל את הדמות שהוא מגלם אל תחום שבו הגיחוך הוא כימעט פאתטי.

ומה על שיעור־ההיסטוריה של הפר הרובץ? ובכן, זה נלמד למן הרגע הרא־שון, כשהמנהיג האינדיאני מסרב לגלם, במופע העממי, דמות של רוצח נשים וילדים המובס על־ידי באפלו־ביל הגיבור, ודורש בכל תוקף להיצמד לגירסה ההיס־טורית, זו המספרת על הפרת הבטחות של הגנרל קאסטר ועל התבוסה של הצבא האמריקאי בלישל ביג הורן. הפר הרובץ אינו מדבר; יש לו דובר, בדמות ויליאם האלסי (שאותו מגלם וילס סאמפטון, ה־אינדיאני הענקי מקן הקוקיה), ובאפלו־ביל היה מעדיף שדובר אדיר־ממדים זה יהיה יריבו בזירה — ולא הפר הרובץ, אינדיאני נמוך־קומה, ששערו מאפיר.

החיסטוריה נכתבת. השיעור להי־טוריה נמשך כשהפר הרובץ נעלם להרים לקיום טכס דתי, ובאפלו־ביל אינו מסוגל לעקוב אחריו ולגלותו. פרק נוסף נכתב כשהפר הרובץ, שהסכים להצטרף ללהקת באפלו־ביל משום שחלם כי כך יוכל לפ־גוש את האב הלבן הגדול (נשיא ארצות־הברית), אומנם ניצב לפני גרובר קליוו־לנד, הנשיא הנבחר, אלא שזה מסרב לדבר עימו. בהמשך השיעור עוזב הפר הרובץ יחד עם בני שיבטו את הלהקה, והידיעה על הירצחו בידי אקדחנים שכירים מגיעה למקום לאחר־מכן. ואילו הלקח של השי־עור מוגש בסצנה האחרונה. האלסי הענק חזר ללהקה, ועכשיו הוא באמת מגלם את הפר הרובץ ומניח לבאפלו־ביל להביס אותו. כך נכתבת ההיסטוריה.

אבל, כפי שברור מעל לכל ספק, אלט־מן אינו עוסק בהיסטוריה של המאה שעברה אלא בהיסטוריה של היום. כשהפר הרובץ מכוון, תוך כדי הצגה, אקדח טענן לעבר הנשיא, קשה שלא לחשוב על ה־כותרות של שנות השיבעים. ומי שמצוייד בידיעה כי הפר הרובץ היווה, בשעתו, מעין דמות משיחית לאינדיאנים, סיכוי קלוש לאיחודם בחטיבה אחת, מי שזוכר כי הרעב הוא שאילצו לשוב לארצות־הברית מקנדה, לשם נמלט עם בני־שיבטו, רשמותו ניקנה בכסף על־ידי מישטר ש־חשש להיווצרות כוח פוליטי בלתי־רצוי, אינו יכול שלא להבחין באקטואליה של השיעור הזה בהיסטוריה, ובהקבלות שבו לטיפול במנהיגים סוררים כמו מוחמד איקס או, בצורה שונה, סלוואדור איינדה.

על חשבון האגדה. האקטואליה מת־בטאת, כמובן, גם בהשלכות אחרות שיש בסרט. למשל, בדמותה של אנני אוקלי (ג׳רלדין צ׳פלין), אשה־כוכב הרודה ב־בעלה ונלחמת למען צדק סוציאלי (האם זה מקרה שבראיון בפלייבוי, בצמוד לשי־חה על דמות זו, הוזכרה העובדה שאלטמן גירש את הגברת סטרייסנד ואת ידידה הספר ממישרדיו, אחרי שהתנהגו בחוסר־נימוס?). או בדמותו של נת סולסברי (ג׳יאל גריי, הזכור מקברט), האמרגן שחי על חשבון אגדה ומטפח אותו, ומשום כך חושש מנוכחותו של נד בונטליין (ברט לנקאסטר), שיצר את האגדה ומ־סוגל אולי להרוס אותה. ומה הן זמרות־האופרה הנילוות לבאפלו־ביל (פרט היס־שרי נכון זה מסייע לאלטמן להדגיש את שאיפת גיבורו להיראות נאור), ושאר מל־חכי־הפינכה המתרוצצים סביבו, אם לא „המזדנבים והמזדנבות" הנשרכים מאחו־רי כוכבי ה„פופ"?

כשהואשם בכך שעשה סרט אנטי־אמרי־קאי, השיב אלטמן: „אינני אומר שזו הארץ הנוראה ביותר עלי אדמות... כל מה שאני אומר הוא כי זהו המצב בו אנו נתונים היום, וזה עצוב...", וב„מצב" זה הוא כולל את הגזענות הבאה לידי ביטוי בפאבלו ביל על כל צעד ושעל — ביחסם של הלבנים, אפילו הסובלנים, אל האינ־דיאנים, אל פולחן־האלילים, אל הסינוור מן האגדות והעדפתן על האמת, על עולם־בידור הנלכד בתוך המיתוסים של עצמו.

וכאשר נשאל אם פול ניומן חש בכך, שתוך כדי ניפוץ אשליית תהילתו של באפלו־ביל הוא מנפץ, בעצם, גם את האשליות של תדמיתו־טלו, השיב אלטמן: „מובן, והוא עשה זאת בהכרה. איש אי־נו יכול להתמודד עם תדמית מוגזמת כל־כך." כלומר, עם התדמית של באפלו־ביל ושל פול ניומן גם־יחד.

על הקיצוץ. ואם לא די בכך, נוסף מיכשול גדול ועצום שאפילו אלטמן לא התכוון אליו — תוך עשיית הסרט. אומנם, מאז מאש הוא לא היה אחראי אף להצ־לחה מיסחרית אחת, אבל נאשוויל היה הישג שהביא הדים ביקורתיים חיוביים עד־כדי־כך שאלטמן סבר כי הוא יכול ל־הרשות לעצמו להמשיך הלאה בדרך שב־חר לעצמו מבחינה אמנותית. ואכן, זה מה שהוא עשה באפלו ביל, סרט שצריך לראותו פעמים אחדות כדי לתפוס את כל מרכיביו. כל מי שראה את הסרט ב־גירסה המקורית סבר שהצדק עם אלטמן ואכן, בפסטיבל הסרטים האחרון בברלין, הוענק לו הפרס הגדול. אולם כבר אז היה ברור שאדם אחד, לפחות, אינו מאמין בכישוריו של הבמאי, וזהו מפיק הסרט, דינו דה־לורנטיס.

עם קבלת הפרס הביע אלטמן את מח־אתו על כוונתו של דה־לורנטיס לקצץ את באפלו ביל לקראת ההקפצה המיסחרית. בברלין הוצג הסרט באורך של 125 דקות; באנגליה הוקרן בערך באותה הגירסה; באמריקה קיצצו בו, בהדמנויות שונות, בין 5 ל־10 דקות. כשיוקרן בישראל, יהיה אורכו כ־100 דקות בלבד. נראה שזוהי הערכת המפיצים לגבי האינטליגנציה המ־מוצעת של הצופה הישראלי.

מה שלא הביאו בחשבון, הוא העובדה שהסרט מורכב ומסובך גם בגירסתו המ־קורית. ללא 20 דקות, הוא הופך חידון המייועד למשוגעים אמיתיים לקולנוע, ו־מרתיע כל מי שאינו נמנע עם שיכבה אצילית זו. כלומר, תחת להגדיל את ה־קהל הפוטנציאלי, צימצמו אותו המפיצים עוד יותר. משל בילעם בהתגשמותו, ב־עולם הסרטים.

פול ניומן כבאפלו־ביל
ניפוץ האגדה ב„באפלו־ביל והאינדיאנים"

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — להיות או לא להיות, סרט אילם, זוגות נשואים, קידמת עדן, דמי כיס.

ירושלים — כל אנשי הנשיא, אנשים יפים.

חיפה — בארי לינדון, זוגות נשואים, מרד הנעורים, כל אנשי הנשיא.

תל אביב

★★★★ **סרט אילם** (דקל, ארצות־הברית) — במאי מן האסכולה הישנה מציל אולפן־סרטים. כשהוא מפיק עבורו סרט אילם. קומדיה מטורפת של מל ברוקס שאין בה אף דיאלוג לרפואה. אבל המו־סיקה, האפקטים וההמצאות עדיפים.

השיגשון של מפקד חיל-הים

תחרות כרכיבה על גלים שנערכה בשבת האחרונה מול המרינה בתל־אביב, התייצב מיכאל („יומי") ברקאי, מפקדו המזוקן של חיל־הים, עם תשעה שייטים נוספים.

רוח־סערה שנשבה במהירות של 14 קשר (25 קמ"ש) לא מנעה מעשרת ה„רוכבים" להתייצב על קו־הזינוק במועד.

דקות אחדות אחרי שניתן אות־נזינוק מצאו עצמם עשרות הרוכבים בתוך המים, אך לא לפני שהרוח העזה טילטלה אותם בפראות לצדדים. אפילו זאב־ים כמו „יומי" נכנע לאיתני־הטבע.

מטיילים ששוטטו באקראי על שובר־הגלים במרינה זכו לחזות בתחרות שייט יוצאת־דופן. אך הם לא ידעו לזהות מראייה ראשונה, את כלי־השייט שטולטלו על הגלים, שגובהם הגיע לגובה של שני מטרים ויותר.

לעיניהם ניגלה ספורט חדש, הרפתקני, המוכר בעולם בשם „ווינד־ספרינג" (רכיבה על גלים). התנפצות הגלים במרחק מאות מטרים מן החוף, הזכירה להם בוראי את תמונת־הפתיחה של סידרת המתח הטלוויזיונית הוואי חמש־אפס.

הכלי, הקרוי גם הוא „ווינד־סרפינג" (מיגלשי־רוח), כולל מלבד מכשיר־הגלישה — שאורכו שלושה־וחצי מטרים — מיפרש המתנשא לגובה של ארבעה מטרים (גובה הנחשב זעיר, בהשוואה למיפרשים המוכרים). תוספת המיפרש מאפשרת לגלשן להשתמש בכלי־השייט שלו כבסירת־מיפרש רגילה. יתירה מזו, מישקלו המועט של כלי הווינד־סרפינג, מעניקה לגלשן אפשרות לבצע אקרובטיקה במים.

„גלשן זקוק להרבה כוח בידיים," מסביר מפקד חיל־הים, המשמש, בין השאר, כראש ההתאחדות לווינד־סרפינג בישראל. „היום, למשל (בשבת האחרונה), הפסיקו רוב הגלשנים את התחרות ביגלל הרוח החזקה, שהצריכה אימוץ אדיר של שרירי הידיים."

המפקד מפקד חיל־הים המזוקן, מיכאל („יומי") ברקאי, שהביא את ענף הווינד־סרפינג לישראל.

נוסף על כוח שרירי־הידיים, זקוק הגלשן גם ליציבות ברגליים ולתיאום בין חלקי הגוף, יותר מזה של שייט של מיפרשית רגילה. „המיומנות של הגלשן," אומר אילן אהרון, סטודנט (23) מאוניברסיטת בר־אילן, „הוסכת את הספורט הזה לספורט הרפתקני. אפילו כשמדובר בזאבים ותיקים. מי שחוזה בתחרות מן החוף, נדהם מעצם הגלישה עצמה ובמיוחד כשהגלשן נופל לים, ונראה כאילו הוא נבלע בין הגלים הגבוהים."

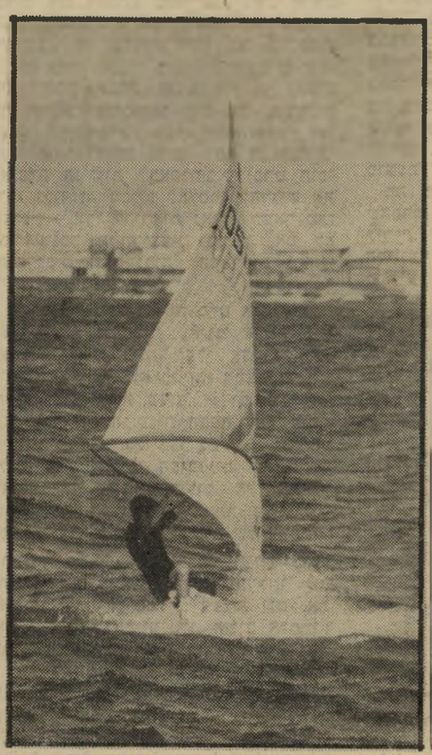
בישראל מצויים כיום כ־40 איש העוסקים בספורט נועז זה. ביניהם אפשר למצוא גם שתי צעירות, הגולשות רק כשהים שקט, וכשהגלים „לא מגיעים לגובה מפחיד," כדיבריהן. מחירו של כלי הגלישה מגיע לסכום של 6000 לירות בקירוב. במחיר זה אפשר לקנות סירת־מיפרשים קטנה.

ריגעי־השיא של הגלשן מתבטאים בפעולת הפלנינג (קיפוץ על המים). פעולת הפלנינג מתבצעת כאשר הגלשן זוכה ברוח גבית חזקה והוא למעשה מחליק על המים — בדומה לסקי־המים, שבו הגולש מנתק את המגע מן המים בפירקי־זמן קצובים ומהירים.

דווקא מאחר שהווינד־סרפינג הוא, מטיבעו, ספורט נועז והרפתקני בהשוואה לדגמי־שייט אחרים, הוא רוכש לעצמו במהירות מעריצים ואוהדים רבים, הרואים בעצמם כ„משוגעים לדבר."

בישראל, מבאים ראשי ספורט הווינד־סרפינג, ירכוש הדגם החדיש מאות מעריצים תוך תקופה קצרה למדי. אולי מפני שהארץ משופעת במשוגעים כאלה.

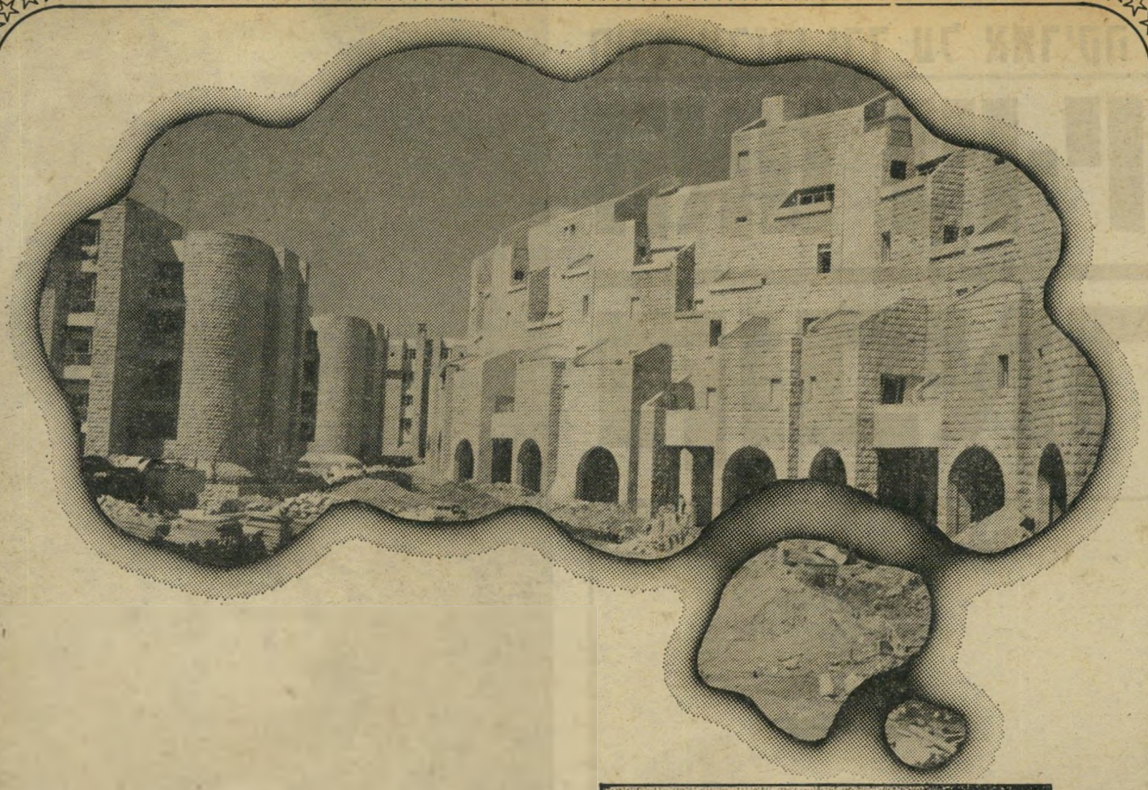

קיפוץ שני גלשנים מבצעים קיפוץ על המים, בעזרת רוח גבית. הקיפוץ על המים דומה לקיפוצים בסקי־המים.

כוח הגלשן של ספורט הווינד־סרפינג זקוק לכוח רב בידיים. בתמונה נראה אחד הגלשנים בתחרות הרכיבה, כשהוא מנסה לאזן את הסירה בעזרת גופו. **צילם: פיטר פן**

אות־הזינוק אהרון בוצר, האחראי על ענף שייט הווינד־סרפינג, נותן את אות־הזינוק לעשרה גלשנים שנטלו חלק בתחרות, שנערכה במרחק מאות מטרים מחוף המרינה בתל־אביב. גובה הגלים, בעת התחרות, יותר משני מטרים, הפריע למהלכה. הים הסוער הניע את רוב הגולשים לפרוש ממנה עוד לפני סיומה.

אם הינך חושב לשוב הביתה, התחל זאת עמנו

התכנית הדולרית לחסכון ומשכנתא של "טפחות"

התכנית מיועדת לתושבי חו"ל ולישראלים השוהים בחו"ל.

☆ השקע בתכנית, לפי יכולתך, סכומים של 20 $ עד 200 $ לחודש. בשנה הראשונה הנך רשאי להשקיע 5,000 $ נוספים. בהגיעך ל-5,000 $, הנך רשאי להפסיק ההשקעה החודשית.

☆ תקבל תשואה נאה של 4% עד 7% ריבית שנתית מצטברת פטורה ממס הכנסה ישראלי, כמפורט בתשקיף.

☆ למבטל השתתפותו בתכנית בעודו בחו"ל — השקעותיך, קרן וריבית, יוחזרו לך בדולרים לפי דרישתך. בהיותך בארץ — בהתאם לזכויותיך לפי תקנות אגף מטבע חוץ.

☆ עולה או תושב חוזר המשתתפים בתכנית, יהיו זכאים למשכנתא מסובסדת, בריבית של 9% ללא הצמדה, וזאת בנוסף לכל משכנתא אחרת להם זכאים.

☆ כעבור חמש שנים מהצטרפותך לתכנית, תהיה זכאי למשכנתא בל"י בסכום כפול מגובה השקעתך.
כבר בתום שלוש שנים, תהיה זכאי למשכנתא בל"י בסכום השווה לגובה השקעתך. תקרת ההשקעה לצורך חישוב המשכנתא — 5,000 $.

☆ המעוניין יוכל להמשיך לחסוך בישראל בלירות ישראליות, כשתקופת השקעתו בחו"ל נזקפת לזכותו.

מודעה זו איננה מהווה הצעה לציבור להשקיע בתכנית הנ"ל.

לקבלת תשקיף פנה אל:

Tefahot Israel Mortgage Bank Ltd.
800 Second Avenue, New York,
N.Y. 10017, U.S.A.
Tel. (212) 697-5020

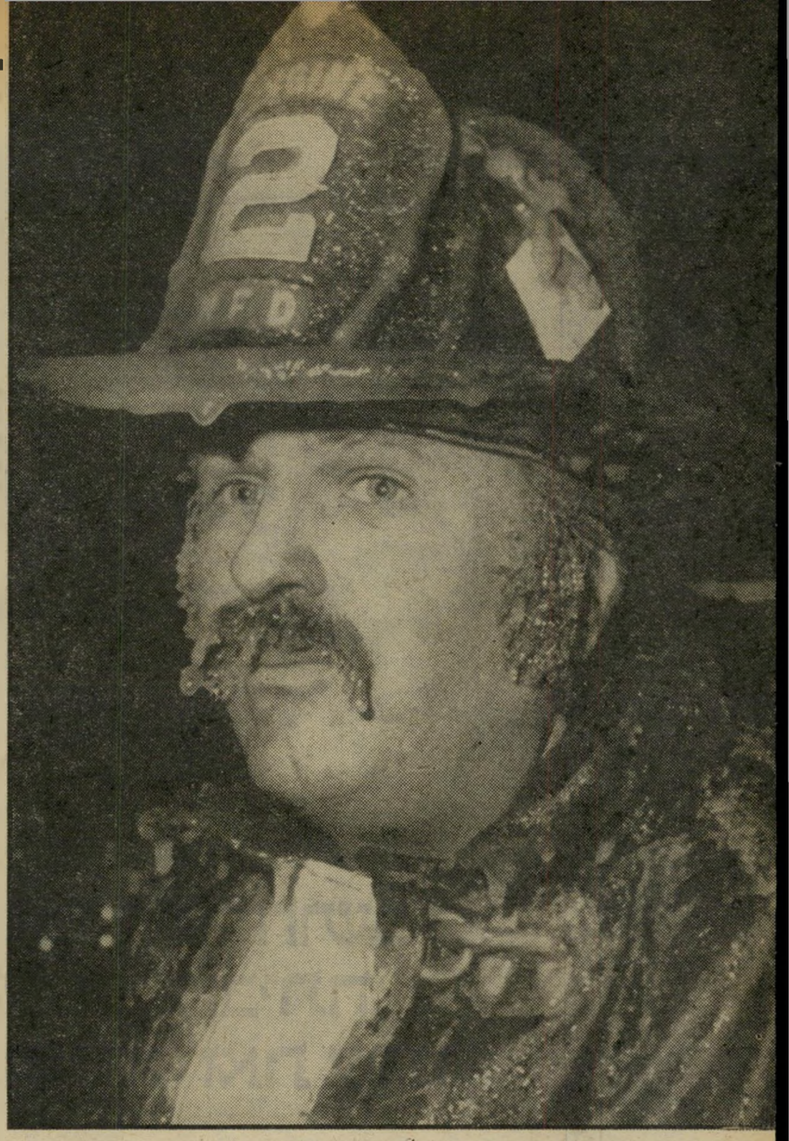
"טפחות"

בנק משכנתאות לישראל בע"מ

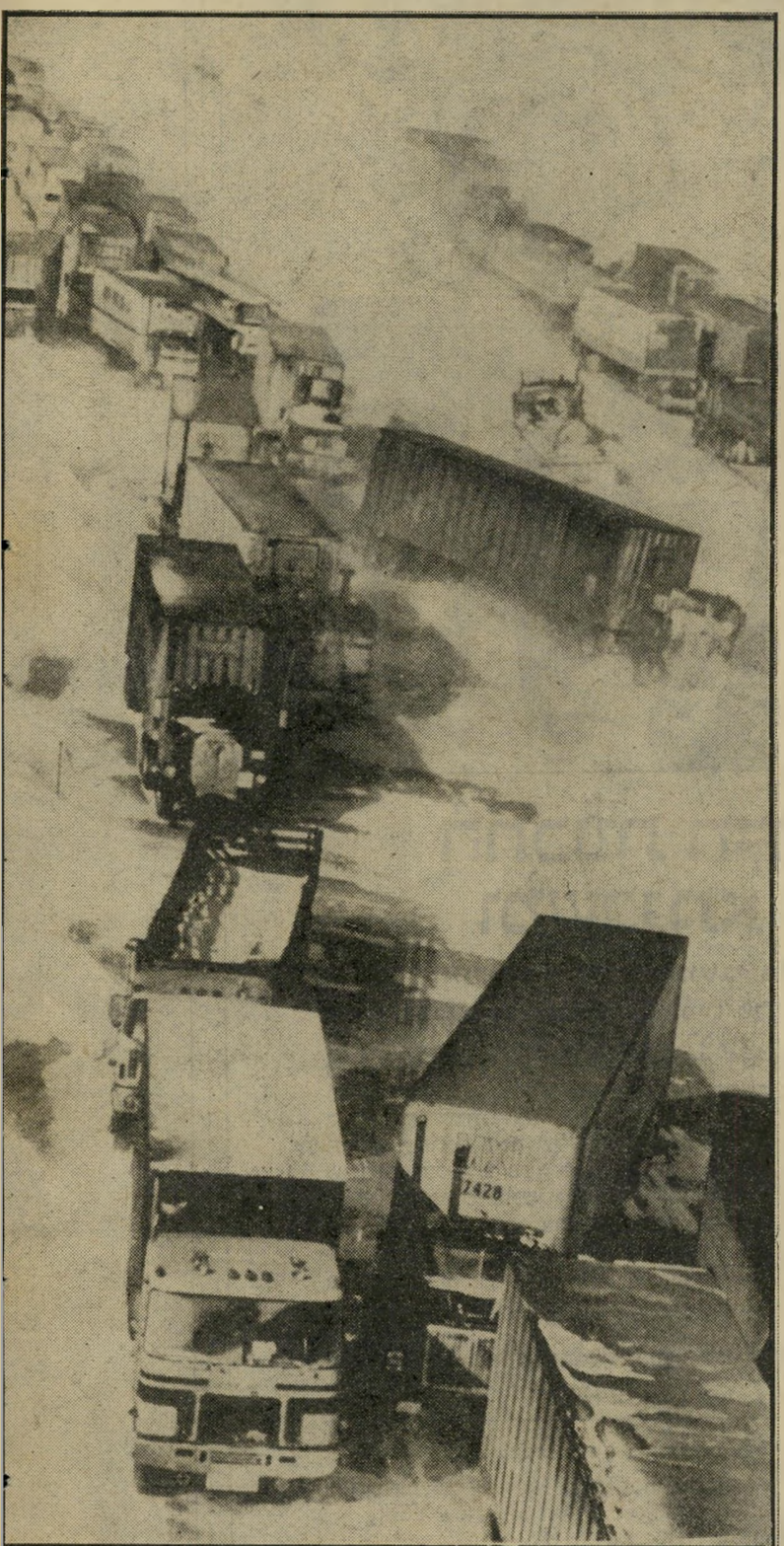
רח' הלני המלכה 9, ירושלים.

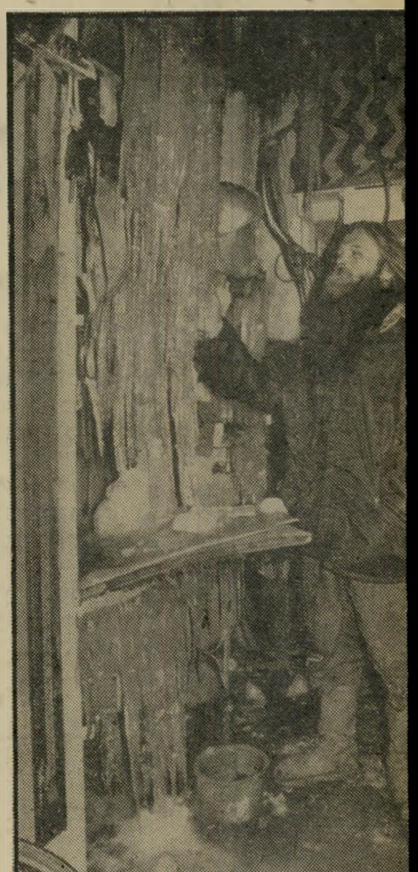
חורף אכזרי ירד על אמריקה והקפיאה

האם ניו־יורק קופאת?

שפם קפוא בקור של 36 מעלות מתחת לאפס נקרא כבאי ניו־יורקי זה, יחד עם חבריו, לחלץ אנשים מבניין שהקרח חסם את כל פתחיו. צינורות שהתפוצצו בגלל הכפור פלטו זרמי מים שקפאו מייד, בצורות משונות.

אמנות חדישה הצייר הניו־יורקי מארק דונהם בודק את הצורות המוזרות שיצרו המים שפרצו לביתו.

א חרי ארבעים ושלושה ימים רצופים בהם ירד השלג, נערם על שכבות השלג שכבר קפאו והפכו לקרח, הסתמנה סוף סוף הפוגה במה שתואר כחורף הקר והנורא ביותר שידעה ארצות־הברית במאה השנים האחרונות.

זה היה יכול להיות מראה מרהיב, ביחוד עבור מדינות, כמו פלורידה, שם ירד שלג לראשונה בהיסטוריה הזכורה והרשומה — לוליא התמשך גל הקור והכפור שבועות רבים כל כך ולוליא חיבל בצורה חמורה כל כך לא רק בנוחיותם ורווחתם של תושבי האזורים הנפגעים, אלא בכלכלה האמריקאית כולה.

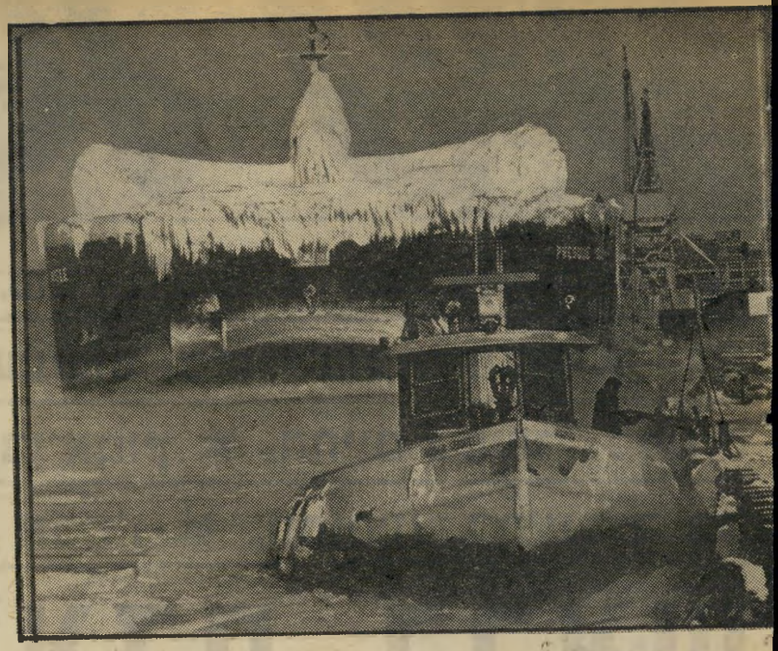
מיליארדי דולרים כבר אבדו בשל השבתת מפעלים וחסימת עורקי התנועה החיוניים למשך שבועות ארוכים. משבר האנרגיה שמאיים ליצור הטבע חמור פי כמה ממשבר האנרגיה שהצליחו לחולל לפני שלוש שנים אילי הנפט הערביים.

אולם הסיוט שהקפיא כמעט את כל המדינות המתועשות של ארצות־הברית טרם חלף. החזאים, שלא הצליחו לצפות מראש את מה שיתחולל, ולהכין את האומה הטכנולוגית הגדולה ביותר לחורף של דובים, צופים עתה שלושים ימים נוספים של קרה. ארבעה חמישיות מאוכלוסיית ארצות־הברית צפויים למזג־אויר סיבירי.

אולם לא רק זה מפחיד את האמריקאים. יותר מפלישת הקרחונים מפחידה אותם עתה הפשרתם העלולה לבשר את המבול. אם תהייה הפשרה מהירה מדי, עלולים להיווצר שיטפונות כה אדירים, ששום אסון־טבע זכור קודם שהתחולל באמריקה, לא ידמה להם.

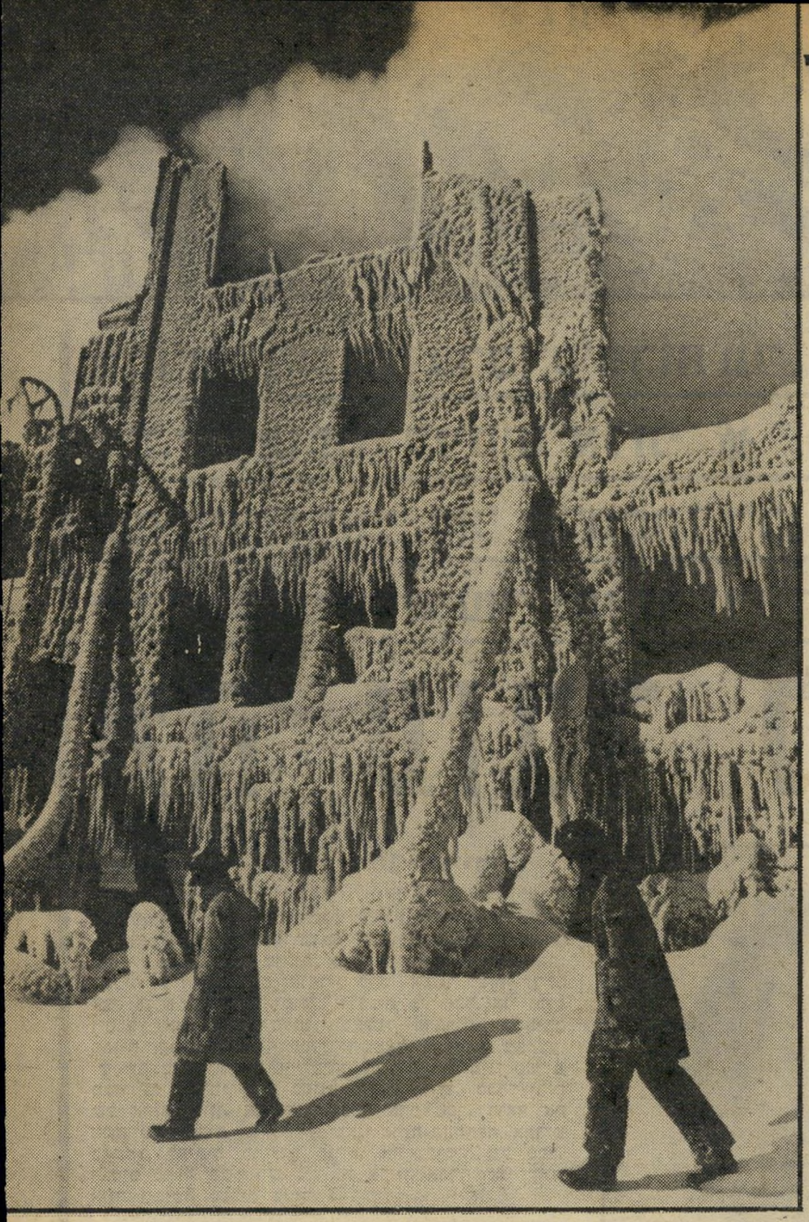
אולם בעוד שחלק אחד של ארצות־הברית מודאג מהצפה, סובל חלקה האחר מיובש. הפאראדוכס האכזרי ביותר בחורף המוזר ביותר שידעה ארצות־הברית הוא שכמעט כל מערבה של ארצות־הברית סובל עתה מתקופת היובש החמורה ביותר הידועה בארבעים השנים האחרונות. אם לא יתמלאו מאגרי המים לאביב, מצפה למערב הקייץ היבש ביותר שידע ובצורת חמורה שתטביע את חותמה על סל־המזונות של העולם כולו.

סוף העולם החורף הנורא ביותר מזה שישה דורות שיבש לחלוטין את החיים באמריקה. קור של מינוס 30 מעלות בשיקאגו, מינוס 43 מעלות במינסוטה, שלג בפלורידה, יצרו תחושה של סוף העולם. בתמונה: מחזה אופייני בכבישי ארצות־הברית, שם חסמו השלגים את התנועה, יצרו פקקים ארוכים.

ציפור הקרח

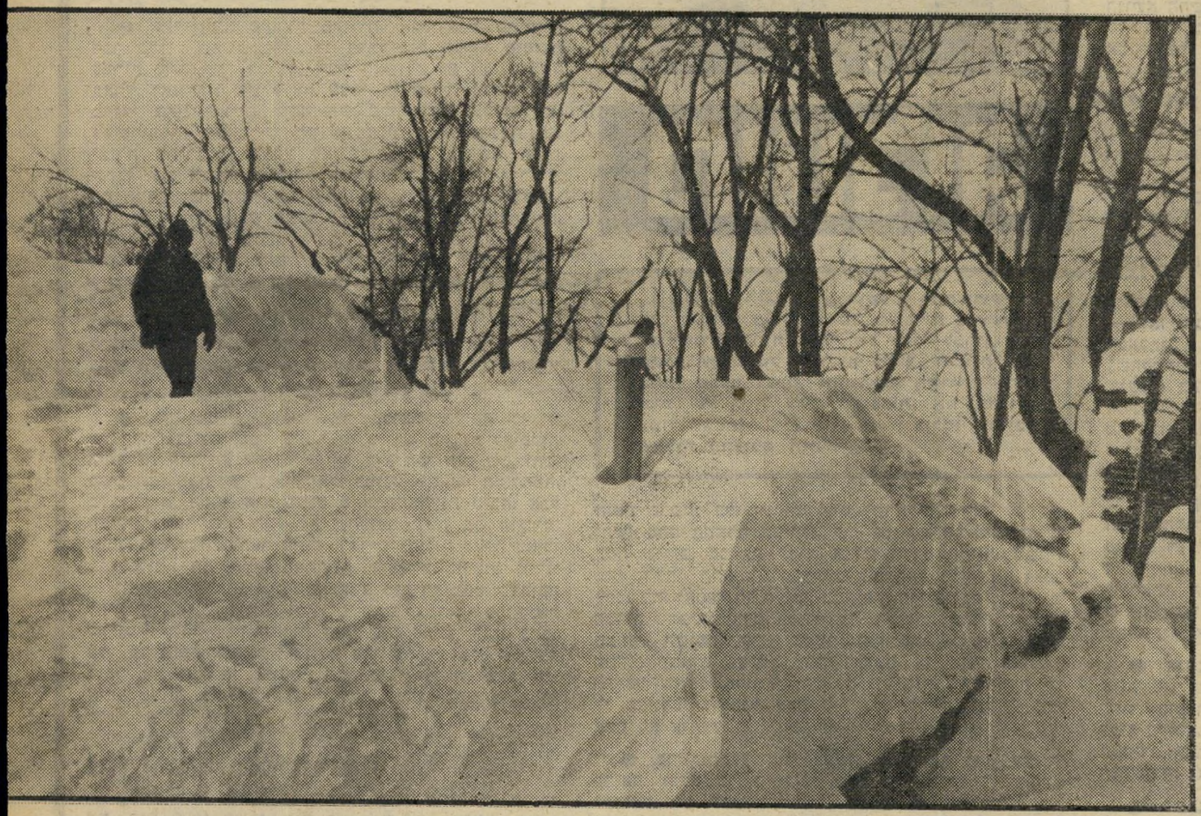
כמו ציפור פרושת־כנפיים ענקית, כך נראה סיפונה של מיכלית־הענק **האי פרסקו**, שכל סיפונה התכסה בקרח. בתמונה למטה: חניון־הרכב שכוסה כולו בשלג. האנשים מנסים לאתר את מכוניותיהם.

היכל הקרח

כמו עיר־רפאים קפואה, כך נראתה ניו־יורק תחת גל־הקור הכבד שפקד אותה. בתמונה: מחזה אופייני לעיר הקפואה, בניין קפוא בעל צורה של ארמון־פלאים קסום, כשהמידרכה והכביש שלפניו מכוסים שלג.

המטמון

שאותו מחפש תושב זה של בופאלו, אינו אלא מכוניתו, שנקברה מתחת למעטה השלג.

כאן היה בית

עיירות שלמות כוסו בשלג, עד שתושביהן לא יכלו לאתר את בתי־הם. בתמונה, אחד מתושבי בופאלו מטייל בין גגות הבתים שכוסו בשלג, בניסיון לאתר את ביתו שנעלם לחלוטין. רק הארובות שנותרו בולטות מאפשרות לזהות את הבתים. בתי־הספר נסגרו לשבועות, וסכנת קיפאון איימה על כל מי שיצא לא־מוגן מביתו.

דבר

מעבר לשורה

יומן־קריאה של צרכן־סיפרות על: „שקיעה כפרית" של יצחק בן־נר ✶ „להיות־אופה" לניסים אלוני ✶ „ששעות ובתו" לשבתי טבת ✶ „לא שם זין" ו„יופי של מלחמה" לדן בן־אמוץ ✶ „החיים כמשל" לפנחס שדה ✶ שירים של נתן זך ודויד אבידן ✶ „המוקיון" להייניריך בל

מה עובר לאדם בראש

מונולוג

אמנון בירמן (28), מישפטן יליד ירושלים, סיים לימודיו באוניברסיטה העיברית בירושלים. במיסגרת מגמת „נמר של נייר" לבחון אס־מקטים שונים של התרבות בארץ, הכוונה היא לבחון, מפעם בפעם, את הרגלי־הקריאה והת־גובות, של קהל צרכני־הסיפרות. את הדברים בעמוד זה אמר עורך־הדין אמנון בירמן בתשובה לשאלות „העולם הזה".

לקרוא ספר מקורי ב־10 עיניים

● אני לא זוכר שבאתי לחנות־ספרים כדי לקנות ספר מסויים. מלבד פעם שבאתי לקנות לאשתי ספר־בישול — ולא קניתי. את הספרים שלי אני רוכש אצל בינשטוק. נוח לי לקנות שם. בחנות אחרת אני מרגיש אי־נוחות. כעבור 10 דקות באים ואומרים לך: „אפשר לעזור לך?" אצל בינשטוק יש לי יתרון. זו חנות של חבר. אני נכנס ויושב שם שעתיים־שלוש. מעלעל בדברים. מסתובב בחנות. קודם־כל הולך למדור־השמאלי, האחרון באמצע. יש שם כיתבי־עת, סיפרי־שירה חדשים וכל מיני ספרים מקוריים. גיליתי שם, בפינה, לפני חודש, ספר־שירים של אריה סיוון. אני עובר ספר אחר ספר. רואה את הספרים החדשים. יש ספרים שאני פותח בהתחלה, אחרים באמצע. לעיתים מתרשם מנייר, או מעיצוד של ספר. דברים כאלה משפיעים כמו כל אריזה אחרת. אני קונה איזה חמישה ספרים בחודש.

● החווייה של הספר נמשכת אצלי גם אחרי קריאתו. בסופו של דבר, כל מה שאתה קורא זה מדיום המוסגה אליך. יש ספרים שקראתי ואני חוזר וקורא בהם. לפעמים, במהלך שיחה, אני מצטט מתוך ספר, וכאשר אני שב הביתה, זה מגרה אותי לקרוא שוב את הקשר הדברים. זה ממש דבר שמרשך.

● אני קורא סיפרות מקורית, אבל אגיד קודם־כל דבר כללי: מה שמפריע לי בדרך־כלל לקרוא סיפרות עברית אלה שני דברים. דבר ראשון: יש לנו חולשה בארץ, ואני לא מוציא את עצמי מן הכלל, לקרוא ספר מקורי ב־10 עיניים. אתה חש עליו מעין אחריות או אפוטרופסות כזאת. זו מין מנטאליות של מושבה. על יצירה מתורגמת, הארץ לא דשה ולא חורשת אותה. ייתכן שזו הסיבה המביאה סופרים לכתוב בלשון־רבים. הם אינם כותבים „אני כך וכך..." אלא: „אנחנו... גישתנו..." זוהי מעין ראקציה לעניין הזה של האחריות, מעין מנגנון של הגנה. סיבה שנייה: לסופר עיברי יש מלאכה הרבה יותר קשה, ותפקיד שהוא — אובייקטיבית — יותר קשה מאשר של סופר אנגלי, למשל — מבחינת השימוש בשפה. לא רק שאוצר־המילים הוא קטן, ומוגבל, אלא שהשפה עדיין לא עברה את השחיקה ההרמטית של קישורי־המילים. הרושם שלי הוא שדן בן־אמוץ תרם, בספריו, לאמינות בשפה הכתובה, וליכולת ליצור רצף־כתיבתי.

● רק עכשיו סיימתי את קריאת שקיעה כפרית של יצחק בן־נר. ספר שאמר לי כי יש תיקווה לסיפרות העיברית החדשה. הסיפור ניקול הוא הכי חזק שם, והכי משמעותי, מבחינתו של ישראלי כמוני — אחרי המילחמה. מלבד זאת. הספר הוא פשוט מלאכת־סיפרות טובה. אבל העיקר בספר הזה הוא מה שהסופר עשה עם הדברים שמותירים עליך את רישומם. דברים גדולים כאלה כאילו מתגלגלים: המילחמה, האחריות, החקירה, אנשים נהרגו — ויצחק בן־נר הביא את הדברים מנקודת־מבט שצריכה להיות הראשונית ביותר, ושעל־פי הדברים נראית פרוורטית לחלוטין. זוהי מעין תחרות כזאת בין הסופר לבין עצמו על „עד איפה אני יכול להיות פרוורטי..." אני לא רוצה לומר את המילה „פרוורטי". זו מילה בוטה. אבל אני אומר אותה בכוונה. הוא כאילו מושך בחוטים, והוא מושך אותם יפה מאד עבורי, כקורא.

אני יוצר הרגלי־קריאה

● אני לא כותב. בנערותי כתבתי. היום אני עורך־דין. ב־7—1966 הייתי שנה באנגליה אצל אבא*, שהוא סופר ומתרגם. היה לי שם מגע קרוב עם יוצרים. בשנה הזאת פגשתי כל מיני כותבים ישראלים שבאו ללונדון, וחלק מהם התארח בביתנו. שם גם קיבלתי ביקורת על כמה שירים שכתבתי. היה אצלנו מנחם קוטנר. משורר טוב לדעתי. הראיתי לו שירים שכתבתי. הוא ראה ואמר לי: „בוא ואספר לך סיפור. בתקופת ‚חוק־היובש' בארצות־הברית, הביאו אדם לדין על החזקת מיבשלת־שיכר בביתו. השופט קרא בשמו ובאשמתו, ושאל: ‚אתה מודה?' והאיש השיב: ‚כבוד השופט, אני מודה באונס!' השופט שאל: ‚מדוע?' והנאשם השיב לו: ‚גם לזה יש לי הציוד!'" וקוטנר אמר לי: „יש לך הציוד — אבל אתה לא אונס!"

● כך שהמגע שלי נעשה כיום אך ורק על־ידי קריאה, וללא כל שיטה מוגדרת אני מוצא לי ספרים לקריאה. רק עכשיו, למשל, גיליתי את הסיפורים של ניסים אלוני. סיפורים מאד יפים. להיות אופה. לא ראיתי קודם פרוזה שלו, רק מחזות. ומה שאופייני לכתיבה של אלוני וגם לזו של יצחק בן־נר, ואשר מצא־חן בעיני, זה שהכתיבה אינה שוטפת. יש מישפט בן ארבע מילים. הוא יפה. תיאורי. מתקשר למישפטים אחרים. אבל אין בו רצף. גל לא גלים. אלה מישפטים מתוחכמים, מישפטים הנשקלים בכובד־ראש.

● אני מאד אוהב את המוקיון של הייניריך בל. קראתי אותו לפחות 40 פעם. זה אותו מוטיב. מה עובר לאדם בראש. ובל לוקח את הנתונים הכי טובים שיעברו לאדם בראש, ומעמיד אותו בדיוק במקום שם הוא יכול לעשות את חשבון־הנפש. בהמוקיון הוא מעניק לגיבור שלו חוש־ריח דרך המלפון. זהו ספר יוצא־מן־הכלל. אני מאד אוהב ספר אחר, ספר־נעורים, המרד על הקיין של הרמן ווק. הוא צייר טוב של דמויות פראיות. ספר נוסף זה מועדון הפיקוויקים של צ'ארלס דיקנס. אחד הספרים הנהדרים. אני שב וקורא בו. כך גם עם שרלוק הולמס של קונן דוייל. אני קורא גם את המלאך ודברים כאלה. הספרים שלי אלה הספרים שמתגלגלים אצלי ליד המיטה.

● אין לי מורים מבית־הספר שעיצבו את הרגלי־הקריאה שלי. אני יוצר לי את ההרגלים. מחפש. כך מצאתי בירחון פרוזה את הסיפור הנהדר של הייניריך בל על החברה לחפירת פירים. ספר אחרון שקראתי בתרגום היה הנדרסון מלך הגשם של סול בלו. גם בספר הזה היתה לי מעורבות במהלך הקריאה. שוב קיים כאן הנושא החשוב של הסיפרות, שאני רואה ודבק בו לאורך כל הדברים שאני קורא: „מה עובר לאדם בראש". אם אפשר להגיד כך.

אין תפקיד לסיפרות

● שבת אחת היינו, חבורה, אצל שור בירושלים, ואכלנו חמין במשך חמש שעות של ארוחה רציניות. אכלנו ואכלנו. היה שם גם עמוס קינן. דיברנו על כל מיני דברים. ועמוס קינן הוא אדם שבאמת כואב לו, לכן אני חושב שהוא הסאטיריקן הרציני ביותר בארץ. היחידי שמראה כי הדברים באמת כואבים לו. אחרים לוקחים את הכאב כמדיום — וזה חורה לי. זה בלי כיסוי. עם נופך של רמייה. אבל לקינן הדברים באמת כואבים. כך אכלנו. קינן שאל ואני שאלתי. היתה שיחה — ואז הגעתי לניסוח, שיריתי אותו אינסטנקטיבית, ושאלתי: ‚תגיד לי, עמוס, מה עבר אצלכם בראש כשהקמתם את המדינה? ואני לא מתייחס כעת לעוקצים שישנם בשאלה הזאת.' אבל הוא כאילו חטף עוויית. המשכנו לדבר. אכלנו. וכל הזמן קינן שב לנושא הזה: מה עבר לנו בראש כשהקמנו את המדינה!

● בבית אנחנו קוראים ספרים ביחד. יש לנו חוג של ידידים. כאשר הם מבקרים, אני קורא באוזניהם כל מיני קטעים מספרים שמוצאים חן בעיני. זה כבר הסך להרגל. אפילו ישנם קטעים „מועדפים" שקראנו פעמים רשלוש. כמו כמה סיפורים קצרים במיבחר הסיפור האמריקאי, סיפורים שלדעתי הם העידית שבעידית שקראתי. הקריאה הזאת יכולה להתרחש באמצע מהלך שיחה. אני פתאום נזכר במשהו שמזכיר לי דבר שקראתי.

● אנחנו לא מדברים בבית אף פעם על התפקיד או הייעוד של הסיפרות. אני גם לא חושב שיש לסיפרות, בתור סיפרות, תפקיד. פשוט, יש דברים שמשפיעים עליך כקורא, ודברים אחרים שחולפים לידך. אין לסיפרות תפקיד, ובעצם, לשום דבר אין תפקיד, חוץ מאשר למכשירים אלקטרוניים.

● כשאני מזכיר בבית איזה ספר, כמו המוקיון של הייניריך בל, אז אנחנו לא מדברים על הנאציזם ב„גרמניה החדשה", או על הצביעות של החברה שם. אני לא מאמין שאנשים מדברים על דברים שכאלה. בחוג האנשים שאני נפגש איתו, בו מצויים אנשים בגילי, בהשכלתי,

---

* הסופר והמתרגם המצויין אברהם בירמן.

שאינם אנשי־סיפרות, אנחנו מדברים על אנקדוטות מתוך ספרים. למשל, הייתי השבוע, בתוקף עבודתי כעורך־דין, בתחנת־משטרה. היה שם איזה בחור, שישב והניח את רגלו על הקיר. חוקר־המישטרה אמר לו: „תוריד את הרגל מהקיר — אתה לא בבית!" מצחיק. אבל בהמוקיון יש ניתוח על שני עמודים, שעוסק בשאלה: מדוע זה מעליב בני־אדם כאשר אתה אומר: „תוריד את הרגליים מהשולחן — אתה לא בבית!"

● באותה מידה אני יכול להיזכר בקטעים כאלה במהלך שיחה. בבית אנחנו לא משחקים ב„הבה נדון בענייני סיפרות". פשוט באה סיטואציה מסויימת, קטע עולה, והקריאה מתלווה אליו, מפני שהסיטואציה מתוארת הכי טוב על־ידי הסופר. אנחנו לא סלון־סיפרותי. אני גם לא רואה מישהו מידידי קם ואומר: „כזה וכזה היה הנאציזם... כזאת וכזאת היא הצביעות... כך וכך היא גרמניה־האחרת..." אנחנו סתם מגלגלים שיחה. אני לא רואה בשיחה על סיפרות סממן מתודולוגי. אנחנו לא מדברים על זרם. או על איפיון מסויים. רק דוגמאות קונקרטיות.

אמינות

● בזמנו, מאד הרשים אותי שעשוע ובתו של שבתי טבת. ההרכב הזה של טבת, שהוא חציי־סופר וחציי־ריפורטר, הוא יוצא־מן־הכלל. קראתי פיליטונים שלו משנות ה־50', ובסוף אחד מהם הוא כתב: „בניין הפורח באוויר אפילו נוטלים יסודותיו ממנו — אינו מתמוטט." זה מישפט שהוא כוס־בריאות. ויוצא לי לצטט אותו פעמיים שלוש בחודש. את שעשוע ובתו אתה יכול לקרוא בהקשר לדברים עכשוויים שמתרחשים ליידך. אם אתה רוצה, או לא רוצה, הם נוגעים לך יותר מאשר המוקיון. אבל אני לא אגמור לקרוא את שעשוע ובתו ואדבר על הפער־החברתי. לא סגרתי את העמוד האחרון, ואמרתי: „החברה שלנו היא כזאת וכזאת... והשופטים שלנו היגם כאלה וכאלה..." פשוט. הדברים נכנסו לי בראש. ראיתי זווית־ראייה מסויימת. זה כמו אוכל טוב.

● רושם חזק השאיר עלי גם לא שם זין של דן בן־אמוץ. זהו ספר אמין. הושקעו בו הרבה עבודה ומחשבה, והרבה כאב. הוא באמת נותן תמונה שהיא חשובה ומפורטת. גם אותו עניין פרורטרי, כפי שאמרתי בהקשר של יצחק בן־נר. אבל אחר־כך ישב בן־אמוץ וכתב ספר בשם יופי של מילחמה שהוא, לדעתי, מאד בלתי־אמין. כשקראתי את הספר היתה לי כל הזמן הרגשה שהוא תופס טרמפ בלתי־מוצלח על האמינות של לא שם זין. אולי זה כך כשסופרים מרשים לעצמם ליהנות מיתרות־אמינות. לי נראה הדבר כעלבון לקורא. הדבר היחידי המנחם אותי הוא שבן־אמוץ עצמו לא הרגיש נוח ביופי של מילחמה, והוא ביטא זאת בכך שצירף לספר מבוא־לקורא המלא באפולוגטיקה. אך זה לא משנה את העובדה שהספר נכתב על הקרדיט הרגשי של לא שם זין.

● החיים כמשל של פינחס שדה הוא אחד הספרים האמינים ביותר. מעין דיוקן האמן כאיש צעיר בישראל. אני חושב שקראתי את כל הספרים של שדה. כשקראתי את הנסיעה היתה לי, כמו ביופי של מילחמה, הרגשה של אי־אמינות. ההבדל הוא שאצל שדה אין הממד הזדוני של דן בן־אמוץ. הדברים אצלו הם יותר אינדיווי־דואליים ופחות מגמתיים מבחינת הלכי־הרוח הכלליים, וגם פחות פוליטיים, לכן הספר אינו „נשרף" על הקו־האדום של האמינות, אלא על מישור אחר. לעולם לא הייתי מסוגל לחשוד ששדה אמר „הבה נעשה ספר," או „הבה נעשה מילחמה כדי שיהיה לנו ספר..."

„מד־כושר" למשוררים

● אני קורא גם שירה ישראלית. שירה לא־ישראלית איני מכיר בצורה מניחה את הדעת. בקשר לשאלה אם משורר מסויים הוא טוב או לא, אבי הציג פעם בפני את הדברים כך: משורר נמדד לפי מיטבו, ואילו כותב־פרוזה, נמדד לפי האיכות הממוצעת של מה שהוא מפיק. איני יודע אם לקבל עמדה זו. אבא טוען שאבידן הוא משורר מצויין, כי הוא כתב שירים מצויינים כמו מוסיקה ספרדית בחורף או השיר על שני הליטאים, או לוליטה, ללא קשר עם מה שהוא כתב אחרי־כן או עם מה שהוא כותב כעת. גם אני לא הייתי עושה ממוצע בשירה. קיימת אולי דרך־ביניים. בשחמט יש דבר שנקרא „מד־כושר", שבו משתקפות תוצאותיו של השחמטאי בתקופה העכשווית, זוזאת בנפרד מדרגתו כשחמטאי. כלומר: יכולים להיות שני שחקנים בעלי אותה דרגה, אך בעלי „מד־כושר" שונה. יכול להיות שגם משוררים יש לשפוט על־פי „מד־כושר" כזה. אני מסכים שיש לאבידן שירים מצויינים, אך המלל שאני קורא ממנו בשנים האחרונות בצורה של מסעות אל־אס־די, תימסורות מלווייני־ריגול וכד', מורידות פלאים את „מד־הכושר" שלו.

● אם ניקח, למשל, את שירי נתן זך, ולא ראיתי שירים שלו בזמן האחרון, הוא לא הוריד את „מד־הכושר" שלו כמו אבידן, והוא הרי היה בפסגות רציניות ביותר. אני מאד אוהב את שירי זלדה ואת אריה סיוון, שכאמור גיליתי אותו רק באחרונה. שירה בלתי־אמצעית, כמו יין פשוט וטוב. את שיריה של יונה וולך איני יודע איך לאכול. כמה שירים מצאו חן בעיני ואחרים, שלא הבנתי מהם דבר וחצי־דבר — התמיהו אותי. מאיר ויזלטיר אהוב עלי ביותר, אם כי מפריע לי שהוא מנסה בכוח להיות „משורר־חצר שאין חצר. ספר־שירים של מנחם קוטנר שקיבלתי בזמנו עשה עלי רושם חזק.

● מאבקים סיפרותיים בין קבוצות עולות ויורדות, בין צעירים לוקנים — אינם נוגעים לי. אני יכול לחוש בסממנים של מאבקים כאלה אבל איני יודע על מה הם, וגם אין לי רצון לדעת. המדד היחיד שלי — אלה הדברים עצמם. היצירות. אני לא מוכן, כקורא, להיכנס למילחמות האלה. אבל קראתי את הדברים שאמר עמוס קינן. זה היה „מונולוג" מבריק. אלא שבאופן אינסטינק־טיבי, דליתי מתוכו את ההכרזות בעלות האופי הסגולי שניראו לי. כמו הדבר שהוא אמר על אלתרמן: „איפה ראית פונדק בארץ?" זה עשה עלי רושם עצום. אבל הוויכוח איפה היה קינן, ואיפה היה חיים גורי בזמן הבריטים — עבר לי ליד האוזן.

פראג: עיר של חרוטים

מאת: ויאצ'סלב נאזבך

עם אצבעות של מאה־וארבע מעלות חום ויערות קפואים

פראג של מאה חרוטים
עם אצבעות של כל הקדושים
עם אצבעות של שבועות־שקר
עם אצבעות של ברכות ושריפות
עם אצבעות של מוסיקאים
עם אצבעות מסוממות של נשים שרועות על הגב
עם אצבעות הנוגעות בכוכבים בחשבוניות הלילה
עם אצבעות שהלילה מזנק מתוכן
עם אצבעות קמוצות
עם אצבעות מקולפות ציפורניים
עם אצבעות ילדים רכים המורכנות עלי עשב
עם אצבעות בית־עלמין של חודש מאי
עם אצבעות של קבצניות וכל מעמד־הפועלים
עם אצבעות של רעם ובהירות
עם אצבעות של כרכומי־אביב
עם אצבעות של מצודה עתיקה ואשה זקנה עם גבל
עם אצבעות של זהב
עם אצבעות של קיכלי ושריקת הרוח
עם אצבעות של מספנות חילים ושיעורי־ריקוד
עם אצבעות של חנוטים
עם אצבעות של ימי הרקוליס האחרונים וציורי היבשת־האבודה אטלנטיס
עם אצבעות של אספרגוס

אנתולוגיה מודרנית

עם אצבעות ללא כפפות
עם אצבעות שעליהן הקימו דבורים כוורות
עם אצבעות של עצי־לגש
עם אצבעות הנעות על חליליות תיזמורת הלילה
עם אצבעות של רמאי־קלפים על כר של מחטים
עם אצבעות משונות של רומטיזם
עם אצבעות של תותי־בר
עם אצבעות של טחנות־רוח ולילך פורח
עם אצבעות של אביב בהרים עם אצבע"ת חיזרן
עם אצבעות של תילתן ומיפלצות עתיקות
עם אצבעות של גיר צרפתי
עם אצבעות של קוקוס ואילן הניטל
עם אצבעות של רוחות רפאים
עם אצבעות של תוכחה
עם אצבעות המסורקות ביד ציפור בדאייה
עם אצבעות של פעמוני כנסיות ויוגים במעוף
עם אצבעות של אינקוויזיציה
עם אצבעות טועמות את הרוח
עם אצבעות של חופרי קברים
עם אצבעות של שודדי־טבעות
עם אצבעות המגבאות עתיד על ידיים מגגנות
עם אצבעות של מנקי־ארובות
עם אצבעות של שושנת־האלפים וסילוני־למוחות הלולים
עם אצבעות של נשים חוטאות
עם אצבעות צרובות של בירה בשלה ומיגדל פטרין
עם אצבעות של אלמוגי בוקר
עם אצבעות קטועות של גשם וכנסיית טיין על כפפות הלילה
עם אצבעות של בטלינונים טמאים
עם אצבעות של השראה
עם אצבעות ארוכות ומצטרפות
עם אצבעות שבהן אני רושם את השיר הזה.

נוסח עיברי: ד.ע.

ויאצ'סלב נאזבך (1958—1900) הבולט במשוררי צ'כיה בתקופה בין שתי מילחמות־העולם. שירתו חוש־פעה בראשיתה מן השירה הדאדאיס־טית. ספרי שירתו הידועים הם: „פראג עם אצבעות בגשם" (1936); „חמש דקות בעיקבות העיר" (1940); „ערים ואבקת־תירס" (1955). כמו־כן חיבר נאזבך רומן, שלושה מחזות, ו־תירגם לצ'כית יצירות של רמבו, פוש־קין, תיינה ופאבלו נארודה. בשירו זה מביע נאזבך את תחושת הכיבוש הרוחני העוברת על פראג. תחושה ששבה ועלתה באחרונה לכותרות עם פירסום „מינשר 77" של אנשי־הרוח בצ'כוסלובקיה, קרא לקיים את ח־הבטחות של „הסכם־הלסינקי", וגרר מסע מחודש של רדיפות ושיסוי נגד האינטלקטואלים הצ'כים.

מילחמת עיתוני־הסיפרות

בחטף

בברלין ראה אור הגיליון הראשון של כתב־עת סיפרותי בשם טמפרמנטים, ובו מציירותיהם של סופרים ומשוררים גרמניים צעירים ● הסופר **אהרון מגד**, הפותח בימים אלה שנת־כתיבה באוכספורד עומד להמשיך ולפרסם מעיר האוניברסיטאות האנגלית את מדורו „מיומנו של אזרח" ביומון דבר ● **אלכסנדר דובצ'ק**, מנהיגה המודח של צ'כיה, העובד כיום כמפקח־יערות באיזור בראטיסלבה, הכחיש ידיעה שלפיה סירב לחתום על „מינשר 77" של האינטלקטואלים הצ'כים, והביע תמיכה מלאה במינשר ובמחבריו ● מאבקי סיפרות־בסיפרות שהתנהלו בשנים האחרונות בין כיתבי־העת עכשיו וס/קריאה המופיעים פעם עד פעמיים בשנה, פינו את שדות־המערכה הסיפרותיים לעיתוני־הסיפרות, המופיעים מודפסים על נייר־עיתון, אחת לחודש או חודשיים. בימים אלה ראה אור גיליון ראשון של עיתון 1977 בעריכת **יעקב כפר**, ובהשתתפות **עוזר רבין, אמתר ראב, עזי שבטמן, אהוד בן־עזר וחיים בור**. תחת מכבש־הדפוס מצוייה מהדורה בת קרוב ל־70 אלף עותקים של עיתון־הסיפרות פרוזה שבעריכת **יוסי קריים, אשר רייך, גבריאל מוקד, יונה וולך וגדעון עפרת**. בפרוזה החדש מתפרסמים סיפורים חדשים של **עמוס קינן, עמוס עוז, מירד שיף** ואחרים. כמו־כן עומדת להתפרסם בפרוזה סנסציה סיפרותית בצורת יומן־הכתיבה שאותו ניהל הסופר **פינחס שדה** שעה שחיבר את סיפרו החיים כמשל. פריחה זו של עיתוני־סיפרות מבשרת, לדעת רבים, את שקיעתם של כיתבי־העת המהודרים לסיפרות. בחוגי סיפרות מדובר על שלושה עיתוני־סיפרות חדשים נוספים, העומדים לראות אור בעתיד הקרוב. כאשר מאחרי אחד מהם ניצבת המועצה־לתרבות־ולאמנות ● פעילות תרבותית ענפה מתנהלת באחרונה בבאר־שבע, ב„מרכז לאמנות חזותית" השוכן בבניין התחנה התורכית, ומנוהל בידי הצייר **גבי בן־ז'נו** ● בחוגי סופרים ותסריטאים קיימת התמרמרות רבה על מדור־ הדראמה בטלוויזיה הישראלית, בהנהלת **עודד קוטלר**, העסוק בימים אלה בהסרטה של סידרת דראמות המבוססת על סיפורים של הסופר האידי המצויין **יצחק בשוויס זינגר**. טען סופר תל־אביבי נודע: „במקום להציג דראמות ישראליות מקוריות — מחזירה הטלוויזיה את הגטו היהודי המיזרח־אירופאי".

אל תסתפק ב"סתם קסטה"
דרוש קסטה אגפא
(היא אינה עולה ביוקר)

היום יותר מתמיד, אינך יכול להרשות לעצמך לקנות קסטות זולות וגרועות רק בעלות שם "מפוצץ".

קנה קסטות "אגפא-גברט" להקלטה והאזנה מושלמת ברמה מקצועית. צמידות חלקיקי תחמוצת הברזל מסודרים במבנה מיוחד (בלעדי לאגפא-גברט) Tape 8 High Dynamic המאפשרים נאמנות מוחלטת לצלילים, מ-16 עד 10.000 הרץ. קופסאות מתברגות, בשלושה צבעים, צהוב, כתום, סגול, למיון והפעלה קלה ומהירה.

C-60 מחיר מומלץ - 24.50 ל"י, C-90 מחיר מומלץ - 33.50 ל"י.

דרוש אותן בחנויות הסטריאו, החשמל והתקליטים, וברשתות השקם והמשביר לצרכן.

* למערכות סטריאו לרשותך קסטות Ferro Dynamic, Carat, Stereochrom.

עם אגפא זה מצליח

פרסום: א. גלבלום

אמא, איזה יופי של שטיחים!

אפילו בחלום או בטלויזיה לא ראיתי כל כך הרבה שטיחים.

דני ביקר כאן עם הוריו וסיפר לי שזהו מרכז השטיחים הגדול מסוגו במזרח התיכון.

750 מטרים רבועים של שטיחים, שטיחים, שטיחים.

פתוח רצוף מ־8.00 בבוקר עד 7.00 בערב

ובמוצאי שבת מ־7.00 עד 11.00 בערב.

מרכז בינלאומי לשטיחים

פרץ שקלים

רח' בלפור 25 בת־ים טל. 880244

קרזל לור [כוכבת סרט מתוק]

חושפת עצמה - נפשית ופיזית ומהממת את הצופים

בסרט

ההפתעה של פסטיבל קאן 1976

מכה בתדהמה את העולם כולו

"La tête de Normande St. Onge"

נערה השמה נורמנד

שבוע 6

„תכלת" ת"א

9.30, 7.15, 4.30

קלפנדפילם נוקן

אנחנו נחסל את הז'וקים!

כמה פעמים ניסית להפטר מהז'וקים ולא הצלחת? לאחר חיטוי שלנו, אנו מחסלים את הז'וקים והחרקים ואת מקבלת תעודת אחריות לשנה.

מודיעין 18 ר"ג, טל. 5-790114 ● אילת, טל. 059-3012.

היתר משרד הבריאות: 21. רש' עסק 181/75

איתן עמיחי הדברת מזיקים

עם **אורי ליפשיץ**

„אני לומד את שפת הרחוב... מצייר את החברה. הנושא מוכתב לי על־ידי החברה... ההנאה לחיות היא תמיד יותר גדולה מאשר ההנאה לעבוד... היחס הרציני לא הפך עוד שום דבר לרציני"

החברה חיה באלימות

● מדוע אתה מצייר עכשיו אופנועים?
אופנוע זה כלי יפה. חזק. מגיע ל־240 קילומטר לשעה.

● אתה רוכב על אופנועים?
לא. אני פוחד מזה פחד־מוות. זה מכשיר בשביל להתאבד.

● אז מה הקסם?
זה סותב אותך במהירות. זה דבר מקסים. זה כלי־מוות.

> **הפולי־טיקאים לא יודעים על הרחוב**

● איך אתה שומר על המהירות של האופנוע בציורים שלך?
נותן לזה קצת חיים. אלימות. טישטוש מסויים.

● האלימות היא נושא קבוע בציורים שלך. מדוע?
אלימות זה דבר שישנו ברחוב. אם אתה עושה תמונה בזמן מסויים, אתה צריך לתת את השפה של הרחוב. אם זה אלימות — אז אלימות. אם סכיזופרניה — אז תן סכיזופרניה. אם זה בפסטורלות שאין ברחוב — אז אל תיתן אותן. זה לא מפני שבחרתי באלימות. החברה חיה באלימות.

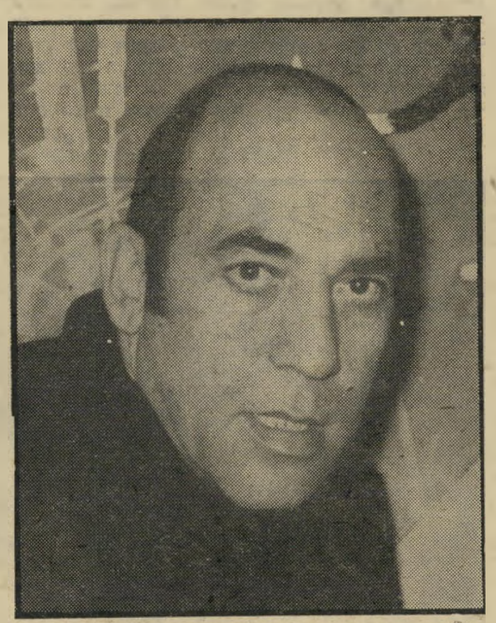
● הבובות שציירת פעם, גם הן אלימות?
אפילו הבובות שעשיתי, היו אלימות. קראתי לסדרת־הבובות שעשיתי „ציורי זוועות לילדים". זה גם־כן היה אלים. גם־כן לא כל כך סימפטי.

● מדוע?
הילדים גדלים עם זה. הילד רוצה שיקנו לו רובה, לא טרקטור. רובה זה כלי יפה. עושה רעש. בנוי לפי חוקיות קיצונית מאד. עיצונית מאד. אסתטית מאד.

● מה הסיבה שהציורים שלך עוסקים תמיד בכלים: כפפות־איגרוף, בובות, אופנועים?
בחיות הנושא עצמו היא הכתבת הציבור. לא בחירה אישית שלי, אלא במה שהציבור חי. במה שאני יוצר עם הקהל את הדיאלוג.

„אפילו הבובות שעשיתי, היו אלימות"

אורי ליפשיץ (40), צייר, מן הבולטים במייצגי האמנות הישראלית כיום. הציג מעבודותיו ב„מוזיאון־ישראל" וב„מוזיאון תל־אביב". משמש כמורה לציור באקדמיה־לאמנות „בצלאל". בראשית חודש מארס ער־מדת להיפתח תערוכת־יחיד שלו בגלריה בני קירשטיין ברחוב גורדון בתל־אביב. על עבודותיו והשקפת־עולמו האמנותית סיפר אורי ליפשיץ, בתשובה לשאלות העולם הזה בראיון מיוחד שערך עימו השבוע דן עומר:

● כיצד נוצר הדיאלוג הזה?
אני לומד את שפת־הרחוב. אחרי ההתבוננות ברחוב אני חושב הרבה מאד זמן עד שאני עושה. העשייה היא סיכום כל המחשבות. לא הרגשה טובה, ולא הנאה מה־ציור, אלא אקט טכני לגמרי. אין לי שום התהדרות בנוצות של „עשייה למען האמנות".

● מה אתה מצייר עכשיו מלבד אופנועים?
כלבים משתינים. כלבים שמזדווגים. כלבים בתוך הרחוב. שעושים את צרכיהם. זה התחיל אצלי עוד הרבה לפני הכלבת הנוכחית. הכלבים האלה עושים הכל. כלב משתין ליד תינוק. או ליד נערה. כלב משתין ליד בניין מסויים. עצם ההשתנה הזאת הוא סימפאטי יותר מאשר לעשות אדם משתין.

● האם העיוות שבציורייך מייצג את החברה הסובכת אותך?
זו ההמחשה האישית שלי. אני מצייר את החברה. הנושא מוכתב לי על־ידי החברה. זה כמעט ציור־מוזמן מבלי שהחברה הזמינה אותו. אבל אני עצמאי. אני יודע איזה דברים הין מזמינים בשביל ליצור דרך הציור את הדו־שיח ביני לבין החברה. שעה שאמנים רבים עוסקים לפי העיקרון של מונולוג, מרצים את הציורים שלהם, אני מדבר עם אנשים.

■ ■ ■

● בחוץ־לארץ אתה ממשיך לצייר את הי אלימות הזאת?
בטח. החוצלארץ לא השפיע עלי. הייתי בספרד וציירתי את תל־אביב. בהולנד ציירתי את תל־אביב. לא הייתי בחוצלארץ בשביל הרחבת־אופקים, אלא כדי ליצור לעצמי מצב הרמטי. להעמיד את עצמי בפני החוסר־ברירה. בלי מישפחה. בלי חברים. אז אני עובד, מפני שההנאה לחיות היא תמיד יותר גדולה מאשר ההנאה לעבוד. ובתקופה מסויימת, עולה הצורך לרמה מסויימת. על־פי רוב אני לא יכול לעשות את זה בבית. ואז אני נוסע.

● האם ישנה ארץ מועדפת בעיניך?
אני מעדיף את הארצות הסימפטיות. בצרפת — לא סימפטי. אנגליה — זה לא סימפטי. הולנד — גם לא סימפטי, או שהיא סימפטית בחינוך. הספרדי, למשל, הוא סימפטי. אתה לא צריך לדבר איתו כל כך הרבה. אתה לא יוצר איתו קונטקט בדרך השפה — אלא דרך הבירה, ודרך הקפטריות שיש להם שם.

● זו האווירה הים־תיכונית?
לא. מאדריד רחוקה מן הים־התיכון. זה עם שונה לגמרי. הוא אינו בנוי על תפיסות ומסורות. זה עם שאין בו בכלל חשיבה גיזעית.

● אתה מפתח בדומה לאמנים אחרים בי־חוצלארץ תחושות קוסמופוליטיות?

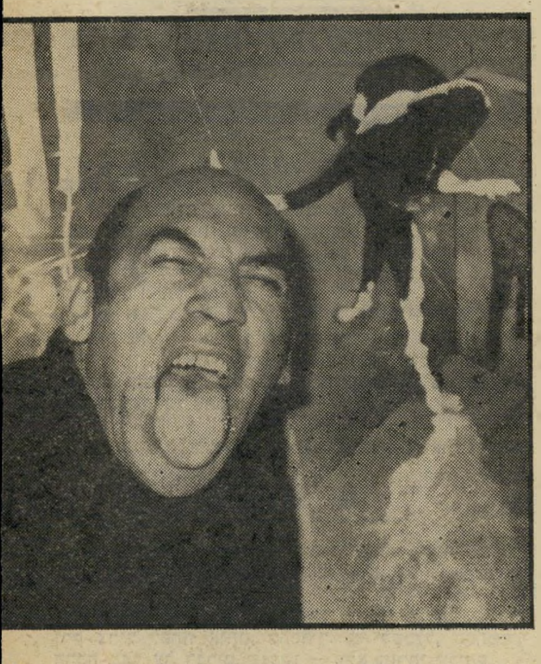
> **אני צייר פרובינציאלי של חברה אחת**

אבסולוטלי לא. בהשקפתי אני צייר פרובינציאלי של חברה אחת, חברה שאני מומחה בה, שאני יודע אותה, ואם אני יודע אותה אז אני יודע את יתר החברות. אינטרנציונאליות אף פעם לא היתה בי.

● אתה קשור לאידיאולוגיה כלשהי בציור?
שלב שכמעט כל צייר עובר בו, זה השלב האישי, שבו הוא מקדש את עצמו. אחר־כך בא השלב האידיאי, כשהוא מקדש אידיאה אידיאה. אם זה הומאניזם, או כל אידיאה שהוא רוצה. אבל אם הוא עובר תקופת־זמן מסויימת, ואינו מתפתח. או שהוא נשאר צייר־אישי, או שהוא נשאר צייר־אידיאי.

ההתפתחות שלי היתה בכך שהייתי צייר־אישי. הייתי צייר־אידיאי. ראיתי את ההומאניזם כשיא של אידיאה. עכשיו לא. ההתפתחות בדרך הציור ראתה את ההומא־ניזם כדבר מגביל. או אפילו את האישיות כדבר שמגביל, דבר שמעט מאד אנשים הצליחו להשתחרר ממנו. להש־תחרר מהאישיות של עצמם, וקידשו את זה, והפכו את זה לשיא מסויים. אבל ברגע שהם מיצו את כל אישיותם — הם חשבו שזה השיא שלהם: אבל אישיות היא דבר מוגבל, משום שאפילו אם היא גדולה מאד — היא מוגבלת: נתונים של שני הורים, סביבה, אקלים וכו'.

לציור יש חוקיות מסויימת, והיא חייבת לחרוג מזה. אם אתה בא לדברים בלי אינטרפטציה — משום שהחשי־בה ה„ראשומוגית" לא הוכיחה את עצמה, היא סיפרותית מדי. זאת אומרת, עשרה אנשים רואים את הרצח, אבל

„הספרדי, למשל, הוא אדם סימפאטי"

יש לו רק הסבר אחד — ולא עשרה הסברים. אני חושב שהחברה בנוייה לפי עיקרון כזה. אין לה כל־כך הרבה הסברים. ישנן רק רמות־הבנה שונות. הציור בהתפתחות שלו הופך למדעי יותר. לבוחן דברים. עכשיו הוא בוחן כשהוא מנוכר. אם אתה מזדהה עם הנושא שאתה עוסק בו, אז אתה לא בודק אותו נכון. אם אתה מנוכר לנושא — אתה בודק אותו נכון. זה דבר שמביא את החלוקה שקיימת לכל אורך תולדות הציור באלף השנים האחרונות, בין אנשים שהיו מנוכרים בתוך האטלייה, מעורבים בתוך החיים, ולהיפך.

● **תן דוגמאות.**

למשל, הציור האמריקאי שהוא רק אמריקאי. זהו ציור שמנוכר, ובודק יותר את הבעיות. בודק כמו וארמאר* שהיה מנוכר לחלוטין, וצייר בסך־הכל את הרחוב שלו. לאונרדו דה־וינצ'י היה מנוכר. לעומת זאת, מיכלאנג'לו היה מעורב בדברים, ובחן דברים רק דרך האישיות שלו. אז אישיות גדולה מביאה לציור גדול, אבל הוא לא ציור־מדעי. הציור המדעי הוא בסטודיו. זה חדר־העבודה שאתה מנוכר מהחיים, בודק דברים, ומצייר אותם ברגע שזה מסוכם אצלך בראש.

במילים אחרות. אתה לא הולך ומשחק בכל מקום את האמן, בתוך הנוף אתה מסתכל כמו צייר. אם אתה בתוך הנוף, אז תהיה מבוסס מהנוף. אתה בחברה. אז תהיה בחברה. אל תהיה הצייר בחברה. אל תסחוב לכל מקום את הבגאז' שלך. ההתפתחות אצלי היתה כזאת שחיפשתי

„הרכילות — זה הדבר הכי מעניין. בלופים — זה מעניין. להשמיץ זה מעניין."

דרך להגיע אל שיא הניכור. תהליך הכרחי זה הביא אותי לוותר על הרישום שלי. ואם אני רושם כיום דברים, זה בדרך ההקרנה. מקרין על הנייר.

לקראת ביטול עצמי במכסימום

● **אתה מחפש פשטות במלאכת הציור שלך?**

הטעות הפכה אותי בשלב מסויים לאדם כישרוני מאד. אוהבים את הטעות. אוהבים את התיסבון. עם הפשטות לא יודעים להסתדר. את הישירות לא יודעים להבין. לכן הורדתי מעצמי את היד שלי. זאת אומרת, המאניירה הסתלקה.

● **אבל היו לך תקופות מאניריסטיות.**

בטח. הכל התחיל ממאניירה. אחר־כך שילבתי מאניירה בתוך חשיבה אידיאית. ואחר־כך, בשלב התפתחות מסויים, עזבתי אז ההמצאה ועשיתי הרבה עבודות על־סמך עבודות של אחרים.

● **למשל?**

ואלאסקאו. וארמאר. זה כבר הרבה. וליאונרדו דה־וינצ'י.

■ ■ ■

● **ציירת עקיפים כתיגוב?**

קודם־כל כקרדיט שהם קיבלו. אחר, חסכתי מעצמי את המחשבה, את התפיסות האמנותיות של עכשיו להמציא איזה דבר. יש הבדל בין המצאה ותגלית. אני בכלל לא מחשיב המצאה. רק גילויים משכנעים. הם קיימים, ורק צריך לפתח אותם. להסביר, או לשכלל. הסתמכתי הרבה מאד על דברים שנעשו — ולא חזרתי עליהם.

• יאן וארמאר מדאלפט (1632—1675).

● **תן דוגמה.**

זה מסובך. אם רואים את הציור שלי, אז אומרים: כבר ראינו ציור כזה בכל העולם. אין ספק שראו דברים כאלה בכל העולם. אני לא מחפש את הרגע שלא יראו את הציור שלי בכל העולם. זה מאפשר לי לצייר באופן עניני יותר. משוחרר מהשקפה. משוחרר מאינטרפטציה. ואת זה אני עושה בתעוגב. ההתפתחות שלי היא לקראת ביטול עצמי במכסימום. ואם אצליח ב־50 אחוז, זה כבר המון.

● **אז מה תפקיד הציור שלך?**

אני רק מעביר. מתייחס אל עצמי כאל אחד המתווכים. לעומת זאת, הרבה מהחברים שלי שמציירים במשך נגיד ה־17 שנים האחרונות, הם אנינים ועדינים ואנשים במלוא הכישרון. אני מכבד את האניגות, אבל זה בסך־הכל כלי־עבודה למשהו. אם הצייר הוא היום בן 40 ועדיין מפגין את כלי־העבודה שלו, אני חושש שהוא יעשה את כלי־העבודה הכי טובים שבעולם, אבל לעבוד — הוא לא יעבוד בהם אף פעם! העולם מלא בכישרון, מלא בטוב־טעם. הם בסך־הכל מציגים מכשירים, אבל האמירה האמיתית איננה להם. זאת אומרת, אדם עם נתון של צייר, שאני חושב כי בתקופת־הרנסנס הוא לא היה צייר אלא אחת השוליות. זאת אומרת, או שוליה של רובנס, או של ליאונרדו דה־וינצ'י — משום הכישרון שלו. כאמור, העולם מוצף בכישרון. ערך — יש למעטים מאד בעולם.

● **הגעת לתל־אביב מקיבוץ. מחברה עם מחויבות גדולה. זה משפיע עד ציוריך?**

ההיפך. ייתכן שהביטול. אני זוכר עד היום את הדרישות שהקיבוץ העמיד לי. באחת האסיפות אמרו: „אתה לא מצייר אותנו — אתה מצייר אבסטרקט."

● **באו אליך בקיבוץ עם דרישות אמנותיות?**

הם לא הגיעו לדרישות של סטנדרט מסויים, אבל אמרו: „לפחות, אם אתה רוצה מאיתנו משהו, אנחנו רוצים ממך משהו." מערכת של חליפין — כלי גמול, אבל עם תחליפים. עשו מיסחר: אתה רוצה עוד יום ציור בשבוע — אז תצייר את הרפתן. אתה רוצה ארבעה ימים בשבוע — אז תצייר את המזכיר. הדברים לא נאמרו במפורש. נרמזו.

● **אתה מתמתן עם השנים?**

מקבל יותר סבלנות, עד גבול מסויים. וגם זה נגמר. יש אנשים שיש להם את זה בגיל 18, אורך־רוח ועד בכלל. אלה שנולדו להיות פקידים.

● **מה מעניין אותך מהחיים הסובבים אותך?**

הרכילות — זה הדבר הכי מעניין. בלופים — זה מעניין. להשמיץ זה מעניין. אבל יש לי חולשה אחת. כאשר אני עם חבר, אז אני עד הסוף. אפילו אם חברים טעו, אז אני לא אומר להם. לא מעיר להם שהם טעו. חבר בכל הצרות שלהם. לא מעיר הערות לחברים.

● **האם למדת לצייר באקדמיה, או בבית־ספר לאמנות?**

יש בית־ספר יותר טוב. בסיפרי־אמנות. ברפרודוקציות. למדתי לראות נכון. לראות נכון זה להבין נכון אם אתה רואה שתי תפיסות שונות. כל אדם שיראה נכון, יקבל אמת־מידה. אולי לא־כל־כך משוכללת — אבל אמת־מידה. העזרה הכי גדולה שניתנה לי, זה היה בסמינר בן 30 יום של התנועה־הקיבוצית. שם אמרו לי איך עושים ציור. שיש שני שחורים: אחד כהה, ואחד שהוא צבע. זה היה הקליק שלי. עד לאותו רגע עשיתי את הכי רע. מאותו רגע גיוונתי לפחות את מה שאני עושה. הבעייה היא להבין.

● **איך אתה מסתדר כמורה באקדמיה־לאמנויות „בצלאל"?**

אני מלמד אנשים מתוך סיבה אחת. שאני רואה בלימוד עניין הרבה יותר רציני משבציור עצמו. ברגע שראיתי שאני מסוגל להעביר ולתת דברים שאפילו אני לא הצלחתי להגיע אליהם, דברים שאני רואה בהם את החשיבות. אזי אמרתי שאני רוצה ללכת וללמד.

● **יש ציירים ישראליים שאתה חש אליהם קירבה בציוריך?**

איוואן שוויבל. למרות שאנחנו מנוגדים, באים מקצוות שונים. הוא מעורב בסטודיו שלו עם הציור. אני מנוכר. אבל ההקבלה היא כל־כך גדולה, שבסופו של דבר הוא רואה דברים בצורה יוצאת מן־הכלל. הוא רואה אותם אישית, ואני רואה את אותם דברים מהבחינה־המדעית. כך שהרישום־המדעי שלי והרישום שלו חופפים, בסיכומו של דבר. תוך מזה: מה שמצחיק אותי — הוא כבר טוב.

לצייד את מוזיר־הקיבוץ

אז אם אני מחפש כאן את הציורים המצחיקים בארץ, יש למשל שרון וגבי. ברגע שהם הצחיקו אותי, הם קיבלו אצלי קרדיט ענק. ציור שלא מצחיק — לא שווה.

● **ומי עוד?**

הציור של שטרייכמן הוא פנטאסטי. הציור של זריצקי. של אביבה אורי. אבל השפה שהם מדברים בה עד היום, זו שפה חסרת מגע עם אנשים שהופכת להרצאת־דברים. למונולוג: אני אומר לכם את זה ואת זה. קבלו את זה או אל תקבלו...

● **מה זאת אומרת ציור שמצחיק אותך?**

יש בציור ובחיים שני דברים: בדיחה והומור. הבדיחה היא פואנטה, ההומור הוא תהליך. אני חסיד של התהליך. אני מבין את הצחוק גם כשלא זורקים לא את הפואנטה. הפואנטה זה בדיחה שיש לה האיכות הפרטית שלה, שאני שוכב ממנה על הארץ. אבל אני לא צוחק. לא לומד מזה שום דבר. מההומור שבנוי על תהליך, שבכל שניה בו התפתחה הבדיחה. היא הגיעה. קיים אצלנו בתיאטרון הוויכוח שלא אוהבים את ניסים אלוני. הוא בנוי על תהליך ולא על פואנטה. תנוך לוויץ בנוי על פואנטה, אבל יודע את גדולת התהליך. אבל הוא לא מגיע לתהליך. ייתכן שהוא יגיע, בהתפתחות שלו. אבל בציור אסור להתייחס בצורה היסטרית ותהומית. יש אנשים שחושבים שעצם היחס הרציני הופך את זה לרציני. היחס הרציני לא הפך עוד שום דבר לרציני... הרציונות עצמה צריכה קצת צחוק. היא אינה זקוקה למליץ־יושר של יחס־רציני.

■ ■ ■

● **מי החברים שלך?**

אלה שאני שותה איתם. זה שכנים, או אנשים שהולכים אתי לאותו בית. זה החיים. יש אנשים שחושבים שהישיבה הרצופה ימים על ימים בתוך בתי־קפה זה לא מתאים לאיש מבוגר, לצייר. חושבים שצריך לשבת בתוך הסטודיו ולצייר וכו' וכו'.

● **אז מתי אתה עובד?**

אני עושה במשך שבוע־שבועיים אותה כמות העבודה שאחרים עושים במשך שנה. אני מגיע לזה הרבה יותר מוכן מאשר הם. הם מתלבטים על הבד. אני מתלבט בבית־הקפה. בין שתייה לשתייה. אם לשתות היום או לא. זה החיים. תחזה אותם עד הסוף. אם תתחיל לעשות מזה ציור, אז אי־אפשר לצאת עם זה ראש. אצלי, לכן, פיתאום, בתקופה מסויימת, יש כל החומר לצייר, ואני מתיישב אז בתוך האטלייה. אבל אני לא מכריח את עצמי למישמעת. על אף שלפעמים אני רואה את זה כמו אידיאל שאני לא יכול להגיע אליו. זהו הסיפור. סיפור עצוב מצחיק משעמם.

● **אתה סקרן לדעת מי רוכש את הציורים שלך?**

לא רוצה לדעת מי קונה. לא מעניין אותי מי קונה. פעם, בהתפתחות האישית שלי, היתה חשיבות שהציורים יהיו רק אצל אנשי עילית מסויימת. היום התברר לי שהעילית הזאת היא לא העילית שצריכה את התמונות, אלא עילית שצריכה להחביא את התמונות, מפני שהם הרבה יותר נגדה מאשר לטובתה.

● **ציורים צונחים כיום לסכך את עבודותיהם. ציורים צריכים להיות מובנים?**

מה שצייר פחות מובן, הוא גם לא מובן לעצמו. אין כאן חוכמות. הצייר הטוב תובע ויתור על רעיונות גדולים מאד. לא לזרוק פצצה לתוך הקהל, אלא להיות איתו בדו־שיח מתמיד.

● **הציורים שלך נושאים בשורה לאנושות?**

אני לא־כל־כך חכם. אני לא איש־בשורות. אני איש חקלאי עובד־אדמה, ומגדל ילדים.

● **מהן תוכניותיך האמנותיות לעתיד?**

קיבלתי מחבר את רשימת האישים שעליהם בנוייה המדינה. אני חולם על עשיית הפורטרטים שלהם. להציג את 30 הפורטרטים של אלה שתרמו הרבה למדינה, בתחומי הכלכלה, התיאטרון והקרימינולוגיה. אף אחד עוד לא עשה את זה. חייבים לעשות את זה בשביל הערכים של המדינה. אני רוצה לצייר אותם מבלי שמזמינים אותי לצייר אותם. את אלה שעשו את העולם־העליון שלנו. את אלה שעשו את העולם־התחתון שלנו. האמת היא שאני נמצא יותר זמן עם הקרימינלים. הם שותים יותר. הם חיים יותר. הם בתוך הרחוב. הפוליטיקאים לא יודעים על הרחוב.

הורי החתן

הורי הכלה

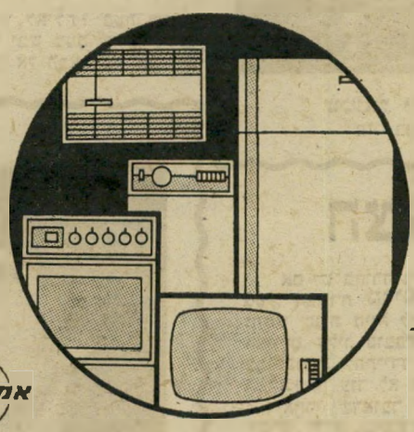

פרסום א. סל

מי יקנה מה לזוג הצעיר?

נגמרו הויכוחים. נגמרו ההתלבטויות.
עכשיו תוכלו לדאוג לעתידו של
הזוג הצעיר במשותף. מבלי להכנס
להוצאות כבדות בבת אחת.
רישמו אותם לתכנית החסכון של אמקור.

● מספר חודשים לפני החתונה – אתם
רושמים את הזוג הצעיר לתכנית החסכון
לקראת רכישה של 2 או יותר מוצרים
שונים מתוך מבחר מוצרי אמקור
הבאים: מקררים חשמליים
(כולל מקפיאים), תנורי בישול ואפיה,
מכונות כביסה, מקלטי טלויזיה ומזגני אויר.
● בעת ההרשמה אתם משלמים 1/3 ממחיר
המוצרים במזומן ובכך חוסכים
מהזוג הצעיר מעמסה כבדה.
את היתרה המתחלקת ל-12 תשלומים
חודשיים שווים ורצופים (או 6 – לפי
בחירתכם). תוכלו לשלם בעצמכם
או לתת לילדים לשלם.
● מחיר המוצר נשאר קבוע כביום
ההזמנה – אתם מובטחים בפני כל
התייקרות בעתיד (לא כולל מ.ע.מ.)
והתשלומים אינם נושאים ריבית כל שהיא.
● כבר במחצית תקופת החסכון, לאחר 6
תשלומים (או 3), יסופקו המכשירים
לבית הזוג הצעיר.
● בנוסף על כל אלה תהנו גם מהנחה.

הכנסו ושאלו על תכנית החסכון של אמקור
בכל סניפי אמפא וחנויות הסוחרים המורשים

אמקור אמפא הפצה ושרות

תכנית החסכון של אמקור

רחל מרחלת על כל השולם

הגאולה של גאולה

איך שהן מתברגנות, כל היפות האלו שהטריפו את המדינה והעתונות. איך שהן, כמו כולן, תופסות להן חתן והופכות צ'יק צ'אק לעקרות־בית פוטנציאליות. לא נותנות צ'אנס לבן־אדם, נכנסות להריון והופכות לאמהות מן השורה ויוצאות מהמחזור.

עוד אחת כזו שיצאה מהמחזור היא לא אחרת מאשר מלכת־המיני של ישראל, **גאולה אליהו**, מי שהיתה מוכירת סיעת

גאולה אליהו
הד"ר הביא רפואה

מק"י ואחר כך סיעת מוקד בכנסת. כן נכון, זו היא ששיגעה את כולם עם המיני המסעיר שלה, עד שבגללה רצה יושב־ראש הכנסת **ישראל ישעיהו** להוציא הוראה בכנסת שתאסור על מוכירות לגרות את החו"כים מהברכיים ומעלה. זו היא, שבכל פעם שהיתה נכנסת למזנון היו חברי הסיעות הדתיות מסתירים את עיניהם ואילו חברי יתר הסיעות היו פשוט מפסיקים לאכול, לפטפט ולעסוק בפוליטיקה והיו נועצים מבט חד־משמעי ברגליה הארוכות של גאולה שיצאו מתוך חצאית מיני קצרצרה ומדהימה בנועזותה.

אבל גאולה, חברים, לא עשתה חשבון. היא הלכה אחרי צו האופנה, והצו פסק מיני. אז גאולה הלכה במיני ואפילו ההצעה לסדר היום בעניין המיני שלה לא הטרידה אותה. היא רק הצחיקה אותה.

ואז פגשה לה גאולה יום אחד במנתח פלאסטי מבית־החולים תל־השומר, בשם ד"ר **סואלדו רבינוביץ'**. על המקום היא לא רק ויתרה על המיני, אלא גם על עבודתה בכנסת ועל הרווקות הזוהרת שלה. היא נעשתה בחורה רצינית, הוציאה מראשה היפה את כל השטויות הפוליטיות שהסתובבו בו, התחתנה עם סואלדו שלה ובשבוע שעבר, גבירותי ורבותי, ילדה במזל־טוב ובשעה טובה בת בכורה. יש כאלה שחושבים שהסיפור הזה הוא עם „סוף טוב". אני מכירה כמה ח"כים שבש־בילם הסוף של הסיפור הוא רע, רע מאוד. כי מאז עזבה גאולה את הכנסת לא באה להם הגאולה לא בצורת מיני ולא בשום צורה אחרת.

היא אוהבת אותם שוודים

היא לא חיכתה יותר משבוע ימים אחרי שעזבה את בעלה החוקי (עדיין), השחקן **עמוס טל־שיר** וכבר נראתה בחברתו של שוודי ענק ויפה־תואר, שהגיע היישר

ירדנה ארזי
הזאבים משחזים שיניים

מסטוקהולם. היא **ירדנה ארזי**, השוקולד של המנטה־מסטיק, שמיד אחדי פרסום הודעת הגירושין שלה ושל בעלה בעתונות טילגרפה לשוודי שלה, שהוא טכנאי־הקלטה במקצועו אותו הכירה בעת תחרות האירוויזיון שהתקיימה בשנה שעברה בסטוקהולם. היא הודיעה לו שהשטח פנוי ושהוא יכול לבוא. השוודי, כמו **שאתם** רואים אותו כזה בלונדי וחתיך מדליק, לקח את המטוס הראשון ובא.

בימים הראשונים היא עוד הסתירה אותו בביתם של חברים, ולא גילתה לאף אחד, פרט מאשר לשתי ידידותיה בלב ובנפש **לאה לופטין ורותי הוצמן** שהשוודי בארץ. אחר־כך היא לא התאפקה. הלוקאל פטריוטיזם גבר עליה והיא החלה להראות לו את תל־אביב ואת ירושלים ואפילו את הגליל.

אבל כמו לכל אשת קאריירה התערבה לה העבודה באמצע, והיא שלחה את השוודי חזרה לסטוקהולמה ואילו היא נסעה עם רותי ולאה לגרמניה שם הן זוכות על פי השמועות שהגיעו ארצה להצלחה מדהימה. כל כך מדהימה עד שאפילו זמר הפופ הנודע, **פרנק זאפא** הגדול, התלהב מהן ואני מזכה להישבע שלא המוסיקה שלהן היא שגרמה לי להתלהב.

בימים אלה עומדות הבנות לשוב ארצה, כל אחת אל הבעל הפרטי שלה. לאה לוסטין לדוקטור **ויקטור חסון** רופא־השיניים הפופולרי שיש לו, כך אני שומעת. קליניקה עם מוסיקת־פופ שעושה כזה כאב באוזניים עד ששוכחים את הכאב בשיניים; רותי הולצמן אל **שמעון ברק**, המאהב הלאטיני שלה; ורק ירדנה המסכנה לא תחזור הפעם אל הבעל שלה עמוס טל־שיר. כי מאז שעזבה אותו, הפך עמוס לאחד הרווקים היותר מבוקשים בעיר. ירדנה תיאלץ ככל הנראה, להתגורר בדירה שעומד לשכור למענה אמרגנה **אברהם** („פשגל") **רשא**, וכל זאת עד שהשוודי שלה יבוא לביקור.

אני באופן אישי הייתי מציעה לו שיבוא כמה שיותר מהר. שמעתי שכבר בגרמניה שם על ירדנה עין **לס האמפרים** הגדול, שהופיע עם להקתו בתחרות האירוויזיון בשנה שעברה. וכמו שאני מכירה את זאבי העיר הזאת, גם הם יושבים ממש ברגע זה ומשחיזים את שיניהם.

מכרה הזהב במאייאמי־ביץ'

תראו איך המזל רודף את המקומות שבהם שכן פעם כבוד. **קובה זילבריינג** הזקן והטוב והיום שוכנת שם רק רוחו. יושב לו בבאר שלו בתל־אביב, **שמוא־ל'יק יודוביץ**, וחושב לעצמו איך כל העיר הזאת עברה מענף הלילה לענף הסיניות ופתאום נכנס אחד בחליפה כחולה עם מבט אמריקאי בעיניים שלו, ניגש ישר אליו ומוסר לו דרישת־שלום, הכי חמה שקיבל שמואל'יק בשנה האחרונה, מן הדוגמנית **שרית מרשך**, שכזכור לכם עזבה את ארצנו הקטנה לחפש קצת מזל, כסף ואולי גם בעל־עשיר בארצות־הברית.

מסה לשם מתגלגלת השיחה בין יודוביץ והאיש, שבינתיים התברר שהוא עונה לשם **ג'ראר פיליפ** והוא גם כמעט במקרה יהודי, עשיר ופלייבוי מבוקש. „מה אפשר לעשות בארצכם הקדושה?" שואל את יודוביץ הג'ראר ההוא ולגם מכוס הוויסקי הגדולה שלו. „מה אני אגיד לך? רד אילתה," אומר לו יודוביץ, שמי כמוהו יודע כמה יבשה תל־אביב בימים אלה.

או הוא לא ירד לאילת? בטח שירד. וגם חזר עוד יותר יבש ממה שהיה קודם. קודם כל הוא מיהר אל הבאר של שמוליק כדי להרטיב את עצמו במרטיני יבש עם זית ירוק ודבר שני שעשה, אחרי כמה כוסות, היה להציע ליודוביץ להקים בארץ

שמואל יודוביץ
מזל בפוקס

מרכז בידור לילי לא נורמלי, שיוכל להרטיב את כל אלה שהם התיי סוסייטי על באמת, עם בריכת־שחיה, נערות ישות ליד הבאר דרינקים הופשי, טניס, מסג'ים ומה לא.

יודוביץ חשב שהג'ראר ההוא קצת עובד עליו, למרות שביניתיים הספיק לברר ולגלות שההוא באמת מיליונר. אבל מה? כשחזר האיש, שישיר שיבה זורק לו בצעדיו, אחרי יום ואחרי יומיים ואפילו שם לשמואל'יק כרטיס טיסה לבוא איתו על חשבונו לבדוק במייאמי־ביץ' למה הוא בדיוק מתכוון, הבין יודוביץ שהוא כנראה יושב על מכרה־זהב, וזה הרי מה שהבטיחו לו כאשר רכש את הבאר שפעם היה של קובה.

בינתיים אפשר לראות את שמוליק יושב בבאר שלו ומתכונן לנסיעה, תוך שהוא עורך מדי ערב ועדת־קבלה לכל מיני חתיכות שכבר מזמינות מקום לעבוד במקום החדש, וכולן בלי יוצא מין הכלל יוצאות עם הבטחה שזה יהיה בסדר.

נחמה מצאה נחמה

נחמה מוסאיוף, הבוטיקאית הירושל־מית, היא אמנם בת ארבעים אך נראית צעירה בהרבה.

נחמה חיה בנפרד מבעלה, רופא־הילדים ד"ר שמחה משהו, כבר שנים ארוכות. אך היא לא בכתה זמן רב מדי על החלב שנשפך ומיד מצאה ניחומין בזרועותיו של צעיר יפה תואר בשם **יענקל'ה בארר**. יענקל'ה זה חזר זה עתה מארצות־הברית, שם למד את שיטת הריפוי בעיסוי על פי תורה סינית מיסתורית.

אחרי שנחמה ניסתה את השיטה על עצמה, המליצה עליה בכל לב בפני ידידותיה. כך הפך יענקל'ה למעסה הפו־פולרי ביותר בעיר. מדי יום מתדפקות על דלתו כל היפות הירושלמיות, מתעסות כהלכה ויוצאות כמו חדשות.

בזמן שיענקל'ה מעסה לה את החברות מוכרת להן נחמה בגדים, כך שהעסק הפך למשפחתי.

מי שמרוצה באופן מיוחד מהחבר החדש של אמא, היא בתה בת השבע־עשרה של

נחמה מוסאיוף
ניסוי בעיסוי

נחמה, שהיא פצצה לא רגילה בזכות עצמה ויש כל הסיכויים שהיא תתחרה ב־אמא שלה בחברה הירושלמית.

הצאצא של בן־יהודה

אם יש בחורה בעיר הזו שהספיקה יותר מכל אחת אחרת בגילה הרי זו, ללא צל של ספק, הציירת **מרים דאובר**. מרים זו, כמו שאתם רואים אותה, הספיקה בשלושים וחמש שנות חייה להיוולד בפולין, לעלות לישראל, לצמוח ברמת־גן, להפוך שם לאחד הציירים עליו סובבה הבוהימה, לנסוע את הכל מאחרי הגב, לנסוע ללונדון לבעוט במוסכמות, להתיידד עם ציער סיני, ללדת לו ילד, לעזוב את הסיני, לחזור לישראל ו...לא! זה עוד לא הסוף.

אחרי שדאובר חזרה אלינו, חזרה הבוהימה על שוליה אל ימיה הטובים. היא שכרה דירה ברמת־גן, החלה לארגן מסיבות שכמותן לא נראו בעיר מאז שעזבה. במסיבות של דאובר רקדו כולם עם כולם ואף אחד לא עשה מזה עניין, מה גם שכולם אהבו את כולם. גם דאובר אהבה את כולם אך במיוחד אהבה צעיר יפהפה, ארוך־שיער ובעל מבטא זר שאהב את כולם, אך התחתן עם מרים.

מהנישואין האלו נולדה חנות בה מכרה מרים את ציוריה על גבי כלי־בית, פחי־אשפה ומה לא. כי אפשר לחשוב עליה מה שרוצים, אבל אי־אפשר לחלוק על כשרונה כציירת. למה היא התחתנה עם ארוך־השיער? מה זה חשוב? בינתיים היא הספיקה להתגרש ממנו.

אך יום אחד השתנה הכל. הציירת הסוערת הספה למרובעת. היא הכירה קיבוצניק הצעיר עליה ב־10 שנים בשם **נחי בן־יהודה**, שהוא לא פחות ולא יותר מאשר צאצאו הישיר של אליעזר בן־יהודה שהחיה לנו את השפה העברית. עכשיו מספרים שהיא עומדת אפילו להתחתן איתו.

מה אני אגיד לכם. אני לא יודעת מה היה אומר על זה סבא בן־יהודה אילו היה חי. הוא בטח היה ממציא לכבודה מילה חדשה בשפה העברית. כי במילים שהוא הספיק להוציא קשה להגדיר אותה.

פתוח במוצאי שבת מ-7 עד 11

ראובן מתחייב:

אם תמצאי שטיח דומה במחיר יותר זול (תוך 14 יום) תקבלי את כספך בחזרה

רק אצל "ראובן"-מרכז השטיחים הגדול בארץ, תמצאי אלפי דוגמאות מרהיבות של שטיחי יבוא ושטיחים מקומיים. בגלל האיכות הגבוהה של שטיחיו, יכול "ראובן" להרשות לעצמו להעניק לך תעודת אחריות מלאה על כל שטיח ולהתחייב להחזיר לך את כספך אם תמצאי שטיח דומה במחיר יותר זול תוך 14 יום. זה לא הימור-זה בטחון.

שטיחים לחדר שינה
סט(2) 1.20×0.60
אינגליש גובלין
(1) 1.60×0.75
במקום-
~~2.432~~ ל"י
רק-
1.444 ל"י

אינגליש גובלין
1.83×1.40
במקום-
~~2.048~~ ל"י
רק-
1.216 ל"י
1.83×2.40
במקום
~~3.512~~ ל"י
רק-
2.085 ל"י

אינגליש גובלין
2.75×1.83
במקום-
~~4.042~~ ל"י
רק-
2.389 ל"י
2.50×3.60
במקום-
~~7.200~~ ל"י
רק-
4.275 ל"י

שטיח סקנדינבי
4.00×3.00
דוגמאות מודרניות וקלאסיות
במקום-
~~13.800~~ ל"י
רק-
7.800 ל"י

שטיח סופר מודרני
2.90×2.00
במקום
~~4.640~~ ל"י
רק
2.900 ל"י

שטיח דוגמאות אוריינטליות
2.90×2.00
במקום
~~4.930~~ ל"י
רק
2.950 ל"י

שטיח טפטינג ת.ח.
במידות בערך
2.00×1.40
במקום
~~1.400~~ ל"י
רק
700 ל"י

סט אוולים פרנזים שמש
במקום
~~1750~~ ל"י
רק
850 ל"י
ראובן מקיר לקיר החל מ-80 ל"י למטר

* טיב מעולה * תעודת אחריות על כל קניה
* ביטוח חינם לשנה * תשלומים עד 12 חודש ללא ריבית.

אמת בפרסום

שים לב!
המחירים המוזלים
מיועדים למכירה
במזומנים בלבד!

ראובן מבטיח ראובן מקיים

ראובן

מרכז השטיחים הגדול בארץ

תל-אביב, רחוב העליה 11, טל. 614393, 614392
פתוח מ-9 בבוקר עד 7 בערב, ביום ג' מ-9 בבוקר עד 9 בערב.
חניה חינם ברח' פרץ 29, חניון פלצ'י (כניסה משד' הר-ציון תחנה מרכזית)

לשטיחים של ראובן יש אבא... וגם אמא!

כדאי
לך תדיראן

מהפכה בשיטות השיווק של מוצרי חשמל ביתיים

חברת תדיראן מפעילה לראשונה בישראל את תכניתה החדשה

כדאי לך תדיראן
זוהי שיטת שכירות - מכירה, כמו באמריקה, שיתרונותיה הגולטים הם:
אתה בוחר לך אחד, או יותר, מן המוצרים המעולים של תדיראן
אתה מקבל מיד את המוצר לביתך -
כדאי לך תדיראן
אתה זכאי לרכוש את המוצר לצמיתות בתום 24 חודשי השימוש בו -
כדאי לך תדיראן
אתה מוגן מפני כל התיקרות ומפני כל העלאה במס ערך - מוסף, מכל העלאה במיסוי אחר או פיחות.
כדאי לך תדיראן
אתה נהנה משרות ומאחריות במשך שנתיים (על חשבון תדיראן) -
כדאי לך תדיראן

עיקרי התכנית:
אתה מפקיד פיקדון, עד שליש ממחיר המוצר, ומשלם דמי שכירות חודשיים. בתום 24 חודשים - המוצר שלך!

אתה רשאי להחזיר את המכשיר ולקבל את הפיקדון בחזרה
(שים נא לב במקרה כזה אתה מקבל גם תוספת בגובה של 50% אחרי שנתיים)
(למעט טלויזיה ותנור)

תכנית חדשה ובלעדית

מזגן תדיראן החסכן
החל מ- 310 ל"י
לחודש

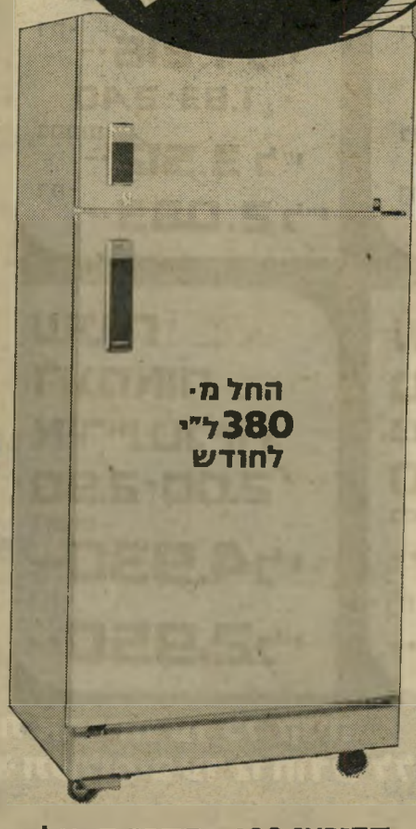

החל מ-
325 ל"י
לחודש

מיוחד לזוגות צעירים

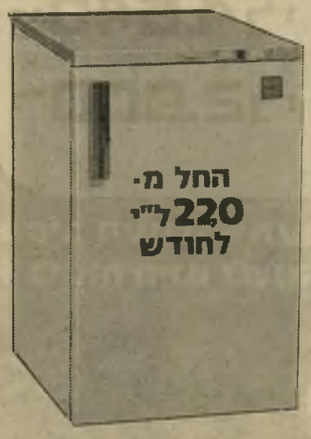
רכישה של מכשירי חשמל ביתיים הופכת לאחרונה לבעיה קשה במיוחד עבור זוגות צעירים. חברת "תדיראן" החליטה להקל על זוגות צעירים ברכישת "מקרר ההצלחה - תדיראן 400", מכונת כביסה "סימנס", תנור אפיה ובישול - "תדיראן" 77, או מזגן או מקלט הטלויזיה המשוכלל ביותר מתוצרת גרמניה המערבית. לכל המוצרים הללו מובטחים השרות והאחריות היעילים והמהירים ביותר בארץ. אין לשכוח, שמוצר טוב הוא טוב באמת אם מאחוריו פירמה גדולה וחזקה כדוגמת "תדיראן". זאת עליך לדעת כשקנית מכשיר של "תדיראן" קנית מכשיר שתיהנה ממנו "על באמת"...

סימנס - מכונת הכביסה מתוצרת הקונצרן הגרמני הענק SIEMENS - סימנס. כי סימנס - תדיראן זה מושלם.

החל מ-
380 ל"י
לחודש

בתכנית
כדאי לך תדיראן
האספקה מיידית והשרות מיידי ותמידי!

החל מ-
220 ל"י
לחודש

המקפיא המשוכלל

תדיראן 400 - מקרר ההצלחה

החל מ-
199 ל"י
לחודש

כדאי לך תדיראן

החל מ-
275 ל"י
לחודש

כדאי לך רק על פי תכנית "כדאי תדיראן"
תכנית שרק מעצמה תעשייתית בהיקף בינלאומי כתדיראן יכולה להציע לך!
כדאי לך לפנות עוד היום אל אחד מבתי המסחר המורשים מטעם תדיראן!

סניפי תדיראן: תל-אביב: קרליבך 27. טל. 285151 ירושלים: שמאי 9 טל. 234867 חיפה: ככר מאירהוף 3. טל. 3-511333 באר-שבע: החלוץ 128. טל. 36565

רחל מרחלת על כל העולם

עד אור הבוקר

רחמי נכמרים עליכם, בהיי. לאן שאני לא מזדמנת בזמן האחרון, אני שומעת רק תלונות. וכולן בנוסח המוכר של „אין מה לעשות בעיר הזאת בלילה."

ובכן, לכל אלה שעצוב להם ואין להם לאן ללכת, אשת־בשורות אני היום.

נגמרו הימים שבשתיים בלילה מעלים את הכיסאות על השולחנות ורומזים לך להתקפל. עכשיו אפשר כבר, סוף־סוף, לחגוג עד שש בבוקר. ולא במקום אחד בלבד, אלא — לא תאמינו — בשניים בבת־אחת. חדשים לגמרי.

המקום הראשון מבין שתי הסנונויות, שאולי מבשרות את האביב המהודש של תל־אביב, נפתח בפסג' אבן־גבירול, ליד הלונדון־מיניסטור, על־ידי הקבלן התימני **חני עתמי** ושותפו, **אברהם** („אבם") **מיזרחי**, מי שהיה פעם שחקן קבוצת שימשון ואחר־כך מנהל־הקבוצה.

אבי כחט
שירים ברומנית

עתמי פתח את המועדון שלו פשוט, כפי שהוא יודע, כדי שיהיה מקום־מיפגש נעים ונוח לכל החברים הרבים והטובים שנהגו לבקר אצלו נון־סטופ בווי־לה שבנה בפתח־תיקווה. ושהיתה מכונה בפי כל „הקייטנה". כוחה של הווילה ב־חדרי־השינה הרבים שבה, כך שגם לא היתה בעייה לשכן את האורחים. אבל ל־בעל־הבית זה קצת נמאס. הוא מצא את שותפו, הביא איתו מאילת את **אנדריאה וברבור**, שני כושים־עיבריים צעירים מ־דימונה שעזבו את מישפחותיהם, ושניים אלה מנהלים את המקום ומגישים ג'חנון עם סחוג למאחרים־בנשף.

ואם בכך לא די, קמו להם הבדרן **אבי בחט** וידידו, **דני** „הכושי", ופתחו מו־עדון חדש ברחוב דיזנגוף בתל־אביב, וגם זה פתוח עד שש בבוקר.

רק נפתח המועדון הזה, החדש בין ה־שניים, וכבר אותו מבליה המוש־בעים של העיר בהילולה־רבתי. באחד ה־לילות נכנס **שמוליק צ'יזיק** עם הזמר **שמוליק קראוס** ועם השחקנית ש־ביקרה באחרונה בכותרות העיתונים, **מונה זילברשטיין**. בחבורה היה גם אחיו של שמוליק, **צדוק**, שכטוב ליבו ב־יין החל מפציר בזמרת שתבצע את גירסתו הפרטית לשיר „רוצי שמוליק" — ברומ־נית.

וממתי מרשים בעיר השמרנית הזאת להחזיק מקומות פתוחים עד שעות כאלה, תשאלו. או. זאת כבר הבעייה שלהם.

חני עתמי (במרכז) עם אנדריאה וברבור
ג'חנון וסחוג

לילות „אל־על"

אין חברה בארץ הדואגת לחיי־האהבה של עובדיה כמו חברת־התעופה הלאו־מית שלנו. כי לאהבה יש כנפיים, וזה יכול להפריע.

בעבר קרה לא פעם שאיש צוות־אוויר חזר ארצה בטרם עת, ביגלל שינוי לוח־הזמנים. מיהר האיש הביתה אל אשתו האוהבת, ומצא את אשתו עושה מה ש־היא אוהבת, ועם מי שהיא באמת אוהבת.

זה לא נורא. אבל זה לא נעים, כמו ש־אומרים. מאז, נוהגת החברה לטלפן בעוד־מועד למישפחתו של איש־האוויר, בכל מיקרה שהאיש עומד להגיע הביתה ב־אופן בלתי־צפוי. שלא יהיו אפתעות.

אבל בשבוע שעבר גרמה אל־על, בכל זאת למשבר מישפחתי חמור — ודווקא על הקרקע.

זה היה ביגלל הסנקציות — סליחה, ה־עיצומים. כמה מעובדי־התחזוקה של ה־חברה, שהיו אמורים לעבוד בלילה, לא הגיעו לעבודה והודיעו שהם חולים. מנה־לי אל־על הם אנשים חשדניים, ואין להם אמון בבני־אדם. לכן שלחו בלילה רופ־אים לבתיהם של החולים, לבדוק מה כו־אב להם.

הרופאים מצאו את כולם בבתיהם, ו־שמעו תלונות על מיחושים וכאבים וכל מיני צרות, שלא נדע. כולם — חוץ מ־אחד.

מה קרה לאותו אחד? האשה המופת־את הודיעה שבעלה הלך לעבודה, כ־רגיל. היא תמהה מאד לשמוע שהנ"ל הודיע לחברה שהוא חולה ונשאר בבית. קשה לדעת מה בדיוק אמרה לברנש שלה, כשחזר, סוף־סוף, עייף מעבודה מפרכת של לילה ארוך ומייגע.

אבל דבר אחד בטוח: מעתה לא תש־לח החברה למישהו רופא הביתה, מבלי לטלפן לשם תחילה.

שלא יהיו אפתעות.

סטוץ בחדרה

השמועה פשטה כברק בין החבר'ה ש־נפשו בנהריה. נודע להם שלעיר עומדת להגיע פצצה־לא־נורמלית, העונה לשם **נעמי**. אבל בדרך אירע איזה תקר. הס־חבר שנעמי לא נסעה לנהריה לבד. היא החליטה לקחת עמה את ידידתה הטובה, **דליה סוצקובר**, שזה עתה סיימה את

חזי שרתוק
ביטוח נישואין

הסמינר למורות. מה שקרה הוא שדליה נחתה במקרה בנהריה לפני נעמי. כל אלה שציפו לנעמי זינקו לעברה. עד שהסתבר שהיא לא נעמי הפצצה, היה כבר מאוחר. אחד המתחנים לנעמי, **יחזקאל** („חזי") **שרתוק** מרחובות, מצא את עצמו מאוהב בדליה דווקא, למרות שלא קראו לה נעמי.

זה קרה לפני עשרים ושתיים שנה, או משהו כזה. ולמה אני מספרת לכם את כל הסיפור הישן הזה? מפני שכחמישה חודשים אחרי התקרית, מצאו חזי ודליה את עצמם עומדים מתחת לחופה בקפה פינתי בחדרה. הם התחתנו, ולא תאמינו, זה נמשך עד עצם היום הזה בחדווה, דיצה וגילה.

השנים אומנם עשו את שלהם. חזי, יליד בלגיה, שאביו **משה שרת** היו דודנים, הפך מבלדר בחברת־ביטוח לסוכן־ביטוח בינלאומי מצליח. דליה הפכה למורה מוסמכת למדעי־הטבע בחטיבת־הביניים. אבל הסטוץ עדיין לא נגמר למרות שהם הורים לבן ובת גדו־לים. דליה סיימה רק לפני שנתיים את לימודיה באוניברסיטה ואילו חזי נרשם רק עכשיו לפקולטה למישפטים. לפני שנה הם גם החליטו ללמוד לנגן, הוא בסכס־פון והיא בגיטרה, אלא שאחרי זמן קצר הם הגיעו למסקנה שלא המוסיקה היא שתשבור אותם. הם השאירו אותה בצד והמשיכו להיות נשואים.

השבוע הם חוגגים את יום השנה ה־22 לנשואיהם, וזו סיבה טובה לכל לוקאל־פאטריוט חדרתי להיות גאה בשמחתם וחגיגתם. אני לא מכירה הרבה זוגות תל־אביבים, שטרם עברו את מחצית שנות הארבעים שלהם, הנשואים 22 שנה ברצי־פות לאותו בן־זוג ועוד מצהירים שהם מאושרים מזה.

העיתונאי רואה עירום

„עיתונאי הוא, בעצם, משרת של מוצר־צריכה מסויים. הכתיבה בעיתון היא טכ־ניקה מסויימת, ובאיזה מקום נוצר תיס־כול. כי בכתיבה העיתונאית אתה חייב משהו למישהו. וכך התחלתי לצייר, כי ב־אמנות אתה בן־חורין, לעצמך בילבד."

נאום העיתונאי־צייר **עימנואל בר־קדמא** (45). ואפשר להאמין לו, כי הוא עוסק בשני הדברים, בעיתונאות ובציור גם־יחד, מזה שנים.

לפחות פעם אחת בשבוע חוזה דירת־הגג של בר־קדמא, נמוך־הקומה והמשו־פם, בנערה הבאה להצטייר. היא משילה מעליה את בגדיה, מתיישבת לפניו, משרה עליו מהשראתה, והופכת תוך דקות לציור או לרישום — לפי המוזה. כי הוא אוהב נשים, ומעדיף אותן עירומות — ועל הבדים שלו.

השילוב בין שני התחומים התחיל, בע־צם, בעיתון. את היכרותו הרצינית הרא־שונה עם האמנות עשה בר־קדמא כש־התחיל לעבוד, עוד בתקופת לימודיו ב־אוניברסיטה העיברית בירושלים, כעורך עיתון הנוער־העובד במעלה.

אך מה שגרם לו להחליט סופית על התחביב שיכבוש את חייו היה, לדבריו, שהייתו בת השנתיים בפאריס. גם הוא חזר משם אמן. המודלים שלו הן ברובן סטו־דנטיות או דוגמניות־מתחילות, והוא מש־לם להן לפי שעה. „לפעמים אני נזקק להן רק לדקות אחדות, ואחר־כך עובד לבד לפי הרישום הראשוני," הוא אומר. אך לפעמים זה לוקח גם שעות, ואז הוא מצלם את המודל וממשיך לעבוד על־פי הצילום.

היום החל חורג קצת מן הקו הקבוע שלו, והחל מפרסם גם איורים רישומיים קליליים המעטרים את כתבותיו בעיתון. הוא אפילו הציג כבר תערוכות משלו, ש־השלישית בהן תיפתח בקרוב, הכל בעי־דודה של ידידתו הצמודה מזה שנים, בע־לת־הגלריה **עמליה ארכב**.

בריקדמא בפעודה
בגלל התיסכול

שנה 41 | ח' אדר תשל"ז, 23.2.77 | 60 עמודים | מחיר: 8.00 ל"י (כולל פ.ע.מ.) | מספר 2060

העולם הזה

קרניבל הכדורסל

שיגעון של ניצחון